

Jurnalul Oficial

al Uniunii Europene

L 274

Ediția
în limba română

Legislație

Anul 53

19 octombrie 2010

Cuprins

II Acte fără caracter legislativ

DECIZII

2010/605/UE:

- ★ **Decizia Comisiei din 26 ianuarie 2010 privind ajutorul de stat C 56/07 (ex E 15/05) acordat de Franța în favoarea La Poste [notificată cu numărul C(2010) 133] ⁽¹⁾.....** 1

2010/606/UE:

- ★ **Decizia Comisiei din 26 februarie 2010 privind ajutorul de stat C 9/09 (ex NN 49/08, NN 50/08 și NN 45/08) pus în aplicare de Regatul Belgiei, Republica Franceză și Marele Ducat al Luxemburgului în favoarea Dexia SA [notificată cu numărul C(2010) 1180] ⁽¹⁾.....** 54

2010/607/UE:

- ★ **Decizia Comisiei din 27 aprilie 2010 privind ajutorul de stat pus în aplicare de Belgia pentru restructurarea pieței de pește din Oostende [Ajutor de stat C 30/08 (ex NN 21/08)] [notificată cu numărul C(2010) 2520] ⁽¹⁾.....** 103

IV Acte adoptate înainte de 1 decembrie 2009, în temeiul Tratatului CE, al Tratatului UE și al Tratatului Euratom

2010/608/CE:

- ★ **Decizia Comisiei din 18 noiembrie 2009 privind ajutorul de stat C 10/09 (ex N 138/09) pus în aplicare de Țările de Jos cu privire la linia de credit de rezervă pentru active nelichide și planul de restructurare al ING [notificată cu numărul C(2009) 9000] ⁽¹⁾.....** 139

Preț: 8 EUR

⁽¹⁾ Text cu relevanță pentru SEE

RO

Actele ale căror titluri sunt tipărite cu caractere drepte sunt acte de gestionare curentă adoptate în cadrul politicii agricole și care au, în general, o perioadă de valabilitate limitată.

Titlurile celorlalte acte sunt tipărite cu caractere aldine și sunt precedate de un asterisc.

II

(Acte fără caracter legislativ)

DECIZII

DECIZIA COMISIEI

din 26 ianuarie 2010

privind ajutorul de stat C 56/07 (ex E 15/05) acordat de Franța în favoarea La Poste

[notificată cu numărul C(2010) 133]

(Numai textul în limba franceză este autentic)

(Text cu relevanță pentru SEE)

(2010/605/UE)

COMISIA EUROPEANĂ,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene („TFUE”) (1), în special articolul 108 alineatul (2) paragraful (1),

având în vedere Acordul privind Spațiul Economic European, în special articolul 62 alineatul (1) litera (a),

după ce părțile interesate au fost invitate să își prezinte observațiile în conformitate cu articolele menționate anterior (2),

întrucât:

vigoare încă dinainte de 1 ianuarie 1958, Comisia a aplicat normele de procedură privind ajutoarele existente, în conformitate cu articolul 1 litera (b) din regulamentul de procedură sus-menționat (3).

(3) Comisia a primit răspunsul autorităților franceze la 24 aprilie 2006.

(4) La 4 octombrie 2006, în conformitate cu articolul 18 din regulamentul de procedură, Comisia a invitat Franța să anuleze garanția de care beneficiază La Poste în virtutea statutului acesteia, pentru toate angajamentele sale, cel târziu la 31 decembrie 2008.

(5) La 6 decembrie 2006, Comisia a primit o notă din partea autorităților franceze prin care acestea contestau concluziile prezentate de Comisie în scrisoarea din 4 octombrie 2006.

(6) În urma unei reuniuni cu serviciile Comisiei responsabile cu concurența (în continuare „DG Concurență”), prin scrisoarea din 16 ianuarie 2007, autoritățile franceze au înaintat Comisiei un proiect de modificare a decretului de punere în aplicare a Legii nr. 80-539 din 16 iulie 1980 privind daunele cominatorii pronunțate în materie administrativă și executarea hotărârilor judecătorești de către persoanele juridice de drept public (6) (în continuare „legea din 16 iulie 1980”), mai exact Decretul nr. 81-501 din 12 mai 1981 de aplicare a legii din 16 iulie 1980 privind daunele cominatorii pronunțate în materie administrativă și executarea hotărârilor judecătorești de către persoanele juridice de drept public (7) (în continuare „decretul din 12 mai 1981”).

1. PROCEDURĂ

(1) La 21 decembrie 2005, Comisia a aprobat transferul activităților bancare și financiare ale întreprinderii La Poste către filiala acesteia, La Banque Postale (3). În decizia sa, Comisia a subliniat că problema garanției de stat nelimitate în favoarea întreprinderii La Poste va face subiectul unei proceduri separate.

(2) La 21 februarie 2006, în conformitate cu articolul 17 din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului (4) de stabilire a normelor de aplicare a articolului 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (în continuare „regulamentul de procedură”), Comisia a comunicat autorităților franceze concluziile sale preliminare în ceea ce privește existența unei garanții de stat nelimitate care ar decurge din statutul juridic al întreprinderii La Poste și care ar constitui ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din Tratatul TFUE, invitându-le să-și prezinte observațiile. În măsura în care această presupusă garanție de stat nelimitată era în

- (7) După solicitarea unor clarificări de către Comisie, autoritățile franceze au transmis o notă, primită la 1 februarie 2007, explicând situația creditorilor La Poste în cazul în care aceasta s-ar afla în dificultate financiară.
- (8) Prin nota din 19 martie 2007, autoritățile franceze au prezentat o propunere suplimentară, constând în angajamentul, alături de La Poste, de a menționa inexistența garanției în orice contract de finanțare și prospecte de emisiune ale întreprinderii La Poste.
- (9) Prin scrisoarea din 29 noiembrie 2007, Comisia a informat Franța cu privire la decizia de inițiere a procedurii prevăzute la articolul 108 alineatul (2) din TFUE împotriva acestei măsuri (în continuare „decizia de inițiere”).
- (10) Decizia de inițiere a fost publicată în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* ⁽⁸⁾. Comisia a invitat părțile interesate să-și prezinte observațiile referitoare la măsura în cauză.
- (11) Comisia nu a primit nicio observație de la părțile interesate cu privire la acest subiect.
- (12) Comisia a primit observațiile Franței prin scrisoarea din 23 ianuarie 2008.
- (13) Comisia a publicat pe site-ul internet al DG Concurență o cerere de ofertă pentru realizarea unui studiu privind garanția nelimitată acordată de Republica Franceză întreprinderii La Poste. Au fost primite 4 oferte înainte de termenul limită prevăzut, respectiv 21 aprilie 2008. Studiul a fost încredințat doamnei Sophie NICINSKI, profesor universitar la catedra de drept public, doctor în drept și autoare de publicații pe tema garanției de stat în favoarea întreprinderilor publice industriale și comerciale. Expertul (în continuare „expertul Comisiei”) și-a prezentat raportul la 17 noiembrie 2008.
- (14) În urma apariției în presă a unor informații despre adoptarea de către guvernul francez a unui proiect de lege privind aprobarea schimbării statutului întreprinderii La Poste, Comisia a adresat Franței, la 20 iulie 2009, întrebarea dacă acceptă să își asume angajamentul în ceea ce privește transformarea La Poste în societate pe acțiuni care să se supună procedurilor de redresare și lichidare judiciară de drept comun. Prin intermediul aceleiași corespondențe, Comisia a transmis autorităților franceze raportul expertului său.
- (15) Printr-o notă transmisă la 31 iulie 2009, Franța a informat Comisia despre adoptarea, de către Consiliul de miniștri, la 29 iulie 2009, a unui proiect de lege privind întreprinderea La Poste și activitățile poștale, stabilind transformarea acesteia în societate pe acțiuni la 1 ianuarie 2010. De asemenea, autoritățile franceze au indicat că vor comunica observațiile lor asupra raportului expertului Comisiei.
- (16) După două scrisori de rapel ale Comisiei, din 9 septembrie și din 6 octombrie 2009, Franța și-a făcut cunoscute observațiile cu privire la raportul expertului Comisiei printr-o notă transmisă la 27 octombrie 2009 și a comunicat avizul domnului Guy CARCASSONNE, profesor universitar doctor al facultății de drept (în continuare „expertul autorităților franceze”).
- (17) La 11 decembrie 2009 a fost depus un amendament la proiectul de lege privind La Poste și activitățile poștale prin care data transformării acesteia în societate pe acțiuni se amâna pentru luna martie 2010.

2. DESCRIEREA MĂSURII

- (18) Legea nr. 90-568 din 2 iulie 1990 privind organizarea serviciului public al poștei și privind France Télécom ⁽⁹⁾ (în continuare „legea din 2 iulie 1990”) a transformat vechea direcție generală de poștă și telecomunicații în două persoane juridice de drept public: La Poste și France Télécom.
- (19) Anumite persoane juridice nu au fost calificate de lege drept instituții publice administrative (IPA) sau instituții publice industriale și comerciale (IPIC) ⁽¹⁰⁾. Acesta este și cazul La Poste. În hotărârea din 18 ianuarie 2001 (Camera a doua civilă) ⁽¹¹⁾ Curtea de Casație a reținut, totuși, principiul conform căruia La Poste este asimilată unei IPIC ⁽¹²⁾. Consecințele juridice ale statutului întreprinderii La Poste sunt următoarele:

2.1. INAPLICABILITATEA PROCEDURILOR DE INSOLVABILITATE ȘI FALIMENT PENTRU LA POSTE

- (20) Articolul 1 din legea din 2 iulie 1990 a calificat La Poste drept persoană juridică de drept public. Or, în Franța, persoanele juridice de drept public nu se supun dreptului comun în ceea ce privește redresarea și lichidarea judiciară a întreprinderilor aflate în dificultate.

(21) Inaplicabilitatea procedurilor de insolvență și faliment persoanelor juridice de drept public decurge din principiul general de imposibilitate a urmăririi patrimoniului persoanelor juridice de drept public, recunoscut de jurisprudența franceză încă de la sfârșitul secolului al XIX-lea și, în special, de Curtea de Casație ⁽¹³⁾.

(22) În plus, articolul 2 din Legea nr. 85-98 din 25 ianuarie 1985 privind redresarea și lichidarea judiciară a întreprinderilor ⁽¹⁴⁾ (în continuare „legea din 25 ianuarie 1985”), care definește sfera de aplicare a procedurilor de redresare și lichidare judiciară de drept comun în Franța, devenit articolul L620-2 din Codul comercial, prevede că: „redresarea și lichidarea judiciară sunt aplicabile oricărui comerciant, oricărei persoane înregistrate în registrul profesiilor, oricărui agricultor și oricărei persoane juridice de drept privat”. Din litera acestui articol, precum și din interpretarea dată de jurisprudența franceză ⁽¹⁵⁾, rezultă că procedurile colective de drept comun nu se aplică persoanelor juridice de drept public.

2.2. APLICABILITATEA, ÎN CAZUL LA POSTE, A LEGII DIN 16 IULIE 1980 ȘI A PRINCIPIULUI RĂSPUNDERII STATULUI, ÎN ULTIMĂ INSTANȚĂ, PENTRU DATORIILE PERSOANELOR JURIDICE DE DREPT PUBLIC

(23) Legea din 16 iulie 1980 se aplică în cazul La Poste, calificată ca persoană juridică de drept public prin legea din 2 iulie 1990.

(24) Alineatul II al articolului 1 din legea din 16 iulie 1980 prevede că: „dacă hotărârea unei instanțe, care a dobândit autoritate de lucru judecat, condamnă o colectivitate locală sau o instituție publică la plata unei sume de bani stabilită prin decizia respectivă, această sumă trebuie mandatată sau ordonanțată în termen de două luni de la notificarea hotărârii judecătorești. În cazul nedisponerii mandatării sau ordonanțării în termenul prevăzut, reprezentantul statului în departamentul respectiv sau autoritatea de tutelă va proceda la mandatarea din oficiu. În cazul creditelor insuficiente, reprezentantul statului în departamentul respectiv sau autoritatea de tutelă adresează colectivității sau instituției o notificare de punere în întârziere pentru obținerea resurselor necesare; în cazul în care organul deliberativ al colectivității sau instituției nu a eliberat sau obținut aceste resurse, reprezentantul statului în departamentul respectiv sau autoritatea de tutelă va dispune în consecință și va proceda, dacă este cazul, la mandatarea din oficiu”.

(25) Paragraful (4) al articolului 3-1 din decretul din 12 mai 1981 stabilește că „în cazul în care punerea în întârziere rămâne fără efect la expirarea acestui termen ⁽¹⁶⁾, reprezentantul statului sau autoritatea de tutelă procedează la

înscrisura cheltuielilor în bugetul colectivității sau al instituției publice aflate în dificultate. Acesta eliberează, dacă este cazul, resursele necesare fie prin reducerea creditelor destinate altor cheltuieli și care sunt încă neutilizate, fie prin creșterea resurselor”. În cele din urmă, paragraful (5) al articolului 3-1 din decretul sus-menționat prevede că „în cazul în care, în termen de opt zile de la notificarea înregistrării creditului, colectivitatea locală sau instituția publică nu dispune mandatarea sumei datorate, reprezentantul statului sau autoritatea de tutelă va proceda la mandatarea din oficiu a acestei sume în termen de o lună”.

(26) Decretul din 12 mai 1981 menționat anterior a fost abrogat și înlocuit cu Decretul nr. 2008-479 din 20 mai 2008 privind executarea condamnărilor pecuniare pronunțate împotriva colectivităților publice. Totuși, articolul 10 din noul decret reia condițiile prevăzute la paragrafele (4) și (5) ale articolului 3-1 din decretul din 12 mai 1981 ⁽¹⁷⁾, așadar nu modifică în esență măsura.

(27) Pe de altă parte, circulara din 16 octombrie 1989 ⁽¹⁸⁾ prevede că: „în caz de insuficiență sau lipsă a creditelor, situația menționată la paragraful II din articolul 1 din legea din 16 iulie 1980, ordonatorul este obligat, de asemenea, înainte de expirarea termenului de 4 luni, să informeze creditorul prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire, precizând cuantumul sumei care va fi mandatată ulterior. Această mandatare se referă fie la cuantumul integral al sumei datorate în cazul lipsei totale a creditelor, fie la sold, în cazul creditelor insuficiente”.

(28) Din toate aceste dispoziții rezultă că legea din 16 iulie 1980 și normele de aplicare a acesteia sunt destinate exclusiv punerii în executare a hotărârilor judecătorești care au dobândit autoritate de lucru judecat și care condamnă statul, o colectivitate locală sau o instituție publică la plata unei sume de bani. Aceste dispoziții nu stabilesc nicio procedură de redresare sau lichidare.

(29) Pe de altă parte, legea din 16 iulie 1980 și normele de aplicare a acesteia desemnează în mod expres statul ca autoritate competentă pentru recuperarea datoriilor instituțiilor publice. Statul dispune de prerogative importante: este vorba, pe de o parte, de mandatarea din oficiu, iar pe de altă parte de obținerea de resurse suficiente. Acest lucru conduce la analizarea măsurii în care posibilitățile de despăgubire deschise pentru creditori prin angajarea răspunderii statului în caz de întrerupere a funcționării normale a întreprinderii La Poste vor fi asimilate unei forme de garanție.

- (30) În afara celor două elemente precedente (inaplicabilitatea procedurilor de insolvență și aplicabilitatea legii din 16 iulie 1980), Comisia a subliniat, în decizia de inițiere, că normele aplicabile anumitor IPIC ar putea fi aplicate și întreprinderii La Poste:

2.3. TRANSFERUL OBLIGAȚIILOR UNEI IPIC DIZOLVATE CĂTRE O ALTĂ INSTITUȚIE PUBLICĂ SAU CĂTRE STAT

- (31) Directiva de codificare nr. 02-060-M95 din 18 iulie 2002 privind reglementarea financiar-contabilă a instituțiilor publice naționale industriale și comerciale⁽¹⁹⁾ (în continuare „directiva de codificare”) prevede că sunt posibile două ipoteze în cazul închiderii unei IPIC care dispune de contabil public:

— fie o nouă instituție publică se substituie fostului IPIC și preia patrimoniul, drepturile și obligațiile acestuia;

— fie se declară în scris dizolvarea instituției publice; în acest caz, „hotărârea de dizolvare a instituției poate deja să desemneze beneficiarul soldului de lichidare, în general statul”⁽²⁰⁾.

- (32) Ghidul privind organizarea financiară a creșterii, transformărilor și desființării instituțiilor publice naționale și a grupurilor de interes public din 14 noiembrie 2006 (în continuare „ghidul privind organizarea financiară”), disponibil pe site-ul internet al Ministerului de Finanțe, precizează⁽²¹⁾: „Hotărârea de desființare a instituției trebuie să prevadă în mod explicit transferul drepturilor, patrimoniului și obligațiilor instituției desființate către structura care va prelua activitatea sau patrimoniul acesteia (adică o instituție publică sau statul)” [...] „În sens mai larg, trebuie prevăzut ca noua instituție să substituie persoanele juridice a căror activitate o preia, în drepturile și obligațiile care rezultă din contractele încheiate pentru îndeplinirea obligațiilor ce îi revin.”

- (33) Cu toate că dispozițiile directivei de codificare și ale ghidului privind organizarea financiară nu se aplică decât IPIC cu un contabil public, anumite elemente indică faptul că un IPIC care nu are un contabil public va transfera, de asemenea, în cazul închiderii, datoriile sale către stat sau către o altă instituție publică.

- (34) Astfel, *Charbonnages de France* a publicat în notele la situația sa financiară la 31 decembrie 2000 că toate drepturile și obligațiile unui IPIC trebuie transferate, în cazul închiderii, fie altei entități juridice de drept public, fie guvernului francez, iar termenii și condițiile unui astfel

de transfer trebuie prevăzute în legea adoptată pentru închiderea respectivului IPIC. Această prevedere nu se limitează doar la instituțiile publice industriale și comerciale care au un contabil public; de altfel, *Charbonnages de France* este un IPIC fără contabil public.

- (35) Pe de altă parte, potrivit unor agenții de rating, în ipoteza unei dizolvări a ERAP⁽²²⁾, deși ERAP poate fi și un IPIC fără contabil public, soldul datoriei și activelor sale va fi transferat statului. Potrivit agenției de rating Fitch⁽²³⁾, „în calitate de IPIC, ERAP nu se supune procedurilor de lichidare. Acesta nu poate fi dizolvat decât printr-o procedură legislativă, iar, în această situație, soldul datoriei și activelor sale va reveni statului”. Conform agenției Moody’s⁽²⁴⁾, „ERAP nu poate face obiectul unor restructurări prin lichidare judiciară impuse de instanță. Astfel, în cazul dizolvării societății, activele/pasivele acesteia vor fi transferate autorității responsabile de înființarea sa, și anume statului”.

- (36) Având în vedere aceste elemente și deși La Poste nu are un contabil public⁽²⁵⁾, trebuie să se analizeze dacă, în eventualitatea unei lichidări, principiul transferului datoriilor către stat sau o altă entitate juridică de drept public este aplicabil întreprinderii La Poste, ținând cont de asimilarea acesteia cu un IPIC. Din aceste motive, creditorul ar avea garanția de a nu-și pierde creanța și ar putea să se mulțumească cu o rată mai mică a dobânzii sau să acorde condiții și termene de plată mai favorabile decât ar face-o în lipsa unei astfel de garanții. Un asemenea transfer ar avea, așadar, aceleași efecte ca o garanție.

2.4. ACCESUL DIRECT LA CONTURILE TREZORERIEI

- (37) Tot în opinia agenției de rating Fitch⁽²⁶⁾, „lichiditatea ERAP este garantată prin accesul imediat al acestuia la conturile de avans de trezorerie”. Întrucât ERAP este un IPIC, este necesar să se analizeze accesul pe care l-ar putea avea și La Poste la conturile de avans de trezorerie.

3. OBSERVAȚIILE ȘI PROPUNERILE AUTORITĂȚILOR FRANCEZE

- (38) În urma deciziei de inițiere, autoritățile franceze au comunicat observațiile și propunerile lor Comisiei prin scrisoarea din 23 ianuarie 2008. Această scrisoare vine în completarea observațiilor și propunerilor prezentate în scrisorile anterioare ale autorităților franceze⁽²⁷⁾ și rezumate în decizia de inițiere a procedurii.

3.1. OBSERVAȚIILE AUTORITĂȚILOR FRANCEZE

- (39) Autoritățile franceze contestă, pe de o parte, existența unei garanții, și, pe de altă parte, prezența unui avantaj pentru La Poste.

3.1.1. INEXISTENȚA GARANȚIEI

- (40) Potrivit autorităților franceze, pe de o parte, instituțiile publice nu beneficiază de o garanție automată în virtutea statutului lor (A), iar, pe de altă parte, raționamentul Comisiei din decizia de inițiere este eronat (B).

A. Instituțiile publice nu beneficiază de o garanție automată în virtutea statutului lor ⁽²⁸⁾.

- (41) În primul rând, nicio lege, cu atât mai puțin o decizie, nu prevede principiul conform căruia statul ar garanta, în principiu, în mod nelimitat, datoriile IPIC.

- (42) În al doilea rând, jurisprudența s-a pronunțat cu privire la inexistența garanțiilor. În special în hotărârea privind *Société de l'hôtel d'Albe* ⁽²⁹⁾, Consiliul de Stat a considerat că „oficiul național de turism care deține personalitate civilă și autonomie financiară [...] constituie o instituție publică și, prin urmare, statul nu va fi obligat să achite datoriile contractate de această instituție; că astfel, Ministerul lucrărilor publice a refuzat în mod justificat să răspundă solicitării [creditorului]”. Același raționament ar fi fost urmat în privința colectivităților locale în cele două decizii ale Consiliului de stat în cauza *Campoloro* ⁽³⁰⁾.

- (43) În al treilea rând, legea organică din 1 august 2001 privind legislația bugetară ⁽³¹⁾ (în continuare „LOLB”) prevede că o garanție poate fi creată doar printr-o dispoziție din legislația bugetară ⁽³²⁾. În consecință, potrivit expertului autorităților franceze ⁽³³⁾, de la intrarea în vigoare deplină a LOLB la 1 ianuarie 2005, nicio garanție implicită nu a putut fi acordată legal. Datoriile contractate de La Poste după 1 ianuarie 2005 nu beneficiază, așadar, de nicio garanție implicită. În ceea ce privește datoriile contractate anterior datei de 1 ianuarie 2005, expertul autorităților franceze apreciază că în lipsa unei hotărâri în contencios, nu se poate stabili dacă ar putea sau nu să fie evitată, în baza respectării drepturilor constituționale protejate ale creditorilor, caducitatea garanțiilor implicite acordate anterior datei de 1 ianuarie 2005 care nu ar fi fost în mod expres autorizate de legislația bugetară.

- (44) În al patrulea rând, dacă instituțiile publice industriale și comerciale ar beneficia de o garanție a statului, schimbarea statutului lor ar necesita instituirea unor măsuri de menținere a drepturilor creditorilor. Un asemenea mecanism nu a fost niciodată instituit. Dimpotrivă, în momentul transformării, la 1 ianuarie 1991, a administrației poștei și telecomunicațiilor în

persoană juridică autonomă (La Poste), statul a acordat, prin hotărârea din 31 decembrie 1990, o garanție explicită pentru datoriile contractate anterior datei de 31 decembrie 1990 și transferate La Poste. Acest lucru nu ar fi fost necesar dacă La Poste, în calitate de instituție asimilată unui IPIC, ar fi beneficiat în virtutea statutului de o garanție de stat. De asemenea, au fost adoptate dispoziții legale și reglementări pentru acordarea unei garanții de stat anumitor activități ale ERAP și ale Agenției Franceze pentru Dezvoltare, care sunt instituții publice industriale și comerciale.

- (45) În cele din urmă, autoritățile franceze fac referire la un articol ⁽³⁴⁾ al domnului Labetoulle, fostul președinte al secției contencios a Consiliului de stat. Potrivit domnului Labetoulle, „în legislație nu există nicio prevedere referitoare la caracterul automat al acordării, beneficiului și dimensiunii acestei garanții [o garanție de stat care s-ar aplica de drept instituțiilor publice ale statului]”.

B. Raționamentul Comisiei privind existența unei garanții este eronat ⁽³⁵⁾**(a) Rambursarea creanțelor individuale nu este garantată****1. Legea din 16 iulie 1980 nu ar trebui interpretată ca temei al unei garanții**

- (46) Potrivit autorităților franceze ⁽³⁶⁾, legea din 16 iulie 1980 conferă autorității de tutelă o putere de substituie a organului executiv al persoanei căreia i se substituie. În această calitate, tutela nu poate exercita decât competențele acestui organ executiv, care nu includ posibilitatea de a dispune de bugetul statului. Legea din 16 iulie 1980 nu prevede, așadar, obligația statului de a angaja propriile resurse.

- (47) În sprijinul acestei interpretări, autoritățile franceze fac referire la lucrările pregătitoare ale legii din 16 iulie 1980. Cu ocazia acestor dezbateri, guvernul s-ar fi opus amendamentelor vizând obligativitatea ca statul să asigure o subvenție excepțională unei colectivități teritoriale ale cărei resurse ar fi fost insuficiente pentru executarea unei hotărâri judecătorești.

- (48) De asemenea, autoritățile franceze fac referire la articole din doctrină ⁽³⁷⁾. În aceste articole se atrage atenția că expresia „va dispune în consecință” menționată la articolul 1 din legea din 16 iulie 1980 face trimitere la o putere de „substituie”, în care „substituentul deține, în principiu, aceleași competențe ca substituitul”, atribuirea unei subvenții excepționale aflându-se de altfel „în afara exercitării unei puteri de substituie” și, deci, neprevăzută în legea din 16 iulie 1980.

(49) În cele din urmă, autoritățile franceze citează deciziile Consiliului de Stat din 10 noiembrie 1999⁽³⁸⁾ și 18 noiembrie 2005⁽³⁹⁾ privind cauza *Campoloro*. Consiliul de Stat ar fi estimat că substituirea financiară a statului cu comuna aflată în dificultate nu figurează pe lista obligațiilor impuse de legea din 16 iulie 1980. Pe de altă parte, analizând măsura în care este necesară angajarea răspunderii statului doar pe motiv de culpă, oricât de gravă ar fi aceasta, Consiliul de Stat a exclus din principiu orice formă de răspundere „de drept” și, deci, orice formă de garanție.

2. Răspunderea obiectivă a statului, justificată doar prin insuficiența activelor, nu poate fi angajată

(50) De asemenea, autoritățile franceze afirmă că posibilitățile de despăgubire disponibile creditorilor persoanelor publice prin angajarea răspunderii, în condiții restrictive, nu ar putea fi asimilate unei forme de garanție. Garanția presupune asumarea de către garant a unei fapte a persoanei pentru care se garantează. Dacă acest lucru înseamnă asumarea unei culpe sau, în cazul răspunderii obiective, a consecințelor unei acțiuni proprii, nu poate fi vorba de garanție.

(51) În plus, autoritățile franceze susțin că răspunderea statului nu este în niciun caz susceptibilă a fi angajată din simplul motiv că prefectul sau autoritatea de tutelă nu a putut lua nicio măsură pentru a permite rambursarea creanței dată fiind situația financiară și patrimonială a colectivității sau a instituției publice.

(52) În ceea ce privește culpa, oricât de gravă ar fi aceasta, în primul rând, abținerea prefectului sau a autorității de tutelă de la exercitarea competențelor atunci când nicio măsură nu este susceptibilă a permite rambursarea creanței de către colectivitatea sau instituția publică nu constituie, prin ea însăși, o culpă.

(53) În ceea ce privește răspunderea obiectivă, cel puțin două elemente conduc la înlăturarea sa:

— în primul rând, răspunderea persoanei căreia îi sunt solicitate despăgubiri nu poate fi angajată decât dacă fapta (inclusiv abținerea) care i se impută a constituit cauza directă a prejudiciului. Însă în cazul activelor insuficiente, nu acțiunea sau abținerea autorității

administrative va sta la originea prejudiciului suferit de către creditor, ci insolvabilitatea colectivității sau a instituției publice;

— în al doilea rând, răspunderea obiectivă derivă din principiul egalității în fața obligațiilor publice. Potrivit autorităților franceze, în cazul de față, este dificil să se distingă în ce anume s-ar putea traduce prejudiciul suferit de creditor, printr-o încălcare a egalității în ceea ce privește obligațiile publice. Astfel, spre deosebire de cauza care a condus la jurisprudența *Couitéas*⁽⁴⁰⁾, în cazul de față nicio autoritate de stat nu va decide să nu se procedeze la executarea hotărârii judecătorești din motive de interes general. Cazul de față este cel în care autoritatea publică se va confrunta cu imposibilitatea practică de a institui măsuri care să permită executarea hotărârii judecătorești și despăgubirea creditorilor, și nu cu cea determinată de obligații de interes general. Potrivit autorităților franceze, invocarea răspunderii pentru încălcarea egalității în ceea ce privește obligațiile publice nu poate, așadar, să rezulte doar din simpla constatare a insolvabilității. Având în vedere argumentul prezentat de Comisie la considerentul 59 din decizia de inițiere conform căruia „dacă reprezentantul statului ar favoriza menținerea continuității serviciului public față de dreptul creditorului de a-și vedea rambursată datoria, nu ar fi exclusă posibilitatea angajării răspunderii obiective a statului”, autoritățile franceze recunosc că această cerință de continuitate a serviciului public se impune reprezentantului statului în executarea procedurii instituite prin legea din 16 iulie 1980. Cu toate acestea, în opinia autorităților franceze, chiar dacă judecătorul ar ordona despăgubirea creditorului, această despăgubire ar avea ca efect readucerea creditorului în situația în care s-ar fi aflat în dreptul comun, deoarece, în acest din urmă caz, patrimoniul în cauză ar fi fost cedat, iar masa credală ar fi primit cuantumul corespunzător. Prin urmare, creditorul nu ar avea niciun avantaj.

(b) [...] (*)

1. Inaplicabilitatea procedurii de redresare și lichidare de drept comun pentru persoanele publice nu exclude posibilitatea de faliment al unui IPIC sau a unei proceduri de faliment instituite împotriva acestuia

(54) Potrivit autorităților franceze, Comisia își întemeiază analiza pe comunicarea sa din 2000 privind ajutoarele de stat sub formă de garanții⁽⁴¹⁾, în special pe punctul 2.1.3 din aceasta, care prevede că „în opinia Comisiei, constituie ajutor de stat sub formă de garanție inclusiv condițiile de creditare mai favorabile obținute de întreprinderile al căror statut juridic exclude posibilitatea unei proceduri de faliment sau insolvabilitate sau prevede în mod explicit o garanție de stat sau o acoperire a pierderilor de către stat”.

- (55) Observând că normele tratatului au întâietate în fața comunicării din 2000 privind ajutoarele de stat sub formă de garanții, autoritățile franceze scot în evidență două elemente care, în opinia lor, exclud aplicarea comunicării menționate la cazul în speță:
- comunicarea din 2000 privind ajutoarele de stat sub formă de garanții pune accent pe faptul că ajutorul eventual ar decurge din „condițiile de creditare mai favorabile” care ar fi imputabile excluderii posibilității unei proceduri de faliment; însă Comisia nu a demonstrat existența unor asemenea „condiții de creditare mai favorabile”;
  - comunicarea din 2000 privind ajutoarele de stat sub formă de garanții are în vedere cazul în care statutul juridic exclude orice procedură de faliment sau insolvență și nu o procedură în mod special; însă Comisia nu stabilește că La Poste nu poate fi declarată falimentară și nici că nicio procedură de insolvență nu este posibilă.
- (56) În opinia autorităților franceze, însă, legea din 25 ianuarie 1985 nu este decât o lege de procedură. Faptul că instituțiile publice industriale și comerciale nu intră în sfera sa de aplicare nu înseamnă că un IPIC nu se poate afla în situația de încetare a plăților și nici că aceasta interzice instituirea, împotriva sa, a unei proceduri de redresare, de lichidare sau de faliment ad hoc.
2. *Aplicarea „procedurii” instituite prin legea din 16 iulie 1980, și nu a procedurii colective de drept comun nu conferă niciun avantaj creditorului*
- (57) În urma analizării considerentului 68 din decizia de inițiere, autoritățile franceze constată că, pentru a evalua dacă aplicarea unei proceduri specifice în caz de insolvență conferă un avantaj entității supuse acestei proceduri față de întreprinderile supuse dreptului comercial, Comisia utilizează două criterii:
- un criteriu de publicitate: procedura care trebuie urmată în caz de insolvență a întreprinderii La Poste ar trebui definită și făcută publică;
  - un criteriu de echivalență: această procedură ar trebui să fie procedura de drept privat sau o procedură care conferă creditorilor întreprinderii La Poste drepturi echivalente celor pe care le-ar avea prin aplicarea dreptului comercial.
- (58) Deși autoritățile franceze contestă necesitatea respectării acestor două criterii ⁽⁴²⁾, în măsura în care acestea sunt considerate ca fiind necesare și suficiente de către Comisie, ele sunt reținute de autoritățile franceze pentru a analiza dacă aplicarea dispozițiilor legii din 16 iulie 1980 conferă un avantaj creditorilor entităților juridice de drept public față de creditorii întreprinderilor supuse procedurilor colective de drept comun.
- (59) În ceea ce privește criteriul de publicitate, autoritățile franceze estimează că procedura instituită prin legea din 16 iulie 1980 este în mod corect identificată de agențiile de rating ca fiind aplicabilă în cazul insolvenței unui IPIC, după cum arată notele agențiilor menționate de Comisie cu referire la ERAP.
- (60) În privința criteriului de echivalență, autoritățile franceze fac deosebire între situația în care s-ar aplica o cerință privind continuitatea serviciului public și cea în care o astfel de condiție nu ar fi aplicabilă.
- (i) „Procedura” instituită prin legea din 16 iulie 1980 analizată prin prisma testului de echivalență – fără a lua în considerare cerința de continuitate a serviciului public
- (61) În opinia autorităților franceze, dacă La Poste nu ar fi în măsură să-și achite datoriile și dacă nu s-ar aplica nicio cerință de continuitate a serviciului public, s-ar respecta următoarea procedură: în situația improbabilă a unei dificultăți financiare confirmate și înainte de a ajunge la o insuficiență a activelor, întreprinderea trebuie, în primul rând, să înceapă negocierile cu creditorii săi în vederea instituirii unui plan de redresare a pasivului. În al doilea rând, dacă planul respectiv nu este considerat satisfăcător sau dacă nu permite rezolvarea la timp a dificultăților financiare, în lipsa unui nou acord cu creditorii, aceștia – sau unii dintre ei – ar putea sesiza instanța competentă pentru a obține condamnarea debitorului și, astfel, recunoaște creanța lor. În acest caz se va aplica procedura instituită de legea din 16 iulie 1980, care ar putea conduce, dacă este oportun, la situația în care autoritatea de tutelă să se substituie executivului întreprinderii La Poste pentru a lua deciziile necesare în vederea achitării datoriilor din resursele instituției. Dacă procedura instituită de legea din 16 iulie 1980 ar fi motivată de insuficiența activelor La Poste și dacă autoritatea de tutelă s-ar afla, deci, în imposibilitate materială, nemaiavând active de cedat, de a crea resursele necesare achitării sumei datorate, procedura prevăzută de legea din 16 iulie 1980 s-ar încheia.
- (62) Prin urmare, potrivit autorităților franceze, în ipoteza în care nu se aplică nicio condiție de serviciu public, aplicarea „procedurii” instituite prin legea din 16 iulie 1980 ar putea antrena realizarea întregului activ al întreprinderii La Poste, însă, în cazul în care acestea sunt insuficiente, procedura nu ar permite achitarea tuturor

creditorilor întreprinderii La Poste. La încheierea procedurii, creditorii unei entități care se supune legii din 16 iulie 1980, luați în ansamblu, ar recupera aceeași sumă ca și creditorii unei entități supuse dreptului comercial, respectiv suma obținută din realizarea activului.

- (63) Această procedură nu se deosebește de procedura aplicabilă în dreptul comercial decât prin două aspecte:

— lipsa unui tratament global al creditorilor: contrar procedurii de drept privat în care creanțele sunt tratate în masă, iar creditorii sunt despăgubiți în ordinea descrescătoare a privilegiului și proporțional cu sumele disponibile, procedura instituită prin legea din 16 iulie 1980 se deosebește prin faptul că doar acțiunea în justiție permite creditorului să-și păstreze drepturile. Logica legii din 16 iulie 1980 este „primul sosit, primul servit”;

— reprezentantul statului este cel care își asumă o funcție echivalentă cu cea a lichidatorului și a administratorului judiciar sub controlul instanței administrative (controlul culpei grave, așa cum a fost stabilit de Consiliul de Stat în hotărârea *Campoloro*, menționată mai sus, din noiembrie 2005).

- (64) Autoritățile franceze apreciază că, la încheierea procedurii, creditorii nu ar avea nicio cale de atac. Astfel, autoritățile franceze consideră că răspunderea statului nu poate fi angajată doar pe motiv de lipsă de active. De asemenea, în procedura de drept privat, creditorii „nu își recapătă dreptul de a acționa în justiție în mod individual”, fără excepție, la încheierea lichidării judiciare ⁽⁴³⁾.

(ii) Procedura instituită prin legea din 16 iulie 1980 analizată prin prisma testului de echivalență, luând în considerare cerința de continuitate a serviciului public

- (65) În ipoteza în care trebuie asigurată continuitatea serviciului public, autoritățile franceze admit că reprezentantul statului, în exercițiul puterilor conferite de legea din 16 iulie 1980, ar putea decide să nu cedeze anumite active necesare îndeplinirii unei misiuni de serviciu public. Necedarea anumitor bunuri, din motive ce țin de cerința de continuitate a serviciului public s-ar traduce, dacă aceasta nu ar face obiectul unei despăgubiri de către stat, prin realizarea unor active mai puține și prin diminuarea corelată a sumelor recuperabile de către creditorii. Procedura nu ar conferi creditorilor întreprinderii La Poste mai multe drepturi decât cele care le-ar reveni prin aplicarea dreptului comercial. În opinia autorităților franceze, criteriul de echivalență invocat de Comisie ar fi îndeplinit *a fortiori*.

- (66) Autoritățile franceze recunosc, totuși, că în această situație s-ar putea invoca răspunderea obiectivă a statului, care s-ar traduce printr-o despăgubire a creditorilor la valoarea prejudiciului suferit de aceștia, adică la valoarea de piață a activelor pe care reprezentantul statului a decis în mod legal să nu le cedeze. Potrivit autorităților franceze, această posibilă despăgubire nu ar avea, totuși, alte efecte decât readucerea creditorului în situația care ar rezulta din aplicarea dreptului comun și nu i-ar putea conferi, prin urmare, în conformitate cu testul de echivalență, mai multe drepturi decât cele care i-ar reveni în dreptul comun.

- (67) Autoritățile franceze constată că procedura instituită prin legea din 16 iulie 1980 respectă criteriile de echivalență și de publicitate invocate de Comisie, care sunt suficiente pentru a înlătura existența unui avantaj și, prin urmare, apreciază că supunerea întreprinderii La Poste direct procedurii greoaie și complicate de drept comun nu este justificată.

3. Normele citate de Comisie privind evoluția obligațiilor după epuizarea resurselor instituției nu sunt aplicabile în cazul întreprinderii La Poste

- (68) Potrivit autorităților franceze, normele menționate de Comisie în decizia de inițiere, în special la considerentul 69, nu sunt aplicabile și nici nu pot fi transpuse în cazul întreprinderii La Poste.

3.1.2. INEXISTENȚA UNUI AVANTAJ

- (69) În opinia autorităților franceze, analiza Comisiei în ceea ce privește existența unui avantaj selectiv se realizează din două perspective:

— un raționament circular bazat pe comunicarea din 2000 privind ajutoarele de stat sub formă de garanții;

— o analiză a presupusei influențe a măsurii invocate asupra agențiilor de rating.

A. Comunicarea din 2000 a Comisiei privind ajutoarele de stat sub formă de garanții nu permite formularea unei concluzii în sensul existenței unui avantaj în cazul în speță

- (70) Autoritățile franceze apreciază că la considerentul 77 din decizia de inițiere, Comisia comite o eroare de interpretare a punctului 2.1.3 din comunicarea din 2000 privind ajutoarele de stat sub formă de garanții, acestea considerând că punctul implică faptul că, atunci când este vorba de o întreprindere al cărei statut juridic exclude posibilitatea unei proceduri de faliment sau de insolabilitate, dacă această întreprindere beneficiază de condiții

de creditare mai favorabile, acestea constituie un ajutor sub formă de garanție. De asemenea, autoritățile franceze arată că punctul 2.1.3 din Comunicarea din 2000 a Comisiei privind ajutoarele de stat sub formă de garanții nu indică nicăieri că, dacă statutul juridic al unei întreprinderi exclude posibilitatea unei proceduri de faliment, Comisia consideră că acest fapt conduce neapărat la posibilitatea ca această întreprindere să beneficieze de condiții de finanțare mai favorabile.

- (71) Pe de altă parte, autoritățile franceze estimează că La Poste nu se încadrează în sfera de aplicare a punctului 2.1.3 din Comunicarea din 2000 a Comisiei privind ajutoarele de stat sub formă de garanții întrucât aceasta din urmă se referă la situația în care statutul juridic exclude orice procedură de faliment sau de insolabilitate și nu o procedură anume. Potrivit autorităților franceze, însă, Comisia nu a stabilit că La Poste nu a putut intra în faliment, nici că nu s-a putut aplica nicio procedură de insolabilitate.

B. Neangajarea răspunderii și a resurselor statului

- (72) La considerentul 79 din decizia de inițiere, Comisia atrage atenția asupra influenței pe care o exercită agențiile de rating în ceea ce privește condițiile de creditare obținute de întreprinderi.
- (73) După menționarea deficiențelor agențiilor de rating, autoritățile franceze afirmă că opinia susținută de o agenție de rating, atât timp cât nu se sprijină pe o analiză exactă a cadrului legislativ în vigoare, nu ar trebui să stea la baza ideii că ar exista un avantaj, imputabil statului, care poate constitui ajutor de stat. În plus, chiar dacă această apreciere s-ar materializa într-un acces la credite avantajos pentru un IPIC, aceasta nu ar permite, de fapt și de drept, accesul la resursele statului, necesar pentru a putea caracteriza un ajutor de stat.
- (74) Autoritățile franceze adaugă că analizele agențiilor de rating nu se situează într-un plan juridic obiectiv, ci se bazează pe o apreciere subiectivă a ceea ce ar constitui sprijinul statului în cazul în care întreprinderea vizată s-ar afla în dificultate.

C. Circularitatea raționamentului

- (75) Autoritățile franceze consideră că raționamentul Comisiei are un caracter circular:
- Comisia se bazează în principal pe afirmațiile agențiilor de rating pentru a pune în evidență un avantaj economic;
  - piața și agențiile de rating au asimilat inexistența unei garanții de stat în favoarea întreprinderii La Poste, dar continuă să își exprime rezervele provenite numai din poziția exprimată de Comisie.

D. Absența unui efect asupra ratingului La Poste

- (76) În orice caz, în opinia autorităților franceze, decizia de inițiere nu stabilește că ratingul întreprinderii La Poste ar fi mai bun datorită unei pretinse garanții de stat nelimitate.
- (a) **Doctrina agențiilor de rating nu este suficientă pentru a pune în evidență un astfel de efect**
- (77) Autoritățile franceze formulează mai multe observații cu privire la studiul realizat de agenția Standard and Poor's intitulat „Influența sprijinului statului asupra ratingului”, menționat de Comisie la considerentul 80 din decizia de inițiere. În acest studiu, Standard and Poor's distinge mai multe categorii de „companii de poștă sprijinite de stat”; clasificarea determină metodologia aplicată de Standard and Poor's pentru stabilirea ratingului entității în cauză.
- (78) Autoritățile franceze relevă că apartenența la categoria 1⁽⁴⁴⁾ răspunde unor criterii generale, cum ar fi natura activității sau mediul economic și social, însă nu face referire la statutul operatorului supus evaluării.
- (79) Autoritățile franceze observă că la 22 noiembrie 2004, poșta franceză și poșta italiană erau clasificate în categoria 2⁽⁴⁵⁾. Din documentul agenției Standard and Poor's, autoritățile franceze deduc că performanțele financiare ale întreprinderii Poste Italiane nu justificau ratingul obținut de poșta italiană. În opinia autorităților franceze, poșta italiană beneficia, așadar, de un rating influențat de cel al proprietarului său, cu toate că Poste Italiane are un statut de SpA (societate pe acțiuni) de drept comun.
- (80) Autoritățile franceze arată că Standard and Poor's a clasificat în cele din urmă La Poste în categoria 3⁽⁴⁶⁾. În opinia autorităților franceze, reformele importante derulate încă de la sfârșitul anului 2004 au condus treptat la clasificarea întreprinderii La Poste în această a treia categorie. Autoritățile franceze deduc din aceasta că nu se poate stabili dacă ratingul întreprinderii La Poste se datorează exclusiv statutului acesteia sau vreunui mecanism de garantare de stat și dacă acest rating ar putea constitui ajutor de stat.
- (81) Autoritățile franceze admit însă că studiul din 2004 al agenției Standard and Poor's menționa problema statutului La Poste. Cu toate acestea, autoritățile franceze dau asigurări că schimburile de informații realizate de atunci cu Standard and Poor's au permis clarificarea acestei chestiuni. De asemenea, autoritățile franceze au avertizat agenția de rating Fitch că nu există nicio garanție de stat în favoarea La Poste, după care agenția a reconsiderat problema.

(b) Sectorul privat abundă de cazuri în care ratingul unei filiale a unei societăți este legat de cel al societății-mamă

- (82) Autoritățile franceze consideră că influența prezenței unui acționar majoritar stabil, care a fost evidențiată de agențiile de rating în cazul întreprinderii Poste Italiane, în mod independent de orice particularitate a statutului acesteia, se regăsește în cazul grupurilor private. Autoritățile franceze menționează ca exemple un comunicat din 3 decembrie 2003 al agenției Standard and Poor's referitor la AGF⁽⁴⁷⁾, un comunicat referitor la Volkswagen Bank GmbH⁽⁴⁸⁾ și un comunicat privind VWFS⁽⁴⁹⁾. Prin urmare, autoritățile franceze consideră că acest tip de abordare nu constituie în niciun caz o particularitate a sectorului public.

(c) Ratingul La Poste nu se modifică în cazul schimbării statutului

- (83) Prin intermediul analizei ratingului La Poste realizate de Standard and Poor's, autoritățile franceze încearcă să demonstreze că acesta nu depinde de statutul juridic al întreprinderii.
- (84) În primul rând, autoritățile franceze relevă că în momentul în care au formulat observațiile, agenția Standard and Poor's acorda întreprinderii La Poste ratingul AA- însoțit de o perspectivă stabilă. Deprecierea ratingului a fost justificată de Standard and Poor's prin degradarea viitoare a structurii financiare a grupului din cauza alocării de către La Poste a 2 miliarde EUR pentru reforma finanțării pensiilor funcționarilor, precum și prin „autonomia mai mare a întreprinderii La Poste față de acționarul său”. În opinia autorităților franceze, această degradare, care nu a intervenit datorită modificării statutului La Poste, nu s-ar putea explica dacă ratingul La Poste nu ar fi decât o consecință a statutului său.
- (85) În al doilea rând, în ciuda precizării⁽⁵⁰⁾ agenției Standard and Poor's din nota din 3 aprilie 2007, menționată la considerentul 84 din decizia de inițiere, autoritățile franceze nu înțeleg cum La Poste, dacă ar beneficia de garanție de stat, ar putea fi notată cu 3 *notches* sub ratingul statului. În mod similar, dacă dispozițiile legii din 16 iulie 1980 ar fi fost interpretate de agenții ca instituind un mecanism asimilabil unei garanții de stat în favoarea creditorilor persoanelor juridice în cauză, autoritățile franceze nu văd cum colectivitățile teritoriale ar putea fi evaluate cu BBB+, când ratingul suveran este AAA.
- (86) În al treilea rând, autoritățile franceze subliniază că ratingul Standard and Poor's din 3 aprilie 2007 se bazează pe o enumerare a punctelor forte și a deficiențelor întreprinderii care nu menționează statutul. Cele două elemente menționate de Standard and Poor's în susținerea evaluării, mai precis importanța economică a misiunilor de serviciu public ale întreprinderii La Poste și „strong shareholder backing” (sprijinul puternic din

partea acționarului), ar fi elemente distincte de statutul La Poste. Astfel, potrivit autorităților franceze, prin „strong shareholder backing” nu trebuie să se înțeleagă o susținere financiară contrară dreptului Uniunii, ci interesul statului față de dezvoltarea întreprinderii La Poste în condiții „at arm's length” (normale de concurență)⁽⁵¹⁾. Autoritățile franceze constată că statutul nu constituie un element esențial al evaluării.

- (87) În al patrulea rând, autoritățile franceze reamintesc faptul că în aceeași notă din 3 aprilie 2007, agenția de rating precizează că va continua să respecte o metodă *top down* (descendentă), care îi permite să evalueze o entitate cu până la două categorii sub ratingul suveran. Potrivit agenției, această metodă se justifică prin faptul că, pe termen mediu, statul ar trebui să rămână acționarul unic al La Poste. Autoritățile franceze concluzionează că această abordare nu este cu nimic justificată de statutul La Poste. În cele din urmă, pe baza unei afirmații a Standard and Poor's⁽⁵²⁾, autoritățile franceze susțin că nu modificarea statutului, ci o deschidere a capitalului ar determina Standard and Poor's să adopte o metodă *bottom up* (ascendentă) pentru La Poste, adăugând că o astfel de schimbare a metodei nu ar presupune neapărat o modificare a ratingului, luând în considerare consolidarea preconizată a La Poste.
- (88) În al cincilea rând, autoritățile franceze amintesc că perspectiva stabilită de agenția de rating este stabilă, în ciuda procedurii inițiate de Comisie împotriva garanției de stat nelimitate de care La Poste ar beneficia în virtutea statutului său. Însă, dacă statutul ar avea o influență asupra solvabilității întreprinderii, perspectiva modificării acestuia ar trebui să se traducă printr-o perspectivă negativă și instabilă. De altfel, Standard and Poor's justifică perspectiva stabilă prin faptul că statul ar trebui să rămână acționarul unic al întreprinderii în următorii doi ani, și aceasta în ciuda posibilei modificări a statutului. Bazându-se pe o altă afirmație a Standard and Poor's⁽⁵³⁾, autoritățile franceze constată că, pentru determinarea evoluției ratingului, agenția are în vedere performanțele proprii ale întreprinderii, precum și posibila modificare a acționariatului, și nu o posibilă modificare de statut.
- (89) În al șaselea rând, citând un alt extras din nota agenției Standard and Poor's din 2007⁽⁵⁴⁾, autoritățile franceze subliniază că agenția de rating nu preia afirmația Comisiei conform căreia statutul ar avea drept consecință o îmbunătățire a condițiilor financiare consimțite în favoarea La Poste. Pe baza mențiunii agenției Standard and Poor's potrivit căreia: „ratingurile La Poste nu au fost afectate de această recomandare deoarece considerăm că o schimbare a statutului La Poste nu ar reflecta neapărat o diminuare a sprijinului puternic al statului care stă la baza ratingurilor La Poste și care a fost reafirmat prin deciziile recente adoptate de guvern”⁽⁵⁵⁾, autoritățile franceze constată absența unei influențe a statutului La Poste asupra ratingului obținut.

E. Absența efectelor asupra condițiilor de finanțare a întreprinderii La Poste

(90) În cele din urmă, autoritățile franceze analizează condițiile concrete de finanțare a întreprinderii La Poste pentru a stabili dacă acestea sunt afectate de o presupusă garanție de stat.

(91) În opinia autorităților franceze, atât anunțarea de către Comisie a existenței preinsei garanții, a preinsei incompatibilități a acesteia cu dreptul Uniunii și a eliminării sale viitoare în consecință, cât și denegările autorităților franceze legate de existența garanției adresate agențiilor de rating și presei, nu au influențat în niciun fel condițiile de finanțare a întreprinderii La Poste. Astfel, La Poste a emis în octombrie 2006 un împrumut obligatar de 1,8 miliarde EUR cu două scadențe, la 7 și la 15 ani, imediat după anunțarea recomandării de măsuri utile de către Comisie. La Poste a menționat această recomandare în prospect și a precizat, în timpul conferințelor cu investitorii, că nu beneficia de garanția statului. Însă, la emiterea obligațiunilor, costul de finanțare al întreprinderii La Poste nu a crescut semnificativ⁽⁵⁶⁾. Cele două emisiuni au fost în mare parte subscrise de investitori europeni care prezentau un profil obișnuit pentru La Poste, și anume, investitori care își păstrează obligațiile până la scadență. Autoritățile franceze constată că anunțul Comisiei prin care se solicită eliminarea presupusei garanții și publicitatea făcută în legătură cu poziția statului în acest caz nu au avut nicio influență asupra condițiilor de finanțare pe piața titlurilor de valori. Astfel, piețele au considerat că aceste condiții de finanțare a întreprinderii La Poste nu au la bază existența în drept sau în fapt a unei garanții.

(92) Autoritățile franceze formulează următoarele concluzii:

— analiza realizată de Comisie în decizia de inițiere a procedurii este eronată: în realitate, La Poste nu beneficiază de nicio garanție de stat;

— Comisia nu a demonstrat existența unui avantaj pentru La Poste, care ar decurge din statutul acesteia;

— în consecință, Comisia nu a demonstrat existența unui ajutor de stat în favoarea întreprinderii La Poste.

3.2. PROPUNERILE AUTORITĂȚILOR FRANCEZE

(93) Totuși, pentru a înlătura orice rezervă a Comisiei, autoritățile franceze au arătat că sunt pregătite, în cazul în care Comisia acceptă închiderea procedurii printr-o decizie privind inexistența ajutorului de stat, în conformitate

cu articolul 7 alineatul (2) din regulamentul de procedură, să pună în aplicare următoarele măsuri:

— clarificarea decretului de aplicare a legii din 16 iulie 1980;

— introducerea unei mențiuni care să precizeze inexistența unei garanții în contractele La Poste care implică o creanță;

— un mecanism de retrocedare, de La Poste către stat a unui eventual efect negativ asupra *spread* (diferență), care să fie legat de nerespectarea de către La Poste a procedurilor colective de drept comun.

3.2.1. CLARIFICAREA DECRETULUI DE APLICARE A LEGII DIN 16 IULIE 1980

(94) Potrivit autorităților franceze, nu este vorba de o modificare în esență a dispozițiilor în cauză, ci doar de clarificarea interpretării acestora. Din acest motiv, autoritățile franceze propun modificarea decretului de aplicare a legii⁽⁵⁷⁾. Modificarea se referă la paragraful (4) din articolul 3-1 al decretului care stabilește puterea de tutelă conferită Prefectului sau autorității de tutelă. Modificarea trebuie să elimine orice ambiguități din punctul de vedere al Comisiei în ceea ce privește expresia „va dispune în consecință”. Se propune, așadar, precizarea că reprezentantul statului sau autoritatea care deține tutela alocă resursele în cadrul bugetului colectivității sau al instituției.

(95) Astfel modificată, dispoziția decretului va fi formulată după cum urmează:

„În cazul în care punerea în întârziere rămâne fără efect la expirarea acestui termen, reprezentantul statului sau autoritatea de tutelă procedează la înregistrarea cheltuielilor în bugetul colectivității sau al instituției publice aflate în dificultate. Acesta eliberează, după caz, resursele necesare în cadrul bugetului colectivității sau al instituției fie prin reducerea creditelor alocate altor cheltuieli și care sunt încă neutilizate, fie prin creșterea resurselor (modificările sunt subliniate).”

(96) Autoritățile franceze consideră că această propunere, conform observațiilor și articolelor din doctrină comunicate la discuțiile care au avut loc anterior scrisorii de inițiere, exclude posibilitatea ca, în cadrul procedurii instituite prin legea din 16 iulie 1980, prefectul sau reprezentantul statului să poată crește resursele colectivității sau ale instituției în cauză prin intermediul unei subvenții de stat sau al unei injecții de fonduri publice.

3.2.2. INTRODUCEREA UNEI MENȚIUNI CARE SĂ
PRECIZEZE INEXISTENȚA UNEI GARANȚII ÎN
CONTRACTELE DE ÎMPRUMUT ALE ÎNTREPRINDERII
LA POSTE

A. Propunerea inițială a autorităților franceze

- (97) La considerentul 59 din decizia de inițiere, Comisia consideră că propunerea autorităților franceze de modificare a decretului de aplicare a legii din 16 iulie 1980 „nu permite excluderea decât în ipoteza în care resursele La Poste ar fi epuizate, creditorul care nu a obținut rambursarea creanței sale în contextul aplicării legii din 1980 se adresează justiției pentru angajarea răspunderii statului în temeiul încălcării principiului egalității în fața obligațiilor publice”.
- (98) Deși autoritățile franceze contestă faptul că răspunderea statului ar putea fi angajată numai pe baza insolabilității La Poste, acestea prezintă, pentru a înlătura rezervele Comisiei, o propunere fondată pe excepția riscului acceptat. Această excepție, care se aplică atât regimului de răspundere subiectivă, cât și celui de răspundere obiectivă a statului, se bazează pe principiul conform căruia prejudiciul rezultat dintr-o situație la care victima s-a expus cu bună știință nu îi dă dreptul la despăgubiri [cf. hotărârile Consiliului de Stat în cauzele *Sille* ⁽⁵⁸⁾ și *Meunier* ⁽⁵⁹⁾].
- (99) Din aceste motive, pentru a asigura aplicarea acestei excepții, autoritățile franceze propun să confirme oficial creditorilor La Poste faptul că creanța lor nu beneficiază de garanția statului și că, în caz de insolabilitate, statul nu ar fi obligat să se substituie din punct de vedere financiar întreprinderii în scopul achitării creanței. Această informație nu contravine legii, pentru că aceasta nu prevede nicidecum că, în caz de insolabilitate a întreprinderii La Poste, statul trebuie să se substituie financiar acesteia pentru a-i achita datoriile.
- (100) După clarificarea decretului de aplicare a legii din 16 iulie 1980, autoritățile franceze se angajează, așadar, împreună cu La Poste, ca pentru fiecare operațiune să se prevadă următoarea mențiune în contractul de finanțare (pentru orice instrument prevăzut în contract):

„Emisiunea/programul/împrumutul nu beneficiază de niciun fel de garanție, directă sau indirectă, din partea statului. În caz de insolabilitate, statul nu este obligat să se substituie financiar întreprinderii La Poste pentru achitarea creanței.”

B. Rezervele exprimate de Comisie în decizia de inițiere

- (101) La punctul 61 din decizia de inițiere, Comisia și-a exprimat următoarele rezerve cu privire la propunerea sus-menționată a autorităților franceze:

— excepția riscului acceptat este o normă stabilită de jurisprudență, care ar putea evolua;

— „această propunere, care decurge din principiile fundamentale de drept public, prin intermediul unor instrumente de drept secundar, pare defectuoasă, deoarece instrumentele ar putea fi anulate destul de ușor în caz de litigiu”;

— în sfârșit, creanțele întreprinderii La Poste nu sunt numai financiare, ci și comerciale sau de altă natură; aceste ipoteze nu sunt însă tratate în propunerea suplimentară a autorităților franceze.

C. Elementele invocate de autoritățile franceze pentru ridicarea acestor rezerve

- (102) Astfel cum s-a menționat anterior, potrivit autorităților franceze, răspunderea obiectivă a statului nu ar trebui angajată exclusiv pe motivul insuficienței activelor La Poste, deoarece angajarea răspunderii statului presupune o decizie a statului de a interveni sau nu și deoarece, în acest caz, intervenția este, practic, imposibilă. Propunerea autorităților franceze nu are, așadar, valoare decât ca măsură suplimentară de clarificare față de creditorii, aceasta permițând, până în prezent, datorită excepției riscului acceptat, înlăturarea oricărui risc în ceea ce privește angajarea răspunderii obiective a statului.
- (103) În opinia autorităților franceze, prima obiecție a Comisiei ar însemna să se considere că, deși dreptul intern al unui stat membru nu prevede o dispoziție, singurul risc de revirement jurisprudențial, adică de modificare a dreptului intern, ar fi suficient pentru a constitui temeiul juridic al unui ajutor de stat. Autoritățile franceze contestă acest raționament, considerând că excepția riscului acceptat constituie un principiu general de drept public care este din plin confirmat de jurisprudență, niciodată contrazis și comentat pe larg. Comisia nu trebuie să justifice o posibilă măsură de ajutor printr-o eventuală modificare a dreptului, care este, în cazul de față, mai mult decât improbabilă.
- (104) A doua obiecție a Comisiei se referă la faptul că este vorba de instrumente de drept secundar, care pot fi anulate cu ușurință în cazul unui litigiu. Desigur, legea și regulamentul prevalează asupra contractului, însă, pentru ca obiecția Comisiei să aibă o bază reală, aceasta ar trebui să invoce un text de rang superior. În opinia autorităților franceze, obiecția Comisiei la acest punct nu se sprijină pe nimic.

(105) În schimb, autoritățile franceze admit că cea de a treia obiecție, legată de constatarea faptului că emisiunile de obligațiuni nu sunt singurele instrumente generatoare de creanțe, este pertinentă, deși este limitată în cazul întreprinderii La Poste, pentru că datoria financiară constituie principala datorie a La Poste și are, în mare măsură, un caracter obligator.

D. Extinderea propunerii

(106) Autoritățile franceze au precizat, așadar, că sunt pregătite, în cazul în care Comisia ar închide procedura oficială de investigare printr-o decizie privind inexistența unui ajutor de stat în sensul articolului 7 alineatul (2) din regulamentul de procedură, să își extindă propunerea privind înregistrarea inexistenței unei garanții la toate contractele care implică o creanță. În opinia autorităților franceze, această extindere ar permite înlăturarea oricărui risc de angajare a răspunderii obiective a statului justificată exclusiv de insolvabilitatea La Poste. De asemenea, cazul angajării răspunderii obiective a statului, în cazul în care autoritatea de tutelă decide să nu cedeze activele necesare continuării serviciului public, nu ar avea alt efect decât aducerea creditorilor La Poste în aceeași situație în care ar fi ajuns dacă ar fi fost creditorii unei societăți pe acțiuni.

E. Aprecierea, de către autoritățile franceze, a calificării drept ajutor a măsurilor adoptate în urma propunerilor lor

(107) În opinia autorităților franceze, cele două măsuri de clarificare propuse anterior ar permite creditorilor La Poste să-și cunoască mai bine drepturile. În consecință, autoritățile franceze nu trebuie să fie considerate, așa cum o face Comisia la considerentul 74 din decizia de inițiere, ca fiind „responsabile pentru așteptările create în cazul principalilor creditori ai La Poste în ceea ce privește existența unei garanții” și generând în mod voluntar o „situație juridică netransparentă” care ar putea îndrepta statul spre „obligația de a rambursa datoriile întreprinderii La Poste în cazul în care aceasta nu-și mai poate respecta angajamentele”.

(108) Astfel, în opinia autorităților franceze, pe de o parte, nesupunerea întreprinderii La Poste la procedurile colective de drept comun și supunerea acesteia dispozițiilor legii din 16 iulie 1980 nu conduc la constatarea existenței unei garanții de stat; pe de altă parte, măsurile de clarificare propuse permit înlăturarea oricărei răspunderi a statului în condițiile de piață presupuse dacă această garanție ar exista.

(109) În aceste condiții, niciun posibil efect nu ar putea fi imputat statului. Criteriul răspunderii nu este, așadar, îndeplinit, contrar celor afirmate de Comisie la considerentul 76 din decizia de inițiere.

(110) În același mod, considerentul 75 din decizia de inițiere, în care Comisia face referire la Comunicarea sa din 2000 privind ajutoarele de stat sub formă de garanții,

menționată anterior pentru justificarea prezenței resurselor de stat, nu mai poate fi luat în considerare deoarece niciun argument nu sprijină ideea existenței unei garanții de stat.

3.2.3. MECANISM DE RETROCEDARE

(111) Pentru a completa mecanismul propus, autoritățile franceze sunt pregătite să analizeze, împreună cu Comisia, următoarea abordare.

(112) Abordarea propusă rezultă dintr-o analiză a poziției Comisiei exprimată la punctul 2.1.3 din Comunicarea sa din 2000 privind ajutoarele de stat sub formă de garanții: „Comisia estimează că pot fi considerate ajutor de stat sub formă de garanții și condițiile de creditare mai favorabile obținute de întreprinderile al căror statut juridic exclude posibilitatea unei proceduri de faliment sau insolvabilitate sau prevede în mod explicit o garanție de stat sau o acoperire a pierderilor de către stat.” De asemenea, la considerentul 114 din decizia de inițiere a procedurii, Comisia arată că estimează ca fiind problematic faptul că „Franța nu adoptă nicio măsură utilă pentru a evita ca acest statut să producă efecte economice în favoarea unei întreprinderi care funcționează pe piețe concurențiale”.

(113) Autoritățile franceze contestă aplicabilitatea, în cazul La Poste, a punctului 2.1.3 din Comunicarea din 2000 a Comisiei privind ajutoarele de stat sub formă de garanții și susțin imposibilitatea Comisiei de a stabili faptul că nesupunerea întreprinderii La Poste procedurilor colective de drept privat s-ar traduce prin condiții de finanțare mai favorabile.

(114) Cu toate acestea, autoritățile franceze au propus Comisiei să studieze împreună instituirea unui mecanism de retrocedare de la La Poste către stat, fără dobândă, a unui posibil efect negativ asupra *spread* legat de nesupunerea întreprinderii La Poste procedurilor colective de drept comun, conform unui mecanism de calcul care va fi validat de Comisie și va putea fi auditat. În opinia autorităților franceze, aplicarea unei asemenea abordări ar veni în completarea propunerilor de clarificare enunțate anterior, pentru a pune capăt mitului garanției de stat și a elimina definitiv orice risc de existență a unui ajutor.

4. EVALUAREA AJUTORULUI

4.1. CALIFICAREA DREPT AJUTOR

(115) Articolul 107 alineatul (1) din TFUE prevede următoarele: „Cu excepția derogărilor prevăzute de tratate, sunt incompatibile cu piața internă ajutoarele acordate de state sau prin intermediul resurselor de stat, sub orice formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a producerii anumitor bunuri, în măsura în care afectează schimburile comerciale dintre statele membre.”

4.1.1. EXISTENȚA UNEI GARANȚII DE STAT NELIMITATE:
PREZENȚA RESURSELOR DE STAT

- (116) Astfel cum se menționează la considerentul 56 din decizia de inițiere, datorită statutului său de persoană de drept public asimilată unui IPIC, La Poste beneficiază de o situație juridică specială atât în ceea ce privește despăgubirea creditorilor săi, cât și menținerea existenței întreprinderii în caz de insolabilitate.
- (117) Cu titlu introductiv, Comisia amintește că La Poste nu a fost supusă dreptului comun în materie de redresare și lichidare a întreprinderilor aflate în dificultate⁽⁶⁰⁾. Autoritățile franceze nu contestă acest punct, însă neagă existența unui mecanism echivalent unei garanții de stat în favoarea întreprinderii La Poste. Cu toate acestea, în conformitate cu punctul 1.2 paragraful (2) a patra liniuță din Comunicarea din 2008 a Comisiei privind aplicarea articolelor 107 și 108 din TFUE ajutoarelor de stat sub formă de garanții (în continuare „Comunicarea din 2008 privind garanțiile”) ⁽⁶¹⁾, condițiile de creditare mai favorabile obținute de întreprinderile al căror statut juridic exclude posibilitatea unei proceduri de faliment sau insolabilitate sau prevede în mod explicit o garanție de stat sau o acoperire a pierderilor de către stat, sunt considerate drept ajutor sub formă de garanție. Așadar, este necesar să se analizeze argumentele autorităților franceze în demonstrarea faptului că nu există nicio garanție de stat.
- A. Garantarea rambursării creanțelor individuale**
- (118) Pentru a stabili dacă există o garanție asupra creanțelor individuale, este necesar mai întâi să se analizeze măsura în care o astfel de garanție este exclusă de legislație sau de jurisprudență, așa cum susțin autoritățile franceze (a).
- (119) Comisia va analiza apoi demersul unui creditor al întreprinderii La Poste pentru rezolvarea creanței sale în ipoteza în care La Poste s-ar afla în dificultate financiară și nu și-ar putea onora datoriile (b). Comisia va stabili dacă procedura urmată poate aduce creditorul La Poste într-o situație comparabilă cu cea a creditorului unei întreprinderi supuse dreptului comercial.
- (a) **Contrar celor afirmate de autoritățile franceze, dreptul francez admite existența garanțiilor implicite și, mai precis, existența unei garanții de stat în virtutea statutului de instituție publică**
1. *Analiza argumentelor autorităților franceze* ⁽⁶²⁾
- (120) În primul rând, autoritățile franceze afirmă că nicio lege și nicio decizie nu prevede principiul conform căruia statul ar garanta datoriile IPIC.
- (121) Comisia observă că, deși nu există legi sau decizii care să stipuleze în mod explicit o garanție de stat în favoarea instituțiilor publice industriale și comerciale, așa cum, de altfel, nu există nici legi sau decizii care să excludă în mod explicit orice garanție de stat în favoarea acestor instituții, acest lucru nu exclude existența unei garanții implicite.
- (122) În al doilea rând, în opinia autorităților franceze, jurisprudența s-ar fi pronunțat asupra inexistenței garanțiilor, în mod special în decretul privind *Société de l'hôtel d'Albe* ⁽⁶³⁾ și în cauza *Campoloro* ⁽⁶⁴⁾.
- (123) Așa cum a subliniat expertul său, Comisia observă că în decretul privind *Société de l'hôtel d'Albe*, Consiliul de Stat refuză doar să admită cererea creditorului adresată direct ministrului lucrărilor publice. Intervenția unei garanții presupune o situație de insolabilitate. Decretul menționat nu se referă exact la situația în care garanția poate interveni. Un mecanism de garantare nu presupune că, la simpla cerere a creditorului, statul trebuie să achite datoria unei instituții publice.
- (124) Analiza Comisiei privind cauza *Campoloro* este prezentată în secțiunea 4.1.1.A litera (b) punctul 3 din prezenta decizie. Așa cum se va arăta, cauza *Campoloro* demonstrează, dimpotrivă, că regimul de răspundere a statului în aplicarea procedurii de recuperare a datoriilor instituțiilor publice prezintă toate trăsăturile unui mecanism de garantare.
- (125) În al treilea rând, expertul autorităților franceze susține că datoriile contractate de La Poste de la intrarea în vigoare a LOLB la 1 ianuarie 2005 nu pot beneficia de o garanție implicită. În ceea ce privește datoriile contractate înainte de 1 ianuarie 2005 și a căror durată s-ar prelungi ulterior acestui termen, expertul autorităților franceze recunoaște că se pot confrunta două teze:
- conform primei teze, motivele de ordin constituțional (în special egalitatea în fața obligațiilor publice și dreptul de proprietate) care au determinat Consiliul constituțional ⁽⁶⁵⁾ să elimine caducitatea garanțiilor care au fost acordate fără o dispoziție expresă în legea bugetului sunt valabile atât pentru garanțiile implicite, cât și pentru cele explicite: prin urmare, în ipoteza unei garanții implicite a datoriilor La Poste, lipsa unei dispoziții în legea bugetului privind autorizarea acestei garanții nu ar determina caducitatea acesteia pentru datoriile contractate de La Poste anterior datei de 1 ianuarie 2005;

- conform celei de a doua teze titularii unei presupuse garanții implicite nu ar putea revendica drepturi la fel de indiscutabile și definitive; prin urmare, în ipoteza unei garanții implicite a datoriilor La Poste, lipsa unei dispoziții în legea bugetului privind autorizarea acestei garanții ar determina caducitatea acesteia, inclusiv pentru datoriile contractate înainte de 1 ianuarie 2005.
- (126) Comisia remarcă faptul că expertul autorităților franceze admite că nu are certitudinea că lipsa a unei dispoziții în legea bugetului privind autorizarea unei garanții implicite determină caducitatea acesteia din urmă pentru datoriile contractate anterior datei de 1 ianuarie 2005. Dintr-o perspectivă mai fundamentală, Comisia consideră că, pentru a stabili dacă garanția implicită acordată de stat întreprinderii La Poste a fost reținută sau nu ca inaplicabilă în LOLB, este necesar să se analizeze de când La Poste beneficiază de această garanție implicită și nu datele când au fost contractate datoriile de către La Poste. Astfel, garanția analizată aici este o garanție care leagă statul de La Poste (creditorii La Poste nu sunt decât beneficiari indirecti ai acestei legături): pe de altă parte, garanția nu privește doar achitarea creanțelor individuale (cf. secțiunea 4.1.1.A din prezenta decizie), ci și menținerea existenței La Poste și/sau a obligațiilor sale (cf. secțiunea 4.1.1.B din prezenta decizie). Garanția implicită a statului în favoarea întreprinderii La Poste fiind anterioară datei de 1 ianuarie 2005, Comisia consideră că argumentul conform căruia nu poate exista o garanție implicită după 1 ianuarie 2005 nu este pertinent.
- (127) În considerentul 110 din decizia din 25 iulie 2001 privind LOLB⁽⁶⁶⁾, Consiliul constituțional a precizat că garanțiile acordate anterior intrării în vigoare a LOLB, care nu au fost identificate nu sunt atinse de caducitate. În opinia expertului Comisiei, acest raționament se aplică perfect existenței garanțiilor implicite legate de statutul instituțiilor publice, care nu au fost încă identificate, dar care rămân, totuși, valabile.
- (128) Cu toate acestea, expertul autorităților franceze își exprimă rezerva în ceea ce privește faptul că motivele care au determinat Consiliul constituțional să înlăture caducitatea garanțiilor acordate fără o dispoziție expresă în legea bugetului sunt valabile atât pentru creanțele implicite, cât și pentru creanțele explicite. În opinia sa, titularii unei presupuse garanții implicite nu pot revendica drepturi la fel de incontestabile și definitive ca titularii unei garanții explicite.
- (129) În afara faptului că argumentul expertului autorităților franceze se limitează la formularea unor rezerve, fiind, deci, nehotărâtor, Comisia observă că nimic din conținutul considerentului 110 nu sugerează că garanțiile explicite sunt singurele neatinse de caducitate. Articolul 61 din LOLB, la care se raportează considerentul, nu se limitează nici el doar la garanțiile explicite. În consecință, Comisia apreciază că avizul Consiliului
- constituțional potrivit căruia sancțiunea unei eventuale neautorizări în temeiul legii bugetului nu ar putea fi caducitatea unei garanții, se aplică atât garanțiilor implicite, cât și garanțiilor explicite. Astfel, Comisia consideră că lipsa unei dispoziții în legea bugetului privind autorizarea garanțiilor implicite acordate de stat întreprinderii La Poste, nu anulează această garanție.
- (130) Pe de altă parte, așa cum a subliniat expertul Comisiei, sfera de aplicare a obligației de a include garanțiile de stat în legea bugetului se limitează la „acordarea” acestor garanții. Acordarea unei astfel de garanții acoperă cazurile în care, prin manifestarea explicită a voinței, statul decide să garanteze pentru un organism sau o operațiune. Sfera de aplicare a obligației de a include garanțiile în legea bugetului nu acoperă, așadar, garanțiile născute dintr-un statut sau o obligație jurisprudențială, caracterizate prin natura lor implicită și automată. Această din urmă categorie nu rezultă dintr-o decizie a statului, ci din faptul că statul se situează într-un cadru juridic preexistent în care garanția nu este decât un efect. Existența acestei a doua categorii care nu este inclusă în sfera de aplicare a articolului 34 din LOLB explică faptul că jurisprudența privind garanția datorată concesionarilor continuă și ulterior anului 2001. De asemenea, aceasta explică faptul că, de fiecare dată când statul este acționar sau asociat al unei societăți sau grup pentru care Codul comercial nu limitează garantarea datoriilor, acesta nu este obligat să precizeze acest lucru într-o lege a bugetului.
- (131) Comisia concluzionează că argumentul autorităților franceze, bazat pe LOLB, nu este convingător și că faptul că nicio lege a bugetului nu precizează că statul asigură garanția sa întreprinderii La Poste în virtutea statutului acesteia nu exclude existența unei astfel de garanții. În orice caz, Comisia subliniază că nu este influențată de calificarea în dreptul francez a măsurii ca garanție, nici de faptul că este vorba de o garanție care intră sub incidența LOLB. Din perspectiva Comisiei, singura calificare pertinentă a acestei măsuri este cea în temeiul dreptului comunitar și, în special, în lumina comunicării privind garanțiile. Comisia subliniază că dreptul comunitar recunoaște existența unei garanții implicite atunci când un stat membru este obligat juridic să ramburseze o creanță a unei alte persoane în caz de faliment al acesteia⁽⁶⁷⁾.
- (132) În al patrulea rând, în opinia autorităților franceze, dacă instituțiile publice industriale și comerciale ar beneficia de o garanție de stat, modificarea statutului lor ar necesita aplicarea unor măsuri de garantare de natură să mențină drepturile creditorilor apărute anterior transformării persoanei publice în cauză. Cum un astfel de mecanism nu a fost niciodată instituit (cf. în special la transformarea France Télécom, Gaz de France, EDF și ADP)⁽⁶⁸⁾, acest lucru dovedește că nu există nicio garanție.

- (133) Așa cum explică expertul Comisiei, o asemenea afirmație ar da o interpretare prea largă protecției constituționale a dreptului de proprietate. Potrivit argumentului autorităților franceze, apărarea dreptului de proprietate ar impune menținerea oricărei creanțe. Dat fiind că apărarea constituțională a dreptului de proprietate nu privește exclusiv cazul în care aceasta depinde de o autoritate publică, o astfel de interpretare ar da naștere ideii că, în cazul unui eveniment în viața unei societăți oarecare, creanțele ar trebui să fie protejate dacă sunt „șubrezite” de evenimentul intervenit. În dreptul pozitiv francez, însă, nu există în prezent dispoziții de menținere a creanțelor. Dacă argumentul ar trebui ulterior limitat la cazul creanțelor garantate de stat, ar însemna că un drept de proprietate garantat inițial de stat ar trebui să beneficieze de o protecție constituțională superioară celorlalte drepturi de proprietate. Nimic nu lasă să se înțeleagă acest lucru. În concluzie, o creanță este un drept personal care nu se poate confunda cu dreptul de proprietate, acesta fiind, în esență, un drept real. Nu poate fi vorba de extinderea protecției sporite de care beneficiază drepturile reale la drepturile personale.
- (134) Comisia concluzionează că dreptul de proprietate nu impune prevederea unei măsuri specifice pentru garantarea drepturilor creditorilor în momentul transformării unui IPIC într-o societate supusă procedurilor judiciare de redresare și lichidare. Prin urmare, lipsa acestor măsuri nu constituie un indiciu al inexistenței unei garanții implicite.
- (135) În opinia autorităților franceze, contrar situației precedente, nu ar fi fost necesară acordarea unei garanții explicite pentru datoriile contractate de administrația poștelor și telecomunicațiilor care au fost transferate întreprinderii La Poste dacă aceasta din urmă ar fi beneficiat în mod obligatoriu de o garanție de stat. Acest lucru s-a întâmplat totuși prin hotărârea din 31 decembrie 1990.
- (136) Comisia subliniază că decizia autorităților franceze de a acorda o garanție explicită nu demonstrează inexistența unei garanții implicite. Același raționament se aplică și în cazul argumentului autorităților franceze privind garanția acordată de stat anumitor activități ale ERAP și Agenției Franceze pentru Dezvoltare. Decizia statului de a acorda, în anumite cazuri, garanția sa explicită, chiar dacă exista deja o garanție implicită, s-ar putea explica, mai ales, printr-o preocupare pentru transparență și dorința de a spori securitatea juridică a creditorilor. Astfel, potrivit afirmației expertului autorităților franceze, „titularii unei presupuse garanții implicite nu ar putea revendica drepturi la fel de incontestabile și definitive ca titularii unei garanții explicite”.
- (137) În ultimul rând, autoritățile franceze citează un articol ⁽⁶⁹⁾ al domnului Labetoulle, fost Președinte al Secției Contencios a Consiliului de Stat. Acest articol va fi analizat, la fel ca jurisprudența *Campoloro*, în secțiunea prezentei decizii privind angajarea răspunderii statului ⁽⁷⁰⁾.
- (138) Comisia constată că:
- pe de o parte, contrar afirmațiilor autorităților franceze, niciun text din legislație și nicio decizie nu exclude existența unei garanții de stat în favoarea întreprinderii La Poste;
  - pe de altă parte, faptul că niciun text din legislație nu prevede în mod expres această garanție nu exclude existența unei garanții implicite.
2. *Existența garanțiilor implicite legate de statutul de instituție publică este confirmată printr-o notă a Consiliului de Stat din Franța*
- (139) Existența unei garanții implicite în virtutea statutului de instituție publică este confirmată printr-o notă a Consiliului de Stat emisă în 1995 în cauza *Crédit Lyonnais* și citată deja în decizia de inițiere ⁽⁷¹⁾. În această notă, Consiliul de Stat a justificat o garanție implicită doar prin statutul de instituție publică al organismului: „În proiectul de lege privind acțiunea statului în planurile de redresare a *Crédit Lyonnais* și *Comptoir des Entrepreneurs*, Consiliul de Stat a [...] estimat că garanția de stat acordată acestei instituții va decurge, în lipsa unei dispoziții legislative explicite, din însăși statutul de instituție publică a organismului ⁽⁷²⁾.”
- (140) Comisia a solicitat în nenumărate rânduri autorităților franceze să îi transmită textul integral al acestei note.
- (141) Autoritățile franceze au răspuns ⁽⁷³⁾ că nota respectivă, care nu a fost emisă la solicitarea guvernului, nu fusese formalizată într-un document oficial. Conform autorităților franceze, nota la care face referire Comisia conține doar textul corespunzător din raportul anual.
- (142) Pe de altă parte, potrivit autorităților franceze, această notă nu poate fi transpusă la cazul La Poste pentru că se aplică unei instituții publice cu contabil public, înființate special pentru a asigura gestionarea ajutorului de stat la redresarea *Crédit Lyonnais*, este anterioară legii organice din 1 august 2001 privind legislația bugetară (LOLB), iar aplicarea sa ar fi contrară jurisprudenței ulterioare a Consiliului de Stat.

- (143) Comisia relevă că interpretarea autorităților franceze conform căreia avizul Consiliului de Stat nu ar putea fi transpus cazului La Poste, contrazice chiar termenii avizului. Astfel, în acest aviz, Consiliul de Stat nu face nicio referire la misiunea instituției, dar se referă la statutul de instituție publică și nu la cel al instituțiilor publice care au contabil public. De altfel, autoritățile franceze nu explică de ce acest aviz nu este aplicabil decât instituțiilor publice cu contabil public.
- (144) În ceea ce privește argumentele autorităților franceze potrivit cărora avizul nu poate fi aplicat deoarece precede LOLB și contravine jurisprudenței ulterioare a Consiliului de Stat, Comisia a arătat anterior că LOLB nu constituie un obstacol în calea existenței unei garanții de stat implicite în favoarea La Poste.
- (145) Așadar, Comisia consideră că avizul Consiliului de Stat este aplicabil în cazul La Poste și că în acesta se admite existența unei garanții de stat care decurge din statutul public al unui organism.
- (146) De asemenea, existența garanțiilor implicite care decurg dintr-un act administrativ sau legislativ care „implică și produce consecințe de ordin financiar pentru stat” este confirmată prin nota ministrului economiei, finanțelor și industriei din 22 iulie 2003 referitoare la „Identificarea mecanismelor de garanție implicită sau explicită acordată de stat”. Această notă demonstrează că garanția de stat poate decurge din diferite tipuri de acte juridice ⁽⁷⁴⁾.
- (147) Comisia arată, de asemenea, că în explicațiile anexate acestei note, mai exact în partea 3 intitulată „experiența chemărilor în garanție și jurisprudența Consiliului au permis îmbunătățirea anumitor cazuri de referință de garanție implicită care se cuvine a fi identificate”, autoritățile franceze afirmă că „Anumite modalități juridice implică prin natura lor răspunderea acționarilor, în special societățile în nume colectiv (SNC) și GIE (grup temporar de întreprinderi). În cazul ultimelor două forme, terții vor urmări în mod sistematic acționarul de stat. Aceeași situație este valabilă la înființarea instituțiilor publice și a anumitor preluări de participațiuni la societăți pe acțiuni”. Astfel, autoritățile franceze menționează că înființarea unei instituții publice implică o garanție de stat implicită în favoarea creditorilor acelei instituții.
- (b) **Creditorul întreprinderii La Poste este asigurat că îi va fi rambursată creanța**
- (148) În prezent, Comisia intenționează să analizeze demersul unui creditor al întreprinderii La Poste în vederea recuperării creanței în ipoteza în care La Poste s-ar afla în dificultate financiară și nu și-ar putea onora obligațiile. Comisia va stabili dacă, la finalizarea unei proceduri descrise în prealabil și făcute publice, creditorul se va afla într-o situație comparabilă cu cea a creditorului unei întreprinderi care se supune dreptului comercial.
- (149) Această analiză va demonstra că:
- obstacolele tradiționale care stau în calea recuperării unei creanțe de la un organism de drept privat nu există în cazul instituțiilor publice (1);
  - procedura de recuperare a datoriilor instituțiilor publice condamnate printr-o hotărâre judecătorească stabilită prin legea din 16 iulie 1980 nu conduce în niciun caz la eliminarea datoriei (2);
  - regimul de răspundere a statului în aplicarea procedurii de recuperare a datoriilor instituțiilor publice prezintă toate trăsăturile unui mecanism de garantare (3);
  - chiar dacă nu i se dă câștig de cauză, creditorul poate invoca drepturile la eroare legitimă pe care a comis-o în momentul formării creanței, bazându-se pe faptul că aceasta va fi, totuși, onorată (4).
1. *Obstacolele tradiționale în calea recuperării unei creanțe de la un organism de drept privat nu există în cazul instituțiilor publice*
- (150) Astfel cum se precizează în descrierea măsurii, La Poste nu se supune dreptului comun în materie de redresare și de lichidare judiciară a întreprinderilor aflate în dificultate. Creditorul întreprinderii La Poste nu riscă, deci, eliminarea creanței din cauza inițierii unei proceduri judiciare de lichidare ⁽⁷⁵⁾ sau recuperarea parțială a creanței sale inițiale la finalizarea procedurii de redresare sau de lichidare judiciară de drept comun.
- (151) De asemenea, așa cum subliniază expertul Comisiei, personalitatea juridică a întreprinderii La Poste nu constituie un obstacol în calea existenței unei garanții acordate de statul francez. Astfel, dacă există societăți comerciale, de exemplu societățile pe acțiuni (SA) și societățile cu răspundere limitată (SRL), în cadrul cărora acționarii/asociații nu sunt obligați la rambursarea datoriilor structurii la care dețin participații, există, în schimb, numeroase categorii de societăți sau de persoane juridice cu activitate comercială în care asociații privați răspund

pentru datoriile societății înființate. Acest lucru este valabil pentru societățile în nume colectiv, grupurile de interes economic și societățile civile. Prin urmare, nu există un principiu de drept comun în materie de garantare a datoriilor de către asociați. Prin urmare, nu se poate afirma că, în lipsa unei legislații, principiul aplicabil ar fi cel al inexistenței garanției în raport cu datoriile și pierderile. Independența conferită de o personalitate juridică, precum și existența unui patrimoniu propriu, nu constituie, în dreptul francez, un criteriu care să permită stabilirea regimului de garantare a datoriilor contractate de o persoană juridică. De asemenea, din considerentele anterioare se poate deduce că nimic nu împiedică legislatorul să prevadă ca o instituție publică să poată fi înființată de o autoritate publică care nu va suporta pierderile decât în limita contribuției sale sau a bugetului său inițial.

(152) Expertul Comisiei a venit în completarea raționamentului, încercând să identifice un principiu (implicit) de drept comun în materie de garantare a datoriilor atunci când asociații sau membrii unei structuri nu se situează într-un cadru oferit de legislator și a găsit răspunsul în articolele 1871 și următoarele din Codul Civil. Aceste articole se referă la asociații care nu și-au înregistrat societatea. Articolul 1871-1 din Codul Civil prevede mecanismul următor: „cu excepția cazului în care se prevede o organizare diferită, raporturile între asociați sunt reglementate, în mod rezonabil, fie de dispozițiile aplicabile societăților civile, dacă societatea are un caracter civil, fie de cele aplicabile societăților în nume colectiv dacă societatea are un caracter comercial”. S-a precizat anterior, însă, că societățile civile și societățile în nume colectiv fac parte din categoria persoanelor juridice ai căror membri sunt responsabili pentru datoriile societății pe termen nedefinit. Expertul deduce că, dacă trebuie identificat un principiu de drept comun, acesta ar fi un principiu de garantare a datoriilor persoanelor juridice care le generează.

(153) În nota transmisă la 27 octombrie 2009, autoritățile franceze contestă această concluzie pe motiv că nu ar fi întemeiată pe niciun text legislativ, trimiterea la articolul 1871-1 din Codul Civil făcând referire la „raporturile dintre asociați” și nu la terți. Prin urmare, este un vid legislativ din care nu se poate deduce un principiu de garantare, cu excepția cazului în care se încalcă drepturile de apărare în temeiul dreptului francez, precum și al dreptului comunitar.

(154) Comisia remarcă, totuși, că articolul 1872-1 din Codul Civil stabilește că fiecare asociat al unei societăți neînregistrate încheie contracte în nume personal și este singurul care se angajează față de terți. Fiecare asociat este, prin urmare, responsabil, pe termen nelimitat,

pentru datoriile pe care le-a contractat. În mod normal, Comisia nu vede cum doar din acest considerent se poate deduce că statul este responsabil pentru datoriile La Poste, dar consideră că argumentul expertului său conform căruia, dacă trebuie identificat un principiu de drept comun, acesta va fi un principiu de garantare, nu este contrazis de argumentul prezentat de autoritățile franceze. De asemenea, Comisia amintește că în nota explicativă anexată notei ministrului economiei, finanțelor și industriei din 22 iulie 2003 ⁽⁷⁶⁾, autoritățile franceze fac o paralelă între răspunderea acționarului pentru SNC și răspunderea statului pentru instituția publică.

(155) În baza elementelor prezentate anterior, Comisia constată că:

— spre deosebire de creditorii întreprinderilor care se supun dreptului comercial, creditorii întreprinderii La Poste (dat fiind că aceasta nu se supune dreptului comun în materie de redresare și de lichidare judiciară a întreprinderilor aflate în dificultate) nu riscă ștergerea, totală sau parțială a creanței, la finalul unei proceduri judiciare de lichidare;

— personalitatea juridică a întreprinderii La Poste nu constituie un obstacol în calea acordării garanției de stat în favoarea sa;

— în lipsa unei limitări explicite a răspunderii statului în ceea ce privește La Poste, creditorii acesteia pot, în mod legitim, să se bazeze pe principiul conform căruia statul suportă datoriile întreprinderii La Poste, deși La Poste beneficiază de personalitate juridică.

2. *Procedura de recuperare a creanțelor instituțiilor publice condamnate printr-o hotărâre a unei instanțe judecătorești stabilită prin legea din 16 iulie 1980 nu conduce, în niciun caz, la ștergerea datoriei*

(156) Comisia intenționează acum să analizeze procedura de recuperare a datoriilor instituțiilor publice condamnate printr-o hotărâre a unei instanțe judecătorești, pentru a stabili dacă această procedură poate conduce la o stingere a creanței întreprinderii La Poste, cu rezultate, pentru creditor, similare celor obținute de creditori prin aplicarea procedurilor judiciare, așa cum susțin autoritățile franceze. Această procedură a fost stabilită prin legea din 16 iulie 1980 și prin diverse norme de aplicare a acesteia ⁽⁷⁷⁾, menționare în prezenta decizie la secțiunea privind descrierea măsurii.

(i) Legea din 16 iulie 1980 conferă statului prerogative importante: mandatarea din oficiu și crearea de resurse suficiente

- (157) Astfel cum se precizează în descrierea măsurii, legea din 16 iulie 1980 prevede că: „dacă organul deliberant al colectivității sau al instituției nu a eliberat sau creat resursele, [...] autoritatea de tutelă va dispune în consecință și va proceda, dacă este cazul, la mandatarea din oficiu”. În plus, decretul din 12 mai 1981, nemo-dificat la acest punct prin decretul din 2008, precizează că reprezentantul statului sau autoritatea de tutelă „eliberează, după caz, resursele necesare fie prin reducerea creditelor alocate altor cheltuieli și neutilizate încă, fie prin creșterea resurselor”.
- (158) Legea din 16 iulie 1980 și măsurile sale de aplicare desemnează statul ca autoritate competentă pentru recuperarea datoriilor instituțiilor publice. De asemenea, ele conferă statului prerogative importante: mandatarea din oficiu și crearea unor resurse suficiente.
- (159) Autoritățile franceze resping ideea conform căreia resursele în cauză ar putea fi resurse ale statului. Astfel cum se arată în secțiunea referitoare la observațiile statului membru ⁽⁷⁸⁾, autoritățile franceze susțin, de fapt, că legea din 16 iulie 1980 conferă autorității de tutelă doar o putere de substituție. În acest sens, autoritatea de tutelă nu poate exercita decât competențele executivului substituit, care nu includ posibilitatea de a dispune de bugetul statului. În sprijinul acestei interpretări se menționează lucrările pregătitoare ale legii din 16 iulie 1980, articole de doctrină, precum și hotărârile Consiliului de Stat în ceea ce privește cauza Campoloro. Autoritățile franceze recunosc, totuși, că legea din 1980 nu interzice din principiu o intervenție financiară a statului în sprijinul autorității publice în cauză.
- (160) Comisia admite că legislația nu prevede în mod explicit obligația statului de a vărsa o subvenție excepțională unei instituții publice în caz de dificultate financiară. Acest lucru nu contrazice cu nimic demonstrația existenței unei garanții implicite.
- (161) De asemenea, Comisia recunoaște că resursele care trebuie eliberate sunt, în primul rând, resursele proprii ale instituției. Acest aspect nu împiedică însă constatarea că, după epuizarea resurselor proprii, datoriile instituției publice debitoare ⁽⁷⁹⁾ pot fi onorate doar cu fonduri de la stat. Această constatare este în conformitate cu subsidiaritatea unui mecanism de garantare, în sensul că resursele debitorului sunt mobilizate înaintea celor ale garantului său.
- (ii) Legea din 16 iulie 1980 și măsurile de aplicare a acesteia nu prevăd nicio procedură de lichidare-desființare cu ștergerea obligațiilor; situația de insuficiență a fondurilor este acoperită sau este doar temporară
- (162) Comisia intenționează să analizeze interpretarea autorităților franceze, conform căreia, la finalizarea procedurii stabilite prin legea din 16 iulie 1980, anumiți creditori vor putea să constate dispariția creanței lor, fără cale de apel ⁽⁸⁰⁾ și că situația lor este similară celei a creditorilor întreprinderilor care se supun procedurilor judiciare.
- (163) Expertul Comisiei ⁽⁸¹⁾ relevă că legea din 16 iulie 1980 și decretul de aplicare a acesteia urmăresc să demonstreze că numai două ipoteze sunt probabile în caz de insuficiență a creditelor: fie autoritatea de tutelă eliberează resursele necesare, fie plata este amânată. Nicăieri în procedură nu se menționează că aceasta încetează în cazul insuficienței fondurilor pe o perioadă îndelungată.
- (164) Într-adevăr, dacă situația insuficienței creditelor este prevăzută în legea din 16 iulie 1980 și în normele sale de aplicare, aceasta este considerată ca fiind doar temporară, în așteptarea creării unor resurse suplimentare, singura soluție menționată în legislație. Nicăieri nu s-a luat în considerare imposibilitatea creării acestor resurse sau că ele ar putea fi, la rândul lor, insuficiente. În lege se prevede că, după această etapă de creare a resurselor, autoritatea competentă procedează la mandatarea din oficiu. Circulara din 1989, menționată mai sus, face referiri și mai precise la insuficiența creditorilor, insistând asupra caracterului în mod necesar temporar al acestei situații pentru că, în acest caz, trebuie să se comunice creditorului soldul care va fi mandatat ulterior. În opinia expertului Comisiei, „la citirea textului de lege, creditorii pot avea certitudinea că le va fi onorată creanța, dacă nu imediat, atunci ulterior”.
- (165) În plus, expertul Comisiei observă, în mod justificat, că procedura prevăzută de dreptul francez este exclusiv o procedură de recuperare a creanțelor, excluzând procedura de lichidare. Atunci când este vorba de persoane private, legislația face o legătură între situația de încetare a plăților și cea de lichidare. Astfel, riscul de încetare a plăților poate declanșa o procedură de salvare ⁽⁸²⁾, iar lichidarea judiciară este în mod expres prezentată drept o consecință a încetării plăților ⁽⁸³⁾. În schimb, în cazul autorităților publice, în general, și al instituțiilor publice, în special, prin omiterea situației de încetare a plăților și fără a o asocia cu situația de lichidare, legislatorul și puterea de reglementare dau de înțeles creditorilor că le vor fi onorate creanțele pe termen nedeterminat, dacă este cazul, de către un terț, de exemplu statul.

- (166) În cele din urmă, expertul Comisiei observă că reforma din 2008, intervenită după adoptarea deciziei de inițiere, nu a determinat autoritățile franceze să precizeze că resursele care trebuie eliberate trebuie să fie resursele proprii ale instituției publice și nu pot implica resurse de stat. Această precizare ar fi putut însă constitui un semnal puternic în defavoarea creditorilor în momentul în care procedurile inițiate de Comisie asociau, în mod expres, o garanție de stat formulării lacunare a textelor de lege. Faptul de a nu fi procedat la clarificările care se impuneau întărește ideea conform căreia statul francez nu dorește să dezmință că este susceptibil să furnizeze el însuși resursele necesare.
- (167) În nota transmisă la 27 octombrie 2009, autoritățile franceze susțin că afirmația expertului Comisiei conform căreia „la citirea textului de lege, creditorii pot avea certitudinea că le va fi onorată creanța, dacă nu imediat, atunci ulterior” s-ar baza pe o lectură subiectivă a textelor de lege care, pe lângă faptul că sunt texte de nivel infra-reglementar (circulare), nu stabilesc nicio eventuală substituție a resurselor de stat cu cele ale instituției. Nimic nu ar împiedica apariția unor instituții publice cu activitatea suspendată, ai căror creditorii nu vor reuși să obțină achitarea datoriilor lor. Pe de altă parte, autoritățile franceze consideră că instituțiile publice ar putea să nu-și onoreze creanțele fără a se afla, automat, în situația de încetare a plăților.
- (168) Comisia intenționează să analizeze dacă este posibil din punct de vedere legal ca o instituție publică, condamnată la plata unei sume de bani printr-o hotărâre a unei instanțe care a dobândit autoritate de lucru judecat, să-și suspende activitatea, iar creanța să nu mai fie niciodată onorată, așa cum susțin autoritățile franceze. Dispozițiile legii din 16 iulie 1980 și normele de aplicare a acesteia se impun și statului. În scenariul mai puțin favorabil pentru creditor, aceste dispoziții legale determină statul să indice creditorului soldul care va fi mandatat ulterior. Presupunând că nu va urma nicio rambursare, creditorul va avea întotdeauna posibilitatea (acest punct a fost prezentat în secțiunea 3 din prezenta decizie) de a angaja răspunderea statului. În aceste condiții, ipoteza teoretică a unei suspendări a activității nu ar conduce în niciun caz la stingerea datoriei. De altfel, autoritățile franceze nu au oferit niciun exemplu concret în care această situație poate apărea.
- (169) Pe baza acestor elemente, Comisia constată că:
- procedura specifică descrisă de legea din 16 iulie 1980 și normele de aplicare a acesteia este doar o procedură de recuperare a creanțelor, excluzând o procedură de lichidare; după aplicarea acestei proceduri de recuperare, creanța nu dispăre, în timp ce, la finalizarea procedurii de lichidare, hotărârea de închidere din insuficiență de active, fără aplicarea unor sancțiuni, implică o interdicție pentru creditorii de reîncepere a urmării;
  - legea din 16 iulie 1980 și normele de aplicare a acesteia, care prevede reportul pe durata mandatării și care nu face niciăieri referire la situația încetării plăților, lasă creditorii să creadă că există sau că vor exista întotdeauna resursele necesare pentru reglarea creanței pe care o dețin la entitatea juridică de drept public;
  - rezultă că situația insuficienței fondurilor fie este acoperită, după caz, de către stat, fie este doar temporară. În schimb, nicio procedură de lichidare nu prevede posibilitatea ca o parte terță să devină responsabilă pentru datoriile persoanei juridice insolubile, cu excepția, desigur, a cazului în care este vorba de un garant sau de o societate cu răspundere limitată.
- (iii) Subvenția excepțională a statului pentru a permite instituției publice să își îndeplinească obligațiile este previzibilă și prevăzută efectiv în anumite texte de lege
- (170) În această privință, expertul Comisiei subliniază următoarele:
- (a) [...] (*)
- (171) Fără ca această demonstrație să fie necesară pentru stabilirea calității de ajutor de stat a garanției rezultată din statutul întreprinderii La Poste, Comisia constată că resursele proprii care ar putea fi mobilizate de aceasta în cazul insuficienței lichidităților sunt limitate. Într-adevăr, atât cesiunea patrimoniului⁽⁸⁴⁾, cât și creșterea tarifelor pentru prestarea serviciului poștal universal⁽⁸⁵⁾ sunt încadrate foarte strict de legislatorul francez. Dificultatea de a mobiliza resurse proprii suplimentare pentru achitarea datoriilor sporește necesitatea intervențiilor statului în cazul insuficienței fondurilor. În primul rând, conform principiului vaselor comunicante, imposibilitatea mobilizării de resurse prin cesiunea patrimoniului sporește frecvența recurgerii la alte mecanisme de garantare (avansuri, urmărirea angajării răspunderii statului etc.). În al doilea rând, aplicarea unui regim de protecție a patrimoniului de către legislator ar putea alimenta caracterul contestabil al răspunderii obiective a statului în cazul unui eventual faliment al întreprinderii La Poste⁽⁸⁶⁾.

(172) În nota transmisă la 27 octombrie 2009, autoritățile franceze contestă „imposibilitatea” mobilizării resurselor proprii pentru La Poste:

— în ceea ce privește cesiunea patrimoniului, statul este liber să aprecieze dacă să considere sau nu un patrimoniu „indispensabil” pentru executarea serviciului public; în plus, chiar dacă se opune unei astfel de cesiuni, aceasta nu implică nicidecum faptul că statul trebuie să asigure compensații prin mecanisme de garantare; în sfârșit, statul nu s-a opus, de fapt, niciodată unei cesiuni a patrimoniului în temeiul articolului 23 din legea din 2 iulie 1990, care, de altfel, a încetat să se mai aplice în urma transferului La Poste din 2005 a aproape întregului patrimoniu imobiliar (inclusiv oficiile poștale) la o filială care nu se supune acestui regim de autorizare prealabilă;

— în ceea ce privește creșterea tarifelor pentru prestarea serviciului poștal universal, autoritățile franceze menționează că ARCEP nu fixează tarifele, ci stabilește un plafon de tarif (*price cap*) numai pentru activitățile reglementate de La Poste sub care tarifele La Poste evoluează liber (cu excepția prețului pe timbru fixat prin hotărâre a ministrului de resort responsabil pentru *price cap*); de altfel, se poate crede că ARCEP ar putea cu greu refuza o creștere a tarifelor care poate fi indispensabilă pentru supraviețuirea entității și a misiunilor de serviciu public asigurate de aceasta; în sfârșit, acest *price cap* nu se aplică decât în sectorul reglementat, care reprezintă mai puțin de jumătate din rezultatul obținut din exploatare al grupului La Poste.

(173) Comisia ia notă de precizările aduse de autoritățile franceze și face două observații:

— autoritățile franceze susțin că, și în situația în care statul s-ar opune cesiunii, aceasta nu ar implica nicidecum o garanție. Totuși, autoritățile franceze au recunoscut (chiar dacă ele contestă că La Poste ar putea obține un avantaj din aceasta) că cerința de continuitate a serviciului public se impune reprezentantului statului în executarea procedurii instituite prin legea din 16 iulie 1980⁽⁸⁷⁾, ceea ce ar putea angaja răspunderea obiectivă a statului pentru încălcarea principiului egalității în fața autorităților publice, după cum se demonstrează în continuare⁽⁸⁸⁾;

— în măsura în care un creditor al întreprinderii La Poste nu se poate adresa unei alte societăți din acest grup pentru recuperarea creanței sale, este necesar să se analizeze contribuția sectorului reglementat și a sectorului rezervat la cifra de afaceri a întreprinderii La Poste și nu la cifra de afaceri a grupului La Poste. Având în vedere sfera de regle-

mentare din Franța⁽⁸⁹⁾, este clar că activitățile reglementate reprezintă cea mai mare parte din activitățile instituției publice La Poste. Tarifarea unei părți importante din activitățile La Poste se supune, așadar, unui *price cap*; în plus, tarifele serviciilor rezervate sunt stabilite prin hotărâre ministerială.

(β) Anumite misiuni și programe din bugetul de stat ar putea fi utilizate pentru a ajuta o instituție publică să-și achite datoriile

(174) Programele identificate de expertul Comisiei sunt următoarele:

— programul nr. 823, Avansuri către organisme, altele decât statul, care gestionează servicii publice: scopul acestui program „este de a permite statului să acorde avansuri diferitelor organisme, altele decât statul, care gestionează servicii publice”⁽⁹⁰⁾. „Aceste avansuri au ca scop să răspundă necesităților în situații de urgență, indiferent dacă este vorba despre asigurarea continuității activității publice sau despre aplicarea în mod accelerat a unei anumite măsuri. De asemenea, ele autorizează acoperirea provizorie a unei nevoi de fonduri neprevăzute, care va fi asigurată ulterior de o resursă durabilă și în mod durabil. Astfel, ele permit evitarea unei finanțări bancare sau de piață și, totodată, prevenirea unei fragmentări accentuate a datoriei administrațiilor publice sau o creștere a ponderii dobânzilor aferente acestora”;

— în cadrul misiunii „Participații financiare din partea statului”, figurează două programe intitulate „Operațiuni de capital privind participațiile financiare ale statului” (programul nr. 731) și, respectiv, „Achitarea datoriei statului și a instituțiilor publice ale statului” (programul nr. 732). În cadrul acestui program, acțiunea nr. 1 prevede „creșterile de capital, contribuțiile de capital propriu, contribuțiile în avans ale acționarului și împrumuturile asimilate”.

(175) Fondurile alocate acestor avansuri sunt importante. În cadrul programului nr. 731, este prevăzută în mod expres o rezervă de 85 de milioane EUR. Creditele de plată din acțiunea nr. 1 a programului nr. 732 se ridică la 660 de milioane EUR. Creditele de plată din programul nr. 823 se ridică la 50 de milioane EUR.

(176) În caz de dificultăți financiare ale întreprinderii La Poste, statul poate aloca fonduri în aceste programe pentru a sprijini întreprinderea. Într-adevăr, nicio legislație nu limitează posibilitățile de acordare de avansuri instituțiilor publice industriale și comerciale care desfășoară o activitate economică și care acționează în sectorul concurențial.

- (177) În nota transmisă la 27 octombrie 2009, autoritățile franceze precizează că nu au contestat niciodată faptul că instituțiile publice pot beneficia de avansuri de la stat, de altfel, explicite, dar că acest lucru nu implică niciun drept de tragere de fonduri de la bugetul de stat al instituțiilor publice; așa cum menționează expertul Comisiei, sistemul avansurilor acordate de acționari este susceptibil să beneficieze de toate participațiile financiare ale statului, indiferent de forma lor juridică, ceea ce nu permite, așadar, să se formuleze concluzii numai pentru IPIC; de asemenea, contrar celor susținute de expertul Comisiei, aceste avansuri respectă în totalitate constrângerile comunitare din moment ce se înscriu într-o logică a investitorului avizat.
- (178) Comisia constată că:
- legislația franceză autorizează și chiar încurajează statul să aprobe contribuțiile la instituțiile publice, de preferință, prin împrumuturi bancare clasice, atunci când acestea nu dispun de fonduri suficiente; accesul la aceste resurse nu este nicidecum condiționat de respectarea prealabilă a normelor privind ajutoarele de stat; aceste contribuții la capital pot constitui „resursele suplimentare” la care face referire legea din 16 iulie 1980;
  - această legislație este cunoscută creditorilor, îndreptății să creadă că autoritatea de tutelă va fi în măsură să găsească resursele necesare în scopul acoperirii creanțelor lor;
  - cu toate acestea, La Poste nu dispune de un drept de tragere asupra acestor resurse.
- (179) Întrucât:
- legea din 16 iulie 1980 și normele de aplicare a acesteia nu prevăd nicio procedură de lichidare-desființare cu ștergerea drepturilor și obligațiilor;
  - legea din 16 iulie 1980 și normele de aplicare a acesteia nu prevăd în niciun moment ca resursele să nu poată fi eliberate;
  - documentele bugetare indică faptul că IPIC pot beneficia de avansuri excepționale în caz de necesitate urgentă de fonduri,
- Comisia consideră că situația în care creditorul nu ar obține rambursarea creanței sale prin aplicarea procedurilor stabilite de legea din 16 iulie 1980 este puțin probabilă.
- (180) În schimb, Comisia nu a identificat accesul direct al instituțiilor publice la conturile de trezorerie, dacă prin „acces direct” se înțelege posibilitatea ca un IPIC să ia singur decizia de a retrage bani direct din fondurile care aparțin statului și care sunt puse la dispoziția sa, fără a fi necesară intervenția statului.
- (iv) Propunerea autorităților franceze vizând clarificarea decretului de aplicarea legii din 16 iulie 1980 nu este suficientă
- (181) Cu titlu introductiv, Comisia subliniază că autoritățile franceze nu au procedat la modificarea legii din 16 iulie 1980 care va fi analizată în această secțiune. În consecință, investigația Comisiei privind existența unei garanții în favoarea întreprinderii La Poste trebuie să se fondeze neapărat pe dreptul pozitiv și nu pe caracterul adecvat sau nu al propunerilor autorităților franceze, niciodată susținute cu argumente valabile, care au drept scop excluderea oricărei garanții. Rezultă că analiza Comisiei, inclusă în această secțiune vizează, în esență, o descriere completă a procedurii care i-a fost prezentată.
- (182) Pentru a stabili că resursele eliberate de autoritatea de tutelă nu pot proveni decât din resursele colectivității sau ale instituției, autoritățile franceze au propus modificarea decretului de aplicare a legii din 16 iulie 1980 astfel: „În cazul în care punerea în întârziere a rămas fără efect la expirarea acestor termene, reprezentantul statului sau autoritatea de tutelă procedează la înregistrarea cheltuielilor în bugetul colectivității sau al instituției publice aflate în dificultate. Acesta eliberează, după caz, resursele necesare în cadrul bugetului colectivității sau al instituției fie prin reducerea creditelor alocate altor cheltuieli și încă neutilizate, fie prin creșterea resurselor (modificările sunt subliniate).”
- (183) Cu toate acestea, Comisia subliniază, așa cum o face și la considerentul 58 din decizia de inițiere, că legislația, nici în versiunea actuală, nici în versiunea modificată conform propunerii autorităților franceze, nu exclude posibilitatea ca resursele să fie eliberate grație unei creșteri a resurselor anterior devenită posibilă printr-o subvenție sau o injecție de resurse publice.

(184) În prezent, Comisia urmărește să investigheze căile de atac disponibile creditorilor, în ipoteza puțin probabilă în care procedura stabilită prin legea din 16 iulie 1980 nu ar permite rambursarea creanței creditorului. Comisia va analiza, în mod special, regimul de răspundere a statului pentru a stabili dacă acesta prezintă caracteristicile unui mecanism de garantare.

3. *Regimul de răspundere a statului în aplicarea procedurii de recuperare a datoriilor instituțiilor publice prezintă caracteristicile unui mecanism de garantare*

(185) În opinia autorităților franceze, statul își poate angaja, în principiu, răspunderea subiectivă sau obiectivă ⁽⁹¹⁾. Autoritățile franceze recunosc, însă, că, în cazul în care ar exista o cerință de continuitate a serviciului public, iar aceasta ar fi impusă reprezentantului statului în executarea procedurii prevăzute de legea din 16 iulie 1980, este posibil ca instanța să se pronunțe în favoarea despăgubirii creditorului. Cu toate acestea, în această situație, despăgubirea nu ar avea alt efect decât readucerea creditorului în situația în care s-ar fi aflat în dreptul comun; așadar, creditorul nu ar beneficia de niciun avantaj.

(186) Comisia arată, însă, că în dreptul comun creditorii, în orice caz, creditorii subordonați, nu recuperează, în principiu, datoria integral. De altfel, întreprinderea aflată în lichidare nu își va vedea plățile datorile de către un terț, așa cum se întâmplă în cazul de față.

(187) Autoritățile franceze susțin, de asemenea, că, în orice caz, posibilitățile de despăgubire disponibile creditorilor prin implicarea răspunderii nu ar putea fi asimilate unei forme de garantare.

(188) Cu toate acestea, Comisia apreciază, după cum va și demonstra, că angajarea răspunderii statului (subiective sau obiective) în aplicarea procedurii de recuperare a datoriilor autorităților publice vizate de legea din 16 iulie 1980 este echivalentă cu un mecanism de garantare în sensul dreptului comunitar, deoarece asigură creditorilor achitarea creanței lor, obligând statul membru la compensarea acesteia, în caz de faliment al întreprinderii La Poste. În plus, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO) în cauza *Campoloro* tinde să instituie o garanție automată. Chiar dacă le-a fost îngăduit să dispună în consecință, autoritățile franceze nu au limitat aceste mecanisme de răspundere sau garantare.

(i) *Jurisprudența anterioară: o manifestare a specificității regimului instituit prin cauza Campoloro*

(189) Astfel cum arată expertul Comisiei, atunci când creditorul unei autorități publice care se supune legii din 16 iulie 1980 urmărește răspunderea statului prin executarea prerogativelor prevăzute de această lege, anterior cauzei

Campoloro (analizată mai jos), instanța administrativă distinge două prejudicii. Pe de o parte, creditorul suferea un prejudiciu din cauza neachitării creanței sale, prejudiciu care era determinat exclusiv de situația de insolvabilitate a debitorului. Pe de altă parte, creditorul putea suferi un alt prejudiciu cauzat de neexercitarea prerogativelor statului (întârziere, rea voință, refuzul de a aplica procedurile, aplicarea parțială a procedurilor etc.). Acest din urmă prejudiciu nu se evalua reținând cuantumul datoriei, ci, mai degrabă, estimând costul unei întârzieri sau al unui refuz de exercitare a prerogativelor stabilite prin lege. Aceasta este poziția adoptată de Curtea Administrativă de Apel din Lyon în cauza *Campoloro* ⁽⁹²⁾.

(ii) *Hotărârea adoptată de Consiliul de Stat în 2005, în cauza Campoloro*

(190) În opinia expertului Comisiei, hotărârea adoptată de Consiliul de Stat în cauza *Campoloro* marchează o primă schimbare de perspectivă, prin faptul că una din ipotezele pe care le prevede nu este propriu-zis un caz de răspundere, ci joacă rolul unui mecanism de garantare.

(191) Este necesar să se menționeze mai întâi considerentul de principiu al hotărârii Consiliului de Stat din 18 noiembrie 2005, *Société fermière de Campoloro*, nr. 271898:

„Considerând că, prin aceste dispoziții, legislatorul a înțeles să acorde reprezentantului statului, în cazul neexecutării de către o colectivitate teritorială a unei hotărâri judecătorești care a dobândit autoritatea de lucru judecat, și după punerea în întârziere în acest sens, puterea de a se substitui organelor acelei colectivități în vederea eliberării sau creării resurselor care să permită executarea în totalitate a hotărârii respective; că, în acest sens, reprezentantul statului, sub controlul instanței, trebuie să adopte măsurile necesare în funcție de situația colectivității și de obligațiile de interes general; că printre aceste măsuri se numără și posibilitatea de a proceda la vânzarea de bunuri aparținând colectivității atunci când acestea nu sunt indispensabile bunei funcționări a serviciilor publice de competența sa; că, în cazul în care prefectul se abține de la sau neglijează exercitarea prerogativelor care i-au fost conferite prin lege, creditorul colectivității teritoriale este îndreptățit să dea în judecată statul în caz de culpă gravă comisă în exercitarea puterii de tutelă; de asemenea, că, în eventualitatea în care, ținând seama de situația colectivității, în special insuficiența activelor sau din motive imperative de interes general, prefectul a putut refuza în mod legal adoptarea anumitor măsuri în scopul asigurării executării în totalitate a hotărârii judecătorești, prejudiciul rezultat pentru creditorul colectivității teritoriale este susceptibil să angajeze răspunderea puterii publice în cazul în care capătă un caracter anormal și special.”

- (192) Consiliul de Stat instituie astfel un mecanism cu dublu rol.
- (193) În primul rând, se instituie un regim de răspundere a statului întemeiat exclusiv pe o deficiență în exercitarea prerogativelor conferite prin legea din 16 iulie 1980 și normele de aplicare a acesteia. Este vorba de un regim de răspundere pentru culpă gravă. Alegerea unei culpe grave se justifică prin dorința de a nu proceda la un transfer automat al datoriei colectivității debitoare către stat. În opinia unui observator avizat⁽⁹³⁾, „dacă prefectul adoptă măsuri pentru a încerca să elibereze resurse suplimentare, însă acestea se dovedesc insuficiente, dată fiind importanța datoriei comunei, este probabil ca instanța să considere că nu s-a comis nicio culpă gravă”. Aici, răspunderea pentru culpă gravă este „clasică” și nu este echivalentă unui mecanism de garantare în caz de insolabilitate a organismului debitor, deoarece ea nu vine doar să rezolve situația de insolabilitate.
- (194) În al doilea rând, hotărârea prevede angajarea unei răspunderi obiective în două situații.
- (195) În prima situație, „din obligații de interes general, prefectul a refuzat în mod legal să adopte anumite măsuri pentru a asigura executarea în totalitate a hotărârii judecătorești”. Este vorba de un caz tipic de abținere a administrației, justificată de un motiv de interes general, care își angajează răspunderea pentru încălcarea principiului egalității în fața autorităților publice. Debitorul nu este teoretic insolubil, dar statul decide să nu-i epuizeze potențialul de resurse dintr-un motiv de interes general. Această situație nu este echivalentă unui mecanism de garantare, deoarece prejudiciul pentru creditor rezultă dintr-o decizie a statului și nu din situația financiară de solvabilitate a debitorului. Cu toate acestea, consecințele sunt identice cu cele ale unui mecanism de garantare.
- (196) În schimb, a doua situație a răspunderii obiective se apropie mai mult de mecanismul de garantare. Consiliul de Stat consideră că „în ipoteza în care, ținând seama de situația colectivității în special, insuficiența activelor, [...], prefectul a putut refuza în mod legal adoptarea anumitor măsuri în scopul executării în totalitate a hotărârii instanței, prejudiciul rezultat pentru creditorul colectivității este susceptibil să angajeze răspunderea puterii publice în cazul în care acest prejudiciu capătă un caracter anormal sau special”. Se observă că factorul generator de răspundere este doar situația financiară a colectivității debitoare. Alegerea unui regim de răspundere obiectivă ușurează obligația creditorului de a veni cu dovezi, acesta trebuind, pur și simplu, să demonstreze factorul generator, raportul de cauzalitate și prejudiciul.
- (197) De asemenea, expertul Comisiei este de părere că există două asemănări între acest regim de răspundere și un regim de garantare. În primul rând, factorul generator nu este imputabil în mod obiectiv statului întrucât este vorba de situația organismului debitor: acest regim de răspundere se bazează pe același factor ca mecanismul de garantare, și anume, pe insolabilitatea debitorului. În al doilea rând, prejudiciul la care face referire Consiliul de Stat, în lipsa oricăror alte indicații, pare a fi neachitarea datoriei propriu-zise, fapt care declanșează, de asemenea, garantarea.
- (198) Este adevărat că angajarea răspunderii statului este limitată de Consiliul de Stat la prejudiciile anormale și speciale. În opinia expertului Comisiei, în ceea ce privește caracterul anormal, acesta se poate deduce prin eliminare. Fie datoria este nesemnificativă și se poate, în mod legitim, presupune că nu va aduce o instituție publică națională (mai precis La Poste) în situație de insolabilitate, fie datoria este considerabilă și de aici rezultă caracterul anormal al prejudiciului. Când privește caracterul special al prejudiciului, se poate presupune că numărul creditorilor instituțiilor publice care dețin creanțe importante nu este mare. Din aceste motive, limita instituită prin hotărâre a Consiliului de Stat nu este una reală, în măsura în care se poate presupune că este vizată efectiv doar situația creanțelor semnificative, situație pentru care va exista întotdeauna un prejudiciu deosebit de grav.
- (199) De altfel, aceasta este interpretarea dată de doctrina cea mai avizată. Astfel, potrivit observației lui P. Bon (menționată anterior), „în această ipoteză care corespunde cazului în speță, având în vedere disproporția flagrantă între quantumul condamnării pronunțate de instanță împotriva comunei și cantitatea mică de resurse ale acesteia, prefectul se află oarecum într-un impas, în măsura în care nu este sigur că poate elibera suficiente resurse pentru achitarea integrală a datoriei comunei. Fără îndoială, conform principiului echității, cele două societăți reclamante, ar fi trebuit să fie despăgubite după atâția ani”. „Acesta transformă statul în asigurător obligat de consecințele negative ale respectivei incapacități [a colectivității]”. În opinia expertului Comisiei, termenul adecvat nu este „asigurător”, ci mai degrabă „garant obligat”.
- (200) Într-un articol referitor la hotărârea adoptată în cauza *Société fermière de Campoloro*⁽⁹⁴⁾, C. Landais și F. Lenica, responsabili ai serviciului de documentare al Consiliului de Stat în perioada lecturii hotărârii, subliniază singularitatea acestei a doua ipoteze și refuză să o interpreteze în sensul transferării datoriilor colectivităților teritoriale către stat. Însă expertul Comisiei subliniază că motivul contestării interpretării stă în faptul că aceasta trebuie analizată din perspectiva interpretării hotărârii. Finalul observației este, de altfel, revelator: observatorii iau în considerare un împrumut sau o subvenție excepțională. Așadar, se remarcă faptul că cei care refuză să asimileze regimul de răspundere reținut unui mecanism de garantare fac, în cele din urmă, apel la alte elemente ale mecanismului de garantare (subvenționare).

- (201) De asemenea, expertul Comisiei respinge aprecierea D. Labetoulle din articolul său privind răspunderea obiectivă în dreptul administrativ⁽⁹⁵⁾, citată de guvernul francez în observațiile sale. Autorul remarcă faptul că, în cauza *Campoloro*, Consiliul de Stat consideră că decizia legală a prefectului este doar „susceptibilă să angajeze răspunderea statului” și deduce din aceasta că nu există nicio abordare automată a mecanismului. În opinia expertului Comisiei, această interpretare nu poate fi acceptată. Astfel, Consiliul de Stat apreciază că decizia prefectului este susceptibilă să angajeze răspunderea statului „dacă [prejudiciul] capătă un caracter anormal și special”. Incertitudinea nu apasă asupra principiului existenței unei răspunderi și al angajării acesteia dacă elementele sale constitutive sunt reunite, ci asupra existenței unui prejudiciu care trebuie să prezinte anumite particularități. Totuși, după cum s-a văzut, dacă prejudiciul are un caracter special și anormal, nimic nu împiedică angajarea răspunderii. Prin urmare, există o abordare automată chiar la nivelul principiului angajării unei răspunderi care prezintă toate caracteristicile unei garanții.
- (202) În cele din urmă, expertul Comisiei arată că niciun observator al jurisprudenței *Campoloro* nu ia în considerare posibilitatea neachitării creanței.
- (203) Expertul Comisiei constată că hotărârea Consiliului de Stat în cauza *Campoloro*, menționată anterior, a inițiat un regim de răspundere care prezintă caracteristicile unui mecanism de garantare.
- (iii) Soluționarea cauzei *Campoloro* de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO)
- (204) Prin hotărârea din 6 decembrie 2006 în cauzele *Société de gestion du port de Campoloro și Société fermière de Campoloro/Franța*⁽⁹⁶⁾, CEDO a soluționat cauza *Campoloro* punând în sarcina statului toate datoriile comunei Santa-Maria-Poggio față de societățile reclamante. Acest caz demonstrează că angajarea răspunderii statului constituie o garanție implicită pentru pasivul autorităților publice și nu este legată de nicio condiție privind prejudiciul.
- (205) În fața instanței, autoritățile franceze au încercat să își întemeieze argumentele, de o parte, pe lipsa factorului generator imputabil statului, iar, pe de altă parte, pe lipsa garanției de stat în favoarea autorităților publice care dețin personalitate juridică. Se poate citi că „[Guvernul francez] consideră că numai din motive obiective, ținând exclusiv de imposibilitatea materială a comunei de a asigura venituri suficiente, s-a întârziat executarea în totalitate a hotărârilor”; „Guvernul susține, așadar, că neexecutarea hotărârilor pronunțate nu rezultă din abținerea voluntară a autorităților naționale, statul sau comuna. Lipsa creditelor nu constituie un pretext, ci o realitate datorată insolvabilității persoanei juridice debitoare”; „Neachitarea datoriei rezultă exclusiv din dificultățile financiare ale comunei și aceste circumstanțe nu par a fi de natură să scutească de obligații colectivitatea, nici să transfere sarcina datoriilor sale către stat (CE, comuna Batz sur Mer, 25 septembrie 1970). În dreptul intern, nu există niciun temei legal pentru substituirea comunei de către stat pentru plata despăgubirilor. Această substituie nu se poate fonda nici pe articolul 6 alineatul (1) din convenție în măsura în care o astfel de soluție ar fi contrară însăși noțiunii de personalitate juridică, care presupune o independență, un patrimoniu distinct”. Chiar dacă, așa cum s-a arătat anterior, guvernul francez urmărea să pună în valoare diferențele dintre regimul de răspundere și mecanismul de garantare, aceste argumente nu au fost, până la urmă, acceptate de Curte.
- (206) De asemenea, pentru a încheia demonstrația, este necesară reproducerea argumentelor reclamanților care au fost, de altfel, acceptate de Curte:
- „Concluzia este că dreptul intern nu prevede niciun mecanism de remediere pentru a face față situației de încetare a plăților în care se află comuna”; „Statul nu poate evita obligația de executare a hotărârilor judecătorești invocând lipsa creditelor sau autonomia colectivităților locale, obligație pe care nu a putut-o îndeplini până acum deoarece comuna nu este în măsură să-și achite datoriile. În consecință, reclamanții denunță incapacitatea statului de a adopta măsuri pozitive care ar fi permis comunei să îndeplinească obligația contributivă care îi revine”. „Reclamanții constată că, în decizia din 18 noiembrie 2005, Consiliul de Stat consideră că legislatorul a înțeles să acorde reprezentantului statului, în cazul incapacității unei colectivități teritoriale de a asigura executarea unei hotărâri judecătorești, puterea de a se substitui organelor acelei colectivități în scopul eliberării sau creării resurselor necesare executării în totalitate a hotărârii judecătorești respective. În temeiul acestor deficiențe proprii statului francez, reclamanții solicită să se constate încălcarea articolului 6 alineatul (1) și reparațiile care se impun, acest lucru neimplicând nicio contradicție cu noțiunea de personalitate juridică și nici cu cea de independență și de patrimoniu distinct”.
- (207) În cele din urmă, Curtea a constatat o încălcare a articolului 6 alineatul (1) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, în special pe motiv că: „Este necesară, așadar, executarea acestor hotărâri, Curtea atrăgând atenția că nicio autoritate a statului nu poate invoca lipsa resurselor pentru a nu onora o obligație care îi revine în urma unei hotărâri judecătorești (Bourdoz menționat anterior la punctul 30).”

- (208) Curtea a constatat și o încălcare a articolului 1 din Protocolul nr. 1 al Convenției Europene a Drepturilor Omului: „Imposibilitatea în care se găsesc părțile interesate în obținerea executării acestor hotărâri constituie o ingerință în dreptul de proprietate al acestora, care decurge din prima teză a alineatului (1) din articolul 1 al Protocolului nr. 1. Guvernul nu a prezentat nicio justificare pentru această ingerință, iar Curtea apreciază că lipsa resurselor nu poate justifica o astfel de omisiune (ibidem)”. „Per ansamblu, Curtea consideră că societățile reclamante au suferit și încă mai suferă un prejudiciu special și exorbitant din cauza neachitării sumelor de care ar fi trebuit să beneficieze în executarea hotărârilor citate anterior la data de 10 iulie 1992. În consecință, s-a produs o încălcare a articolului 1 din Protocolul nr. 1”. În sfârșit, Curtea a pus în sarcina statului totalitatea datoriilor comunelor debitoare: „Având în vedere cele de mai sus, Curtea apreciază că statului pârât îi revine obligația de a asigura achitarea în beneficiul reclamanților sau, după caz, al titularilor drepturilor acestora, a creanțelor ai căror beneficiari sunt în urma hotărârilor tribunalului administrativ din Bastia din 10 iulie 1992 (ibidem), inclusiv dobânzile aferente până la data pronunțării hotărârii.”
- (209) Din această jurisprudență, expertul Comisiei deduce că statul trebuie să acopere datoriile autorităților publice.
- (210) În opinia Comisiei, din hotărâre reies trei elemente importante:
- răspunderea asumată ca garanție implicită. Pe de o parte, statul francez este condamnat la plata tuturor datoriilor, nefăcându-se distincție între datoriile care puteau rezulta din situația de insolvabilitate a colectivității publice debitoare și cele care puteau rezulta din posibilele omisiuni imputabile statului. Termenii utilizați merită subliniați întrucât Curtea nu menționează o eventuală răspundere a statului, ci apreciază că statului îi revine obligația de a „asigura” plata datoriilor. Acest termen sugerează mai degrabă o garantare decât o răspundere. În plus, Curtea nu urmărește în niciun moment un factor generator imputabil statului și se referă doar la situația de insolvabilitate a debitorului. În ultimul rând, Curtea decide transferarea integrală către stat a datoriilor comunelor condamnate. Aceste elemente diferite încearcă să demonstreze că regimul răspunderii funcționează în realitate ca un mecanism de garantare. De menționat însă că reclamanții trebuie, mai întâi, să obțină o hotărâre în instanță prin care să le fie recunoscută creanța. Pe de altă parte, această garanție este implicită deoarece nu este menționată în legislație. Acest lucru demonstrează că un mecanism juridic de drept intern poate fi interpretat ca o garanție implicită;
  - această răspundere acoperă datoriile autorităților publice care dispun, totuși, de personalitate juridică. Existența unei personalități juridice și a unui patrimoniu propriu a fost în mod expres invocată de guvernul francez pentru a se opune angajării răspunderii statului francez. Acest argument a fost respins de Curte;
  - sfera de aplicare a garanției de stat se extinde la autoritățile publice care aparțin statului. Garanția este, deci, direct legată de statutul de drept public al debitorului.
- (211) Este necesar să se reamintească faptul că soluția pronunțată de CEDO în cauza *Campoloro* nu este izolată și decurge dintr-o tendință jurisprudențială marcantă. Astfel, în hotărârea din 13 mai 1980 în cauza *Artico/Italia* ⁽⁹⁷⁾, CEDO a decis că, atât timp cât un faliment este imputabil unei alte persoane decât statul, aceluși stat, debitor al garanției prevăzute la articolul 6 alineatul (1), îi revine obligația de a acționa astfel încât să asigure reclamantului exercitarea efectivă a dreptului care îi este recunoscut în acest articol. În cauza *Bourdov/Rusia* nr. 59498/00 din 19 martie 1997, Curtea consideră, de asemenea, că „o autoritate a statului nu poate invoca lipsa creditorilor pentru a-și achita datoriile”.
- (iv) Analiza observațiilor autorităților franceze
- (a) Observație cu privire la diferența dintre colectivitățile teritoriale și instituțiile publice
- (212) Conform autorităților franceze ⁽⁹⁸⁾, demonstrația expertului Comisiei nu este nicidecum concludivă și se limitează la a compara diversele interpretări ale hotărârii *Campoloro*; astfel, aceasta nu face distincție între instituțiile publice și colectivitățile locale, deși această diferență este esențială atunci când trebuie să se știe dacă o creanță poate rămâne neachitată. Autoritățile franceze reiau aici opinia expertului lor. Acesta din urmă pune din nou în discuție premisa care susține raționamentele Comisiei întemeiate pe jurisprudența *Campoloro*: raționamentul Comisiei se întemeiază pe asemănarea dintre colectivitățile teritoriale și instituțiile publice care au în comun faptul că sunt persoane juridice de drept public, diferite față de stat. Or, aceste două tipuri de entități nu au același statut constituțional. Astfel, existența colectivităților locale este o cerință constituțională, iar statul are obligația de a le asigura supraviețuirea. Instituțiile publice industriale și comerciale nu au nicidecum același statut constituțional și pot dispărea. Prin urmare, jurisprudența *Campoloro* care privește cazurile de faliment al colectivităților locale nu poate fi utilizată atunci când este vorba de instituții publice.

- (213) Comisia analizează în prezent dacă diferența de statut constituțional între colectivitățile teritoriale și instituțiile publice poate pune în discuție concluziile formulate de expertul său pornind de la hotărârile adoptate de CEDO și de Consiliul de Stat în cauza *Campoloro*.
- (214) Comisia constată că temeiul hotărârii CEDO nu este necesitatea de menținere a existenței colectivității teritoriale în cauză, ci menținerea drepturilor creditorului, mai precis a dreptului acestuia la un proces echitabil [articolul 6 alineatul (1) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului] și la protecția proprietății (articolul 1 din Protocolul nr. 1): indiferent dacă debitorul este o instituție publică sau o colectivitate teritorială, drepturile creditorului sunt încălcate în același mod.
- (215) În ceea ce privește hotărârea Consiliului de Stat, este necesar să se facă distincție între diferitele regimuri de răspundere:
- regimul de răspundere pentru culpa gravă se întemeiază pe neexercitarea de către stat a prerogativelor instituite prin legea din 16 iulie 1980: așadar, acesta nu depinde de natura debitorului: colectivitate teritorială sau instituție publică;
  - regimul de răspundere obiectivă este fondat, la rândul său, pe două ipoteze:
    - (a) în prima ipoteză, prefectul refuză să adopte anumite măsuri din motive de interes general: necesitatea de a menține existența colectivității teritoriale, dar și de a menține misiunea de serviciu public. Expertul autorităților franceze subliniază că cerința de continuitate apasă doar asupra serviciului, nu și asupra instituției care îl gestionează. Nu este mai puțin adevărat că, pe termen scurt, în așteptarea unui eventual transfer al misiunii de serviciu public la o instituție capabilă să și-l asume, menținerea continuității serviciului public poate implica adoptarea anumitor măsuri de către prefect, de exemplu, menținerea activelor necesare misiunii de serviciu public sau creșterea resurselor pentru plata creanței. De altfel, autoritățile franceze recunosc că cerința de continuitate a serviciului public se impune reprezentantului statului în aplicarea procedurii instituite prin legea din 16 iulie 1980;
    - (b) în a doua ipoteză, regimul de răspundere obiectivă poate fi invocat „în cazul în care, având în vedere situația colectivității, în special insuficiența activelor sale, [...], prefectul a putut refuza în mod legal adoptarea anumitor măsuri în vederea executării în totalitate a hotărârii judecătorești, prejudiciul rezultat pentru creditorul colectivității teritoriale permite angajarea răspunderii puterii publice atunci când acest prejudiciu are un caracter anormal și special”. Astfel cum s-a arătat mai sus, factorul generator al răspunderii este doar situația financiară a colectivității debitoare. Astfel, debitoarea poate fi la fel de bine o instituție sau o colectivitate teritorială.
- (216) În concluzie, Comisia apreciază că diferența de statut constituțional între colectivitățile teritoriale și instituțiile publice nu anulează concluziile formulate de expertul Comisiei din jurisprudența *Campoloro*. De asemenea, Comisia subliniază că argumentarea autorităților franceze urmărește să conteste relevanța cauzei *Campoloro* în cazul în speță, care nu privește o colectivitate teritorială, cauza *Campoloro* fiind invocată în primă instanță de autoritățile franceze în sprijinul poziției lor.
- (β) Observație cu privire la lipsa de temei pentru angajarea răspunderii statului
- (217) Pe de altă parte, autoritățile franceze nu văd în ce temei ar putea fi angajată răspunderea obiectivă a statului în cazul falimentului unei instituții publice, răspunderea statului în acest cadru neputând fi angajată decât dacă faptele (inclusiv abținerea) care i se impută constituie cauza directă a prejudiciului, ceea ce nu este valabil în cazul în speță.
- (218) Cu toate acestea, Comisia constată că decizia Consiliului de Stat și decizia CEDO stabilesc în mod clar faptul că răspunderea obiectivă a statului poate fi angajată.
- (γ) Observație privind lipsa unui prejudiciu anormal și special
- (219) În cele din urmă, autoritățile franceze nu înțeleg de ce instanța a considerat prejudiciul ca fiind „special”, din moment ce privea toți creditorii instituției, sau „anormal”, dacă aceștia au acceptat să crediteze o entitate aflată într-o situație financiară incertă.

(220) Comisia observă că existența unui prejudiciu anormal și special constituie o limită reală în angajarea răspunderii statului potrivit jurisprudenței Consiliului de Stat. Autoritățile franceze se îndoiesc că ar fi vorba de un prejudiciu anormal, atât timp cât creditorii au acceptat să crediteze o entitate aflată într-o situație financiară incertă. În această privință, Comisia arată că argumentul este dat în ideea că garanția nu există (și că, la rândul lor, creditorii consideră că nu există), chiar dacă analiza prezentată anterior demonstrează contrariul. Într-adevăr, în cazul în care creditorii contează pe existența garanției, situația financiară a instituției va fi mai puțin hotărâtoare pentru orice creditor atunci când va decide acordarea unui credit instituției, ca și atunci când va negocia condițiile de creditare. Pe de altă parte, trebuie luat în considerare faptul că datoria a putut fi contractată când instituția publică nu era în pericol sau când dificultățile financiare nu puteau fi, în mod rezonabil, cunoscute creditorului. În orice caz, noțiunea de prejudiciu anormal trebuie înțeleasă din răspunsul la întrebarea dacă instituția cunoștea sau nu dificultăți financiare și dacă acest prejudiciu a fost suportat de toți creditorii sau de unul singur. Potrivit jurisprudenței referitoare la răspunderea administrativă obiectivă⁽⁹⁹⁾, prejudiciul anormal și special se evaluează în funcție de interesul general. Pentru a fi calificat ca anormal și special, prejudiciul trebuie să aibă, pentru cel care îl suportă, o importanță disproporțională față de interesul general urmărit. Comisia deduce din aceasta că natura anormală și specială a prejudiciului constituie, fără îndoială, un filtru care poate împiedica achitarea unui anumit număr de creanțe, dar este mai puțin probabil ca acest filtru să funcționeze când datoria este importantă. În cele din urmă, Comisia amintește că existența unui prejudiciu anormal și special nu este o condiție impusă de jurisprudența CEDO. Din aceste motive, orice creditor poate, în principiu, să obțină achitarea de către stat a creanței sale în cadrul unei proceduri judiciare.

(v) Inexistența unei limitări a răspunderii și/sau a garanției de stat

(221) Comisia subliniază, după cum s-a arătat anterior, că nimic nu împiedică legislatorul, așa cum o face pentru anumite societăți, să prevadă ca statul să nu fie responsabil pentru datoriile IPIC în afara contribuției sale inițiale. Mai precis, nimic nu împiedică legislatorul să prevadă o limitare a răspunderii sau, pur și simplu, să specifice că statul acționar nu poate fi responsabil pentru o datorie a unui IPIC decât în caz de culpă sau, pur și simplu, în situația de insolvabilitate a acestuia, fapt care este imputabil personal și care poate fi la originea unui anumit prejudiciu. Din aceste motive, legislatorului îi este permis să se opună garanției de stat în favoarea IPIC și să

limiteze angajarea răspunderii statului pentru prejudiciile suportate de creditori. Autoritățile franceze nu au adus, însă, aceste precizări.

(vi) Concluzia Comisiei

(222) În temeiul punctelor (i)-(v), Comisia constată că, în forma actuală a dreptului francez, un creditor care nu a obținut achitarea creanței sale prin aplicarea procedurilor prevăzute în legea din 16 iulie 1980 poate primi întreaga sumă reprezentând creanța neonorată, invocând răspunderea statului în ultimă instanță, contrar a ceea ce se produce în cadrul unei proceduri de lichidare de drept comun conform căreia despăgubirea creditorului se limitează la valoarea activelor disponibile. Răspunderea statului este tratată ca o garanție. Aceasta nu face obiectul unei limitări în legislația franceză și este în mod intrinsec legată de statutul de drept public al organismului debitor.

(vii) Analiza propunerii autorităților franceze cu privire la clauza inclusă în contracte

(223) Autoritățile franceze sunt pregătite, în cazul în care Comisia adoptă o decizie în sensul inexistenței ajutorului, să extindă propunerea de înscriere a lipsei garanției la toate contractele care implică o creanță. În opinia autorităților franceze, această extindere ar permite eliminarea oricărui risc de angajare a răspunderii obiective a statului, întemeiată doar pe insolvabilitatea La Poste.

(224) Cu titlu introductiv, Comisia dorește să atragă atenția că observația formulată la considerentul 181 este, în mod evident, aplicabilă acestei secțiuni din prezenta decizie. De asemenea, așa cum se arată în decizia de inițiere, Comisia recunoaște că este vorba despre o măsură care poate reduce posibilitatea ca un creditor care a semnat un astfel de contract să obțină achitarea creanței sale printr-o acțiune în instanță. Comisia are, însă, unele rezerve în ceea ce privește durabilitatea acestei soluții, excepția pentru risc asumat fiind o regulă stabilită de jurisprudență și care poate fi oricând modificată (revirimentul jurisprudențial poate fi cu atât mai puțin exclus cu cât jurisprudența evoluează în direcția unei extinderi a regimului de răspundere obiectivă a statului). Ca răspuns la observațiile autorităților franceze, Comisia subliniază că observațiile precedente nu o determină să respingă în totalitate propunerea autorităților franceze, ci să sublinieze fragilitatea cadrului juridic care ar rezulta în urma acestora.

- (225) De asemenea, Comisia consideră propunerea autorităților franceze ca fiind insuficientă deoarece garanția de stat poate lua orice formă de răspundere, incluzând, în mod special, răspunderea extra-contractuală și răspunderea penală, care prezintă, din acest punct de vedere, aceleași caracteristici: nu se poate estima în prealabil, prin contract, față de debitori, că statul nu este răspunzător pentru datoriile La Poste. În general, La Poste poate fi găsită debitoare față de un terț prin diferite mecanisme juridice, ceea ce implică garanția de stat în cazul falimentului. De exemplu, dacă La Poste trebuie să absoarbă o altă structură (o altă instituție publică), cu această ocazie îi vor fi transferate drepturile și obligațiile acelei structuri. Dacă, ulterior, La Poste trebuie să onoreze datoriile acestei structuri față de un terț, niciun contract și niciun document juridic nu ar prevedea că statul nu este responsabil pentru achitarea datoriilor La Poste față de creditorii structurii absorbite, deoarece nimeni nu putea anticipa acest lucru. Astfel, printr-un mecanism de transformare (fuziune, absorbție) a anumitor structuri din sectorul public, La Poste poate deveni debitoare anumitor datorii, fără a fi posibil ca, prin contract, să se prevadă o limitare a garanției statului. Incluziunea unei astfel de clauze în „contractele” încheiate cu „creditorii” este, așadar, insuficientă deoarece nu acoperă toate situațiile. O asemenea formulare poate omite creanțe deținute de terți care nu pot fi identificați de la bun început. Doar o legislație de referință generală, aplicabilă în orice situație și oricărui tip de terț, care arată că statul nu este garantul întreprinderii La Poste, este suficientă.
- (226) În cele din urmă, chiar dacă propunerile autorităților franceze ar bloca orice posibilitate pentru un creditor La Poste de a angaja răspunderea statului pentru a obține rambursarea creanței sale (ipoteză care, în opinia Comisiei, nu este verificată), aceste propuneri nu ar permite stabilirea cu claritate a ceea ce s-ar întâmpla în caz de insolabilitate a întreprinderii La Poste. De fapt, un creditor al întreprinderii La Poste care nu a putut obține rambursarea, solicitând executarea creanței sale individuale, poate spera că o va obține în cadrul unei redresări globale a întreprinderii La Poste, finanțată de stat, așa cum se arată în continuare în prezenta decizie.
4. *Chiar dacă nu i se dă câștig de cauză, creditorul poate invoca drepturile la eroarea legitimă pe care a comis-o în momentul formării creanței, bazându-se pe faptul că aceasta va fi, totuși, onorată*
- (227) Aplicarea teoriei aparenței⁽¹⁰⁰⁾ permite confirmarea demonstrației. Într-adevăr, chiar dacă se admite raționamentul autorităților franceze, conform căruia nu există garanție nelimitată în favoarea La Poste în virtutea statutului acesteia, raționament respins de Comisie,
- elementele analizate anterior determină, în mod justificat, creditorii să creadă că, totuși, o astfel de garanție există. Teoria aparenței amplifică efectul produs prin asocierea unor indicii.
- (228) Principalele indicii pertinente în ceea ce privește teoria aparenței sunt amintite mai jos:
- în ceea ce privește garanția de stat în favoarea IPIC, diferite legi (legea din 16 iulie 1980 și normele de aplicare a acesteia) sau documente oficiale (documente bugetare) autorizează creditorul să creadă că statul își va asuma datoriile acestor instituții în cazul insuficienței de fonduri sau că statul își va angaja răspunderea;
  - lipsa de claritate a stării de drept la încheierea cauzei *Campoloro* și a primelor proceduri inițiate de Comisie în ceea ce privește statutul IPIC sporește, de asemenea, încrederea creditorilor în existența unei astfel de garanții;
  - lipsa unor indicații clare privind efectele unei situații de încetare a plăților de către un IPIC constituie încă un argument în acest sens;
  - reacția agențiilor de rating se înscrie, de asemenea, în acest cadru, prin faptul că părțile terțe, pe drept sau pe nedrept, acordă importanță statutului debitorului pentru a-i atribui un rating care are un rol primordial în materie de finanțare [acest lucru este demonstrat în secțiunea 4.1.2 litera (a) din prezenta decizie].
- (229) În urma concluziilor expertului său, Comisia constată că deși, în ipoteza susținută de autoritățile franceze, nu ar fi corect ca un creditor să poată considera că statul este obligat să garanteze datoriile instituțiilor publice și ale întreprinderii La Poste, în special, eroarea acestuia ar fi justificată, având în vedere elementele arătate anterior și faptul că justiția îi poate stabili efectele. Dacă, în mod excepțional, creditorul nu reușește să obțină lichidarea creanței sale, el poate fi asigurat totuși că aceasta nu va dispărea în niciun fel.

B. Garantarea menținerii existenței La Poste și/sau a obligațiilor acesteia

(230) Astfel cum se va demonstra în continuare, chiar dacă creditorul nu reușește să obțină, într-un termen rezonabil și după aplicarea procedurilor descrise în secțiunea precedentă, lichidarea creanței sale, el este asigurat că aceasta nu va dispărea. În cazul în care o societate de drept privat dispăre, există probabilitatea ca, odată cu ea, să dispară și drepturile și obligațiile acesteia. Procedura de lichidare a societăților nu asigură rambursarea creanțelor. Situația instituțiilor publice este diferită. Așa cum s-a arătat mai sus, nu există nicio procedură de desființare-lichidare a instituțiilor publice aflate în situația de încetare a plăților care să prevadă și stingerea datoriilor lor. În cazul desființării, prin decizie a autorității publice, cu toate că legislația nu prevede în mod expres, practica și unele principii fundamentale de drept administrativ încearcă să demonstreze că drepturile și obligațiile instituțiilor publice care se desființează sunt întotdeauna preluate de o altă entitate, iar în lipsa acesteia, de către stat. Nu există lichidare-desființare a instituției publice prin voința autorității publice însoțită de dispariția drepturilor și obligațiilor sale. Din aceste motive, fiecare creditor are certitudinea că drepturile pe care le are în legătură cu creanța sa vor putea fi invocate împotriva unui alt organism și că această creanță nu va dispărea.

(231) Această demonstrație se întemeiază pe studiul practic al transformărilor organice care afectează instituțiile publice. Acest studiu, coordonat de expertul Comisiei, arată că datoriile instituțiilor publice sunt întotdeauna transferate unei alte persoane juridice care nu le poate refuza.

(232) Expertul Comisiei distinge trei cauze de desființare a instituțiilor publice⁽¹⁰¹⁾: expirarea mandatului (1), dispariția misiunii (2) și, cazul cel mai des întâlnit, transferul misiunii, care implică neapărat un transfer al drepturilor și obligațiilor (3).

(a) Instituțiile publice al căror mandat a expirat

(233) Cazul instituțiilor publice al căror mandat a expirat este un caz rar întâlnit. Singurul exemplu⁽¹⁰²⁾ găsit de expertul Comisiei arată că drepturile și obligațiile instituției publice, în special datoriile (care sunt vizate în mod expres) sunt transferate altor persoane juridice de drept public.

(b) Desființarea instituțiilor publice prin dispariția misiunii lor

(234) Dispariția misiunii instituției publice implică aproape întotdeauna dispariția, în prealabil, a unei misiuni de serviciu public. Acest lucru înseamnă că autoritățile publice nu mai vor să considere o activitate sau alta o misiune de interes general pe care trebuie să și-o asume sau să o asigure. Tendința este mai degrabă de a identifica drept servicii publice tot mai multe activități. Astfel se explică de ce amploarea acestui fenomen rămâne foarte limitată.

(235) Totuși, trebuie menționat cazul instituțiilor publice care nu au o misiune de serviciu public, a căror desființare prin dispariția misiunii nu implică dispariția prealabilă a unei misiuni de serviciu public. La Poste nu se înscrie în această categorie. În orice caz, chiar și în cel de față, practica demonstrează că drepturile și obligațiile acestor instituții sunt în mod sistematic preluate de o altă entitate juridică de drept public, cel mai adesea chiar de către stat, după cum se arată în numeroase texte de lege și exemple identificate de expertul Comisiei⁽¹⁰³⁾ pornind de la studiul realizat de S. Carpi-Petit⁽¹⁰⁴⁾.

(c) Transferul misiunii care implică un transfer al drepturilor și obligațiilor

(236) Transferul misiunii unei instituții publice către o altă entitate, care implică un transfer al drepturilor și obligațiilor este cazul cel mai frecvent întâlnit. Principiul continuității serviciului public implică un transfer al patrimoniului alocat misiunii și, în consecință, un transfer al drepturilor și obligațiilor.

(237) Rezultă un principiu fundamental: din moment ce misiunea există, datoriile fostei instituții publice sunt transferate organismului care preia misiunea.

(238) Cel mai frecvent⁽¹⁰⁵⁾, misiunea este transferată unui singur organism, ceea ce are drept consecință transferul integral al patrimoniului, fără ca acesta să facă obiectul unui partaj. Același principiu se aplică și în cazul transferului patrimoniului către o persoană privată⁽¹⁰⁶⁾.

(239) De asemenea, există ipoteze de partaj al patrimoniului, demonstrând o continuitate a drepturilor și obligațiilor instituțiilor publice.

- (240) Decretul nr. 74-947 din 14 noiembrie 1974 privind transferul bunurilor, drepturilor și obligațiilor ORTF (Office de Radiodiffusion-Télévision Française – Oficiul de radio-televiziune franceză) către Institutul Audiovizualului confirmă existența unui principiu de desemnare a unui organism succesor „în lipsă”: articolul 1 „bunurile, drepturile și obligațiile Oficiului de radio-televiziune franceză care nu au fost transferate [...] instituției publice de difuziune sau unei societăți înființate în temeiul prezentei legi, pot fi transferate către Institutul Audiovizualului începând cu 1 ianuarie 1975 prin decret al prim-ministrului”.
- (241) Cazurile în care patrimoniul este transferat în mai multe etape confirmă tendința evidențiată mai sus ⁽¹⁰⁷⁾.
- (242) Atunci când o instituție publică se transformă în societate pe acțiuni, există mai multe metode de „transformare”:
- dispariția-desființarea: cazul cel mai simplu este cel al dispariției prin desființare, instituția fiind, așadar, dizolvată;
  - dispariția-substituția: dispariția prin substituție, potrivit expresiei lui B. Plessix ⁽¹⁰⁸⁾, este „desființarea instituției publice [care este] însoțită de înființarea unei noi persoane juridice, căreia i se încredințează misiunea statutară cu care era însărcinată instituția dizolvată. Cu alte cuvinte, o nouă persoană juridică se substituie în drepturile și obligațiile instituției publice dizolvate; o nouă persoană juridică preia misiunile instituției desființate”;
  - transformarea fără desființare: transformarea fără desființare sau fără dispariție este o operațiune întemeiată pe organizarea continuității persoanei juridice transformate.
- (243) Legislatorul a vizat în ultimii ani transformarea fără dispariție. La primele transformări, în special în cazul France Télécom, legislatorul desființează IPIC, apoi procedează la transferul integral al bunurilor, drepturilor și obligațiilor către noua persoană juridică ce capătă forma unei societăți de drept privat ⁽¹⁰⁹⁾. În plus, în momentul operațiunilor care urmează, legislatorul nu operează decât o modificare a formei juridice, fără înființarea unei noi persoane juridice. Așadar, nu se produce un transfer de bunuri, drepturi și obligații ale IPIC, nici încetarea activității, ci organizarea unei continuități juridice de către legislator, după cum, de exemplu, demonstrează dispozițiile legii nr. 2004-803 din 9 august 2004 privind serviciul public de distribuție a energiei electrice și a gazelor și întreprinderile din sectoarele de electricitate și gaze, la articolul 25: „transformarea în societate a întreprinderii Electricité de France, respectiv a Gaz de France, nu implică nici înființarea de persoane juridice noi, nici încetarea activității. Bunurile, drepturile, obligațiile, contractele și autorizațiile de orice natură a societăților Electricité de France și Gaz de France, pe teritoriul Franței, cât și în afara Franței, sunt cele aparținând fiecăreia dintre instituțiile publice în cauză la momentul transformării formei lor juridice. Această transformare nu permite nicio preluare a bunurilor, drepturilor, obligațiilor, contractelor și autorizațiilor și nu are, mai ales, nicio incidență asupra contractelor încheiate cu terți de către Electricité de France, Gaz de France [...]. Operațiunile pe care această transformare le implică nu presupun perceperea de bunuri, impozite sau taxe, indiferent de natura acestora” ⁽¹¹⁰⁾.
- (244) Conform celor arătate de expertul său, Comisia constată că analiza diferitelor ipoteze privind dispariția instituțiilor publice permite formularea următoarelor concluzii:
- în lipsa unui regim juridic general pentru reglementarea desființării instituțiilor publice, practica demonstrează că legislația prevede întotdeauna un transfer al drepturilor și obligațiilor instituției desființate către stat sau către o entitate care îi preia misiunea. Conform informațiilor Comisiei, nu există niciun exemplu de text legislativ care să constate dispariția datoriei;
  - „drepturile și obligațiile” sunt transferate, termenul obligații însemnând în mod sigur datorii. În unele texte legislative se utilizează termenul mai ambiguu „patrimoniu”. Potrivit *Vocabularului juridic* al lui Cornu ⁽¹¹¹⁾, patrimoniul reprezintă „totalitatea bunurilor și obligațiilor unei persoane (adică a drepturilor și obligațiilor sale evaluate în bani)”, formulare care include și datoriile. Singurul exemplu identificat de dispariție pură și simplă a unei instituții publice vizează, în orice situație, transferul „datoriilor”;
  - chiar și atunci când dispare misiunea, în practică, drepturile și obligațiile instituției sunt preluate de un alt organism;

- practica descrisă este conformă cu Instrucțiunea de codificare nr. 02-060-M95 din 18 iulie 2002 și cu Ghidul privind organizarea financiară a creșterilor, transformărilor și desființării instituțiilor publice naționale. Deși aceste documente se referă exclusiv la instituțiile care au un contabil public, ceea ce nu este cazul La Poste, ele confirmă totuși ceea ce aflăm din practică, și anume, că drepturile și obligațiile unui IPIC lichidat revin statului sau persoanei juridice care preia misiunea instituției respective.
- (245) Comisia constată că această analiză demonstrează că, de fapt, creditorul unei astfel de instituții publice poate nutri speranța că, odată cu desființarea instituției, creanța sa nu va dispărea.
- (246) Demonstrația nu este însă completă fără a examina chestiunea potrivit succesorul poate refuza căreia succesiunea, după exemplul succesiunilor din dreptul privat, în special în cazul în care obligațiile sunt importante. Se pare că opțiunea de a refuza o succesiune în dreptul administrativ este foarte limitată.
- (247) Conform S. Carpi-Petit ⁽¹¹²⁾: „spre deosebire de dreptul civil care deschide opțiunea tuturor persoanelor cu drept de succesiune, posibilitatea de a opta nu este un principiu general în dreptul administrativ în materie de succesiuni. Această posibilitate nu este oferită decât anumitor persoane cu drept de succesiune, în funcție de natura operațiunii realizate. Astfel, transferurile pe care le implică desființările efective nu sunt facultative. În privința celor deschise prin substituții, caracterul lor facultativ depinde de existența prealabilă a de cujus”. În ceea ce privește desființările efective, S. Carpi-Petit deduce, din studiul său exhaustiv, că „lipsa unei opțiuni deschise în avantajul statului se aplică și în dreptul administrativ. Aceasta înseamnă că, în privința existenței sau inexistenței dreptului de opțiune, ipoteza cea mai simplă este cu siguranță cea a desființării unei instituții publice naționale fără preluarea misiunii. În acest caz, într-adevăr, succesorul este întotdeauna statul. Dacă refuză bunurile lăsate de instituția publică desființată, acestea se vor afla, în mod necesar, în situația de a nu avea un proprietar, ceea ce este exclus. De asemenea, nu este posibil să se impute obligația unei succesiuni unui alt patrimoniu. Astfel, nu există nicio posibilitate de opțiune în cazul desființării efective a unei instituții publice naționale”.
- (248) În privința ipotezelor de înlocuire în misiune, „există două tipuri de înlocuire în dreptul administrativ în materie de succesiuni. În prima ipoteză, persoana juridică ce înlocuiește persoana fizică – *de cujus* este înființată pentru această funcție. Așadar, ea constituie donatarul universal al succesiunii și, prin urmare, pare normal să i se refuze dreptul de opțiune”.
- (249) Expertul Comisiei subliniază că acest raționament poate fi contestat, fiind vorba de desființări efective de instituții publice prin desființarea misiunii, că imposibilitatea statului de a refuza bunurile nu implică neapărat imposibilitatea de a refuza datoriile. Se pare, totuși, că, în cazul persoanelor publice, imposibilitatea de a refuza o succesiune se bazează, în principal, pe statutul de drept public al instituțiilor publice și nu pe imposibilitatea de a lăsa bunurile fără proprietar.
- (250) Conform celor arătate de expertul său, Comisia constată că datoriile instituțiilor publice sunt, în realitate, transferate întotdeauna unei alte persoane juridice de drept public în cazul dispariției instituției publice care îndeplinea o misiune. Creditorii acestor instituții publice, din categoria cărora face parte și La Poste, sunt asigurați astfel în privința faptului că datoriile lor neachitate nu se vor stinge.
- C. Concluzie privind existența unei garanții de stat în favoarea La Poste**
- (251) În temeiul elementelor prezentate pentru a demonstra existența unei garanții pentru compensarea creanțelor individuale și menținerea existenței obligațiilor La Poste, Comisia constată următoarele:
- creditorii La Poste nu întâlnesc obstacolele obișnuite prevăzute în dreptul privat și în dreptul public care pot împiedica achitarea unei creanțe;
  - creditorii La Poste pot utiliza, pentru recuperarea creanțelor lor, proceduri specifice care autorizează statul să oblige organismul debitor la plata creanței și care permit statului, dacă este cazul, să sporească resursele La Poste pentru achitarea creanței;
  - dreptul francez nu dă nicăieri de înțeles creditorilor La Poste că aceasta poate face față unei situații definitive de insuficiență de fonduri;

- în caz de insuficiență de fonduri, documentele bugetare lasă să se înțeleagă că statul poate acorda o subvenție excepțională organismelor din sectorul public, din care face parte și La Poste;
- dacă procedurile prezentate anterior nu permit creditorului să obțină satisfacție, el poate angaja răspunderea statului pentru a obține achitarea integrală a creanței sale;
- dacă acțiunile presupuse anterior se desfășoară în timp, creditorul are certitudinea că, deși La Poste a suferit o transformare organică, creanța sa nu va dispărea, după cum o demonstrează practica.
- (252) Aceste particularități sunt intrinsec legate de statutul de instituție publică al La Poste.
- (253) Procedurile descrise anterior implică faptul că statul are rol de garant în ultimă instanță. Așadar, se poate concluziona în mod justificat că La Poste beneficiază de o garanție nelimitată din partea statului francez în virtutea statutului său de instituție publică.
- (254) Garanția de stat nelimitată în favoarea La Poste determină un transfer de resurse de stat în sensul punctului 2.1 din Comunicarea din 2008 privind garanțiile ⁽¹¹³⁾. Într-adevăr, La Poste nu plătește nicio primă pentru această garanție, iar statul renunță, așadar, la compensațiile care, în mod normal, însoțesc garanțiile. Pe de altă parte, garanția creează un risc potențial de angajare în viitor a resurselor statului, care se poate vedea obligat să plătească datoriile La Poste ⁽¹¹⁴⁾.
- (255) În sfârșit, garanția de stat nelimitată în favoarea întreprinderii La Poste este imputabilă statului pentru că decurge din statutul de drept public al întreprinderii La Poste, din principii de drept intern, precum și din două acte legislative, și anume, legea din 25 ianuarie 1985, devenită Codul comercial, și legea din 16 iulie 1980, inclusiv normele sale de aplicare.
- 4.1.2. EXISTENȚA UNUI AVANTAJ SELECTIV
- (256) Garanția reprezintă un element esențial al sprijinului din partea statului datorită căruia La Poste beneficiază de condiții de creditare mai favorabile decât cele pe care le-ar fi obținut dacă ar fi fost evaluată doar pe baza valorii sale (a). Având în vedere caracterul nelimitat al garanției, este imposibil să se calculeze cuantumul primei de piață pe care La Poste ar trebui să o plătească statului, ceea ce face inaplicabil mecanismul de retrocedare propus de autoritățile franceze (b). Condițiile de creditare mai favorabile obținute de La Poste datorită garanției implicite a statului constituie un avantaj selectiv (c).
- (a) **Garanția reprezintă un element esențial al sprijinului din partea statului datorită căruia La Poste beneficiază de condiții de creditare mai favorabile decât cele pe care le-ar fi obținut dacă ar fi fost evaluată doar pe baza valorii sale**
1. *Condițiile de creditare sunt stabilite, în special, pe baza evaluării financiare*
- (257) Condițiile de creditare sunt stabilite în special în temeiul evaluării ⁽¹¹⁵⁾ financiare: cu cât ratingul unei întreprinderi scade din cauza unui risc ridicat de insolvabilitate, cu atât remunerația solicitată de investitor va fi mai mare. În schimb, o întreprindere care prezintă un risc de insolvabilitate foarte scăzut se poate împrumuta în condiții foarte avantajoase.
2. *Contrar celor afirmate de autoritățile franceze, agențiile de rating apreciază că garanția este un element determinant al sprijinului acordat de stat întreprinderii La Poste datorită căruia aceasta din urmă beneficiază de un rating mai ridicat decât cel pe care l-ar fi obținut dacă i-ar fi fost luată în considerare doar valoarea*
- (i) Garanția, ca element esențial al sprijinului acordat de stat întreprinderii La Poste, influențează ratingul financiar al acesteia
- (a) Analizele agențiilor de rating ⁽¹¹⁶⁾ în ceea ce privește existența unei garanții de stat în favoarea întreprinderii La Poste
- (258) Într-un studiu din 22 noiembrie 2004 privind influența sprijinului statului asupra evaluărilor operatorilor poștali, agenția Standard and Poor's arată că statutul juridic al întreprinderii La Poste, care îi asigură o garanție suverană în ultimă instanță, conferă obligațiilor La Poste o garanție statutară în ultimă instanță din partea Republicii Franceze ⁽¹¹⁷⁾.
- (259) La 3 aprilie 2007, Standard and Poor's a confirmat concluzia potrivit căreia statutul de instituție publică îi conferă La Poste o garanție în ultimă instanță din partea statului francez, chiar dacă această garanție nu este imediată și explicită, aspect care se reflectă în diferența de rating dintre La Poste și Republica Franceză ⁽¹¹⁸⁾.
- (260) Fitch, o altă agenție de rating de prim rang, menționa, la 31 martie 2006, în momentul confirmării ratingului AAA atribuit întreprinderii La Poste, că această întreprindere constituie un grup public care beneficiază de garanția statului francez.

- (261) La 17 aprilie 2008, Fitch a coborât însă ratingul La Poste la AA, motivându-și decizia prin faptul că „statutul de operator public al întreprinderii La Poste nu mai justifică alinierea automată a ratingului său la cel al statului”. Cu toate că agenția Fitch arată că „nu presupune existența unei garanții implicite din partea statului”, ea declară, totuși, că „obligația statutară creată statului, de a-și asuma angajamentele întreprinderii La Poste, rămâne valabilă”. În această privință, Comisia amintește că, din punctul de vedere al dreptului comunitar, nu contează dacă obligația statului de a face față angajamentelor La Poste decurge din ceea ce se numește o garanție în dreptul intern sau dintr-o simplă obligație statutară. De fapt, în cele două cazuri, există o garanție de stat din punctul de vedere al dreptului comunitar [cf. Comunicarea din 2008 privind garanțiile, care explică faptul că garanțiile publice pot fi legate de însăși forma juridică a întreprinderii și implica o acoperire a pierderilor de către stat ⁽¹¹⁹⁾].
- (262) La 4 septembrie 2009, agenția Fitch menționa ⁽¹²⁰⁾: „Totuși, așa cum a arătat prin scăderea ratingului La Poste de la «AAA» la «AA» în 2008, agenția nu recunoaște existența unei garanții implicite din partea statului, în favoarea La Poste, în ceea ce privește lichiditățile. Într-adevăr, începând din 2006, mecanismele de ajutor de stat nu pot fi activate decât în cazul în care nevoile de lichidități corespund normelor europene în domeniul concurenței; din acest motiv, statutul de operator public al întreprinderii La Poste nu mai justifică alinierea automată a ratingului acesteia la ratingul statului. Astfel, accesul la avansurile din trezorerie în cazul unei crize de lichidități nu mai este asigurat, ceea ce poate în mod sensibil să întârzie sprijinul statului în caz de nevoie.” Agenția Fitch apreciază, așadar, că garanția în materie de lichidități nu mai poate fi activată începând din 2006 deoarece nu este conformă cu normele europene în domeniul concurenței. Acest lucru confirmă faptul că agenția consideră că, înainte de această dată, o asemenea garanție exista și putea fi activată. Agenția Fitch acordă o importanță determinantă scrisorii Comisiei din 26 februarie 2006 prin care informa Franța despre concluziile sale preliminare în ceea ce privește existența unei garanții de stat nelimitate ⁽¹²¹⁾. Cu toate acestea, agenția Fitch nu ia în considerare faptul că, prin această scrisoare, Comisia a calificat garanția de stat ca fiind una existentă și că scrisoarea din 26 februarie 2006 nu conține decât o evaluare preliminară și nu obligatorie în ceea ce privește existența acestei garanții, neîmpiedicând cu nimic punerea sa în practică, după caz. Astfel, dacă înainte de 2006 a existat o garanție, existența și posibilitatea activării sale nu sunt anulate prin scrisoarea Comisiei din 26 februarie 2006. Anularea nu ar fi posibilă decât prin abrogarea garanției propriu-zise, fie de către Franța, fie de către Comisie, în temeiul unui act cu efecte juridice obligatorii. În concluzie, chiar dacă agenția Fitch apreciază în mod eronat că scrisoarea Comisiei implică anularea garanției, aceasta recunoaște în continuare „nivelul de sprijin excepțional de care La Poste poate beneficia în virtutea mandatului său, precum și probabilitatea mare ca acesta să fie acordat în caz de necesitate”.
- (β) Garanția, ca element esențial al sprijinului statului, influențează ratingul financiar al întreprinderii La Poste
- (263) Examinarea analizelor și metodologiilor agențiilor de rating Standard and Poor's și Fitch demonstrează că garanția, ca element determinant al sprijinului acordat de stat, influențează ratingul financiar.
- Standard and Poor's (S & P) Metodologie
- (264) În studiul sus-menționat privind influența sprijinului acordat de stat asupra ratingului obținut de operatorii poștali, S & P explică faptul că stabilește metodele pe care le va utiliza în scopul evaluării unui operator poștal în funcție de gradul estimat de susținere din partea statului de care se bucură acel operator. S & P face distincție între operatorii poștali care beneficiază de sprijin din partea statului (de exemplu, poșta franceză și poșta italiană) și cei care nu beneficiază de niciun astfel de sprijin (de exemplu, Deutsche Post – poșta germană și TNT). În cadrul categoriei operatorilor poștali care beneficiază de sprijinul statului, S & P identifică trei subcategorii:
- entitățile al căror rating este egal cu cel al statului acționar: din această categorie fac parte entitățile profund integrate în mecanismele guvernului și care, probabil, nu vor face obiectul unei privatizări; niciun operator poștal nu se încadrează la această categorie;
- entitățile al căror rating este dedus din ratingul statului acționar, prin coborâre (cu până la două categorii, mai exact cu 6 *notches*): acestea sunt entitățile care, deși autonome în ceea ce privește operațiunile, sunt instituții întemeiate pe politica publică, care beneficiază de un suport financiar substanțial, direct sau indirect, chiar dacă există un nivel ridicat de incertitudine în privința volumului sprijinului și a rapidității cu care este acordat ⁽¹²²⁾; La Poste figura în această categorie cel puțin până la momentul publicării studiului;
- entitățile al căror rating se bazează pe propria valoare, cu o creștere a ratingului în funcție de susținerea de care entitatea beneficiază din partea statului. Clasificarea în această a treia categorie presupune ca operatorul poștal să beneficieze de un sprijin de la stat, dar mai degrabă sub forma unor politici, reglementări sau posibile intervenții în caz de urgență decât sub forma unei subvenții financiare periodice directe.

- (265) În acest studiu, S & P oferă explicații privind faptul că apreciază sprijinul acordat de stat operatorului poștal (metodologia utilizată pentru stabilirea evaluării operatorului respectiv și, deci, ratingul final) în funcție de patru factori, în ordinea următoare: statutul operatorului, probabilitatea privatizării acestuia, guvernanta și regimul de reglementare. În ceea ce privește statutul, S & P menționează în mod corect cazul poștei franceze, subliniind sprijinul „extrem de puternic” al statului, adăugând imediat că La Poste beneficiază de o garanție statutară în ultimă instanță din partea Republicii Franceze ⁽¹²³⁾.
- (266) Așadar, S & P remarcă sprijinul „extrem de puternic” acordat de statul francez întreprinderii La Poste prin existența unei garanții statutare în ultimă instanță. Din acest sprijin extrem de puternic, S & P deduce că punctajul acordat La Poste poate fi stabilit pornind de la punctajul Republicii Franceze și scăzând până la cel mult trei categorii, respectiv 6 *notches*. Într-adevăr, ratingul atribuit de S & P întreprinderii La Poste, deși redus progresiv, nu a diferit niciodată cu mai mult de 4 *notches* de cel al Republicii Franceze (evaluat AAA) ⁽¹²⁴⁾.
- (267) Din cele prezentate mai sus, Comisia deduce că garanția de stat de care beneficiază La Poste constituie un element fundamental în aprecierea agenției S & P potrivit căreia La Poste beneficiază de un „sprijin extrem de puternic” din partea statului. În baza acestui sprijin „extrem de puternic”, S & P aplică metoda descendentă (*top-down*) în evaluarea întreprinderii La Poste. Dacă S & P ar aplica o metodă ascendentă (*bottom-up*) sau una mai defavorabilă, prin care nu ar acorda nicio creștere de punctaj în baza sprijinului statului, așa cum se întâmplă în cazul Deutsche Post și TNT, La Poste ar obține un punctaj inferior celui pe care îl deține în prezent. De fapt, în studiul privind influența sprijinului acordat de stat asupra ratingului operatorilor poștali, S & P apreciază că performanțele comerciale și financiare ale Deutsche Post și TNT sunt mai bune decât cele ale întreprinderii La Poste. Cu toate acestea, ratingul Deutsche Post și ratingul TNT, menționate în studiul agenției S & P, sunt inferioare ratingului La Poste. Dacă La Poste ar fi fost evaluată pe baza valorii sale, ar fi avut un rating mai mic decât cel pe care îl deține în prezent datorită sprijinului „extrem de puternic” din partea statului pe care S & P îl ilustrează prin garanția statutară în ultimă instanță.
- Ultimele ratinguri
- (268) În evaluarea efectuată pentru La Poste la 3 aprilie 2007, S & P menționează modificarea structurii de capital care implică o schimbare de statut și o pierdere a garanției ca element cu pondere în ratingul său ⁽¹²⁵⁾. S & P precizează că are deja în vedere posibilă modificare a celor trei elemente (structura capitalului, statutul juridic și garanția) pe termen lung. În așteptarea acestor modificări, S & P continuă să aplice metoda *top-down*. După cum s-a demonstrat la paragraful precedent, datorită utilizării acestei metode, La Poste poate obține și chiar obține un rating mai bun decât cel pe care l-ar fi obținut în baza valorii proprii.
- (269) Comisia recunoaște, totuși, că în aceeași analiză din 3 aprilie 2007, S & P subliniază că ratingul La Poste nu a fost afectat de recomandarea Comisiei, deoarece S & P consideră că o modificare a statutului juridic al întreprinderii La Poste nu va reflecta neapărat o diminuare a sprijinului statului care stă la baza ratingului La Poste și că acest lucru a fost demonstrat de recente hotărâri ale guvernului ⁽¹²⁶⁾. Comisia remarcă faptul că există alte elemente în afara garanției care sunt luate în considerare de S & P atunci când aceasta ajunge la concluzia că La Poste beneficiază de un sprijin puternic de la stat, ceea ce justifică utilizarea metodei *top-down*. Aceste elemente pot compensa presiunile care există în ceea ce privește statutul La Poste și care determină S & P să anticipateze o modificare a statutului și dispariția garanției pe termen lung. Nu este mai puțin adevărat că S & P consideră garanția ca fiind un element esențial al sprijinului statului, ceea ce influențează ratingul.
- (270) În evaluarea din 21 ianuarie 2009, care a urmat anunțului făcut la 18 decembrie 2008 de președintele Republicii Franceze cu privire la un proiect de lege de transformare a întreprinderii La Poste în societate pe acțiuni, S & P a coborât ratingul La Poste la A + cu o perspectivă negativă. Perspectiva negativă a fost justificată de posibilă modificare, în următorii doi ani, a statutului juridic și a structurii acționariatului întreprinderii ⁽¹²⁷⁾. Potrivit S & P, aceste inițiative ar putea limita posibilitatea statului de a acorda un sprijin excepțional operatorului în caz de necesitate. Din nou, statutul căruia îi este asociată garanția este menționat ca indiciu al sprijinului puternic pe care statul îl acordă întreprinderii La Poste.
- Ratingurile Agenției Fitch
- (271) Agenția Fitch și-a justificat ratingul AAA, atribuit întreprinderii La Poste până la 17 aprilie 2008, prin faptul că La Poste este un grup public care beneficiază de garanția statului francez.
- (272) La 4 octombrie 2006, data la care Comisia a recomandat Franței să pună capăt garanției nelimitate de care beneficiază La Poste în calitate de persoană juridică de drept public, agenția de rating Fitch a diminuat ratingul (de la AAA stabil la AAA negativ), pe motiv că „recomandarea Comisiei trebuie interpretată ca un prim indiciu tangibil de presiune asupra statutului juridic al întreprinderii La Poste și, deci, asupra ratingului acesteia”. Această reducere a ratingului, precum și justificarea adusă de agenția de rating Fitch, demonstrează legătura dintre statutul și garanția de care beneficiază La Poste, pe de o parte, și ratingul acordat de agenția de rating Fitch, pe de altă parte.

- (273) La 17 aprilie 2008, agenția de rating Fitch a coborât ratingul la AA. Aceasta continuă, totuși, să aplice metoda *top-down*, pe care o justifică prin faptul că La Poste face parte din sectorul public. Așa cum s-a arătat anterior, agenția Fitch și-a întemeiat decizia pe faptul că „statutul de operator public al La Poste nu mai justifică alinierea automată a ratingurilor sale cu cele ale statului”. Agenția Fitch arată că, pe viitor, ratingurile întreprinderii La Poste se vor baza pe relația de susținere dintre societatea-mamă, în acest caz, statul, și filiala acesteia, La Poste. În prezent, agenția Fitch utilizează tot metoda *top-down*: ratingul La Poste nu mai este același cu cel al suveranului, dar, având în vedere sprijinul puternic acordat de stat La Poste, în care obligația statutară de asumare a angajamentelor La Poste constituie un element esențial, ratingul întreprinderii La Poste se deduce din cel al suveranului și nu doar pe baza situației economice a întreprinderii. Această abordare, precum și ratingul, au fost confirmate în evaluarea din 4 septembrie 2009.
- Concluzie
- (274) Din analizele precedente, Comisia constată că garanția statutară în ultimă instanță acordată de stat în favoarea întreprinderii La Poste este luată în considerare de agenția de rating Fitch cel puțin până în 2008, iar de agenția S & P ca element esențial al sprijinului acordat de stat întreprinderii La Poste. Acest sprijin constituie, însă, motivul pentru care agențiile de rating au adoptat o metodă *top-down*, care a avut ca rezultat un rating mai ridicat pentru La Poste decât cel pe care l-ar fi obținut pe baza valorii sale. Comisia consideră așadar că garanția constituie sau a constituit un element esențial în ratingul La Poste, chiar dacă nu este singurul. În măsura în care Fitch și S & P sunt două agenții de rating importante și se știe că piața ține seama de ratingul acordat de acestea la evaluarea creditului ce urmează a fi acordat unei întreprinderi, un rating dat de aceste agenții (de una sau de cealaltă sau de amândouă) mai bun decât cel care ar fi fost dat în lipsa garanției, poate produce un avantaj pentru La Poste pe care nu l-ar fi obținut în condiții normale de piață.
- (ii) Respingerea argumentelor autorităților franceze
- (a) Caracterul esențial al existenței unei garanții implicite în ratingul entităților supuse dispozițiilor Legii din 1980 nu este contrazis de concluzia conform căreia ratingul acestor entități poate fi mai mic decât al suveranului
- (275) Autoritățile franceze contestă impactul economic al dispozițiilor legii din 16 iulie 1980, argumentând că, în ipoteza în care aceste dispoziții ar fi fost interpretate de agențiile de rating ca instituind, în avantajul creditorilor persoanelor juridice vizate, un mecanism asemănător unei garanții de stat, nu înțeleg cum colectivitățile teritoriale au putut obține ratingul BBB + sau AA-. De asemenea, autoritățile franceze nu înțeleg cum La Poste, dacă ar fi beneficiat de garanția statului, ar putea avea un rating mai mic decât ratingul statului ⁽¹²⁸⁾.
- (276) În această privință, Comisia face trimitere la analiza agenției de rating S & P din 22 noiembrie 2004 privind influența sprijinului acordat de stat asupra ratingului entităților poștale, la analiza din 14 iunie 2006 privind ratingul entităților legate de stat ⁽¹²⁹⁾, precum și la studiul din 2007 privind întreprinderea La Poste. Potrivit acestor analize, ratingul unei întreprinderi care beneficiază de sprijin puternic din partea statului decurge din ratingul atribuit statului; totuși, ratingul poate coborî cu două categorii (sau cu 6 notches) în măsura în care legăturile financiare între întreprinderea în cauză și stat pot suferi modificări pe termen mediu sau lung ⁽¹³⁰⁾. Ratingul inferior La Poste față de ratingul statului poate, deci, să fie explicat prin faptul că agenția S & P anticipează o reducere a sprijinului acordat de stat în următorii ani, ceea ce demonstrează că sprijinul statului, în cadrul căruia garanția reprezintă un element esențial, face ca întreprinderea La Poste să poată obține o evaluare mai bună decât ar fi obținut în mod normal.
- (277) Agenția S & P adaugă că, în 1991, La Poste a devenit o entitate autonomă de drept public cu statut de instituție publică, ceea ce îi asigură o garanție de stat în ultimă instanță pentru obligațiile sale, dar nu și o garanție imediată și explicită, după cum o arată și diferența de rating dintre La Poste și Republica Franceză ⁽¹³¹⁾. Astfel, cu toate că reduce ratingul întreprinderii La Poste față de cel al statului, agenția de rating S & P consideră că La Poste beneficiază încă de o garanție implicită din partea statului în virtutea statutului de instituție publică, iar acest lucru influențează direct metoda utilizată pentru stabilirea ratingului.
- (278) Argumentele menționate anterior explică de ce S & P a decis să atribuie La Poste un rating diferit de cel al statului. Cu toate acestea, Comisia nu urmărește să adopte o poziție față de analiza argumentelor care explică diferența de rating dintre stat și colectivitățile teritoriale, dat fiind faptul că aceasta nu face obiectul prezentei investigații.
- (β) Autoritățile franceze trag concluzii eronate pentru că nu judecă „toate lucrurile în condiții egale”
- (279) În opinia autorităților franceze, analizele agențiilor de rating nu se bazează pe o analiză juridică, ci pe o apreciere subiectivă a ceea ce ar însemna sprijinul acordat de stat întreprinderii La Poste în caz de dificultate. Pentru a susține acest argument, Franța face trimitere la analiza din 3 aprilie 2007 a agenției S & P. După cum s-a arătat anterior, S & P menționează în această analiză că, după publicarea de către Comisie a scrisorii de recomandare privind încetarea garanției, ratingul La Poste a fost același pentru că S & P consideră că o modificare a statutului acestei întreprinderi nu reflectă neapărat o diminuare a sprijinului puternic al statului, care stă la baza ratingului atribuit La Poste și care a fost reconfirmat de recente hotărâri de guvern ⁽¹³²⁾.

- (280) Comisia admite că există alte elemente, în afara garanției, care pot fi luate în considerare de S & P atunci când aceasta ajunge la concluzia că La Poste beneficiază de un sprijin puternic din partea statului care justifică metoda de evaluare *top-down*. În cazul de față, recente hotărâri de guvern, în special rezoluția privind finanțarea pensiilor funcționarilor, menținerea serviciilor rezervate La Poste, sprijinul acordat distribuției de livrete A și creșterea tarifelor poștale (care, de altfel, constituie și acte de autoritate publică, dacă nu ajutoare de stat propriu-zise), au putut contracara efectul scrisorii de recomandare a Comisiei. Aceasta nu înseamnă că scrisoarea de recomandare a Comisiei și, în general, presiunile exercitate în ceea ce privește modificarea statutului întreprinderii La Poste și, implicit, garanția de care La Poste beneficiază, nu sunt luate în considerare de agențiile de rating. Desigur, aceste presiuni sunt avute în vedere și analizate ca o diminuare a sprijinului pe care statul l-ar putea acorda întreprinderii La Poste: ele au, așadar, o influență asupra ratingului. Acesta este, de altfel, motivul pentru care, la 4 octombrie 2006, data la care Comisia a solicitat Franței să pună capăt garanției nelimitate de care beneficiază La Poste ca persoană juridică de drept public, agenția de rating Fitch a revizuit ratingul în sens negativ (de la AAA stabil la AAA negativ), deoarece „recomandarea Comisiei Europene trebuie interpretată ca un prim indiciu tangibil de presiune asupra statutului juridic al întreprinderii La Poste și, deci, asupra ratingului acesteia”, ceea ce confirmă faptul că statutul juridic reprezintă un element esențial.
- (281) Pentru a demonstra necesitatea de a judeca toate lucrurile în condiții egale, Comisia menționează că S & P, în aceeași notă din 2007, a precizat, de asemenea, că modificarea structurii acționariatului întreprinderii La Poste (și, deci, o pierdere a garanției) ar determina schimbarea metodei utilizate pentru stabilirea ratingului acesteia, dar că această schimbare nu va conduce neapărat la schimbarea ratingului La Poste datorită ameliorării preconizate a situației interne a întreprinderii La Poste în următorii ani⁽¹³³⁾. Acest lucru pare să confirme că, în lipsa acestui statut, pentru a-și menține același rating, La Poste ar trebui să-și îmbunătățească situația internă. În schimb, în ipoteza în care situația internă a întreprinderii La Poste rămâne aceeași, diminuarea sprijinului acordat de stat acestei întreprinderi ar trebui să determine reducerea ratingului atribuit La Poste⁽¹³⁴⁾.
- (γ) Argumentele autorităților franceze, care încearcă să demonstreze că statutul La Poste și garanția care rezultă din acesta nu sunt singurele elemente luate în considerare de agențiile de rating, nu contrazic cu nimic demonstrația Comisiei
- (282) Cele mai multe dintre observațiile autorităților franceze menite să demonstreze pretinsa „lipsă a efectelor garanției asupra ratingului La Poste”⁽¹³⁵⁾ nu reușesc să arate decât că garanția nu este singurul element luat în considerare de agențiile de rating. Acest fapt este recunoscut, însă, de Comisie: el nu contrazice cu nimic concluzia potrivit căreia garanția este luată în considerare de agențiile de rating atunci când stabilesc ratingul operatorilor poștali. Pe de altă parte, autoritățile franceze nu judecă toate lucrurile în condiții egale.
- Argumentele autorităților franceze bazate pe doctrina agențiilor privind evaluarea entităților poștale
- (283) Autoritățile franceze analizează metodele utilizate de agențiile de rating plecând de la evaluarea agenției S & P privind influența sprijinului acordat de stat asupra evaluării operatorilor poștali⁽¹³⁶⁾. Autoritățile franceze menționează că, în clasificarea descrisă de S & P, apartenența la categoria 1 răspunde unor criterii generale, însă nu face referire la statutul operatorului evaluat. Concluzia autorităților franceze este aceea că statutul nu constituie un element important de analiză pentru agențiile de rating.
- (284) Comisia respinge această analiză și subliniază că S & P definește clar statutul operatorilor drept unul dintre elementele esențiale în evaluarea intensității sprijinului oferit de stat (a se vedea considerentele 264-267 privind metodologia S & P).
- (285) Pe de altă parte, autoritățile franceze arată că poșta italiană a fost clasată de S & P în aceeași categorie cu întreprinderea La Poste, deși statutul de drept privat și performanțe financiare nu justifică această clasificare⁽¹³⁷⁾.
- (286) Concluzia potrivit căreia un operator poștal cu statut de drept privat, în cazul de față Poste Italiane, poate fi considerat de o agenție de rating ca fiind beneficiarul unui sprijin puternic din partea statului și clasificat în aceeași categorie în care este clasificată întreprinderea La Poste, nu contrazice cu nimic demonstrația Comisiei care urmărește să arate că existența unei garanții în virtutea statutului întreprinderii La Poste este luată în considerare de agențiile de rating. Într-adevăr, Comisia admite faptul că entități poștale precum Poste Italiane pot fi clasificate în aceeași categorie ca La Poste fără a beneficia de o garanție în măsura în care alte elemente atestă că și ele beneficiază de un sprijin puternic din partea statului. Pentru a demonstra că garanția nu are nicio influență asupra ratingului, ar fi trebuit să se demonstreze că Poste Italiane și La Poste erau într-o situație strict comparabilă din punct de vedere al diferitelor elemente luate în considerare de agențiile de rating pentru a aprecia sprijinul acordat de stat și că singura diferență dintre cele două entități este existența unei garanții în favoarea La Poste. Cu alte cuvinte, pentru ca această comparație să fie pertinentă, este necesar să se stabilească faptul că „toate lucrurile sunt judecate în condiții egale”, ceea ce autoritățile franceze nu au făcut.

- (287) În plus, chiar dacă autoritățile franceze ar fi demonstrat că situația societății Poste Italiane este comparabilă cu cea a întreprinderii La Poste, exceptând existența unei garanții în favoarea poștei franceze – (ceea ce nu s-a demonstrat), se observă că agenția de rating S & P apreciază, în orice caz, în mod diferit sprijinul acordat de statul italian și de statul francez operatorilor lor poștali. Într-adevăr, S & P estimează că sprijinul potențial acordat de statul italian societății Poste Italiane este „puternic”, în timp ce sprijinul acordat de statul francez întreprinderii La Poste este „extrem de puternic” (138). Comisia nu exclude faptul că această diferență de apreciere trebuie văzută ca o influență a garanției, a cărei existență este amintită de S & P în aceeași notă imediat după afirmația că La Poste beneficiază de un sprijin extrem de puternic (139). În orice caz, nu se poate trage o concluzie în ceea ce privește motivele pentru care societatea Poste Italiane a fost, la un moment dat, clasată în aceeași categorie cu întreprinderea La Poste. De fapt, pe de o parte, este adevărat că prezenta procedură nu se întemeiază pe aceste motive. Pe de altă parte, numărul mare de elemente care trebuie luate în considerare de agențiile de rating într-o evaluare nu poate conduce la concluzii privind efectul specific asupra ratingului al existenței sau inexistenței unei garanții statutare în ultimă instanță.
- Argumentele autorităților franceze întemeiate pe ratingurile din sectorul privat
- (288) Autoritățile franceze menționează că „sectorul privat abundă în cazuri în care ratingul unei filiale este legat de cel al societății-mamă” și consideră că acest tip de abordare nu constituie o particularitate a statutului public.
- (289) Comisia nu contestă faptul că ratingul unei filiale poate fi legat de cel al societății-mamă, inclusiv în sectorul privat și, în special, de gradul de susținere estimat pe care societatea-mamă este dispusă să-l ofere filialei sale, care, eventual, se poate manifesta prin angajamentele de garantare asumate de societatea-mamă. Acest argument nu face decât să confirme analiza Comisiei, arătând că statutul de instituție publică, precum și garanția care decurge din acesta, reprezintă un element ce demonstrează sprijinul acordat de stat care a fost luat în considerare de agențiile de rating în momentul evaluării întreprinderii La Poste.
- Argumentele autorităților franceze întemeiate pe ratingul întreprinderii La Poste
- (290) De asemenea, autoritățile franceze subliniază că, în 2005, ratingul întreprinderii La Poste a fost diminuat de S & P la AA– cu o perspectivă stabilă, în ciuda faptului că nu s-a produs nicio modificare a statutului. Autoritățile franceze concluzionează că ratingul întreprinderii La Poste nu este decât o consecință a statutului său juridic (140). Autoritățile franceze relevă, în plus, că, în nota din 3 aprilie 2007 a agenției de rating S & P, cele două elemente invocate de aceasta în sprijinul evaluării sunt importanța economică a misiunii de serviciu public și „strong shareholding backing” (puternica susținere a acționarului), și nu statutul juridic (141).
- (291) După cum s-a arătat anterior, Comisia admite faptul că existența unei garanții nu este singurul element luat în considerare de agențiile de rating atunci când evaluează gradul de susținere pe care autoritățile publice intenționează să îl ofere unei întreprinderi aflate în dificultate. În baza studiului S & P privind influența sprijinului guvernamental asupra ratingurilor operatorilor poștali (142), Comisia arată, însă, că existența unei garanții este luată în considerare de agențiile de rating ca element esențial al sprijinului acordat de stat întreprinderii La Poste.
- (292) În această privință, Comisia contestă analiza autorităților franceze conform căreia „strong shareholder backing” menționat de S & P în nota din 3 aprilie 2007 diferă de statutul public și de garanție. De fapt, din studiul privind influența sprijinului acordat de stat asupra ratingului operatorilor poștali reiese că statutul și garanția sunt două elemente esențiale în estimarea sprijinului oferit de stat întreprinderii La Poste.
- (293) De asemenea, Comisia respinge interpretarea dată de autoritățile franceze notei din aprilie 2007, și anume, că agenția de rating S & P a ales o metodă „top-down” bazându-se numai pe ipoteza că La Poste ar trebui să rămână unicul acționar al La Poste pe termen mediu și nicidecum pe statutul de drept public al întreprinderii La Poste și pe garanția pe care acest statut o presupune. Comisia subliniază că „o posibilă schimbare a structurii de capital” care, potrivit agenției S & P, ar însemna o pierdere a statutului de instituție publică și a garanției pe care acest statut o presupune, este, în mod explicit, luată în considerare de S & P în evaluarea sa (143). Prin urmare, este clar că pentru agenția S & P nu contează doar modificarea structurii de capital, ci și implicațiile (pierderea statutului public și a garanției), modificarea structurii de capital constituind pasul cel mai avansat în evoluția spre o autonomie din ce în ce mai mare a întreprinderii La Poste față de statul francez.

3. Condițiile de creditare obținute efectiv de La Poste

(294) Autoritățile franceze susțin că anunțul Comisiei referitor la existența garanției și viitoarea încetare a acesteia în consecință nu a avut niciun efect asupra condițiilor de finanțare ale întreprinderii La Poste. Astfel, aceasta a obținut, prin emiterea unui împrumut obligatar în octombrie 2006, imediat după anunțul Comisiei cu privire la recomandarea de măsuri utile, cu un ecart al mid swap (dobânda de referință)⁽¹⁴⁴⁾ de 12 puncte de bază pentru emisiunea cu scadență la 15 ani și de 4 puncte de bază pentru emisiunea la 7 ani. Precedenta emisiune de obligațiuni din 2004, cu scadență la 15 ani, determinase un ecart de 8 puncte de bază la mid swap. Autoritățile franceze constată că aceste condiții de finanțare a întreprinderii La Poste nu se întemeiază pe existența de drept, sau de fapt, a unei garanții.

(295) În opinia Comisiei, concluzia autorităților franceze potrivit căreia anunțul Comisiei nu a avut niciun efect asupra condițiilor de finanțare este nefondată, deoarece se constată, în schimb, o deteriorare a *spread* de la 8 pb la 12 pb.

(296) De altfel, chiar în ipoteza în care *spread* s-ar fi redus, ceea ce nu se aplică în cazul de față, Comisia are îndoieli în privința concluziilor care pot fi formulate referitor la influența anunțului Comisiei asupra costurilor de finanțare a întreprinderii La Poste, deși investitorii iau în considerare și alte elemente, de exemplu, structura financiară a întreprinderii La Poste care s-a putut modifica între 2004 și 2006.

(297) Pe de altă parte, chiar și în cazul în care condițiile de finanțare anterioare și ulterioare anunțului Comisiei ar fi fost identice sau diferența nu ar fi fost semnificativă, acest lucru nu demonstrează nicidecum că garanția nu influențează condițiile de creditare. Astfel, la data emisiunii menționate de autoritățile franceze, garanția de care beneficia La Poste era calificată drept ajutor existent. Prin urmare, garanția rămânea valabilă și acoperia emisiunile de obligațiuni. Garanția ar fi devenit, după caz, un ajutor ilegal doar ulterior datei de anulare stabilite prin prezenta decizie.

(298) În sfârșit, din moment ce Comisia a demonstrat că garanția care decurge din statutul întreprinderii La Poste este susceptibilă să aducă un avantaj acesteia datorită influenței pozitive asupra evaluării sale financiare, Comisia consideră că nu este necesar să demonstreze efectele concrete pe care această garanție le-a avut în trecut. De altfel, este un principiu consacrat al schemei de ajutoare de stat conform căruia Comisia nu trebuie să dovedească efectele concrete ale ajutoarelor, deoarece, în acest caz, statele membre care nu notifică ajutoarele ar fi avantajate față de cele care fac acest lucru⁽¹⁴⁵⁾. Astfel, un

stat membru care notifică o garanție nelimitată va fi în situația de a interzice măsura doar din cauza potențialelor efecte ale acesteia, în timp ce un stat membru care nu a notificat această măsură se poate apăra demonstrând că, de fapt, garanția nu a creat avantaje beneficiarului. Pe de altă parte, la fel ca în cazul noilor măsuri, Comisia trebuie să evalueze compatibilitatea măsurilor existente cu clauzele din tratat pentru viitor și nu neapărat să demonstreze că în trecut măsura a produs efecte incompatibile cu tratatul⁽¹⁴⁶⁾. Comisia nu poate să ordone recuperarea avantajelor care ar fi putut fi deja acordate printr-un ajutor existent. În consecință, nu mai este necesară o demonstrație a efectelor concrete ale garanției asupra condițiilor de creditare.

(b) **Ținând cont de caracterul nelimitat al garanției, nu se poate calcula cuantumul primei de piață pe care La Poste ar trebui să o plătească statului, ceea ce face imposibilă aplicarea mecanismului de retrocedare propus de autoritățile franceze**

(299) Având în vedere cele arătate anterior, Comisia constată că garanția de care beneficiază întreprinderea La Poste este nelimitată ca durată, valoare și dimensiune, și nu este compensată. În plus, ea acoperă în același timp activitățile de serviciu poștal universal și activitățile concurențiale. Comisia consideră că, ținând cont de caracterul nelimitat al garanției de stat în favoarea întreprinderii La Poste și în conformitate cu practica decizională a Comisiei⁽¹⁴⁷⁾, nu se poate calcula valoarea primei de piață pe care La Poste ar trebui să o plătească statului pentru acordarea acestei garanții nelimitate. Este adevărat că pentru orice garanție ajutorul este acordat în momentul în care este oferită garanția. Însă, în cazul unei garanții nelimitate, care poate acoperi parțial toate datoriile întreprinderii și pentru o perioadă nedeterminată, este imposibil să se stabilească dinainte cuantumul ajutorului în momentul acordării garanției și, prin urmare, o primă de piață corespunzătoare⁽¹⁴⁸⁾, ceea ce face imposibilă aplicarea mecanismului de retrocedare propus de autoritățile franceze.

(c) **Condițiile de creditare mai favorabile obținute de La Poste datorită garanției implicite a statului constituie un avantaj selectiv**

(300) Avantajul este selectiv deoarece concurenții La Poste nu beneficiază de acesta: concurenții La Poste se supun, de fapt, procedurilor judiciare de redresare și de lichidare și nu beneficiază de garanția nelimitată din partea statului în virtutea statutului de instituție publică.

4.1.3. DENATURAREA CONCURENȚEI ȘI AFECTAREA SCHIMBURILOR COMERCIALE

- (301) Măsura supusă investigării poate determina o reducere a costurilor de funcționare ale întreprinderii La Poste, ceea ce ar avea ca efect favorizarea acesteia și, deci, denaturarea concurenței în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE. De asemenea, având în vedere că sectoarele în care La Poste își desfășoară acțiunea, în special expedierea de colete, expedieri neadresate, precum și scrisori a căror distribuție nu este rezervată La Poste, sunt larg deschise schimburilor intracomunitare, astfel de măsuri ar putea avea un impact negativ asupra întreprinderilor care desfășoară sau doresc să dezvolte o activitate economică similară în Franța. Din acest punct de vedere, trebuie menționat că, în temeiul Directivei 97/67/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 decembrie 1997 privind normele comune pentru dezvoltarea pieței interne a serviciilor poștale ale Comunității și îmbunătățirea calității serviciului, modificată prin Directivele 2002/39/CE și 2008/6/CE⁽¹⁴⁹⁾ (în continuare „Directiva poștală”), toate serviciile poștale trebuie supuse concurenței în Franța cel târziu la 1 ianuarie 2011. În aceste condiții, existența unei garanții de stat nelimitate în favoarea întreprinderii La Poste este în măsură să denatureze concurența și să afecteze negativ schimburile comerciale în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE.

4.1.4. CONCLUZIA ÎN CEEA CE PRIVEȘTE STATUTUL DE AJUTOR AL MĂSURII

- (302) Garanția de stat în favoarea întreprinderii La Poste în virtutea statutului său de instituție publică implică, așadar, un transfer de resurse de stat imputabile statului și denaturează sau amenință să denatureze concurența și schimburile între statele membre în avantajul La Poste. Comisia constată că această garanție constituie ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE.

4.2. COMPATIBILITATEA

- (303) Având în vedere faptul că măsura analizată se încadrează în sfera de aplicare a articolului 107 alineatul (1) din TFUE, este necesar să se analizeze dacă această măsură poate fi declarată compatibilă de către Comisie în temeiul derogărilor prevăzute la articolul 107 alineatele (2) și (3) și la articolul 106 alineatul (2) din TFUE.
- (304) Se pare că garanția de stat nelimitată în favoarea întreprinderii La Poste nu îndeplinește niciuna dintre condițiile de aplicare a derogărilor prevăzute la articolul 107 alineatul (2) din TFUE, dat fiind faptul că măsura supusă investigării nu este destinată niciunuia dintre obiectivele prevăzute de aceste derogări.
- (305) În temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (a) din TFUE, o măsură de ajutor poate fi declarată compatibilă cu piața

internă atunci când aceasta este destinată promovării dezvoltării economice a regiunilor comunitare în care nivelul de trai este anormal de scăzut sau în care există un grad de ocupare a forței de muncă extrem de redus. Având în vedere că garanția de stat nelimitată în favoarea întreprinderii La Poste este o măsură individuală acordată în mod discreționar, care nu urmărește niciun obiectiv regional, că este nelimitată ca durată, că nu este legată de nicio investiție și nici degresivă, derogarea prevăzută la articolul 107 alineatul (3) litera (a) din TFUE nu se aplică.

- (306) Cât privește derogările prevăzute la articolul 107 alineatul (3) literele (b) și (d) din TFUE, ajutorul în cauză nu este destinat să promoveze realizarea unui proiect important de interes european sau să remedieze o perturbare gravă a economiei franceze. Garanția de stat nelimitată acordată în favoarea La Poste nu este menită nici să promoveze cultura și conservarea patrimoniului.
- (307) Derogarea prevăzută la articolul 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE prevede că un ajutor poate fi considerat compatibil dacă scopul său este acela de a facilita dezvoltarea anumitor activități sau a anumitor regiuni economice, atunci când acesta nu afectează condițiile schimburilor comerciale într-o măsură care contravine interesului comun. Garanția de stat nelimitată în favoarea La Poste nu vizează nici o investiție, nici crearea de locuri de muncă și, în consecință, constituie un ajutor operațional și necondiționat. În conformitate cu practica sa decizională, Comisia nu poate considera un astfel de ajutor drept un ajutor destinat să faciliteze dezvoltarea anumitor activități sau a anumitor regiuni economice.
- (308) În sfârșit, garanția de stat nelimitată în favoarea La Poste nu poate fi considerată compatibilă în temeiul articolului 106 alineatul (2) din TFUE. Această derogare prevede că întreprinderile responsabile pentru gestionarea serviciilor de interes economic general sau cele care prezintă caracterul unui monopol fiscal se supun normelor tratatului, în special normelor de concurență, în măsura în care aplicarea acestor norme nu împiedică, de drept sau de fapt, îndeplinirea misiunii speciale care le-a fost încredințată. Dezvoltarea schimburilor comerciale nu trebuie să fie afectată într-o măsură care contravine intereselor Uniunii.
- (309) Legislația franceză a încredințat întreprinderii La Poste obligații de serviciu public. În această calitate, operatorul poștal ar putea primi o compensație financiară sau ar putea beneficia de anumite prerogative ce fac excepție de la anumite norme de drept general valabile. Totuși, aceste măsuri financiare sau prerogative trebuie să fie limitate la ceea ce este necesar pentru a compensa costurile suplimentare pentru La Poste în cadrul obligațiilor de serviciu public.

- (310) Încadrarea comunitară a ajutoarelor de stat drept compensații pentru furnizarea serviciului public definește condițiile în care Comisia consideră o astfel de compensație compatibilă în temeiul articolului 106 alineatul (2) din TFUE. În special, compensațiile plătite nu pot depăși costurile de furnizare a serviciului public, ținând cont de veniturile aferente, precum și de un profit rezonabil pentru executarea acestor obligații.
- (311) În speță, o asemenea analiză ar presupune o evaluare de piață a garanției de stat nelimitate în favoarea La Poste astfel încât să se verifice măsura în care valoarea acesteia depășește sau nu costurile nete de furnizare a serviciului poștal universal. Însă, luând în considerare faptul că această garanție este nelimitată, analiza este imposibil de realizat, ceea ce exclude aplicarea derogării prevăzute la articolul 106 alineatul (2) din TFUE.
- (312) În plus, chiar și în cazul în care o astfel de evaluare ar fi posibilă, ea nu ar putea cuprinde decât activitățile acoperite de misiunea de „serviciu poștal universal”. Garanția de stat nelimitată, însă, în forma sa actuală, acoperă toate activitățile întreprinderii La Poste, inclusiv cele care nu se încadrează în misiunea de „serviciu poștal universal”.
- (313) Comisia consideră că dezvoltarea schimburilor comerciale este astfel afectată într-o măsură care contravine interesului Uniunii.
- (314) În plus, Franța nu a invocat elemente care să demonstreze compatibilitatea măsurii cu articolul 107 alineatul (2) sau (3) sau cu articolul 106 alineatul (2) din TFUE, mulțumindu-se doar să conteste existența garanției. Prin urmare, Franța nu a dovedit compatibilitatea ajutorului, deși această sarcină îi revine în aplicarea jurisprudenței.
- (315) În concluzie, măsura în cauză, chiar modificată în urma propunerilor Franței de clarificare a decretului de aplicare a legii din 1980 și includerea unei clauze restrictive în contractele de împrumut încheiate de La Poste, constituie ajutor de stat existent în sensul articolului 1 litera (b) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 și, în conformitate cu practica decizională a Comisiei în ceea ce privește garanțiile nelimitate acordate de stat întreprinderilor care desfășoară activități economice⁽¹⁵⁰⁾, acest ajutor nu îndeplinește niciuna dintre condițiile de aplicare a derogărilor prevăzute de TFUE. În consecință, garanția de stat nelimitată menționată anterior este incompatibilă cu piața internă.
- contestă statutul de persoană juridică de drept public al acestei întreprinderi. Comisia consideră pur și simplu problematică garanția care decurge din acest statut, în forma actuală a dreptului francez, în favoarea La Poste.
- (317) Potrivit articolului 345 din TFUE, Uniunea este neutră în ceea ce privește regimul proprietății în statele membre și nicio dispoziție a tratatului nu impune restricții în privința proprietății (integrale sau parțiale) a statului asupra întreprinderilor. Astfel, normele de concurență trebuie să se aplice în același mod atât întreprinderilor private, cât și întreprinderilor publice. Niciunul dintre aceste două tipuri de întreprinderi nu este avantajat sau dezavantajat prin aplicarea acestor norme. În cazul de față, garanția nu rezultă din proprietate, ci din regimul juridic al întreprinderii. Statele membre sunt libere să aleagă forma juridică a întreprinderilor, însă cu respectarea normelor de concurență ale tratatului. În special, simplul fapt că garanția de stat nu este automat asociată unui anumit statut juridic nu împiedică garanția în cauză să constituie ajutor de stat în temeiul articolului 107 alineatul (1) din TFUE dacă sunt reunite condițiile aplicabile⁽¹⁵¹⁾. Această concluzie nu este afectată de articolul 345 din TFUE. Dimpotrivă, într-un scenariu concurențial, principiul neutralității ar implica eliminarea oricărui avantaj nejustificat în favoarea întreprinderilor publice și în detrimentul concurenților lor privați. Comisia a urmat același raționament ca exemplu și în cauza privind instituțiile publice de credit din Germania⁽¹⁵²⁾, precum și în cauza privind EDF⁽¹⁵³⁾.

4.4. PROIECTUL DE LEGE PRIVIND ÎNTREPRINDEREA LA POSTE ȘI ACTIVITĂȚILE POȘTALE

- (318) În scrisoarea din 31 iulie 2009, autoritățile franceze au comunicat Comisiei proiectul de lege privind La Poste și activitățile poștale, adoptat de Consiliul de miniștri la 29 iulie 2009, care stabilește transformarea La Poste în societate pe acțiuni începând cu 1 ianuarie 2010.
- (319) Ulterior a fost adoptată o modificare la acest proiect de lege, care amână data transformării La Poste în societate pe acțiuni pentru luna martie 2010.
- (320) La articolul 1 paragraful (2), proiectul de lege amendat, care modifică Legea nr. 90-568 din 2 iulie 1990 privind organizarea serviciului public La Poste și a France Télécom, stabilește că: „Persoana juridică de drept public La Poste se transformă, începând cu 1 martie 2010, într-o societate pe acțiuni cu denumirea La Poste [...]”
- (321) Autoritățile franceze au precizat că transformarea La Poste în societate pe acțiuni va avea ca efect supunerea acesteia dreptului comun aplicabil întreprinderilor aflate în proces de redresare sau lichidare judiciară.

4.3. NEUTRALITATEA ÎN CEEA CE PRIVEȘTE REGIMUL PROPRIETĂȚII

- (316) Prin această concluzie, Comisia nu repune în niciun fel în discuție proprietatea statului asupra La Poste și nici nu

(322) Comisia admite că transformarea efectivă a întreprinderii La Poste în societate pe acțiuni, prevăzută în proiectul de lege transmis de autoritățile franceze va anula, astfel, garanția nelimitată de care beneficiază La Poste. Comisia consideră că această transformare constituie o măsură capabilă să elimine, în conformitate cu dreptul comunitar, ajutorul de stat de care beneficiază în prezent La Poste.

(323) Adoptarea proiectului de lege de către Parlament este prevăzută pentru luna ianuarie 2010. La data de 4 octombrie 2006, în conformitate cu articolul 18 din regulamentul de procedură, Comisia a solicitat anularea garanției nelimitate cel târziu la 31 decembrie 2008. Cu toate acestea, având în vedere circumstanțele și faptul că discuțiile cu autoritățile franceze s-au prelungit până în octombrie 2009, precum și timpul necesar aprobării actelor juridice prin care se pune capăt acestei garanții, Comisia consideră că este rezonabil să solicite autorităților franceze să anuleze efectiv garanția nelimitată cel târziu la 31 martie 2010,

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Garanția nelimitată acordată de Franța întreprinderii La Poste constituie ajutor de stat incompatibil cu piața internă. Franța pune capăt acestui ajutor cel târziu la 31 martie 2010.

Articolul 2

Comisia consideră că transformarea efectivă a întreprinderii La Poste în societate pe acțiuni va anula garanția nelimitată de care beneficiază aceasta. Anularea efectivă a acestei garanții nelimitate cel târziu la 31 martie 2010 constituie o măsură capabilă să elimine, în conformitate cu dreptul comunitar, ajutorul de stat constatat la articolul 1.

Articolul 3

În termen de două luni de la notificarea prezentei decizii, Franța transmite Comisiei o descriere detaliată a măsurilor deja adoptate și prevăzute pentru respectarea prezentei decizii.

Articolul 4

Prezenta decizie se adresează Republicii Franceze.

Adoptată la Bruxelles, 26 ianuarie 2010.

Pentru Comisie

Neelie KROES

Membru al Comisiei

-
- (1) Începând cu 1 decembrie 2009, articolele 87 și 88 din Tratatul CE au devenit articolele 107 și, respectiv, 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene („TFUE”). Cele două serii de dispoziții sunt, în esență, identice. În scopul prezentei decizii, trimerile la articolele 107 și 108 din TFUE sunt înțelese, după caz, ca fiind trimeri la articolele 87 și, respectiv, 88 din Tratatul CE.
- (2) JO C 135, 3.6.2008, p. 7.
- (3) Cauza N 531/05, Măsuri privind înființarea societății La Banque Postale (JO C 21, 28.1.2006, p. 2).
- (4) JO L 83, 27.3.1999, p. 1.
- (5) Întrucât calificarea drept ajutor existentă a fost deja motivată în considerentele 93-97 din decizia de inițiere a procedurii oficiale de investigare privind ajutorul (a se vedea nota de subsol 2), iar Comisia nu a primit nicio observație referitoare la acest punct, Comisia nu mai revine asupra acestei chestiuni și se limitează doar la a confirma evaluarea preliminară conținută în decizia menționată.
- (6) JORF, 17 iulie 1980, p. 1799.
- (7) JORF, 14 mai 1981.
- (8) A se vedea nota de subsol 2.
- (9) JORF, 8 iulie 1990.
- (10) În Franța, în afara puterilor publice propriu-zise, precum statul și colectivitățile locale, există două categorii principale de persoane juridice de drept public: instituțiile publice și grupurile de interes public, înființate în conformitate cu Legea nr. 82-610 din 15 iulie 1982. În cadrul „instituțiilor publice”, se poate face distincție de principiu între instituțiile publice administrative (IPA), care asigură misiunile tradiționale ale administrației, și instituțiile publice industriale și comerciale (IPIC), care desfășoară activități economice.
- (11) Curtea de Casație a reținut principiul stabilit printr-o hotărâre a Curții de Apel Douai din 22 octombrie 1998 prin care La Poste este asimilată unei instituții publice industriale și comerciale.
- (12) Într-un raport al Senatului francez din 2003, Comisia pentru afaceri economice subliniază că: „Se știe că societatea-mamă La Poste se bucură, în urma reformei din 1990, de un statut comparabil cu cel al unei instituții publice industriale și comerciale.”
- (13) A se vedea în special hotărârea Curții de Casație din 21 decembrie 1987 (prima cameră civilă).
- (14) JORF, 26 ianuarie 1985, p. 1097.
- (15) Curtea Administrativă de Apel, Paris 15 februarie 1991, JCP E 1991, pan. 742; Curtea de Casație, Soc. 6 noiembrie 1991, JCP E1992, pan. 85, Bull. V nr. 476.
- (16) Este vorba despre termenele menționate la paragraful al treilea al articolului 3-1 din decretul menționat.
- (17) Articolul 10 din Decretul nr. 2008-479 prevede că „în cazul în care punerea în întârziere a rămas fără efect la expirarea acestor termene, reprezentantul statului sau autoritatea de tutelă va proceda la înregistrarea cheltuielilor în bugetul colectivității sau instituției publice care nu și-a îndeplinit obligațiile. Aceasta eliberează, după caz, resursele necesare fie prin reducerea creditelor alocate altor cheltuieli și care nu sunt încă utilizate, fie prin creșterea resurselor. În cazul în care, în termen de opt zile de la notificarea înregistrării creditului, colectivitatea teritorială sau instituția publică nu a procedat la mandatarea sumei datorate, reprezentantul statului sau autoritatea de tutelă va proceda la aceasta din oficiu în termen de o lună”.

- (18) JORF, 20 februarie 1990.
- (19) *Buletinul Oficial de Contabilitate Publică*. NOR: BUD R 02 00060 J.
- (20) Cf. capitolul 3 din Instrucțiunea de codificare nr. 02-060-M95 din 18 iulie 2002 privind reglementarea financiar-contabilă a instituțiilor publice naționale cu caracter industrial și comercial, *Buletinul Oficial de Contabilitate Publică*.
- (21) Cf. partea IV, B: „Ce prevederi juridice trebuie prevăzute?”, p. 21.
- (22) Înființată în 1965, ERAP este un IPIC al cărui obiect de activitate îl reprezintă preluarea, la solicitarea statului, de participații la întreprinderi din sectorul energetic, farmaceutic și al telecomunicațiilor.
- (23) Cf. articolul „Fitch attribue la note préliminaire AAA au programme EMTN garanti de EUR 10 MD de ERAP” (Fitch atribuie ratingul preliminar AAA programului EMTN garantat cu 10 miliarde EUR din cadrul ERAP). Articol disponibil pe site-ul internet al ERAP: www.erap.fr/pdf/CP_Fitch_Ratings_fr.pdf
- (24) Cf. articolul „Moody’s atribuie ratingul Aaa programului EMTN al ERAP referitor la 10 miliarde EUR”. Articol disponibil pe site-ul internet al ERAP: www.erap.fr/pdf/CP_Fitch_Ratings_fr.pdf
- (25) În aplicarea articolului 15 din Legea nr. 90-568 din 2 iulie 1990, contabilitatea La Poste se supune normelor aplicabile întreprinderilor comerciale.
- (26) Cf. articolul „Fitch atribuie ratingul preliminar AAA programului EMTN garantat cu 10 miliarde EUR din cadrul ERAP”.
- (27) Cf. în special scrisorile autorităților franceze din 24 aprilie 2006, 6 decembrie 2006, 16 ianuarie 2007, 1 februarie 2007 și 19 martie 2007.
- (28) Cf. partea a III-a din scrisoarea autorităților franceze din 23 ianuarie 2008.
- (29) Consiliul de Stat, 1 aprilie 1938, *Société de l'hôtel d'Albe*, Culegerea Consiliului de stat, p. 341. A se vedea considerentul 33 din decizia de inițiere.
- (30) Consiliul de Stat, 10 noiembrie 1999, *Société de gestion du port de Campoloro*, Culegerea Consiliului de stat, p. 348; Consiliul de Stat, 18 noiembrie 2005, *Société de gestion du port de Campoloro*, Culegerea Consiliului de stat, p. 515. A se vedea considerentul 34 din decizia de inițiere.
- (31) JORF nr. 177, 2 august 2001, p. 12480.
- (32) Cf. partea IIIB din nota transmisă de autoritățile franceze la 23 ianuarie 2008 și observațiile transmise de acestea la 27 octombrie 2009.
- (33) Cf. nota autorităților franceze transmisă la 27 octombrie 2009.
- (34) D. Labetoulle, „Responsabilitatea AAI cu personalitate juridică: descurajarea ideii de «garanție de stat»”; *RJEP* („Revue juridique de l'entreprise publique” – Revista juridică a întreprinderii publice)/*CJEG* („Cahiers juridiques de l'électricité et du gaz” – Caietele juridice pentru energie electrică și gaze) nr. 635 octombrie 2006.
- (35) Cf. partea a IV-a a scrisorii autorităților franceze din 23 ianuarie 2008.
- (36) Cf. punctul 78 al scrisorii autorităților franceze din 23 ianuarie 2008.
- (37) P. Bon, „Prefectul se confruntă cu neexecutarea de către o colectivitate teritorială a unei hotărâri judecătorești de condamnare pecuniară”; *RFDA* (*Revue française de droit administratif* – Revista de drept administrativ francez) – martie-aprilie 2006, p. 341. C. Landais și F. Lenica, „Puterea de substituție a prefectului în caz de neexecutare a unei hotărâri judecătorești de către colectivitățile teritoriale”, *AJDA* (*Actualité juridique du droit administratif* – Actualitatea juridică – Drept administrativ), 23 ianuarie 2006, p. 137.
- (38) Consiliul de Stat, 10 noiembrie 1999, *Société de gestion du port de Campoloro*, menționată anterior.
- (39) Consiliul de Stat, 18 noiembrie 2005, *Société de gestion du port de Campoloro*, menționată anterior.
- (40) Consiliul de Stat, 30 noiembrie 1923, Culegere, p. 789.

- (*) Unele părți din acest text au fost omise pentru a evita comunicarea unor informații confidențiale. Aceste părți sunt indicate cu ajutorul punctelor de suspensie între paranteze drepte, urmate de un asterisc.
- (⁴¹) Comunicarea Comisiei privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE ajutoarelor de stat sub formă de garanții (JO C 71, 11.3.2000, p. 14).
- (⁴²) În opinia autorităților franceze, respectarea acestor criterii este suficientă pentru a înlătura existența oricărui avantaj, dar nu este necesară. Mai exact, ar fi anormal să se considere că presupusa existență a unor rezerve cu privire la procedura aplicabilă în caz de insolvabilitate s-ar putea traduce prin condiții mai bune de finanțare.
- (⁴³) Articolul L 643-11 din Codul comercial.
- (⁴⁴) „Category 1: equalization of ratings with those of the state owner. This first category includes those entities [...], generally loss making or with poor financial profiles, and extremely unlikely to be privatized [...] given the nature of their activity, as well as their home country's economic, social and political environment. None of the postal companies currently rated by Standard & Poor's falls into this category [...].”
- (⁴⁵) „Category 2: notching down with respect to the state owner's rating. [...] La Poste and Poste Italiane currently fall within this category.”
- (⁴⁶) „Category 3: notching up from the postal entity's stand-alone rating. [...] The entity's postal activities are still a key public service, but the clear aim of the entity is to achieve a high level of operational and financial independence, either through privatization or commercial autonomy (state ownership, but independent management) [...]”.
- (⁴⁷) „Standard & Poor's Ratings Services lowered its counterparty credit [...] ratings on French issuer AGF [...] to „A” from „A +” [...], following a review of AGF's parent, the Munich-based Allianz group (AA-/Negative/A-1+). [...] The downgrade of AGF, the holding company, is not specific to any issues within the French franchise and generally reflects the Allianz group's financial leverage and fixed-charge coverage, which are increasingly aggressive relative to the group's ratings and are a result of the group's weakened consolidated capital base and reduced earnings.”
- (⁴⁸) „The ratings also take into account the unchallenged status of both it and its parent, Germany-based Volkswagen Financial Services AG (VWFS), as core and captive finance entities to VW” și „the ratings on VW Bank could moderately diverge (generally not more than one notch) from the ratings on VW or VWFS; currently only its outlook differs.”
- (⁴⁹) „The ratings on Germany-based Volkswagen Financial Services AG (VWFS) are based on its unchallenged status as a core subsidiary of German automaker Volkswagen AG (VW; A-/Negative/A-2) and reflect its strategic importance for and close operational integration into its parent.”
- (⁵⁰) „Ratingul unei întreprinderi care beneficiază de un sprijin puternic din partea statului [...] poate fi diminuat cu două categorii în măsura în care legăturile financiare dintre societatea respectivă și stat pot evolua pe termen mediu sau lung.”
- (⁵¹) În mod similar, autoritățile franceze consideră că „sprijinul puternic al statului” menționat de Comisie la considerentul 84 din decizia de inițiere nu are legătură cu statutul întreprinderii sau cu vreun mecanism de garantare, ci vizează decizii precum înființarea societății La Banque Postale sau reforma finanțării pensiilor, care au drept scop asigurarea mijloacelor de dezvoltare a întreprinderii La Poste pe picior de egalitate cu concurenții săi și „at arm's length” cu statul. Totuși, unele dintre aceste măsuri constituie ele înseși ajutoare de stat cu valoare considerabilă (a se vedea, în mod special, Decizia Comisiei din 10 decembrie 2007 privind reforma modalității de finanțare a pensiilor funcționarilor de stat din cadrul întreprinderii La Poste). În consecință, ele nu pot constitui un indiciu al interesului statului în dezvoltarea întreprinderii La Poste în condiții „at arm's length” (normale de concurență).

- (52) „A change in the group's ownership structure would lead Standard & Poor's to shift to a bottom-up rating approach, focusing more on LP's stand-alone business and financial profiles. This rating approach may not necessarily translate into rating changes given the expected improvement in LP's stand-alone situation in the coming years.”
- (53) „The ratings could come under pressure if the group significantly underperforms its operational and financial trajectory at the dawn of full postal deregulation, or if an ownership changes occur sooner than we expect”.
- (54) „The EC recently recommended that the French government end this guarantee by year-end 2008, which they believe provides LP with more favorable financing conditions than its competitors in a market in the process of being liberalized.”
- (55) „The ratings on La Poste were unaffected by this recommendation since we consider that a change in La Poste's status would not necessarily reflect a decrease in the strong state support that underpins LP's ratings and that has been reaffirmed by recent government decisions.”
- (56) Potrivit autorităților franceze, spread-ul la „mid swap” a fost de 12 puncte de bază (pb) pentru emisiunea de obligațiuni cu scadența la 15 ani (adică 33 de pb din obligațiunile de tezaur) și de 4 pb pentru emisiunea cu scadența la 7 ani. Cu titlul de comparație, autoritățile franceze precizează că precedenta emisiune de obligațiuni din 2004 a inclus obligațiuni cu scadență la 15 ani și cu o valoare de 580 de milioane EUR și a determinat un spread de 8 pb la „mid swap”. Mid swap reprezintă media dintre dobânda oferită și dobânda propusă de bănci la un moment dat pentru schimburile interbancare la scadență, respectiv rata fixă pe care, de regulă, o bancă este pregătită să o schimbe pentru un euribor la 6 luni. Această rată a dobânzii constituie referința de piață, în special pentru emisiunile de obligațiuni.
- (57) Decretul nr. 81-501. La data la care autoritățile franceze au prezentat propunerea, decretul de aplicare a legii se numea Decretul nr. 81-501 din 12 mai 1981 de aplicare a legii din 16 iulie 1980 privind daunele cominatorii pronunțate în materie administrativă și executarea acestor hotărâri judecătorești de către persoanele juridice de drept public și legat de „secțiunea raportului și studiilor” al Consiliului de Stat.
- (58) Consiliul de Stat, 16 noiembrie 1998, cauza *Sille*: „Considerând, în primul rând, că, așa cum s-a hotărât în primă instanță, dacă răspunderea, chiar și obiectivă, a puterii publice ar putea fi angajată în temeiul principiului egalității cetățenilor în fața autorităților publice, în cazul în care o măsură adoptată legal are ca efect antrenarea, în detrimentul unei persoane fizice sau juridice, a unui prejudiciu important și de o anumită gravitate, acest lucru nu este valabil în speță, pentru că domnul Sille, în calitate de agent imobiliar, nu putea să ignore riscurile care afectează, în mod special, realizarea unui program imobiliar asemenea celui proiectat în speță și pentru realizarea căruia trebuiau modificate, în mod special, dispozițiile planului de construcție zonal și trebuia obținut acordul Consiliului Municipal, că domnul Sille trebuia, în mod normal, să prevadă că, în cazul unor rezultate negative ale anchetei publice și al ostilității întâmpinate de proiect, acesta ar fi abandonat de comună; că, asumându-și acest risc, în deplină cunoștință de cauză, nu poate să susțină, în mod util, că a suferit un prejudiciu anormal și comuna respectivă trebuie să suporte consecințele oneroase rezultate în urma renunțării la proiect.”
- (59) Consiliul de Stat, 10 iulie 1996, cauza *Meunier*: „Estimând că din decizia stabilirii societății într-o astfel de localizare și dintr-o scrisoare a primăriei cu privire la posibilitatea producerii unor accidente de teren rezulta că persoana interesată acceptase în cunoștință de cauză riscurile de instabilitate la care era expusă întreprinderea sa, Curtea Administrativă de Apel a făcut o apreciere suverană. Considerând că prejudiciul rezultat dintr-o situație la care persoana interesată s-a expus cu bună știință nu îi dă dreptul la reparații, aceasta nu a încălcat normele care reglementează răspunderea autorităților publice.”
- (60) Pentru detalii, a se vedea considerentele 11-13 din decizia de inițiere.
- (61) JO C 155, 20.6.2008, p. 10.
- (62) Cf. secțiunea 3.1.1.A din prezenta decizie.
- (63) A se vedea nota de subsol 29.
- (64) A se vedea nota de subsol 30.
- (65) Conform considerentului 110 din Decizia nr. 2001-448 a Consiliului constituțional din 25 iulie 2001: „Considerând că, dacă articolul 61, în temeiul articolului 34 din constituție, a putut să prevadă obligația de autorizare în legea bugetului, în termen de trei ani, a oricărei garanții acordate de stat, pentru a asigura claritatea angajamentelor sale financiare, sancțiunea prevăzută pentru eventuala încălcare a obligației de autorizare nu ar putea fi caducitatea garanțiilor respective; că, astfel, o asemenea consecință ar fi de natură să aducă atingere principiului egalității în fața obligațiilor publice și, în cazul unui prejudiciu deosebit de grav, dreptului de proprietate; că din lucrările parlamentare reiese, în fond, că articolul 61 are ca obiect asigurarea informării Parlamentului cu privire la garanțiile acordate de stat, și nu lovirea de caducitate a celor care, acordate în trecut, nu au fost autorizate la termenul prevăzut; că, în aceste condiții, articolul 61 nu contravine constituției.”
- (66) Considerent menționat în nota anterioară.
- (67) Hotărârea Tribunalului din 26 iunie 2008, *SIC/Comisia*, T-442/03, Rec. 2008 p. II-1161, punctele 124-127. A se vedea, de asemenea, Comunicarea privind garanțiile.

- (⁶⁸) Cf. punctele 62-68 din nota autorităților franceze din 23 ianuarie 2008.
- (⁶⁹) A se vedea nota de subsol 34.
- (⁷⁰) Secțiunea 4.1.1.A litera (b) punctul 3 din prezenta decizie.
- (⁷¹) Cf. nota de subsol 39 din decizia de inițiere. Nota nu este publicată, însă a fost menționată în Raportul pentru 1995.
- (⁷²) Această parte a notei a fost făcută publică de redactorii Raportului pentru 1995 (p. 219).
- (⁷³) Nota autorităților franceze transmisă Comisiei la 9 septembrie 2008.
- (⁷⁴) A se vedea punctul 5 din anexa la această notă care menționează acte diferite, de exemplu „scrisoarea ministerială sau orice alt temei”.
- (⁷⁵) A se menționa că hotărârea de închidere din insuficiență de active la finalizarea unei proceduri judiciare de lichidare atrage după sine interdicția pentru creditor de reîncepere a urmăririi: creanța sa este, așadar, definitiv pierdută.
- (⁷⁶) A se vedea considerentul 147.
- (⁷⁷) Termenii legislației aplicabile, legea din 16 iulie 1980, decretul din 20 mai 2008 de înlocuire a decretului din 12 mai 1981 și circulara din 16 octombrie 1989, au fost menționați în secțiunea privind descrierea măsurii din prezenta decizie.
- (⁷⁸) Cf. secțiunea 3.1.1.B litera (a) punctul 1 din prezenta decizie, care face referire la secțiunea IV.A.1, pp. 19-20, din scrisoarea din 23 ianuarie 2008 a autorităților franceze.
- (⁷⁹) Astfel, așa cum subliniază expertul Comisiei, în ipoteza în care resursele instituției publice sunt insuficiente, posibilitățile care permit autorității de tutelă să rezolve situația sunt limitate. Resursele necesare pot, în primul rând, să provină din resursele existente alocate altor cheltuieli și redirecționate pentru achitarea datoriei. Acestea pot proveni și din cesiunea de bunuri sau din creșterea tarifelor, dacă aceste metode alternative sunt posibile. De asemenea, instituția publică poate contracta un credit. Totuși, dacă aceste posibilități nu pot fi aplicate, nu rămâne decât soluția unei bugetări de la stat, care este acționar.
- (⁸⁰) În ipoteza în care cerința de continuitate a serviciului public nu există.
- (⁸¹) Raportul expertului, secțiunea I.2.A.2, p. 18.
- (⁸²) Articolul L 620-1 din Codul comercial.
- (⁸³) Articolul L 640-1 din Codul comercial stabilește că „se instituie o procedură de lichidare judiciară deschisă oricărui debitor menționat la articolul L 640-2 aflat în încetare de plăți și a cărui redresare este, în mod evident, imposibilă”.
- (⁸⁴) Patrimoniul La Poste a fost declasat în temeiul legii din 11 decembrie 2001, cunoscută sub numele de legea MURCEF. Totuși, această lege prevede că „în cazul în care condițiile cesiunii sau transferului de patrimoniu compromit buna execuție a obligațiilor legale și reglementare de către La Poste sau îndeplinirea angajamentelor asumate în cadrul contractului de planificare [...], statul se opune cesiunii sau transferului sau impune condiția ca buna execuție a obligațiilor menționate să nu fie astfel afectată”.
- (⁸⁵) Tarifele serviciilor care privesc sectorul rezervat sunt aprobate de ARCEP, autoritatea de reglementare în domeniul serviciilor poștale. Tarifele la serviciile aferente sectorului universal sunt încadrate de ARCEP.
- (⁸⁶) Cf. secțiunea 4.1.1.A litera (b) punctul 3 din prezenta decizie.
- (⁸⁷) Cf. punctele 112 și 113 din nota transmisă de autoritățile franceze la 23 ianuarie 2008.
- (⁸⁸) Cf. secțiunea 4.1.1.A litera (b) punctul 3 din prezenta decizie.

- (⁸⁹) În opinia autorității de reglementare din Franța (ARCEP), sfera de reglementare se extinde la activitățile de servicii poștale care includ colectarea, sortarea și distribuția expedierilor prin poștă cu regularitate. Sunt excluse: distribuția de materiale publicitare neadresate, cursele urbane și transportul expres.
- (⁹⁰) Cf. prezentarea strategică a proiectului anual privind performanțele.
- (⁹¹) Pentru precizări privind poziția autorităților franceze, a se vedea, în special, secțiunea 3.1.1.B litera (a) punctul 2 din prezenta decizie.
- (⁹²) Curtea Administrativă de Apel, Lyon, 6 iunie 1996, *Société fermière de Campoloro*, nr. 95LY00935.
- (⁹³) P. Bon, menționat la nota de subsol 37.
- (⁹⁴) A se vedea nota de subsol 37.
- (⁹⁵) A se vedea nota de subsol 34.
- (⁹⁶) Nr. 57516/00.
- (⁹⁷) Seria A nr. 37.
- (⁹⁸) Cf. nota transmisă la 27 octombrie 2009.
- (⁹⁹) Consiliul de Stat, 29 decembrie 2004, *Société d'aménagement des coteaux de Saint-Blaine*, nr. 257804: achitarea cheltuielilor cu utilitățile publice este posibilă atunci când proprietarul suportă o sarcină specială și exorbitantă, disproporțională cu obiectivul de interes general urmărit.
Curtea Administrativă de Apel Bordeaux, 14 octombrie 2003, *Domnul și doamna Claude X.*, nr. 99BX01530: întreruperea circulației autovehiculelor pe drumurile publice degradate în urma unei alunecări de teren poate cauza un prejudiciu anormal și special proprietarului izolat. Instanța administrativă consideră că, în special, durata prejudiciului (circulația a fost întreruptă timp de 7 luni cât au durat lucrările) conferă acestuia un caracter anormal și special care depășește obligațiile pe care cei doi utilizatori ai drumului public trebuie să le suporte în mod normal și, prin urmare, trebuie compensat.
Tribunalul administrativ Montpellier, 23 iunie 1999, *M. Van der Velden*, nr. 97-03716: închiderea definitivă a unui camping pe motiv de risc major de inundații a cauzat proprietarului un prejudiciu anormal și special de natură a-i oferi dreptul la reparații în măsura în care închiderea a provocat încetarea singurei activități profesionale a părții în cauză și pierderea totală a fondului său de comerț.
- (¹⁰⁰) Noțiunea de eroare justificată de natură să producă efecte de drept este legată de teoria aparenței. Conform *Vocabularului juridic* al lui Cornu, aparența este „aspectul rezultat – în mod intenționat sau neintenționat – din reunirea trăsăturilor exterioare prin care se manifestă în mod obișnuit o situație, o funcție (calitate de mandatar, succesori, proprietar [...]) și care fac să se creadă că persoana care prezintă aceste trăsături se află cu adevărat în această situație sau funcție”. Teoria aparenței este o „teorie pretoriană în virtutea căreia simpla aparență este suficientă pentru a produce efecte asupra terților care, în urma unei erori justificate, au ignorat realitatea”. Teoria aparenței este utilizată în jurisprudență și chiar a condus la soluții celebre (CEDO, 7 iunie 2001, Kress). Ea este utilizată în dreptul privat atunci când trebuie să producă efecte de drept asupra unui contract în care una dintre părți s-a bazat, în mod legitim, pe simpla aparență. De asemenea, se poate menționa exemplul domiciliului aparent sau, în dreptul public, al funcționarilor de execuție ale căror decizii pot rămâne definitive. Teoria aparenței prezintă avantajul de a facilita demonstrarea existenței unui atribut juridic sau a unui efect de drept atunci când acesta nu este prevăzut în mod expres și explicit în legislație.
- (¹⁰¹) Distincție realizată pornind de la îmbunătățirile aduse tezei lui S. Carpi-Petit, *Succesiunea în dreptul administrativ*, PUR, 2006.
- (¹⁰²) Acest lucru rezultă din decretul din 15 iulie 2002 (JORF din 23 iulie 2002) care stabilește modalitățile de lichidare a universității tematice din Agen, al cărui articol 1 prevede că lichidatorul are competența „de a propune ministrului responsabil cu învățământul superior împărțirea între universitățile Bordeaux I și Bordeaux IV a patrimoniului, a creanțelor, a datoriilor și a soldului contului de lichidare existent la expirarea perioadei de lichidare”.

- (103) — Decretul nr. 53-404 din 11 mai 1953 privind lichidarea casei de compensare pentru descentralizarea industriei aeronautice, JORF din 12 mai 1953, articolul 3: „în conformitate cu articolul 7 din decretul din 24 mai 1938 menționat anterior, instalațiile și echipamentele aparținând casei, precum și sumele rămase disponibile în urma închiderii conturilor de pasiv devin proprietatea statului” (în cazul de față, este evident că soldul este pozitiv).
- Decretul nr. 75-926 din 6 octombrie 1975 privind desființarea bursei de schimburi de locuințe, articolul 2: „operațiunile de plată a datoriilor, de recuperare a creanțelor și de lichidare a patrimoniului bursei de schimburi de locuințe, precum și, după caz, acțiunile în justiție, atât în atac, cât și în apărare, care o vizează sunt de competența ministrului economiei și finanțelor. Evidențele contabile vor fi transferate într-un cont special la trezoreria 904.14, denumit «Lichidarea instituțiilor publice ale statului, a organismelor paraadministrative sau profesionale și lichidări diverse».”
- Decretul nr. 81-1009 din 12 noiembrie 1981 privind desființarea Institutului pentru studiul științelor acțiunii Auguste Comte: eventuala bonificație din lichidare revine statului.
- Decretul nr. 83-1185 din 27 decembrie 1983 privind dizolvarea instituției publice care se ocupă cu amenajarea noului oraș Lille-Est: „activul și pasivul instituției publice de amenajare a noului oraș Lille-Est se transferă la această dată către comunitatea urbană Lille în condițiile stabilite prin convenția din 5 decembrie 1983 menționată anterior, cu excepția bunurilor enumerate în anexa la prezentul decret, care vor fi transferate Institutului de cercetare în domeniul transporturilor”.
- Decretul nr. 83-1263 din 30 decembrie 1983 privind dizolvarea serviciului național de examinare în vederea obținerii permisului de conducere: operațiunile se reconstituie în contul special de trezorerie „Lichidarea instituțiilor publice”.
- Decretul nr. 87-590 din 30 iunie 1987 de stabilire a condițiilor de lichidare a Centrului internațional de informatică și resurse umane, articolul 1: „începând cu 1 iulie 1987, data dizolvării Centrului internațional de informatică și resurse umane (CMIRH), bunurile mobile, precum și drepturile și obligațiile acestei instituții revin statului”.
- Decretul din 17 noiembrie 1987 privind dizolvarea centrului de studiere a sistemelor și tehnologiilor avansate (JORF din 18 noiembrie 1987) și Decretul nr. 87-1167 din 31 decembrie 1987 de stabilire a condițiilor de lichidare, articolul 1: „bunurile, drepturile și obligațiile centrului de studiere a sistemelor și tehnologiilor avansate (CESTA) se transferă statului începând cu 1 ianuarie 1988, data dizolvării acestei instituții”.
- Decretul din 28 septembrie 1988 de stabilire a condițiilor de finalizare a lichidării Agenției de informatică (JORF din 23 decembrie 1988): operațiunile de lichidare sunt asigurate de ministrul industriei și amenajării teritoriului.
- Decretul nr. 93-775 din 26 martie 1993 privind desființarea instituției publice denumite „Muzeul Poștei” (JORF din 30 martie 1993): transferarea drepturilor și obligațiilor către La Poste.
- Decretul din 26 decembrie 1996 privind dizolvarea instituției publice Casa franceză de materii prime (JORF de 29 decembrie 2006): „bunurile, drepturile și obligațiile acestei instituții, se transferă statului”.
- Decretul nr. 97-882 din 26 septembrie 1997 privind lichidarea instituției publice a Centrului internațional de conferințe din Paris: soldul lichidării revine statului.
- Decretul nr. 99-1151 din 29 decembrie 1999 privind dizolvarea instituției publice a Muzeului Național al Legiunii de Onoare, articolul 2: „misiunile, precum și bunurile, drepturile și obligațiile acestei instituții publice se transferă, începând cu aceeași dată, Ordinului național al legiunii de onoare”.
- Decretul nr. 2000-1126 din 22 noiembrie 2000 privind transferarea soldului rezultat din lichidarea Instituției publice de amenajare a noului oraș Vaudreuil: soldul se transferă la bugetul de stat, iar articolul 2 precizează că „drepturile și obligațiile rezultate din activitatea instituției sau pe durata perioadei de lichidare, care nu sunt cunoscute la expirarea perioadei de lichidare se transferă statului”.
- Decretul nr. 2001-1383 din 31 decembrie 2001 privind dizolvarea instituției publice responsabile cu amenajarea malurilor Etang de Berre: articolul 6 prevede că prin decret se transferă statului elementele de activ și pasiv existente la închiderea contului lichidării, precum și drepturile și obligațiile rezultate din activitatea de lichidare sau din timpul acesteia, care nu sunt cunoscute la expirarea acestei perioade. Decretul nr. 2004-234 din 17 martie 2004, de stabilire a dispozițiilor privind lichidarea instituției publice responsabile cu amenajarea malurilor Etang de Berre, transferă statului „litigiile rezultate în urma activității instituției”.
- Decretul din 29 aprilie 2004 privind dizolvarea sindicatului mixt pentru dezvoltarea zonei industriale și portuare Eure-Calvados (JORF din 6 mai 2004) articolul 4: „obligațiile existente la data lichidării sindicatului mixt sunt distribuite între membrii acestuia, în conformitate cu statutul acestora”.

(104) S. Carpi-Petit, *Succesiunea în dreptul administrativ*, PUR, 2006.

- (105) — Hotărârea din 24 februarie 2004 privind dizolvarea „Houillères de bassin du centre et du midi” (Minele de huilă din bazinul central și de sud) (JORF din 28 februarie 2004): transferul activităților, bunurilor, drepturilor și obligațiilor către Charbonnage de France.
- Ordonanța nr. 59-80 din 7 ianuarie 1959 privind reorganizarea monopolurilor fiscale asupra tutunului și chibriturilor: înființarea instituției publice SEITA cu finanțare.
  - Decretul nr. 65-116 din 17 decembrie 1965 privind reorganizarea Regiei autonome a petrolului și a Biroului de cercetare în domeniul petrolului: „totalitatea bunurilor, drepturilor și obligațiilor Regiei autonome a petrolului și a Biroului de cercetare în domeniul petrolului se transferă de drept întreprinderii de cercetare și activitate petrolieră”.
  - Decretul nr. 67-796 privind reorganizarea „Mines domaniales de potasse d’Alsace” (Minele de potasiu din Alsacia) și a „Office national industriel de l’Azote” (Oficiul Național Industrial al Azotului), articolul 2: „totalitatea bunurilor, drepturilor și obligațiilor «Mines domaniales de potasse d’Alsace» și ale «Office national industriel de l’Azote» se transferă de drept «Entreprise minière et chimique» (Întreprinderea minieră și chimică)”.
  - Decretul nr. 68-369 din 16 aprilie 1968 privind fuziunea dintre „Houillères du bassin du centre et du midi”: „totalitatea bunurilor, drepturilor și obligațiilor minelor din cadrul bazinului astfel desființate se transferă de drept «Houillères du bassin du centre et du midi»”.
  - Decretul nr. 69-69 din 24 ianuarie 1969 privind transferul ORTF: „începând cu 1 ianuarie 1969 bunurile mobile și imobile, drepturile și obligațiile Oficiului de cooperare radiofonică se transferă ORTF”.
  - Decretul nr. 93-1176 din 13 octombrie 1993 privind dizolvarea instituției publice Opera Bastilia, articolul 2 „bunurile, drepturile și obligațiile instituției publice Opera Bastilia se transferă instituției publice a parcului La Villette”.
  - Decretul nr. 2000-1294 din 26 decembrie 2000 privind dizolvarea instituției publice responsabile cu amenajarea noului oraș Evry și transferul drepturilor și obligațiilor acesteia către „Agence foncière et technique de la région parisienne” (Agenția funciară și tehnică a regiunii pariziene), articolul 2: „activul și pasivul instituției publice responsabile cu amenajarea noului oraș Evry se transferă, începând cu această dată, către «Agence foncière et technique de la région parisienne» [...]”, care își asumă totalitatea drepturilor și obligațiilor aferente activității desfășurate de instituția publică”.
  - Decretul nr. 2004-103 din 30 ianuarie 2004 privind Ubifrance, agenția franceză pentru dezvoltarea internațională a întreprinderilor: „transferul către Ubifrance [...] a drepturilor, obligațiilor, bunurilor imobile și mobile ale Centrului francez de comerț exterior”.
  - Legea nr. 2004-105 din 3 februarie 2004 privind înființarea „Agence nationale pour la garantie des droits des mineurs” (Agenția națională pentru garantarea drepturilor minerilor), articolul 6: „Sub rezerva dizolvării, prin hotărâre a adunării generale, a asociației denumite «Association nationale de gestion des retraités des Charbonnages de France et des Houillères de bassin ainsi que de leurs ayants droit» (Asociația națională a pensionarilor întreprinderilor Charbonnages de France și Houillères de bassin, precum și a reprezentanților acestora), bunurile, drepturile și obligațiile acestei asociații se transferă către «Agence nationale pour la garantie des droits des mineurs».”
  - Decretul nr. 2004-186 din 26 februarie 2004 privind înființarea Universității de științe ale organizațiilor și decizia Paris-Dauphine „bunurile, drepturile și obligațiile Universității Paris IX se transferă Universității Paris-Dauphine”.
- (106) — Legea nr. 80-495 din 2 iulie 1980 privind modificarea statutului întreprinderii „Service d’exploitation industrielle des tabacs et allumettes” (serviciul de exploatare industrială a tutunului și chibriturilor): articolul 2: „patrimoniul instituției industriale și comerciale denumită «service d’exploitation industriel des tabacs et allumettes» se transferă societății înființate prin prezenta lege, în conformitate cu modalitățile stabilite de autoritatea competentă”.
- A se vedea, de asemenea, Decretul nr. 80-1025 din 19 decembrie 1980 privind transferul de bunuri, drepturi și obligații ale Casei naționale pentru achiziții publice, colectivități și instituții publice către societatea CEPME.
  - Legea nr. 88-50 din 18 ianuarie 1988 privind mutualizarea „Caisse nationale de crédit agricole” (Casa Națională de Credit Agricol), articolul 1: „Patrimoniul Casei naționale de credit agricol și cel al fondului comun de garantare se transferă societății menționate la alineatul (1) de mai sus, titlulara tuturor drepturilor și obligațiilor Casei naționale și ale fondului comun de garantare, cu garanțiile aferente acestora.”
  - Decretul din 19 aprilie 1989 de autorizare a transferului integral al bunurilor, drepturilor și obligațiilor „Centre d’études des systèmes d’information des administrations” (Centrul de studiere a sistemelor informatice ale administrațiilor) către societatea pe acțiuni Cesia și de dizolvare a acestui centru.
  - Legea nr. 92-665 din 16 iulie 1992 privind adaptarea la piața unică europeană a legislației aplicabile în materie de asigurări și credite: transferul către o societate pe acțiuni a tuturor bunurilor, drepturilor și obligațiilor instituției publice industriale și comerciale „Caisse nationale de prévoyance” (Fondul Național de Rezervă).
  - Decretul nr. 2001-1213 din 19 decembrie 2001 de aprobare a transferului patrimoniului instituției publice a statului „Agence pour la diffusion de l’information technologique” (Agenția pentru difuzarea informațiilor tehnologice) către o societate pe acțiuni omonime, de dizolvare a acestei instituții publice și de aprobare a transferului în sectorul privat al acestei societăți.
- (107) Se poate face referire la exemplul operațiunii de desființare a „Caisse nationale des marchés de l’Etat, des collectivités et établissements publics” (Casa națională pentru achiziții publice, colectivități și instituții publice): Decretul nr. 80-1025 din 19 decembrie 1980 prevede că bunurile, drepturile și obligațiile instituției publice se transferă către o societate pe acțiuni (CEPME), iar instituția publică primește în schimb acțiuni. Astfel, prin Decretul nr. 80-1076 din 23 decembrie 1980, instituția publică se desființează, iar patrimoniul său se transferă statului. Același mecanism se aplică și pentru desființarea instituției „Agence pour la diffusion de l’information technologique” (Decret nr. 2001-1213 din 19 decembrie 2001).

- (108) „Instituțiile publice”, J-cl. admi. fasc. 135, 2007.
- (109) De exemplu, Legea nr. 80-495 din 2 iulie 1980 privind transformarea „Service d'exploitation des tabacs et allumettes” în societate națională; Legea nr. 96-660 din 26 iulie 1996 privind întreprinderea națională France Télécom, articolul 1: „Persoana juridică de drept public France Télécom menționată la articolul 1 se transformă, începând cu 31 decembrie 1996, într-o întreprindere națională denumită France Télécom, în cadrul căreia statul deține peste jumătate din capitalul social.”; „Bunurile, drepturile și obligațiile persoanei juridice de drept public France Télécom se transferă de drept, la 31 decembrie 1996, întreprinderii naționale France Télécom.” Această procedură este, în mod evident, singura posibilă, fiind vorba de un serviciu de stat cu un buget anexă care se „transformă” în societate de drept privat. Legea nr. 93-1419 din 31 decembrie 1993 privind Imprimeria națională, articolul 1: Totalitatea drepturilor, bunurilor și obligațiilor statului aferente misiunilor de servicii care rezultă din bugetul anexă al Imprimeriei naționale se transferă unei societăți naționale denumite Imprimeria națională; mai recent, articolul 78 din legea de rectificare a bugetului pentru anul 2001, nr. 2001-1276 din 28 decembrie 2001, care stabilește transformarea serviciului cu competențe la nivel național DCN în societate pe acțiuni și transferul bunurilor, drepturilor și obligațiilor statului legate de acest serviciu.
- (110) S-a procedat în același mod pentru ADP prin Legea nr. 2005-357 din 20 aprilie 2005, privind aeroporturile, articolul 1: „Instituția publică Aéroports de Paris se transformă în societate pe acțiuni. Această transformare nu implică nici înființarea unei noi persoane juridice și nici consecințe în ceea ce privește regimul juridic căruia i se supune personalul angajat.”
- (111) G. Cornu, *Vocabular juridic*, PUF.
- (112) Cf. S. Carpi-Petit, *Sucesiunea în dreptul administrativ*, menționată anterior, p. 207.
- (113) A se vedea nota de subsol 61.
- (114) Hotărârea Tribunalului, EPAC/Comisia, în Cauzele conexe T-204/97 și T-270/97, Culegere 2000, p. II-2267, punctele 80 și 81.
- (115) Evaluarea financiară reprezintă trecerea obligatorie a finanțării întreprinderilor prin piețele de capital; în plus, aceasta este tot mai des utilizată ca referință pentru împrumuturile bancare. A se vedea, în acest sens, nota de subsol 46 din decizia de inițiere a procedurii.
- (116) Este vorba de Standard & Poor's și Fitch, două dintre cele mai importante agenții de rating la nivel internațional.
- (117) Fragment din studiul Standard & Poor's „International Postal Entities: Influence of government support on ratings”, 22 noiembrie 2004: „La Poste's legal status, which ensures a last-recourse sovereign guarantee, confers the ultimate statutory guarantee of the Republic of France on its obligations.”
- (118) Fragment din „Ratings direct” privind La Poste, S & P, 3 aprilie 2007: „In 1991, LP – previously part of the government bureaucracy- became an independent publicly owned entity with EP status, which ensures LP an ultimate state guarantee on its obligations, but not a timely and explicit guarantee as reflected by the rating differentiation between LP and the Republic of France.”
- (119) A se vedea punctul 1.2, a doua și a patra liniuță, din Comunicarea privind garanțiile.
- (120) Cf. articolul „Fitch confirmă la note „AA” attribuée à La Poste” („Fitch confirmă ratingul „AA” atribuit La Poste”), Fitch Ratings, Paris/Londra, 4 septembrie 2009.
- (121) A se vedea considerentul 2 din prezenta decizie.
- (122) Fragment din „International Postal Entities: Influence of government support on ratings”. Standard & Poor's, 22 noiembrie 2004: „Category 2: notching down with respect to the state owner's ratings. The second category includes those entities that, while autonomous in their operations, are largely public-policy-based institutions, still in receipt of substantial direct or indirect financial backing from the State. There is, however, a high level of uncertainty surrounding the level and/or timeliness of this state support. A top-down approach that assumes notching down from the sovereign rating by up to two categories (six notches) applies to such postal entities. La Poste and Poste Italiane currently fall within this category.”
- (123) Fragment din „International Postal Entities: Influence of government support on ratings”. Standard & Poor's, 22 noiembrie 2004: „Unlike the credit quality of companies that operate in a commercial manner at arm's length from the government, like SingPost, Deutsche Post or TPG, a major factor underpinning La Poste's robust credit quality is its extremely strong state support. La Poste's legal status confers the ultimate statutory guarantee of the Republic of France (AAAA/Stable/A – 1 +) on its obligations.”
- (124) Ultima reducere a ratingului La Poste a fost operată la 21 ianuarie 2009, la puțin timp după ce președintele Republicii Franceze a anunțat transformarea întreprinderii La Poste în societate pe acțiuni: ratingul La Poste a fost redus la A +, ceea ce confirmă încă o dată că, judecând toate lucrurile în condiții egale, statutul de entitate publică al întreprinderii La Poste are o influență importantă asupra ratingului.

- (¹²⁵) Fragment din „Ratings direct” privind La Poste, S & P, 3 aprilie 2007: „S & P continues to follow a top-down rating methodology for La Poste – which allows for a government supported entity to be rated by up to two categories below the sovereign – as we expect the French state to remain La Poste’s 100 % shareholder in the medium term. The ratings nevertheless already factor in the long-term likelihood of a change in the group’s capital structure, which would require a change in its current «établissement public» legal status and result in the loss of the state’s ultimate guarantee on LP’s financial obligations, the elimination of which was recently recommended by the European Commission.”
- (¹²⁶) Fragment din „Ratings direct” privind La Poste, S & P, 3 aprilie 2007: „The EC recently recommended that the French government end this guarantee by year-end 2008, which they believe provides La Poste with more favorable financing conditions than its competitors in a market in the process of being liberalized. The ratings on La Poste were unaffected by this recommendation since we consider that a change in La Poste’s status would not necessarily reflect a decrease in the strong state support that underpins La Poste’s ratings and that has been reaffirmed by recent government decisions.”
- (¹²⁷) Fragment din „ADP news” din 21 ianuarie 2009: „S & P lowers ratings on La Poste with negative outlook” [...] („S & P coboară ratingul La Poste cu o perspectivă negativă”) „The announced legal status and ownership change will give the company a greater autonomy from the government, which is why its rating has a four-notch differential with the rating on the Republic of France, rated AAA/A – 1 + with a „stable” outlook. S & P’s „negative” outlook reflects concerns that the changes in the company’s legal status and ownership, likely to take place in the next two years as part of a capital hike, could pressure the ratings. These initiatives could limit the government’s ability to provide the postal operator with exceptional support without improving its standalone profile in the short term, as the capital hike should not decrease La Poste’s debt relative to its cash generation.”
- (¹²⁸) Cf. punctul 197 din observațiile transmise de Franța la 23 ianuarie 2008.
- (¹²⁹) „Rating Government-Related Entities: A Primer”. Standard and Poor’s. 14 iunie 2006.
- (¹³⁰) A se vedea, de asemenea, „Ratings direct” privind La Poste, S & P, 3 aprilie 2007: „The entities’ credit standing is linked to that of the government, but ratings can be notched down from those on the State by up to two categories as the financial links between these companies and the state may be increasingly subject to change in the medium or long term.”
- (¹³¹) Fragment din „Ratings direct” privind întreprinderea La Poste, S & P, 3 aprilie 2007: „In 1991, La Poste became an independent publicly owned entity with Etablissement Public status, which ensures La Poste an ultimate State guarantee on its obligations, but not a timely and explicit guarantee as reflected by the rating differentiation between La Poste and the Republic of France.”
- (¹³²) Fragment din „Ratings direct” privind întreprinderea La Poste, S & P, 3 aprilie 2007: „The EC recently recommended that the French government end this guarantee by year-end 2008, which they believe provides La Poste with more favorable financing conditions than its competitors in a market in the process of being liberalized. The ratings on La Poste were unaffected by this recommendation since we consider that a change in La Poste’s status would not necessarily reflect a decrease in the strong state support that underpins La Poste’s ratings and that has been reaffirmed by recent government decisions.”
- (¹³³) Fragment din „Ratings direct” privind întreprinderea La Poste, S & P, 3 aprilie 2007: „A change in the group’s ownership structure would lead Standard & Poor’s to shift to a bottom-up rating approach, focusing more on La Poste’s stand-alone business and financial profiles. This rating approach may not necessarily translate into rating changes given the expected improvement in La Poste’s stand-alone situation in the coming years.”
- (¹³⁴) Fragment din „Ratings direct” privind La Poste, S & P, 3 aprilie 2007: „The ratings on La Poste could be downgraded, however, if state backing for the company were to weaken.”
- (¹³⁵) A se vedea secțiunea 3.2.1.D din prezenta decizie și partea V.4 din observațiile transmise de autoritățile franceze la 23 ianuarie 2008.
- (¹³⁶) Partea V.4.a din observațiile transmise de Franța la 23 ianuarie 2008.
- (¹³⁷) Cf. punctul 186 din observațiile transmise de Franța la 23 ianuarie 2003.
- (¹³⁸) Cf. tabelul 1 din „Ratings direct” privind La Poste, S & P, 3 aprilie 2007.
- (¹³⁹) Fragment din „International Postal Entities: Influence of government support on ratings”, Standard & Poor’s, 22 noiembrie 2004: „Unlike the credit quality of companies that operate in a commercial manner at arm’s length from the government, like SingPost, Deutsche Post or TPG, a major factor underpinning La Poste’s robust credit quality is its extremely strong state support. La Poste’s legal status confers the ultimate statutory guarantee of the Republic of France (AAAA/Stable/A – 1 +) on its obligations.”
- (¹⁴⁰) Cf. punctul 196 din observațiile transmise de Franța la 23 ianuarie 2008.

- (¹⁴¹) Cf. punctele 198-200 din observațiile transmise de Franța la 23 ianuarie 2008.
- (¹⁴²) „International Postal Entities: Influence of government support on ratings”, Standard & Poor’s, 22 noiembrie 2004.
- (¹⁴³) Fragment din „Ratings direct” privind La Poste, S & P, 3 aprilie 2007: „The ratings nevertheless already factor in the long-term likelihood of a change in the group’s capital structure, which would require a change in its current «établissement public» legal status and result in the loss of the state’s ultimate guarantee on LP’s financial obligations, the elimination of which was recently recommended by the European Commission.” De altfel, deficiențele identificate ale întreprinderii La Poste includ: „Likely capital structure change at company or bank level in the long term”.
- (¹⁴⁴) Mid swap este media dintre dobânda oferită și dobânda propusă de bănci la un moment dat pentru schimburile interbancare la scadență, respectiv rata fixă pe care, de regulă, o bancă este pregătită să o schimbe pentru un euribor la 6 luni. Această rată a dobânzii constituie referința de piață, în special pentru emisiunile de obligațiuni.
- (¹⁴⁵) Hotărârea Curții din 14 februarie 1990, „Boussac”, Franța/Comisia, C-301/87, Rec. p. I-307, punctul 33.
- (¹⁴⁶) Hotărârea Tribunalului din 11 martie 2009, TF1/Comisia, T-354/05, Rec., p. II-471, punctele 166 și 167.
- (¹⁴⁷) În mod special, în decizia EDF [alineatul (57) din Decizia 2005/145/CE a Comisiei din 16 decembrie 2003 privind ajutoarele de stat acordate de Franța întreprinderii EDF și sectorului industriei energiei electrice și a gazelor (JO L 49, 22.2.2005, p. 9)], Comisia a considerat că „imposibilitatea ca EDF să fie supusă unei proceduri de redresare și de lichidare judiciară și, prin urmare, imposibilitatea ca aceasta să fie declarată falimentară, este echivalentă cu o garanție generală asupra tuturor angajamentelor întreprinderii. O astfel de garanție nu poate face obiectul niciunei compensații în conformitate cu normele pieței. Această garanție, nelimitată ca dimensiune, durată și valoare, constituie ajutor de stat”.
- (¹⁴⁸) A se vedea Comunicarea privind garanțiile, punctul 2.1 paragraful al treilea.
- (¹⁴⁹) JO L 15, 21.1.1998, p. 14.
- (¹⁵⁰) A se vedea, de exemplu, Decizia 2005/145/CE.
- (¹⁵¹) A se vedea, în special, punctul 1.5 din Comunicarea privind garanțiile, care confirmă principiul de neutralitate, precum și punctul 1.2 care arată că o garanție de stat poate decurge pur și simplu din forma juridică (a doua și a patra liniuță de la acest punct).
- (¹⁵²) Cauza E 10/2000, „Anstaltslast und Gewährträgerhaftung”, punctul 5 din propunerea de măsuri utile din 8 mai 2001. Accesibilă pe site-ul internet al Comisiei: http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/comp-2000/e010-00-1.pdf
- (¹⁵³) Cf. Decizia 2005/145/CE.
-

DECIZIA COMISIEI

din 26 februarie 2010

privind ajutorul de stat C 9/09 (ex NN 49/08, NN 50/08 și NN 45/08) pus în aplicare de Regatul Belgiei, Republica Franceză și Marele Ducat al Luxemburgului în favoarea Dexia SA

[notificată cu numărul C(2010) 1180]

(Numai textul în limba franceză este autentic)

(Text cu relevanță pentru SEE)

(2010/606/UE)

COMISIA EUROPEANĂ,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 108 alineatul (2) primul paragraf,

având în vedere Acordul privind Spațiul Economic European, în special articolul 62 alineatul (1) litera (a),

după ce părțile interesate au fost invitate să își prezinte observațiile în conformitate cu articolele menționate mai sus ⁽¹⁾,

întrucât:

I. PROCEDURĂ

1.1. MĂSURI DE URGENȚĂ ÎN SPRIJINUL DEXIA

(1) La 30 septembrie 2008, autoritățile din Belgia, Franța și Luxemburg (denumite în continuare „statele membre în cauză”) au anunțat public punerea în aplicare a majorării capitalului descrise la punctul 3.1 din prezenta decizie (denumită în continuare „majorarea capitalului”). La 9 octombrie 2008, statele membre în cauză au anunțat punerea în aplicare a garanției descrise la punctul 3.2 (denumită în continuare „garanția”).

(2) Prin comunicările din 1 și din 2 octombrie 2008, înregistrate în aceeași zi la Comisie, autoritățile statelor membre în cauză au informat Comisia cu privire la măsurile pe care le-au luat în cadrul majorării capitalului. Ulterior, Comisia a fost destinatară unor scrisori de argumentare, justificând urgența măsurilor luate de statele membre în cauză în cadrul majorării capitalului:

— scrisoarea din partea Banque nationale de Belgique (denumită în continuare „BNB”), primită la 1 octombrie 2008;

— scrisoarea din partea Banque de France, primită la 2 octombrie 2008;

— scrisoarea din partea Commission luxembourgeoise de surveillance des services financiers (denumită în continuare „CSSF”), primită la 10 octombrie 2008.

(3) Prin comunicările din 9, 13 și 17 octombrie 2008, statele membre în cauză au informat Comisia cu privire la punerea în aplicare a garanției.

(4) Prin comunicările din 2, 13 și 14 octombrie 2008, statele membre în cauză s-au angajat să prezinte Comisiei, în termen de șase luni începând cu 3 octombrie 2008, un plan de restructurare referitor la grupul Dexia, ținând cont de măsurile luate la 3 și 9 octombrie 2008.

(5) Prin scrisorile din 8 și 13 octombrie și din motive de transparență, BNB a informat Comisia cu privire la o operațiune de sprijin cu lichidități (sau „Liquidity Assistance”, denumită în continuare „operațiunea de LA”) pe care BNB, în cooperare cu Banque de France, a instituit-o ca urmare a dificultăților temporare de lichiditate ale Dexia. BNB a informat Comisia cu privire la sumele retrase în cadrul operațiunii respective.

(6) La 14 noiembrie 2008, statul belgian și cel francez au anunțat public constituirea unei garanții pentru produsele financiare ale filialei Dexia, Financial Security Assurance (FSA) (denumită în continuare „măsura FSA”).

1.2. PRIMA DECIZIE A COMISIEI: LIPSA OBIECȚIILOR ÎN CEEA CE PRIVEȘTE MĂSURILE DE URGENȚĂ

(7) Prin decizia din 19 noiembrie 2008 ⁽²⁾ Comisia a hotărât să nu ridice obiecții în legătură cu operațiunea de LA și cu garanția statelor membre în cauză pentru anumite elemente de pasiv în cazul Dexia. Într-adevăr, Comisia a considerat că măsurile respective sunt compatibile cu piața internă în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (b) din TFUE ⁽³⁾ în calitate de ajutor pentru salvarea unei întreprinderi aflate în dificultate și a autorizat măsurile pe o perioadă de șase luni începând cu 3 octombrie 2008, precizând că după acest termen Comisia va trebui să reevalueze ajutorul drept măsură structurală.

⁽¹⁾ JO C 181, 4.8.2009, p. 42.

⁽²⁾ A se vedea nota de subsol 1.

⁽³⁾ JO C 115, 9.5.2008, p. 91.

(8) De asemenea, decizia din 19 noiembrie 2008 a prevăzut, în mod explicit, că celelalte măsuri de ajutor vor fi examinate separat în cadrul unei decizii ulterioare.

1.3. PLÂNGEREA UNUI TERȚ CU PRIVIRE LA PRESUPUSELE AJUTOARE DE STAT PRIMITE DE DEXIA

(9) Prin scrisoarea primită la 6 noiembrie 2008, Comisiei i-a fost înaintată o plângere împotriva presupuselor ajutoare de stat ilegale în favoarea Dexia. Plângerea a fost depusă de un concurent al Dexia Banque Belgique (denumită în continuare „DBB”) și vizează în special majorarea capitalului cu trei miliarde de euro subscrisă de autoritățile și acționarii belgieni ai Dexia, precum și garanția acordată de statul belgian pentru împrumuturile interbancare și asimilate în favoarea Dexia.

(10) O versiune neconfidențială a formularului de depunere a plângerii și a documentelor anexate la acesta a fost transmisă de către Comisie autorităților belgiene prin scrisoarea din 13 noiembrie 2008. Autoritățile belgiene au comunicat Comisiei observațiile referitoare la plângere prin scrisoarea din 19 noiembrie 2008.

1.4. PRELUNGIREA MĂSURILOR ȘI PLANUL DE RESTRUC-TURARE A GRUPULUI DEXIA

(11) În conformitate cu angajamentele luate la 16, 17 și, respectiv, 18 februarie 2009, autoritățile din statele membre în cauză au notificat Comisiei un plan de restructurare (denumit în continuare „planul inițial de restructurare”) a grupului Dexia. La 27 februarie și la 3, 5, 6, 7, 8 și 9 martie 2009 s-au transmis informații suplimentare cu privire la planul inițial de restructurare.

(12) În plus, în cadrul planului inițial de restructurare, autoritățile din statele membre în cauză au solicitat Comisiei autorizația de a prelungi mecanismul de garantare până la termenul prevăzut de acordul de garanție, și anume până la 31 octombrie 2009, și de a menține rata de plată preferențială de 25 de puncte de bază din garanția menționată mai sus pentru obligațiunile mai recente de o lună. În plus, Comisiei i se mai solicitase să confirme că, în cazul prelungirii garanției dincolo de octombrie 2009 (până în octombrie 2010), prelungirea ar fi compatibilă cu piața comună.

(13) Pe de altă parte, guvernul belgian a solicitat de asemenea, cu titlu preventiv, prelungirea posibilității ca Dexia să recurgă la operațiunile de LA la BNB până la 31 octombrie 2009.

(14) În sfârșit, guvernul belgian și cel francez au notificat Comisiei instituirea măsurii FSA, anunțată public la 14 noiembrie 2008.

1.5. A DOUA DECIZIE A COMISIEI: INIȚIEREA PROCEDURII OFICIALE

(15) Prin scrisoarea din 13 martie 2009, Comisia a informat autoritățile belgiene, franceze și luxemburghize cu privire la decizia de a iniția procedura prevăzută la articolul 108 alineatul (2) din TFUE împotriva tuturor ajutoarelor acordate grupului Dexia⁽⁴⁾. Cu toate acestea, scrisoarea precizează că, pentru a permite vânzarea rapidă a FSA, Comisia nu ridică nicio obiecție cu privire la anumite aspecte ale măsurii FSA, considerate compatibile cu piața internă în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (b) din TFUE. În sfârșit, scrisoarea precizează că garanția statelor membre în cauză în favoarea Dexia, valabilă până la 30 octombrie 2009, putea fi considerată compatibilă cu piața unică în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (b) din TFUE până la decizia finală a Comisiei care permite încheierea procedurii oficiale.

(16) Decizia Comisiei de a iniția procedura a fost publicată în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*. Comisia a invitat părțile interesate să își prezinte observațiile cu privire la ajutoarele în cauză⁽⁵⁾.

(17) Comisia nu a primit observații cu privire la acest subiect de la părțile interesate.

(18) În ceea ce privește aspectele legate de măsura FSA (valorificarea activelor acoperite de măsură și obligația de restituire), Comisia și-a sprijinit evaluarea pe analiza tehnică a unor experți externi având contract cu Comisia (Oliver Wyman).

1.6. A TREIA DECIZIE A COMISIEI: PRELUNGIREA GARANȚIEI

(19) Deoarece scadența acordului de garanție încheiat între Dexia și statele membre în cauză era la 31 octombrie 2009, statele membre în cauză au notificat Comisiei, la 27 octombrie 2009, prelungirea acordului de garanție până la 28 februarie 2010, cu anumite adaptări. Informații cu privire la modificările aduse acordului de garanție au fost comunicate Comisiei la 10 septembrie, 8 octombrie și 27 octombrie 2009.

⁽⁴⁾ A se vedea nota de subsol 1.

⁽⁵⁾ A se vedea nota de subsol 1.

- (20) Prin decizia din 30 octombrie 2009 ⁽⁶⁾, Comisia a autorizat prelungirea garanției până la 28 februarie 2010 sau până la data deciziei Comisiei, care urma să se pronunțe asupra compatibilității măsurilor de ajutor și a planului de restructurare a grupului Dexia, în cazul în care aceasta intervine înainte de 28 februarie 2010. În decizia sa, Comisia precizează că măsurile propuse în planul inițial de restructurare nu îi permiteau, în această etapă, să se pronunțe asupra compatibilității ajutoarelor.

1.7. MĂSURILE ADIȚIONALE PLANULUI DE RESTRUCTURARE A GRUPULUI DEXIA

- (21) Prin comunicarea din 9 februarie 2010, statele membre în cauză au transmis Comisiei informații cu privire la măsurile adiționale avute în vedere, în scopul de a completa planul inițial de restructurare, notificat în februarie 2009. Totalitatea măsurilor de restructurare notificate astfel între februarie 2009 și februarie 2010 constituie planul de restructurare a grupului Dexia (denumit în continuare „planul de restructurare”).
- (22) Prin comunicarea din 10 februarie 2010, autoritățile belgiene au informat Comisia că, în interesul adoptării prezentei decizii în cel mai scurt timp, acceptă ca decizia să fie adoptată în limba franceză.

II. DESCRIEREA BENEFICIARULUI

- (23) Dexia este un grup financiar care își desfășoară activitatea în sectorul bancar și în cel al asigurărilor. Întreprinderea-mamă, Dexia SA, este o societate anonimă de drept belgian, cotate la bursele Euronext Paris și Euronext Bruxelles. Capitalizarea bursieră a acesteia era de 5,64 miliarde de euro la 31 decembrie 2008. Creată prin fuzionarea, în 1996, a Crédit Local de France și Crédit communal de Belgique, Dexia este specializată în împrumuturile către colectivități locale, dar are de asemenea 5,5 milioane de clienți privați, în principal în Belgia și în Turcia, prin filiala sa locală DenizBank.
- (24) După majorarea capitalului, intervenită la 3 octombrie 2008, părțile principalilor acționari ai Dexia SA sunt următoarele:

Numele subscriitorului	% deținut înainte de operațiune	Valoarea subscrierii (milioane de euro)	% deținut la 31 decembrie 2008
Guvernul federal belgian	—	1 000	5,73
Regiunea flamandă	—	500	2,87
Regiunea valonă	—	350	2,01
Regiunea Bruxelles-capitală	—	150	0,86
Holding Communal SA	17	500	14,34
Arcofin SCRL	18,08	350	13,92
Ethias	6,37	150	5,04
Guvernul francez	—	1 000	5,73
CDC	11,89	1 710	17,61
CNP Assurances	2	288	2,97
Salariați	3,92		2,57
Free float	40,74	—	26,86

⁽⁶⁾ JO C 305, 16.12.2009, p. 3.

- (25) Dexia este organizată în jurul unei întreprinderi-mamă holding (Dexia SA) și a trei entități operaționale situate în Franța (Dexia Crédit Local, denumită în continuare „DCL”), în Belgia (denumită în continuare „DBB”) și în Luxemburg (Dexia Banque Internationale à Luxembourg, denumită în continuare „Dexia BIL”). În timp ce totalul bilanțului grupului era de 651 de miliarde de euro la 31 decembrie 2008, bilanțul celor trei entități operaționale era de:
- 414 miliarde de euro pentru DCL;
  - 263 de miliarde de euro pentru DBB;
  - 67 de miliarde de euro pentru Dexia BIL.
- (26) De la crearea sa, activitatea Dexia se împarte în patru linii principale de activitate:
- serviciile financiare în sectorul public și parapublic (denumite în continuare „Public and Wholesale Banking” sau PWB): această linie de activitate acoperă împrumuturile către colectivitățile locale, finanțarea de proiecte, activitățile de ameliorare a bonității creditelor exercitate de filiala FSA a DCL, vândută către Assured Guaranty în iulie 2009, precum și deținerea și gestiunea activă a unui portofoliu de obligațiuni și de titluri de valoare garantate cu active (denumite în continuare „asset-backed securities” sau „ABS”); o parte importantă a acestor activități este coordonată de DCL și de filialele sale internaționale, cu excepția activității PWB în Belgia, care intră în competențele DBB;
  - serviciile financiare personale (denumite în continuare „Retail and Commercial Banking” sau „RCB”): această linie de activitate acoperă colectarea depozitelor și împrumuturile către persoane fizice și către întreprinderi în Belgia, Turcia, Slovacia și Luxemburg, precum și banca privată în Luxemburg și în Belgia; aceste activități sunt coordonate de DBB și Dexia BIL, precum și, în ceea ce privește activitățile din Turcia, de DenizBank, filială directă a Dexia SA;
  - activitățile de trezorerie și piețe financiare (denumite în continuare „Treasury, Funding and Markets” sau „TFM”), care acoperă toate activitățile de trezorerie, de management al activelor și pasivelor (denumite în continuare „asset-liability management” sau „ALM”) și de negociere în nume propriu ale Dexia;
  - celelalte activități care acoperă activitățile de management al activelor (grupate în Dexia asset management, denumită în continuare „Dexia AM”),
- serviciile destinate investitorilor (oferite de filiala comună a Dexia și a Banque royale du Canada, RBC Dexia Investor Services, denumită în continuare „RBC Dexia IS”) și activitățile de asigurare a grupului, exercitate în Belgia, în Franța (Dexia Epargne Pension, denumită în continuare „DEP”), în Turcia și în Irlanda.
- (27) De la crearea sa până la criza din toamna anului 2008, activitatea Dexia s-a deosebit de cea a celorlalte bănci comerciale europene prin următoarele caracteristici:
- un nucleu de clienți, colectivitățile locale, caracterizat de un nivel scăzut al marjelor la credite și de o maturitate a soldurilor relativ lungă;
  - o parte majoritară de finanțări pe termen scurt obținute pe piața interbancară și monetară în ceea ce privește activele pe termen lung (împrumuturi către colectivitățile locale, finanțări de proiecte, portofoliu de creanțe);
  - o dependență importantă a finanțării sale de surse mai puțin stabile, precum piața interbancară sau colectarea de fonduri de la investitorii instituționali;
  - căutarea marjelor în afara activităților tradiționale ale grupului (finanțarea colectivităților locale, a întreprinderilor și a persoanelor fizice), în special prin intermediul:
    - (i) unor activități de ameliorare a bonității creditelor prin intermediul filialei de asigurare monoline FSA;
    - (ii) unor activități de negociere în nume propriu;
    - (iii) unor investiții în nume propriu într-un portofoliu constituit în principal din obligațiuni care, la 31 decembrie 2008, era estimat la 233 de miliarde de euro (reprezentând 36 % din totalul bilanțului Dexia la acea dată);
    - (iv) unor vânzări de produse derivate și structurate.
- (28) Datorită acestor specificități, profilul de refinanțare a grupului prezintă, de asemenea, unele particularități, o parte importantă a grupului (în principal DCL) aflându-se în situația unui deficit structural de lichidități și acoperind acest deficit în special datorită finanțărilor provenite de la celelalte părți ale grupului (în principal DBB și Dexia BIL) și din piețele monetare, de titluri de creanță și de obligațiuni ipotecare.

- (29) Astfel, atunci când, în septembrie 2008, ca urmare a falimentului băncii Lehman Brothers, piața interbancară și piața obligațiunilor ipotecare a secat, Dexia s-a regăsit în situația unui deficit de lichidități dinamic pe termen scurt, care trebuia acoperit cu [200-300] (*) miliarde de euro ([31-46] % din totalul bilanțului grupului, la 31 decembrie 2008). Situația băncii s-a agravat în septembrie și octombrie 2008 din cauza expunerilor importante ale acesteia la contrapartide bancare și suverane aflate în dificultate (bănci americane, irlandeze și islandeze), la deprecierea activelor deținute direct de Dexia sau asigurate de filiala acesteia FSA și la scăderea cursurilor acțiunilor deținute de grup. Totalul pierderilor și deprecițiilor activelor înregistrate de grup se ridică la 6,5 miliarde de euro la 30 septembrie 2009 (din care 5,9 miliarde de euro la 31 decembrie 2008).
- (30) Pentru mai multe detalii cu privire la evenimentele aflate la originea dificultăților Dexia, Comisia face trimitere la deciziile sale din 19 noiembrie 2008, 13 martie 2009 și 30 octombrie 2009.
- (31) Ca răspuns la aceste dificultăți, noua conducere a grupului, numită la 7 octombrie 2008, a instituit un plan de transformare care viza reorientarea acțiunilor grupului spre activitatea principală a acestuia (și anume activitățile PWB și RCB), precum și reducerea profilului său de risc și a deficitului de lichidități pe termen scurt. Planul de transformare s-a tradus prin măsurile principale enumerate în continuare:
- vânzarea activităților de ameliorare a bonității creditelor FSA către Assured Guarantee, portofoliul de investiții al FSA („Financial Products”) rămânând în cadrul Dexia (7);
  - reducerea dimensiunii activităților internaționale PWB (și anume activități PWB ale DCL în afara Franței, Italiei și Spaniei);
  - plasarea în lichidare a unei părți importante a portofoliului de obligațiuni (158 de miliarde de euro, la 31 decembrie 2008);
  - încetarea tuturor activităților de negociere în nume propriu ale TFM și fuzionarea activităților de management ALM și trezorerie într-o nouă linie de activitate „Group Center”;
  - program de reducere a costurilor.
- (32) În urma instituirii planului de transformare, la începutul anului 2009, situația Dexia s-a ameliorat, permițându-i să

înregistreze un rezultat net pozitiv de 808 milioane de euro în primele trei trimestre ale anului 2009.

III. DESCRIEREA MĂSURILOR DE AJUTOR

3.1. MAJORAREA CAPITALULUI

- (33) Comisia face trimitere la decizia sa din 19 noiembrie 2008. Majorarea capitalului cu 6 miliarde de euro de către acționarii belgieni și francezi, constând în subscrierea acțiunilor ordinare ale Dexia SA, a devenit definitivă la 3 octombrie 2008. Subscrierea la această majorare a capitalului rezervată se distribuie în modul următor:

(a) Belgia:

- statul belgian a investit 1 miliard de euro în Dexia SA;
- Regiunea flamandă a investit 500 de milioane de euro în Dexia SA;
- Regiunea valonă a investit 350 de milioane de euro în Dexia SA;
- Regiunea Bruxelles-capitală a investit 150 de milioane de euro în Dexia SA;
- Holding Communal SA a investit 500 de milioane de euro în Dexia SA;
- Arcofin SCRL a investit 350 de milioane de euro în Dexia SA;
- Ethias a investit 150 de milioane de euro în Dexia SA;

(b) Franța:

- statul francez a investit 1 miliard de euro în Dexia SA. Managementul acestei participări va fi încredințat Agenției Participațiilor Statului;
- grupul Caisse des dépôts et consignations (CDC) a investit 1,71 miliarde de euro în Dexia SA;
- CNP Assurances a investit 288 de milioane de euro în Dexia SA.

(*) Informație confidențială [...].

(7) Pentru mai multe informații cu privire la activitățile și la vânzarea FSA, Comisia face trimitere la decizia sa din 13 martie 2009.

(34) În ceea ce privește statul luxemburghez, în septembrie 2008 acesta s-a angajat să investească 376 de milioane de euro în Dexia BIL sub forma unor obligațiuni convertibile cu scadența la trei ani, dobânda de 10 % pe an și o conversie în acțiuni ordinare conform unor condiții care urmează a fi convenite. În planul de restructurare notificat în februarie 2010, Dexia a precizat că renunță definitiv, începând cu data prezentei decizii, la beneficiul obligațiunii convertibile a Dexia BIL.

3.2. GARANȚIA PENTRU OBLIGAȚIUNI ÎN CAZUL PASIVELOR

(35) Garanția pentru obligațiuni în cazul pasivelor grupului Dexia, acordată la 9 octombrie 2008 de către statele membre în cauză, a făcut deja obiectul deciziei din 19 noiembrie 2008. Prin acordul de garanție, cele trei state membre în cauză s-au angajat împreună să garanteze, începând cu 9 octombrie 2008 până la 31 octombrie 2009, noile finanțări interbancare și instituționale, precum și noile finanțări sub formă de obligațiuni, cu maturitate de maximum trei ani, ridicate de Dexia SA, Dexia BIL, DCL și DBB. Inițial, garanția prevedea o valoare maximă a obligațiunilor în cazul pasivelor de 150 de miliarde de euro și este repartizată într-un procent de 60,5 % Belgiei, 36,5 % Franței și 3 % Luxemburgului.

(36) Prin decizia sa din 19 noiembrie 2008 menționată anterior, Comisia a autorizat garanția, ca măsură de salvare în caz de urgență, pentru un interval de șase luni începând cu data instituirii acesteia. În conformitate cu decizia respectivă, întrucât beneficiarul a prezentat un plan de restructurare în conformitate cu angajamentele furnizate de cele trei state membre în cauză, perioada a fost prelungită automat până în momentul în care Comisia adoptă decizia privind planul de restructurare menționat.

(37) Cu toate acestea, întrucât acordul de garanție între Dexia și statele membre în cauză expira la 31 octombrie 2009, acestea au notificat Comisiei, la 27 octombrie 2009, prelungirea acordului de garanție până la 28 februarie 2010, cu anumite adaptări.

(38) Față de acordul inițial încheiat între statele membre în cauză și Dexia la 9 octombrie 2008, condițiile acordării garanției au fost modificate în felul următor:

(a) valoarea maximă a obligațiunilor Dexia garantate de statele membre în cauză a scăzut de la 150 de miliarde de euro la 100 de miliarde de euro; într-o anexă la acord, Dexia s-a angajat să facă toate eforturile pentru ca, începând cu 1 noiembrie 2009,

angajamentul global al statelor membre în cauză în ceea ce privește garanția să nu depășească 80 de miliarde de euro;

(b) scadența maximă în cazul obligațiunilor acoperite de garanție a fost amânată de la 31 octombrie 2011 la 31 octombrie 2014 ⁽⁸⁾;

(c) începând cu 16 octombrie 2009, garanția încetează să acopere totalitatea contractelor care au scadența mai mică de o lună, precum și depozitele la vedere, asimilate unor contracte cu scadența mai mică de o lună în dispozitivul de garanție.

(39) Toate celelalte condiții pentru acordarea garanției inițiale încheiate la 9 octombrie 2008 se mențin neschimbate, în special condițiile de plată, care rămân următoarele:

(a) remunerația garanției este constituită dintr-un comision pe care Dexia va trebui să îl achite lunar, *pro rata temporis*, pentru solduri și este egală cu 50 de puncte de bază dintr-o bază anuală pentru toate obligațiunile garantate având o scadență de până la 12 luni inclusiv sau o scadență nedeterminată;

(b) pentru toate obligațiunile garantate având o scadență mai mare de un an, remunerația garanției este egală cu 50 de puncte de bază din baza anuală, majorată cu cea mai mică dintre următoarele două valori, aplicată fiecărei obligațiuni garantate: fie media marjei CDS senior a Dexia pe 5 ani calculată pentru perioada cuprinsă între 1 ianuarie 2007 și 31 august 2008 (cu condiția ca aceste marje să fie reprezentative), fie media marjei CDS pe 5 ani a tuturor instituțiilor de credit având un rating de credit pe termen lung echivalent celui al Dexia, calculat pentru aceeași perioadă.

(40) În fiecare caz, comisionul este calculat în funcție de valoarea medie a soldurilor obligațiunilor garantate având scadența respectivă și beneficiind de garanție în cursul ultimei perioade lunare.

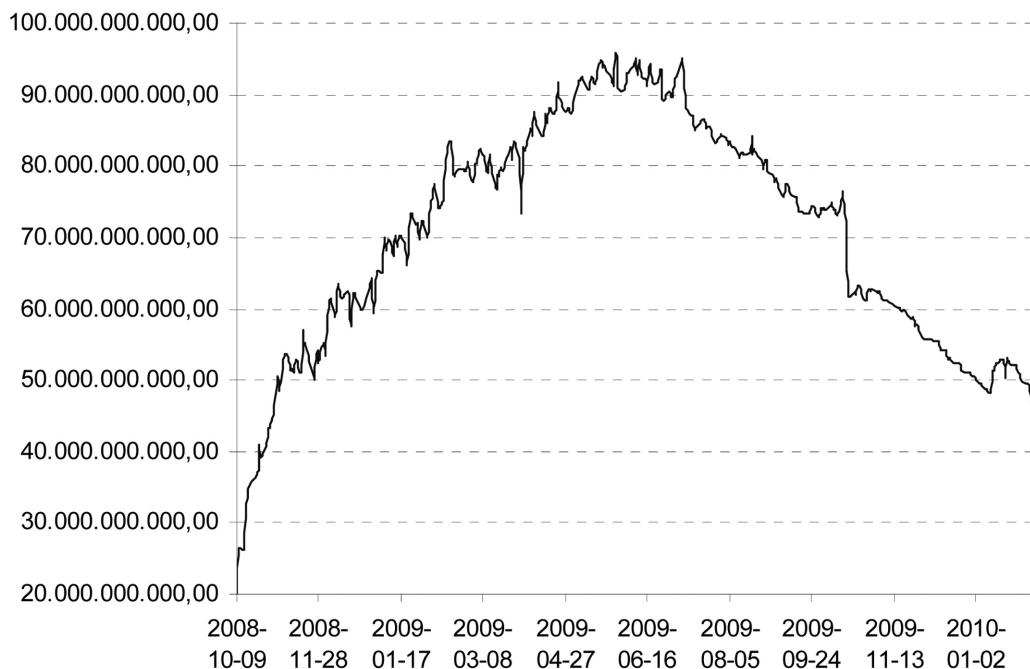
(41) Valoarea maximă a obligațiunilor în cazul pasivelor grupului Dexia acoperite de garanție se ridică la 95,9 miliarde de euro, la 27 mai 2009 ⁽⁹⁾. Figura 1 ilustrează evoluția valorilor obligațiunilor Dexia acoperite de garanție, între 9 octombrie 2008 și 11 februarie 2010.

⁽⁸⁾ Acest raport al scadenței maxime nu se aplică decât obligațiunilor emise după adoptarea deciziei Comisiei din 30 octombrie 2009.

⁽⁹⁾ A se vedea: <http://www.nbb.be/DOC/DQ/warandia/index.htm>

Figura 1

Evoluția valorilor obligațiunilor Dexia acoperite de garanție

(Sursa: BNB, 11 februarie 2010)

- (42) În decizia sa din 30 octombrie 2009, Comisia nu a ridicat nicio obiecție cu privire la prelungirea garanției statelor membre în cauză în favoarea Dexia până la 28 februarie 2010, în măsura în care garanția constituie o măsură de salvare de urgență compatibilă cu piața internă, în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (b) din TFUE.

3.3. OPERAȚIUNEA DE LA

- (43) Operațiunea de LA furnizată de BNB în cooperare cu Banque de France a făcut deja obiectul deciziei Comisiei din 19 noiembrie 2008. [...]
- (44) În temeiul legii din 15 octombrie 2008 ⁽¹⁰⁾ privind măsurile pentru promovarea stabilității financiare și de instituire în special a unei garanții de stat pentru creditele acordate și alte operațiuni efectuate în cadrul stabilității financiare, creditele acordate de BNB grupului Dexia beneficiază automat și cu efect retroactiv de garanția statului belgian. Această garanție nu se referă la partea operațiunii de LA acordată în numele Banque de France.
- (45) Potrivit informațiilor comunicate de BNB Comisiei, operațiunea de LA a fost aprobată de Consiliul guvernatorilor Băncii Centrale Europene (denumită în continuare „BCE”) în limita unui plafon maxim de [...] miliarde de euro. Facilitatea a fost utilizată de Dexia în principal între octombrie și noiembrie 2008.
- (46) Prin decizia sa din 19 noiembrie 2008 menționată anterior, Comisia a autorizat operațiunea de LA, ca măsură de salvare în caz de urgență, pentru un interval de șase luni începând de la instituirea acesteia. Cu toate acestea, în notificarea către Comisie a planului de restructurare a Dexia, la 17 februarie 2009, guvernul belgian a mai solicitat, cu titlu preventiv, prelungirea posibilității ca Dexia să recurgă la operațiunile de LA la BNB, până la 31 octombrie 2009, în ipoteza în care Comisia ar considera că măsura cuprinde elemente de ajutor de stat.

⁽¹⁰⁾ *Moniteur belge* din 17 octombrie 2008, ediția 2, p. 55634 și următoarele.

3.4. MĂSURA FSA

- (47) Măsura FSA a făcut obiectul deciziei Comisiei din 13 martie 2009. În temeiul acestei măsuri, guvernul belgian și cel francez acordă garanția lor în scopul de a permite grupului Dexia să onoreze un contract de opțiune de vânzare (denumit în continuare „Put”) prin care FSA Asset Management (denumit în continuare „FSAM”), fostă filială a FSA care nu a fost cedată către Assured Guaranty, va avea opțiunea de a vinde anumite active conținute în portofoliul FSAM grupului Dexia SA și/sau DCL, în cazul în care survin anumite evenimente specifice (a se vedea considerentele 50-59).

3.4.1. CONTEXT

- (48) Reamintim că activitatea Financial Products (denumită în continuare „FP”) a fost exclusă din activitățile FSA cedate către Assured Guaranty. Activitatea FP constă, în principal, în (i) preluarea unor depozite de la terți față de care FSA se angajează să plătească depozitele la un nivel determinat, în temeiul unor contracte de depozite garantate (denumite în continuare „Guaranteed Investment Contracts” sau „GIC”) și (ii) reinvestirea acestor depozite în titluri cu un randament mai ridicat decât costul depozitelor garantate GIC, generând, în principiu, o marjă a dobânzii net pozitivă. Din punct de vedere tehnic, GIC sunt încheiate de filiale ale FSA (denumite în continuare „GIC Companies”), care, la rândul lor, împrumută produsul rezultat din aceste depozite unei alte societăți a grupului, FSAM, care constituie și gestionează portofoliul de active destinat să facă față pasivelor și obligațiunilor de rambursare datorate contrapartidelor care au încheiat GIC. FSAM și GIC Companies, făcând parte din activitatea FP, au fost excluse astfel din perimetrul de activități cedate către Assured Guaranty și au rămas în perimetrul Dexia.

- (49) Portofoliul de active al FSAM cuprinde în principal titluri legate de sectorul imobiliar american, a cărui valoare de piață și/sau ratinguri s-au degradat puternic sub efectul crizei creditelor ipotecare cu grad ridicat de risc și al crizei financiare. În măsura în care FSA este garantul activelor și pasivelor activității FP, excluderea acestei din urmă activități din perimetrul cesiunii implică obligatoriu ca Dexia să fie garantul activităților FP, astfel încât să nu fie necesar să se apeleze la garanțiile furnizate de FSA. Dată fiind situația financiară dificilă a Dexia și amploarea sumelor care pot, teoretic, să fie solicitate în cadrul GIC, era indispensabil, din punctul de vedere al cumpărătorului FSA, Assured Guaranty, ca Dexia să fie, la rândul său, contragarantată de statul belgian și de cel francez.

3.4.2. PRINCIPALELE MODALITĂȚI

- (50) Put este un contract prin care FSAM are dreptul să vândă grupului Dexia SA și/sau DCL anumite active cuprinse în portofoliul FSAM la 30 septembrie 2008 (totalizând 16,98 miliarde USD în valoare reziduală nominală), în cazul în care survin anumite evenimente specifice, astfel cum sunt redate mai jos:

— în cazul unor probleme în ceea ce privește activele, și anume în cazul în care principalul sau dobânda

datorată pe un activ din portofoliu nu este plătită la scadență: în această ipoteză, opțiunea de vânzare se referă la activele în cauză, care sunt vândute grupului Dexia la valoarea lor reziduală nominală, majorată cu dobânda datorată;

— în cazul insolvenței Dexia, situație în care opțiunea de vânzare se referă la totalitatea activelor din portofoliul FSAM acoperite de opțiunea de vânzare sau la un număr de active a căror valoare reziduală nominală este egală cu valoarea totală a pasivelor în conformitate cu GIC, dacă această din urmă valoare este inferioară celei dintâi. Activele în cauză sunt cedate la valoarea lor reziduală nominală, majorată cu dobânda datorată;

— în cazul unor probleme în ceea ce privește lichiditățile, și anume în cazul în care Dexia nu își îndeplinește obligațiile în temeiul acordurilor de lichiditate încheiate sau care urmează a fi încheiate în beneficiul FSAM: în această ipoteză, opțiunea de vânzare se referă la un număr de active a căror valoare reziduală nominală este egală cu valoarea standard a lichidității și care sunt vândute grupului Dexia la valoarea lor reziduală nominală, majorată cu dobânda datorată;

— în cazul unor probleme în ceea ce privește colateralul, și anume în cazul în care Dexia nu furnizează către FSAM colateral la nivelul diferenței dintre valoarea pasivelor în conformitate cu GIC și valoarea de piață a activelor FSAM, după deducerea unei marje (*haircut*) din aceste active: în această ipoteză, opțiunea de vânzare se referă la un număr de active a căror valoare reziduală nominală este egală cu valoarea standard a colateralului și care sunt vândute grupului Dexia la valoarea lor reziduală nominală, majorată cu dobânda datorată.

- (51) În cadrul acordului de garanție al statelor, statul belgian (cu 62,4 %) și cel francez (cu 37,6 %) se angajează fiecare să garanteze, separat, obligațiunile Dexia în temeiul convenției Put menționate anterior, însă după deducerea activelor excluse (denumite în continuare „activele excluse”) pentru o valoare de aproximativ 4,5 miliarde USD, astfel încât valoarea nominală a activelor cuprinse în portofoliul acoperit de Put garantat (denumite în continuare „active acoperite”) se ridică la 12,48 miliarde USD. Garanția statelor este o garanție autonomă, la prima cerere, irevocabilă și necondiționată. Aceasta este plafonată la o valoare globală de 16,98 miliarde USD (cuprinzând cel mult 12,48 miliarde USD de rambursare la valoarea reziduală nominală și 4,5 miliarde USD dobânda), care se va reduce pe măsura amortizării portofoliului.

- (52) În cazul în care survine unul dintre evenimentele speciale, FSAM, prin intermediul agentului său, va solicita mai întâi grupului Dexia să își onoreze obligațiile în cadrul convenției Put, apoi va solicita acest lucru statelor la expirarea anumitor termene, în cazul apariției unor probleme sau al falimentului Dexia.

- (53) Statele vor fi rambursate de Dexia pentru solicitările în temeiul garanției (i) în numerar, atât timp cât plățile totale rămân inferioare sau egale cu o primă tranșă de 4,5 miliarde USD, și (ii) în acțiuni și, dacă este cazul, în participații, peste această sumă. Cu toate acestea, deși activele excluse vizate mai sus nu sunt acoperite de garanția statelor, solicitările realizate legate de activele excluse se vor imputa din suma din prima tranșă de 4,5 miliarde USD pentru care statele beneficiază de un apel direct, în numerar, împotriva Dexia.
- (54) Garanția face obiectul unei remunerații plătibile anual de Dexia statului belgian și celui francez, de 113 puncte de bază, în temeiul acoperirii riscului de nerambursare pentru Put garantat, la care se adaugă 32 de puncte de bază în temeiul acoperirii riscului ca Dexia să nu își onoreze angajamentele de lichiditate la FSAM.
- (55) Vânzarea FSA (cu excepția FP) s-a realizat la 1 iulie 2009, iar măsura FSA a avut efect în același moment. Ultimul studiu de valorificare a portofoliului FSAM a fost comunicat Comisiei la 18 martie 2009 și a fost realizat de Société Générale (denumit în continuare „consultantul”), expertul independent mandatat de statul belgian, în baza datelor înregistrate la 31 ianuarie 2009.
- (56) Datele principale din portofoliul FSAM sunt reluate în tabelul nr. 1 de mai jos.

Tabelul 1

Datele principale din portofoliul FSAM (total).

Clase de active	Valoare nominală		Valoare de piață		Pierderi așteptate (bază)		Pierderi așteptate (stres)	
	În milioane USD	În % din total	În milioane USD	În % din total	În milioane USD	În % din total	În milioane USD	În % din total
RMBS standards (cu excepția „wrap”)	10 582	63,8	[4 000-5 000]	[...]	[1 500-2 500]	[...]	[...]	[...]
Subprime	7 317	44,1	[3 000-4 000]	[...]	[1 000-1 500]	[...]	[...]	[...]
Alt-A	2 424	14,6	[500-1 000]	[...]	[0-1 000]	[...]	[...]	[...]
Option ARMs	694	4,2	[0-500]	[...]	[0-500]	[...]	[...]	[...]
Prime	147	0,9	[0-100]	[...]	[0-10]	[...]	[...]	[...]
CES/HELOCs/ Wrapped RMBS (*)	817	4,9	[0-500]	[...]	[0-500]	[...]	[...]	[...]
NIMs	277	1,7	[0-200]	[...]	[0-30]	[...]	[...]	[...]
ABS CDO	36	0,2	[0-20]	[...]	[0-40]	[...]	[...]	[...]
CLOs	413	2,5	[0-400]	[...]	[0-100]	[...]	[...]	[...]
US Agency RMBS	1 338	8,1	[1 000-1 500]	[...]	[0-100]	[...]	[...]	[...]
Altele	3 119	18,8	[1 000-2 000]	[...]	[0-400]	[...]	[...]	[...]
Total	16 582	100,0	[7 000-9 000]	[...]	[2 000-3 000]	[...]	[3 500-4 500]	[...]

(*) CES = Closed-end second mortgages/HELOC = Home equity line of credit

- (57) Portofoliul este constituit în principal din titluri „US RMBS standards”, aproape 64 %, în special din titluri „Subprime” (44 % din portofoliu) și „Alt-A” (15 % din portofoliu). Într-o măsură mai mică, portofoliul este expus și unor titluri „US Agency RMBS” (8 % din portofoliu) și unor titluri asigurate de asiguratorii monoline. Valoarea nominală a portofoliului era de 16,6 miliarde USD la 31 ianuarie 2009, iar valoarea sa medie de piață la aceeași dată era de [42,2 – 54,3] % din valoarea nominală,

reprezentând [7 – 9] miliarde USD. Pierderile așteptate, într-un scenariu de bază, erau de [2 – 3] miliarde USD, în timp ce într-un scenariu în caz de stres acestea erau estimate la [3,5 – 4,5] miliarde USD. Valoarea economică reală (denumită în continuare „VER”) la 31 ianuarie 2009 era de [13,6 – 14,6] miliarde USD în scenariul de bază și de [12 – 13] miliarde USD într-un scenariu de stres.

- (58) Datele principale din portofoliul FSAM, după deducerea activelor excluse, sunt reluate în tabelul nr. 2 de mai jos:

Tabelul 2

Datele principale din portofoliul FSAM (după deducerea activelor excluse)

Clase de active	Valoare nominală		Valoare de piață		Pierderi așteptate (bază)		Pierderi așteptate (stres)	
	În milioane USD	În % din total	În milioane USD	În % din total	În milioane USD	În % din total	În milioane USD	În % din total
RMBS standards (cu excepția „wrap”)	9 755	79,9	[3 500-4 000]	[...]	[1 500-2 500]	[...]	[...]	[...]
Subprime	6 544	53,6	[2 500-3 000]	[...]	[1 000-1 500]	[...]	[...]	[...]
Alt-A	2 371	19,4	[500-1 000]	[...]	[0-1 000]	[...]	[...]	[...]
Option ARMs	693	5,7	[0-500]	[...]	[0-500]	[...]	[...]	[...]
Prime	147	1,2	[0-100]	[...]	[0-10]	[...]	[...]	[...]
CES/HELOCs/ Wrapped RMBS (*)	817	6,7	[0-500]	[...]	[0-500]	[...]	[...]	[...]
NIMs	276	2,3	[0-200]	[...]	[0-30]	[...]	[...]	[...]
ABS CDO	36	0,3	[0-20]	[...]	[0-40]	[...]	[...]	[...]
CLOs	413	3,4	[0-400]	[...]	[0-100]	[...]	[...]	[...]
Altele	909	7,4	[200-600]	[...]	[0-400]	[...]	[...]	[...]
Total	12 205	100,0	[4 500-5 500]	[...]	[2 000-3 000]	[...]	[3 500-4 500]	[...]

(*) CES = Closed-end second mortgages / HELOC = Home equity line of credit.

- (59) Cu excepția activelor excluse, valoarea nominală a portofoliului era de 12,2 miliarde USD la 31 ianuarie 2009, iar valoarea sa medie de piață la aceeași dată era de [36,9-45,1] % din valoarea nominală, reprezentând [4,5-5,5] miliarde USD. Pierderile așteptate, într-un scenariu de bază, erau de [2-3] miliarde USD, în timp ce într-un scenariu în caz de stres acestea erau estimate la [3,5-4,5] miliarde USD. VER la 31 ianuarie 2009 era de [9,2-10,2] miliarde USD în scenariul de bază și de [7,7-8,7] miliarde USD într-un scenariu de stres.

IV. PLANUL DE RESTRUCTURARE

- (60) Planul de restructurare are în vedere reorientarea acțiunilor Dexia către activitățile și piețele principale ale acesteia (și anume activitățile PWB și RCB în Franța, Belgia și Luxemburg); reducerea profilului de risc și a nivelului său de efect de levier, precum și reechilibrarea profilului de lichiditate al acesteia. Acest lucru înglobează în special abandonul, reducerea și cesionarea anumitor activități; instituirea a două linii de raportare interne distincte, una referitoare la activitățile bancare tradiționale (denumită în continuare „core division”), cuprinzând esențialul activităților PWB și RCB, reprezentând 72 % din totalul bilanțului Dexia la sfârșitul anului 2009, iar cealaltă referitoare la activitățile în lichidare, calificat drept „legacy portfolio management division” (denumită în continuare „LPM”), compusă în principal din portofoliul de obligațiuni și, în mod marginal, din activități PWB internaționale, reprezentând 28 % din totalul bilanțului Dexia la sfârșitul anului 2009. Ameliorarea profilului de lichiditate se obține prin intermediul reducerii finanțărilor de piață și a finanțărilor pe termen scurt, precum și printr-o creștere a duratei medii a finanțărilor și prin recurgerea la finanțări mai stabile (depozite pentru clienții de retail și pentru persoanele juridice, obligațiuni ipotecare).

- (61) Planul de restructurare constă într-o serie de măsuri instituite deja de către Dexia, precum și în unele măsuri de conduită și structurale pe care Dexia va trebui să le pună în aplicare pe durata restructurării, sub controlul statelor membre în cauză, care s-au angajat să asigure respectarea acestora.
- (62) Totalitatea acestor măsuri permite o reducere cu 35 % a dimensiunii totale a bilanțului Dexia la 31 decembrie 2014 în raport cu 31 decembrie 2008 și ținând cont de noua producție.

4.1. RESTABILIREA VIABILITĂȚII PE TERMEN LUNG ÎN SITUAȚIE NORMALĂ ȘI DE STRES

- (63) Statele membre în cauză au comunicat Comisiei informații detaliate cu privire la modelul de afaceri al băncii. Comunicările detaliază, în special, informațiile următoare:
- planul de afaceri al grupului din 2009 până în 2011 și proiectarea anumitor date de bilanț și a conturilor de venituri pentru 2014 și 2017;
  - volumele și marjele soldurilor și ale noii producții pe liniile mari de activitate (PWB, RCB și altele) și pe zone geografice, din 2009 până în 2011;
  - volumele și costurile medii de finanțare a grupului pe surse de finanțare (obligațiuni garantate și negarantate, obligațiuni imobiliare, depozite și altele).
- (64) Pe baza acestor informații, Dexia prevede venituri pozitive pe toată durata restructurării, din 2009 până în 2014, și o rată de fonduri proprii de bază (denumită în continuare „Core Tier 1”) cuprinsă între 11 % și 15 %. Tabelul nr. 3 de mai jos redă pentru fiecare an, între 2009 și 2014, proiectarea veniturilor și rata Core Tier 1 a Dexia.

Tabelul 3

Proiectarea veniturilor și rata Core Tier 1 a Dexia în perioada de restructurare

(milioane de euro și %)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Core division						
Venituri nete înainte de impozitare	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
LPD						
Venituri nete înainte de impozitare	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Total grupul Dexia						
Venituri nete înainte de impozitare	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Rata Core Tier 1	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

- (65) Statele membre în cauză au furnizat de asemenea trei tipuri de simulări de stres pentru a stabili rezistența grupului la șocuri externe.
- (66) Primul tip de test de stres realizat de către Dexia urmărea să testeze rezistența grupului, până în 2011, la următoarele variabile: (i) nivelul de creștere a PIB în diferite țări; (ii) nivelul ratelor dobânzilor interbancare la 3 luni și la 5 ani; și (iii) rata de schimb a anumitor valute externe. În ceea ce privește rata de creștere, s-au formulat ipoteze pentru un scenariu de bază și pentru un scenariu de stres în conformitate cu ipotezele utilizate pentru alte exerciții similare desfășurate recent în Europa. Rezultatele testului de stres, astfel cum au fost realizate de către Dexia, sugerează că grupul ar rămâne beneficiar în 2010 și în 2011, chiar într-un scenariu de stres. Beneficiul înainte de impozitare s-ar ridica la [...] milioane de euro în 2010 și la [...] milioane de euro în 2011.

- (67) Al doilea tip de test de stres realizat de către Dexia urmărea testarea rezistenței grupului, la o creștere a costului său de finanțare obținut pe piețe, timp de un an, de (i) 100 de puncte de bază; și (ii) 200 de puncte de bază. Rezultatele testului de stres, astfel cum a fost realizat de către Dexia, arată că impactul asupra veniturilor grupului poate fi evaluat la [...] milioane de euro, în cazul unei creșteri de 100 de puncte de bază din costul său de finanțare, și la [...] milioane de euro, în cazul unei creșteri de 200 de puncte de bază din costul său de finanțare.
- (68) Al treilea tip de test de stres realizat de către Dexia urmărea testarea lichidităților grupului, în special poziția de lichiditate a grupului în circumstanțe excepționale, comparând lichiditatea potențială solicitată cu lichiditatea potențială disponibilă în astfel de circumstanțe. Orizontul testului de stres este de o lună. Scenariul aplicat conjugă impactul unui șoc idiosincratic legat de Dexia cu consecințele unei crize de lichidități generală. Testul de stres privind lichiditatea a fost întreprins atât de către Dexia, cât și de autoritatea sa de control (Comisia bancară, financiară și a asigurărilor, denumită în continuare „CBFA”). [...] ⁽¹¹⁾ [...].

4.2. ANGAJAMENTE COMPORTAMENTALE

- (69) Planul de restructurare, notificat la 9 februarie 2010, constă mai întâi în reducerea finanțărilor pe termen scurt, creșterea duratei medii de viață a finanțărilor pe termen lung și creșterea surselor de finanțare stabilă a grupului. În acest sens, statele membre în cauză se angajează ca Dexia să respecte trei rate pentru finanțări cantitative.
- Dexia menține rata „finanțări pe termen scurt ⁽¹²⁾/dimensiune totală a bilanțului” de 30 % la 31 decembrie 2009, la un nivel inferior sau egal cu 23 % la 31 decembrie 2010, inferior sau egal cu 20 % la 31 decembrie 2011, inferior sau egal cu 14 % la 31 decembrie 2012, inferior sau egal cu 13 % la 31 decembrie 2013 și inferior sau egal cu 11 % la 31 decembrie 2014;
  - Dexia mărește durata finanțărilor sale menținând durata medie de viață a pasivelor grupului ⁽¹³⁾ la un nivel superior sau egal nivelurilor redate în tabelul nr. 4 de mai jos:

Tabelul 4

Evoluția duratei medii de viață a pasivelor Dexia (în ani)

31.12.09	31.12.10	31.12.11	31.12.12	31.12.13	31.12.14
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

- Dexia își mărește sursele de finanțare stabilă: se calculează o rată, al cărei numărator este egal cu suma finanțării sub formă de obligațiuni ipotecare, a finanțării sub formă de depozite comerciale RCB și PWB, și al cărei numitor este egal cu suma tuturor activelor Dexia. Rata, egală cu 36 % la 31 decembrie 2009, trebuie să fie superioară sau egală cu 40 % la 31 decembrie 2010, superioară sau egală cu 45 % la 31 decembrie 2011, superioară sau egală cu 53 % la 31 decembrie 2012, superioară sau egală cu 55 % la 31 decembrie 2013 și superioară sau egală cu 58 % la 31 decembrie 2014;
  - un expert independent verifică din șase în șase luni respectarea acestor trei rate de finanțare.
- (70) Dexia interzice acordarea de împrumuturi clienților săi PWB la un nivel de „risk-adjusted return on capital” (denumit în continuare „RAROC”) mai mic de 10 %. Calculul RAROC redă marja netă după aplicarea impozitelor pe capitalul economic ⁽¹⁴⁾.

⁽¹¹⁾ [...].

⁽¹²⁾ Finanțările pe termen scurt cuprind: operațiunile de tip repo (contracte de report) de orice natură (cu băncile centrale, bilaterale sau tripartite), certificatele de depozite și instrumente comerciale, depozitele interbancare, depozitele fiduciare, depozitele unor bănci centrale, precum și celelalte finanțări *wholesale*.

⁽¹³⁾ Pasivele grupului vizate în această rată cuprind stocul (i) pe termen lung, al totalității obligațiunilor ipotecare emise de grup și al emisiunilor în format EMTN (garantate, negarantate și plasate pe piața interbancară sau prin rețeaua băncilor de retail); și (ii) pe termen scurt, al totalității finanțărilor pe termen scurt din bilanțul grupului.

⁽¹⁴⁾ Capitalul economic se calculează conform metodologiei Comitetului de supraveghere bancară de la Basel [a se vedea: „Convergența internațională a măsurării capitalului și a standardelor privind capitalul – Cadru revizuit” (iunie 2006)].

- Marja brută reprezintă diferența dintre marja facturată la client (exprimată în puncte de bază peste rata de referință IBOR) și costul de finanțare al Dexia (exprimat în puncte de bază peste rata de referință IBOR) reprezentat de prețul de transfer intern.
  - Prețul de transfer intern reflectă costul estimat al unei noi finanțări a Dexia, ținând cont de caracteristicile împrumuturilor (maturitate, eligibilitate la refinanțare prin obligațiuni ipotecare etc.) pentru clienții PWB.
  - Marja netă este egală cu marja brută minus (i) cheltuielile de orice natură (cheltuieli generale, cheltuieli salariale, cheltuieli operaționale, amortizări etc.) estimate pe baza observației costurilor activității de împrumut pentru clienții PWB; (ii) costul riscului mediu calculat pentru fiecare tranzacție respectând metodologia Basel II (cost al riscului mediu pe perioadă îndelungată); și (iii) cheltuielile cu impozitul.
  - Un expert independent verifică din șase în șase luni dacă RAROC reflectă costurile din sectorul PWB, dacă angajamentul menționat anterior de a respecta un RAROC de minimum 10 % pentru activitatea PWB este respectat și dacă metodologia și calculul RAROC și al componentelor sunt exacte.
- (71) Până cel târziu la 30 iunie 2011, Dexia reduce la zero valoarea finanțărilor puse actualmente la dispoziția filialei turce DenizBank și nu îi acordă nicio nouă finanțare intragrup până la 31 decembrie 2014.
- (72) Până la 30 iunie 2010, Dexia instituie o linie de raportare LPMD. Activele destinate acestei linii sunt plasate în lichidare sau cedate. Activele în cauză sunt:
- portofoliile „Credit Spread Portfolio” (CSP) și „Public Sector Portfolio” (PSP) (având o valoare estimată la aproximativ 134 de miliarde de euro la 31 decembrie 2009);
  - portofoliul „Financial Products” de active FSAM păstrate de către Dexia (având o valoare estimată la aproximativ 10,7 miliarde de euro la 31 decembrie 2009); și
  - portofoliul „non-core PWB loans” (având o valoare estimată la aproximativ 17 miliarde de euro la 31 decembrie 2009).
- Finanțările obținute de Dexia și care beneficiază de garanția de finanțare sunt integral destinate acestei linii.
- (73) Dexia limitează noua producție anuală PWB la 12 miliarde de euro în 2009, 15 miliarde de euro în 2010 și 18 miliarde de euro din 2011 până în 2014.
- (74) Dexia își reduce costurile de exploatare cu 15 % înainte de 31 decembrie 2012.
- (75) Dexia își reduce activitățile de „trading” (diminuarea cu 44 % a valorii medii anuale a riscului, care era de 126 de miliarde de euro în 2008) și pune capăt activităților de negociere pe cont propriu începând de la data prezentei decizii a Comisiei.
- (76) Dexia renunță definitiv, începând cu data deciziei Comisiei, la beneficiul obligațiunii convertibile Dexia BIL de 376 de milioane de euro pe care Luxemburgul se angajase să o subscrie în septembrie 2008.

- (77) Posibilitatea ca Dexia să recurgă la garanția de finanțare a statelor membre în cauză este limitată conform următoarelor condiții:
- expirarea garanției pentru toate contractele de depozite încheiate începând cu 31 martie 2010;
  - expirarea garanției de finanțare pentru toate emisiunile pe termen scurt (mai puțin de un an) realizate începând cu 31 mai 2010;
  - expirarea garanției de finanțare pentru toate emisiunile (inclusiv cele pe termen lung) sau contractele realizate sau încheiate începând cu 30 iunie 2010;
  - valoarea totală a soldurilor garantate nu poate niciodată să depășească 100 de miliarde de euro;
  - în perioada de aplicare a garanției, Dexia plătește statelor membre în cauză o remunerație adițională pentru suma excedentară în cazul în care sunt depășite următoarele praguri de solduri garantate:

Tabelul 5

Remunerația adițională plătită în cazul depășirii sumelor din obligațiuni de pasive garantate

Prag/tranșă (sold garantat în miliarde de euro)	60-70	70-80	80-100
Remunerația suplimentară în cazul excedentului (în puncte de bază)	+ 50	+ 65	+ 80

- (78) Până la 31 octombrie 2014, Dexia nu își va utiliza statutul de bancă care beneficiază de o garanție a statelor membre în cauză în scopuri de publicitate comercială și nu va utiliza garanția pentru operațiuni pure de arbitraj.
- (79) Până la 31 decembrie 2011, Dexia SA și filialele în care aceasta deține controlul exclusiv sau controlul în comun nu vor dobândi mai mult de 5 % din capitalul social al altor instituții de credit sau întreprinderi de investiții sau societăți de asigurare, cu excepția autorizației Comisiei. Sub rezerva unui acord prealabil al Comisiei, acest angajament nu împiedică achiziționarea de către Dexia a unei participații în remunerație dintr-un aport de participații sau de activități efectuat în cadrul unei operațiuni de cesiune sau de punere în comun (prin fuziune sau prin aport) de active sau de activități, dacă, într-o astfel de ipoteză, participația menționată nu conferă grupului Dexia controlul exclusiv sau controlul în comun al entității beneficiare de aport sau rezultând din fuziune. În prealabil, Dexia informează Comisia cu privire la orice proiect de achiziționare, inclusiv orice proiect vizat de întreprinderi pe care Dexia le controlează în comun.
- (80) Până la 31 decembrie 2014, Dexia va limita valoarea:
- oricărei forme de dividende distribuite de Dexia SA aferente acțiunilor sale ordinare; și
  - oricărei rambursări anticipate discreționare sau plăți a cuponului pe instrumente hibride *Tier 1* sau instrumente *Tier 2* (i) emise de entități unde Dexia deține controlul exclusiv; (ii) deținute de persoane sau entități altele decât Dexia SA și filialele acesteia; și (iii) a căror plată sau exercițiu este discreționar în temeiul dispozițiilor contractuale referitoare la aceste instrumente, astfel încât, după distribuirea sau plata vizate (și ținând cont de eventualele plăți devenite obligatorii ca urmare a plății unui dividend aferent acțiunilor ordinare), *Core Tier 1* al Dexia (calculat în funcție de ultimele conturi anuale consolidate redactate în conformitate cu normele IFRS);

— rămâne superior sau egal cu nivelul de mai jos:

31.12.2009	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014
10,7 %	10,6 %	[...]	[...]	[...]	[...]

— rămâne superior sau egal cu valoarea de (i) 12,5 % din activele ponderate în funcție de riscurile (*risk-weighted assets*) *Legacy Portfolio Management Division* și (ii) 9,5 % din activele ponderate în funcție de riscurile (*risk-weighted assets*) celorlalte activități ale grupului („Core Division”).

(81) Angajamentul menționat la considerentul 80:

- nu aduce atingere cerinței de beneficii distribuibile (în temeiul articolului 617 din Codul belgian al întreprinderilor) la nivelul Dexia;
- nu aduce atingere operațiunilor pe care Dexia va fi obligată, în mod legal, să le efectueze pe instrumente hibride *Tier 1* sau *Tier 2* sau operațiunilor pe care Dexia va fi obligată să le efectueze din astfel de instrumente în temeiul unor contracte încheiate înainte de 1 februarie 2010; și
- va putea fi revizuit în cazul unei schimbări semnificative în definirea fondurilor proprii prudențiale și a normelor contabile aplicabile grupului Dexia.

(82) În plus, neaducând atingere operațiunilor pe care Dexia va fi, în mod legal, obligată să le efectueze sau operațiunilor pe care va fi obligată să le efectueze în temeiul unor contracte încheiate înainte de 1 februarie 2010, pe instrumente hibride *Tier 1* sau *Tier 2*, până la 31 decembrie 2011, Dexia nu va:

- efectua plata cuponului pe instrumente hibride *Tier 1* sau instrumente *Tier 2* deținute de persoane sau entități altele decât Dexia SA și filialele acesteia și a căror plată este discreționară, în temeiul dispozițiilor contractuale referitoare la aceste instrumente;
- aproba sau vota în favoarea plății oricărei forme de dividend de către orice entitate asupra căreia Dexia SA exercită direct sau indirect controlul exclusiv (inclusiv entitățile deținute în procent de 100 %) atunci când o astfel de plată ar antrena o obligație de plată a unui cupon pe instrumente hibride *Tier 1* sau pe instrumente *Tier 2* deținute de alte persoane decât Dexia SA și filialele acesteia; și
- exercita o opțiune discreționară de rambursare anticipată pe instrumentele hibride *Tier 1* sau pe instrumentele *Tier 2* menționate mai sus, la prima liniuță.

(83) Dexia SA nu va efectua distribuirea de dividende aferente acțiunilor sale ordinare până la 31 decembrie 2011. Această interdicție nu se va aplica distribuirilor de dividende realizate în întregime prin atribuirea de noi acțiuni, cu condiția ca valoarea distribuirilor să fie (i) în conformitate cu considerentul 80 și (ii) inferioară sau egală cu 40 % din venitul net realizat de Dexia SA în cadrul exercițiului bugetar 2009 în ceea ce privește distribuțiile efectuate în 2010 și inferioară sau egală cu 40 % din venitul net realizat de Dexia SA în cadrul exercițiului bugetar 2010 în ceea ce privește distribuțiile efectuate în 2011 ⁽¹⁵⁾.

⁽¹⁵⁾ Statele membre în cauză au transmis Comisiei o scrisoare din partea Dexia din 12 februarie 2010, în care se confirmă că nu există niciun titlu de datorie hibridă și subordonată emis de entitățile grupului și ai cărui termeni și condiții să prevadă o obligație de plată a cuponului („coupon pusher”), în ipoteza în care Dexia ar efectua plata unui dividend în acțiuni, cu singura excepție a emisiunii a 500 de milioane de euro realizată de Dexia Funding Luxembourg SA în 2006 (cod ISIN: XS0273230572).

- (84) În acest sens, trebuie reamintit faptul că, în temeiul angajamentelor luate de statele membre în cauză în cadrul deciziei Comisiei din 30 octombrie 2009 de prelungire a garanției, Dexia este obligată să se abțină, de la data deciziei respective și până la data prezentei decizii:
- (i) să declare orice dividend interimar sau să propună Adunării Generale a acționarilor Dexia SA plata oricărei forme de dividende, în favoarea acționarilor Dexia SA;
  - (ii) să aprobe sau să voteze în favoarea plății oricărei forme de dividende de către entități asupra cărora Dexia SA exercită direct sau indirect controlul exclusiv, dar care nu sunt deținute (direct sau indirect) în procent de 100 % de către acestea;
  - (iii) să aprobe sau să voteze în favoarea plății oricărei forme de dividende de către orice entitate asupra căreia Dexia SA exercită direct sau indirect controlul exclusiv (inclusiv entitățile deținute în procent de 100 %) atunci când o astfel de plată ar antrena o obligație de plată a unui cupon pe instrumente hibride *Tier 1* sau pe instrumente perpetue *Upper Tier 2* deținute de persoane sau entități altele decât Dexia SA și filialele acesteia;
  - (iv) să efectueze plata oricărui cupon pe instrumente hibride *Tier 1* sau instrumente perpetue *Upper Tier 2* deținute de persoane sau entități altele decât Dexia SA și filialele acesteia și a căror plată este discreționară în temeiul dispozițiilor contractuale referitoare la aceste instrumente. Dacă totuși această neplată ar fi susceptibilă de a antrena suspendarea plății dividendelor de către Dexia SA aferente veniturilor anului 2009, este posibil ca interdicția precedentă să nu se aplice, în măsura în care Dexia a informat în prealabil Comisia cu privire la acest lucru, iar Comisia a aprobat ad-hoc plata cuponului menționată; sau
  - (v) să exercite o opțiune discreționară de rambursare anticipată a instrumentelor hibride vizate la punctele (iii) și (iv) din prezentul considerent.
- (85) Pentru creșterea competitivității și transparenței în ceea ce privește operațiunile de împrumuturi bancare către colectivitățile locale, Franța se angajează să vegheze ca acestea să își dezvolte practicile concurențiale cu ocazia operațiunilor de aprovizionare cu bani și capital. În acest sens, statul va adresa recomandări colectivităților teritoriale înainte de sfârșitul anului 2010, atât în materie de finanțări bancare, cât și în domeniul utilizării unor produse financiare complexe. Recomandările vor insista asupra interesului economic inerent, în sector, pentru punerea în aplicare a unor măsuri concurențiale și vor sublinia diferențele modalități practice conform cărora vor putea fi puse în aplicare astfel de măsuri. Bunele practici preconizate vor prevedea caracterul public al procedurilor concurențiale pentru împrumuturile cu valorile cele mai importante. În special pentru colectivitățile teritoriale, serviciile care au sarcina de a le sprijini și de a le consilia vor fi sensibilizate cu privire la recomandări. În cazul în care recomandările s-ar dovedi insuficiente pentru a asigura generalizarea unor proceduri de licitație transparente și nediscriminatorii de către colectivitățile locale până în anul 2013 în materie de finanțări bancare, Franța se angajează să facă propuneri normative în acest sens.
- (86) Pentru creșterea competitivității și transparenței în ceea ce privește operațiunile de împrumuturi bancare către colectivitățile locale, guvernul belgian, în acord cu regiunile, se angajează să controleze publicarea de către autoritățile contractante a unor anunțuri privind atribuirea contractelor referitoare la finanțarea autorităților publice locale.

4.3. CESIUNI ȘI LICHIDARE

- (87) Dexia efectuează cesiunile de active enumerate în prezentul considerent:
- (a) cesiunea sau cotarea la bursă a participației de 70 % deținută de grup în filiala sa italiană, Crediop, până la 31 octombrie 2012 ⁽¹⁶⁾;
  - (b) cesiunea, până la 30 iunie 2010, a DEP, filiala franceză a Dexia Insurance Belgium (denumită în continuare „DIB”), care își desfășoară activitatea în domeniile asigurărilor de viață și ingineriei sociale. Semnarea acordului de cesiune a avut loc pe 9 decembrie 2009, iar vânzarea ar trebui să se realizeze în decursul primului semestru al anului 2010;
  - (c) cesiunea sau cotarea la bursă, până la 31 decembrie 2010, a participației de 51 % a Dexia în AdInfo, filială care își desfășoară activitatea în domeniul furnizării de servicii informatice către colectivitățile locale din Belgia;
  - (d) cesiunea participației Dexia în SPE, întreprindere belgiană producătoare de energie, înainte de 31 decembrie 2010;
  - (e) cesiunea participației de 20 % a Dexia în Crédit du Nord (această cesiune s-a realizat la 11 decembrie 2009);
  - (f) închiderea, până în anul 2010, a aproximativ 80 de agenții în Belgia, în cadrul noului model de distribuire a grupului;
  - (g) încetarea următoarelor activități ale RCB Internațional:

⁽¹⁶⁾ Dexia nu va fi obligată să cedeze participația sa în Crediop la un preț excesiv de scăzut (mai puțin de [...] ori valoarea contabilă în 2010 și 2011 și [...] ori valoarea contabilă în 2012).

- (i) cesiunea Experta Jersey, lichidarea Dexia „Private Bank” (PB) Jersey, încetarea activităților PB din Montevideo, încetarea proiectului de dezvoltare PB în Singapore, încetarea proiectului de *consumer finance* în Rusia și încetarea activităților Dexia Asset Management (denumite în continuare „DAM”) în țările din Europa Centrală și de Est, cesiunea activităților de trust ale Experta în Elveția s-a realizat în cursul anului 2009 și la începutul anului 2010;
  - (ii) cesiunea activităților de trust exercitate de Experta în Bahamas, precum și cesiunea filialei daneze a Dexia BIL până la 31 decembrie 2011;
  - (h) cesiunea sau cotarea la bursă, până la 31 octombrie 2012, a participației Dexia în filiala slovacă Dexia Banka Slovensko (denumită în continuare „DBS”) ⁽¹⁷⁾;
  - (i) încetarea și lichidarea următoarelor activități ale PWB internațional:
    - (i) India: cesiunea entității, realizată în 2009;
    - (ii) Elveția (Dexia Public Finance Switzerland) și Suedia (Dexia Norden): închiderea și lichidarea, până la 31 decembrie 2010;
    - (iii) Mexic, Australia și Japonia: lichidarea bilanțului;
  - (j) cesiunea FSA (finalizată la 1 iulie 2009), apoi cesiunea părților Dexia în Assured Guaranty, până la 31 decembrie 2011;
  - (k) cesiunea participației de 49 % a grupului în Kommunalkredit Austria (KA), realizată în al 4-lea trimestru din 2008;
  - (l) cesiunea sau cotarea la bursă a Deniz Emeklilik, filiala de asigurări a DenizBank, până la 31 octombrie 2012;
  - (m) cesiunea participației de 60 % a grupului în Dexia Sabadell, până la 31 decembrie 2013;
  - (n) cesiunea accelerată a portofoliului de obligațiuni al Dexia cu [10-20] miliarde de euro pe an în 2010 și 2011, [5-15] miliarde de euro până la [10-20] miliarde de euro în 2012, [0-10] până la [5-15] miliarde de euro pe an în 2013 și 2014;
  - (o) lichidarea activităților Standby Bond Purchase Agreements (denumit în continuare „SBPA”) și Tender Option Bonds (denumit în continuare „TOB”) (SUA/Canada).
- (88) Planul de restructurare conduce la reducerea cu 35 % a dimensiunii totale a bilanțului Dexia la 31 decembrie 2014, în raport cu valoarea acestuia la 31 decembrie 2008. Statele membre în cauză se angajează ca Dexia să efectueze reducerile dimensiunii bilanțului său, redate în tabelul nr. 6 de mai jos.

⁽¹⁷⁾ Dexia nu va fi obligată să cedeze DBS la un preț excesiv de scăzut (mai puțin de [...] ori valoarea contabilă în 2010 și [...] ori în 2011).

Tabelul 6

Reducerea dimensiunii bilanțului grupului, al „core division” și al LPMD

(în miliarde EUR)

	31.12.2008	31.12.2009	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014
Bilanțul total al grupului	651	580	[510-550]	[485-545]	[425-490]	[405-465]	427
Total LPMD		162	[120-140]	[100-120]	[80-110]	[70-100]	79
Total core division		419	[390-410]	[385-415]	[345-380]	[335-365]	353

4.4. PUNEREA ÎN APLICARE A ANGAJAMENTELOR

- (89) În fiecare semestru, un expert independent transmite Comisiei un raport cu privire la punerea în aplicare a angajamentelor din planul de restructurare. Raportul cuprinde în special o expertiză detaliată privind (i) respectarea diminuării dimensiunii bilanțului menționate la considerentul 88; (ii) respectarea celor trei rate de lichiditate și de finanțare menționate la considerentul 69; și (iii) respectarea angajamentului cu privire la RAROC ⁽¹⁸⁾ menționat la considerentul 70. În plus:
- raportul este transmis, cel mai târziu, la o lună după prezentarea conturilor semestriale și aprobarea conturilor anuale și, în orice caz, înainte de 1 octombrie și 30 aprilie ale fiecărui an;
  - în cazul în care, în raportul prezentat înainte de 1 octombrie al fiecărui an, expertul independent identifică riscul ca obiectivele anuale prevăzute în planul de restructurare să nu fie atinse la sfârșitul anului în curs, autoritățile statelor membre în cauză prezintă Comisiei, în luna următoare transmiterii raportului, măsurile avute în vedere în ceea ce privește Dexia care permit, prin mijloace adecvate, atingerea obiectivelor înainte de sfârșitul anului;
  - în cazul în care, în raportul prezentat înainte de 30 aprilie al fiecărui an, expertul independent constată că obiectivele anuale prevăzute în planul de restructurare nu sunt atinse, autoritățile statelor membre în cauză prezintă Comisiei, în luna următoare transmiterii raportului, măsurile avute în vedere în ceea ce privește Dexia care permit, prin mijloace adecvate, atingerea obiectivelor înaintea datei de 30 iunie a anului în curs;
  - în cazul în care măsurile avute în vedere nu sunt prezentate în intervalul prescris sau dacă obiectivele nu sunt atinse înainte de 30 iunie (în ceea ce privește măsurile prezentate, dacă este cazul, după raportul care trebuie depus înainte de 30 aprilie), Comisia poate, în temeiul dispozițiilor Regulamentului (CE) nr. 659/1999 al Consiliului ⁽¹⁹⁾, să inițieze din nou procedura oficială de investigare [...].
- (90) Autoritățile belgiene, franceze și luxemburghize vor supune aprobării prealabile a Comisiei, cel mai târziu în termen de o lună după prezenta decizie, o listă de una până la trei persoane, alese de comun acord cu Dexia, pentru numirea în calitate de expert independent. Expertul independent trebuie să aibă competențele necesare și nu trebuie să fie implicat într-o situație de conflict de interese în timpul exercitării mandatului. Comisia va putea fie să aprobe, fie să respingă expertul (experții) independent (independenți) propus (propuși). În cazul în care Comisia respinge expertul (experții) independent (independenți) propus (propuși), Dexia și autoritățile belgiene, franceze și luxemburghize vor propune, în interval de o lună după comunicarea respingerii, de la unul până la trei noi candidați care, de asemenea, vor trebui aprobați sau respinși de Comisie. Dacă, în final, toți candidații propuși sunt respinși de Comisie, Comisia va desemna un expert independent. Costul prestațiilor expertului independent va fi suportat de Dexia.

⁽¹⁸⁾ RAROC reflectă costurile din sectorul PWB, iar metodologia și calculul RAROC și al componentelor sunt exacte.⁽¹⁹⁾ JO L 83, 27.3.1999, p. 1.

(91) În cazul în care unul dintre angajamentele de cesiune de active menționate la considerentul 87 literele (a), (c), (d), (h), (l) sau (m) nu este îndeplinit în intervalele stabilite și în absența aprobării de către Comisie a unui angajament alternativ, autoritățile franceze, belgiene și luxemburghize vor supune aprobării prealabile a Comisiei și, cel mai târziu, la o lună după data limită stabilită pentru cesiune, o listă de una până la trei persoane, alese în acord cu Dexia, pentru numirea ca mandatar(i) însărcinat(ă) cu punerea în aplicare a cesiunilor menționate. Mandatarul însărcinat cu cesiunea trebuie să fie independent, să aibă competențele solicitate și să nu fie confruntat cu o situație de conflict de interese în timpul exercitării mandatului său. Comisia va putea fie să aprobe, fie să respingă mandatarul (mandatarii) propus (propuși). În cazul în care Comisia respinge mandatarul (mandatarii) însărcinat(ă) cu cesiunea propus (propuși), Dexia și autoritățile franceze, belgiene și luxemburghize vor propune, în intervalul de o lună de la comunicarea respingerii, de la unul până la trei noi candidați care, de asemenea, vor trebui aprobați sau respinși de Comisie. Dacă, în final, toți candidații propuși sunt respinși de Comisie, aceasta va desemna un mandatar, pe care Dexia îl va numi sau va contribui la numirea lui, pe baza unui mandat aprobat de Comisie.

(92) Autoritățile franceze, belgiene și luxemburghize se angajează ca Dexia să acorde atribuțiile de reprezentare necesare și adecvate mandatului însărcinat cu cesiunea (i) pentru a efectua cesiunea activelor menționate la considerentul 91 (inclusiv orice atribuție necesară pentru a asigura buna executare a documentelor solicitate pentru punerea în aplicare a cesiunii); și (ii) pentru a efectua orice acțiune sau declarație necesară sau adecvată pentru a realiza cesiunea, inclusiv numirea unor consilieri pentru a însoți procesul de cesiune. Mandatarul însărcinat cu cesiunea va include în contractul (contractele) de vânzare-cumpărare termenii și condițiile uzuale și rezonabile pe care le va considera adecvate pentru a încheia vânzarea în anul următor numirii mandatului. Mandatarul însărcinat cu cesiunea va organiza procesul de vânzare astfel încât să asigure o cesiune [...]. Costurile prestațiilor mandatului însărcinat cu cesiunea vor fi suportate de Dexia.

V. MOTIVE CARE JUSTIFICĂ INIȚIEREA PROCEDURII OFICIALE

(93) Comisia reamintește că procedura oficială de investigare inițiată prin decizia sa din 13 martie 2009 se referă, în același timp, la planul inițial de restructurare al Dexia notificat Comisiei de către statele membre în cauză în februarie 2009 și la măsura FSA.

(94) Mai întâi, având în vedere dificultățile întâmpinate de Dexia în timpul crizei financiare și valoarea foarte mare

a ajutoarelor primite, Comisia a exprimat îndoiele în ceea ce privește:

- capacitatea planului inițial de restructurare de a restabili viabilitatea pe termen lung a grupului, în lipsa ajutorului de stat și în cel mai scurt timp;
- natura măsurilor de restructurare propuse, care rămâneau sub nivelul solicitat în Comunicarea Comisiei privind restabilirea viabilității și evaluarea măsurilor de restructurare luate în sectorul financiar în contextul crizei actuale, în conformitate cu normele privind ajutoarele de stat⁽²⁰⁾ (denumită în continuare „Comunicarea privind restructurările bancare”);
- capacitatea măsurilor propuse de a garanta faptul că denaturările concurenței sunt limitate și că hazardul moral este tratat prin limitarea la minimum necesar a ajutoarelor și printr-o repartizare adecvată a sarcinilor între beneficiari și statele membre în cauză.

(95) Ulterior, în ceea ce privește măsura FSA, Comisia a considerat, în decizia din 13 martie 2009, că garanția în sine, precum și acoperirea din punctul de vedere al activelor și împărțirea costurilor între Dexia și statele membre în cauză erau compatibile cu piața internă. Cu toate acestea, rămâneau de verificat evaluarea activelor și remunerația garanției, precum și cea a titlurilor pe care trebuie să le emită Dexia peste prima tranșă de 4,5 miliarde de apeluri în cadrul contractului Put. Prin urmare, Comisia a hotărât să includă aceste aspecte ale măsurii FSA în cadrul procedurii oficiale de investigare inițiate cu privire la planul de restructurare a Dexia. De asemenea, Comisia a precizat în aceeași decizie că existența garanției, portofoliul de active acoperite și nivelul primelor pierderi suferite de Dexia nu făceau obiectul procedurii inițiate prin decizia menționată anterior.

VI. OBSERVAȚIILE PĂRȚILOR INTERESATE

(96) Comisia menționează că nu a primit nicio observație din partea părților interesate în cadrul procedurii oficiale de investigare inițiate împotriva măsurilor de ajutor în favoarea Dexia.

(97) În schimb, înainte de inițierea procedurii, un concurent al DBB a depus o plângere oficială la serviciile Comisiei împotriva majorării de trei miliarde de euro a capitalului subscris de autorități și de acționarii belgieni ai Dexia, precum și împotriva garanției acordate de statul belgian împrumuturilor interbancare și asimilate în favoarea Dexia. Plângerea este motivată de faptul că:

⁽²⁰⁾ JO C 195, 19.8.2009, p. 9.

- ajutorul nu ar putea fi considerat proporțional, în special din cauza prețului de subscriere a acțiunilor ordinare emise de Dexia în cadrul măsurii de recapitalizare: prețul de 9,9 EUR, bazat pe media cursurilor din cele treizeci de zile care precedă operațiunea, este superior prețului pe care l-ar fi plătit un investitor care operează într-o economie de piață, ținând cont de circumstanțele foarte degradate în ceea ce privește valorile financiare în momentul emisiunii;
- ajutorul nu ar putea fi considerat ca limitat la minimumul necesar în măsura în care valoarea recapitalizării a permis consolidarea ratei de fonduri proprii Tier 1 ale Dexia de la 11 % la 14 %, făcând din aceasta una dintre băncile europene cele mai bine dotate în această privință;
- ajutorul ar conduce la importante denaturări ale concurenței în măsura în care ar fi permis grupului Dexia să perceapă tarife pentru depozitele primite de la clientelă superioare mediei băncilor cu tradiție care își desfășoară activitatea pe piața belgiană.

VII. OBSERVAȚIILE STATELOR MEMBRE ÎN CAUZĂ

7.1. OBSERVAȚIILE GUVERNULUI BELGIAN CU PRIVIRE LA PLÂNGEREA PRIMITĂ DE COMISIE

- (98) În temeiul versiunii neconfidențiale a formularului de plângere depus la serviciile Comisiei, autoritățile belgiene și-au formulat observațiile cu privire la motivația plângerii.
- (99) În ceea ce privește prețul de subscriere a acțiunilor emise de Dexia în cadrul operațiunii de recapitalizare, autoritățile belgiene subliniază că prețul de 9,9 EUR pe acțiune, care corespunde cursului mediu din cele treizeci de zile care precedă operațiunea, a fost stabilit în conformitate cu dispozițiile articolului 598 din Codul belgian al întreprinderilor. Acesta din urmă precizează, într-adevăr, că, în cazul unei majorări a capitalului contra numerar rezervate uneia sau mai multor persoane specifice, prețul de emisiune a noilor acțiuni nu poate fi inferior mediei cursurilor din cele treizeci de zile care precedă operațiunea. Prin urmare, prețul acțiunilor emise în cadrul operațiunii de recapitalizare a Dexia a fost stabilit în temeiul unor dispoziții legale impuse părților prezente.
- (100) Pe de altă parte, autoritățile belgiene subliniază că reclamantul pune sub semnul întrebării necesitatea recapitalizării pe motiv că Dexia traversa o criză de lichiditate, și nu o criză de solvabilitate și că recapitalizarea nu ar fi condus decât la consolidarea fondurilor proprii Tier 1 ale Dexia la un nivel superior celui al băncilor europene comparabile. Or, potrivit autorităților belgiene, aceste afirmații nu țin cont de necesitățile de solvabilitate ale Dexia la sfârșitul lui septembrie 2008, astfel cum rezultau din creșterea riscurilor și din pierderile previzibile în cel

de-al treilea și în cel de-al patrulea trimestru al anului 2008, datorită expunerii grupului la diverse instituții pe cale de faliment sau aflate în dificultate (Lehman Brothers, Depfa, Bradford & Bingley, bănci irlandeze și islandeze), din pierderile așteptate în urma expunerilor FSA, precum și din numeroase deprecieri ale unor active legate de degradarea ratingurilor mai multor instituții de credit care au garantat titluri deținute de Dexia.

- (101) În sfârșit, în ceea ce privește denaturările concurenței ocazionate de măsurile de sprijin în favoarea Dexia, autoritățile belgiene subliniază că intervențiile ad-hoc ale statului belgian în favoarea Dexia erau justificate în scopul de a evita o criză sistemică și nu diferă, în această privință, de intervențiile altor state membre autorizate de Comisie în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (b) din TFUE. În plus, în ceea ce privește tarifele practicate de Dexia pentru depozitele primite de la clienți, autoritățile belgiene au transmis o notă a Dexia care compară tarifele practicate de Dexia cu cele practicate de concurenții săi pentru același tip de servicii oferite pe piața belgiană (ING, Deutsche Bank, Fortis, Axa, Citibank, Rabobank și KBC). Astfel, tarifele practicate de Dexia sunt conforme celor ale concurenților săi. În aceeași notă, Dexia subliniază de asemenea că tarifele vizate în plângere acoperă numai depozitele primite pe Internet, care nu reprezintă decât o mică proporție ([10-15] %) din totalitatea depozitelor primite de la clienți.

- (102) Astfel, contrar argumentelor formulate în plângere, autoritățile belgiene consideră că măsurile de sprijin în favoarea Dexia sunt compatibile cu piața internă în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (b) din TFUE.

7.2. OBSERVAȚIILE STATELOR MEMBRE CU PRIVIRE LA INIȚIEREA PROCEDURII

- (103) Statele membre în cauză au furnizat Comisiei observațiile lor comune privind procedura oficială de investigare inițiată prin decizia din 13 martie 2009. Observațiile statelor membre în cauză se referă în același timp la calificarea drept ajutor a măsurilor notificate și la compatibilitatea măsurilor menționate cu piața internă.

7.2.1. CALIFICAREA DREPT AJUTOR A MĂSURILOR NOTIFICATE

7.2.1.1. Majorarea capitalului

- (104) În observațiile lor, statele membre în cauză consideră, mai întâi, că acțiunile Dexia subscrise de acționarii săi tradiționali (Caisse des Dépôts et Consignations, denumită în continuare „CDC”, CNP Assurances, Holding Communal, Ethias și Arcofin) în cadrul operațiunii de recapitalizare nu cuprind niciun element constitutiv de ajutor de stat. Într-adevăr, statele membre în cauză reamintesc că întreprinderile sunt angajate

împreună în cadrul Dexia, printr-un pact între acționari încheiat într-un acord din 28 august 2007, supus dreptului privat. De aceea, pentru a salva interesele acestui bloc de acționari, era indispensabilă o participare a fiecăruia la majorarea capitalului. În plus, dată fiind urgența operațiunii de recapitalizare, era logic ca Dexia să se întoarcă în special către acționarii de referință pentru a realiza acest lucru. Statele membre în cauză au subliniat că decizia CDC, a CNP Assurances, a Holding Communal, a Ethias și a Arcofin de a lua parte la majorarea capitalului nu trebuia să le fie imputată acestora și, în plus, în ceea ce privește Arcofin și Ethias, aceasta nu fusese finanțată din resurse de stat.

7.2.1.2. Operațiunea de LA

(105) În plus, autoritățile belgiene consideră că operațiunea de LA acordată grupului Dexia de către BNB, în cooperare cu Banque de France, nu constituie un ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE, pe motiv că operațiunile de LA intră în misiunile normale ale băncilor centrale naționale, în special în misiunea acestora de a contribui la stabilitatea sistemului financiar în calitatea lor de creditor de ultimă instanță în cazul apariției unor probleme temporare de lichiditate a unei bănci care, în plus, este solvabilă. Într-adevăr:

— în momentul instituirii operațiunii de LA, autoritățile financiare au confirmat că nu aveau niciun motiv să creadă că Dexia era insolubilă;

— acordarea de LA era garantată cu suficiente garanții furnizate de Dexia și la care BNB și Banque de France au aplicat marje de securitate („haircut”) importante și în funcție de calitatea acestor garanții;

— LA s-a acordat la rate ale dobânzii dezavantajoase și chiar prohibitive;

— BNB și Banque de France au aprobat acordarea de LA, prelungirea acesteia și a sumelor împrumutate în acest cadru, în orice moment, în totală autonomie și în mod cu totul discreționar;

— acordarea de LA este o măsură temporară: creditele acordate în cadrul operațiunii de LA sunt limitate la o zi („overnight”), cu posibilitatea de reînnoire în temeiul unei decizii a băncii centrale creditoare.

(106) În plus, autoritățile belgiene subliniază că operațiunea de LA în favoarea Dexia a fost aprobată de Consiliul Guvernatorilor Băncii Centrale Europene (denumită în continuare „BCE”) (în limita unui plafon maxim de [...]

miliarde de euro). Calificarea operațiunii de LA drept ajutor de stat ar face-o incompatibilă cu principiul interdicției privind finanțarea monetară cuprinsă în articolul 123 din TFUE. Într-adevăr, în temeiul acestui principiu, din punct de vedere juridic este imposibil să se impute unui stat membru actele impuse de o bancă centrală națională în exercitarea misiunilor sale, atât timp cât respectiva bancă centrală respectă condițiile impuse pentru exercitarea acestei misiuni de către BCE. Or, operațiunea de LA acordată grupului Dexia îndeplinește toate condițiile impuse de BCE. În special, aceasta corespunde exigenței conform căreia furnizarea unei LA trebuie decisă în mod cu totul independent și discreționar de banca sau de băncile centrale naționale în cauză.

(107) Potrivit autorităților belgiene, numai faptul că orice LA acordată de BNB beneficiază automat de garanția statului belgian nu este de natură să modifice această concluzie. În primul rând, în momentul în care Comitetul de conducere al BNB, în mod independent, a luat decizia de a acorda operațiunea de LA grupului Dexia, garanția de stat nu exista. Prin urmare, aceasta nu a putut fi luată în considerare în luarea deciziei. Mai ales, faptul că legiuitorul belgian a fost obligat să prevadă o garanție explicită a statului belgian pentru aceste operațiuni – fără a fi legată de dosarul Dexia –, în timp ce în alte state membre nu se întâmplă astfel, rezultă din specificitatea de acționariat a BNB, care este o societate cotate la bursă cu acționari privați, în timp ce celelalte bănci centrale naționale nu au, în general, acționari privați. De aceea, această garanție face parte integrantă din statutul organic al BNB și are drept scop să permită BNB să își îndeplinească misiunea de creditor de ultimă instanță. O astfel de garanție explicită nu este necesară în cazul altor bănci centrale care sunt deținute în procent de 100 % de statul respectiv. Caracterul automat al garanției de stat a fost prevăzut în mod expres pentru a se asigura că operațiunile de LA ale BNB sunt în conformitate cu principiile interdicției privind finanțarea monetară și corespund astfel criteriilor practicii decizionale ale Comisiei astfel cum au fost enunțate, în special, în decizia Northern Rock ⁽²¹⁾.

(108) În sfârșit, autoritățile belgiene subliniază că, în cazul în care Comisia ar trebui totuși să considere operațiunea de LA drept ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE, valoarea ajutorului ar trebui calculată pe baza diferenței dintre dobânda aplicată și dobânda de referință menționată în comunicarea Comisiei privind revizuirea metodei de calcul a ratelor de referință și a celor de actualizare („Comunicarea privind ratele de referință”) ⁽²²⁾. În plus, valoarea ajutorului ar trebui, în orice caz, limitată la jumătate din valoarea totală a LA, corespunzătoare valorii efective acordate grupului Dexia de BNB, cealaltă jumătate fiind acordată în numele și pe

⁽²¹⁾ Decizia Comisiei din 5 decembrie 2007, Northern Rock, cazul NN 70/07 (JO C 43, 16.2.2008) și comunicatul de presă IP/08/1557 din 16 februarie 2008.

⁽²²⁾ Comunicarea Comisiei privind revizuirea metodei de calcul a ratelor de referință și a celor de actualizare (JO C 14, 19.1.2008, p. 6).

riscul Banque de France. Or, aceasta din urmă nu beneficiază de nicio garanție expresă a statului francez, iar garanția statului belgian nu se poate aplica, în mod evident, unei operațiuni făcute în numele și pe riscul unei bănci centrale străine.

7.2.1.3. Măsura FSA

- (109) Autoritățile din statele membre în cauză consideră că probabilitatea ca garanția acordată de statul belgian și de cel francez pentru activele FSAM să fie pusă în aplicare în mod efectiv este mică: pragul de 4,5 miliarde USD care constituie plafonul expunerii la primele pierderi suferite de Dexia este, într-adevăr, superior scenariilor celor mai pesimiste privind pierderile economice ale portofoliului. În consecință, valoarea ajutorului eventual al statelor ar trebui considerată nulă, chiar și într-un scenariu pesimist.

7.2.2. COMPATIBILITATEA MĂSURILOR NOTIFICATE

7.2.2.1. Măsura FSA

- (110) Mai întâi, statele membre în cauză comunică Comisiei că, potrivit opiniei lor, măsura FSA nu se încadrează în domeniul de aplicare a comunicării Comisiei privind tratamentul activelor depreciate în sectorul bancar al Comunității ⁽²³⁾ (denumită în continuare „Comunicarea privind activele depreciate”), pe motiv că:

- măsura FSA nu este, la drept vorbind, o garanție pentru active, ci o garanție pentru obligațiile Dexia față de FSAM în cadrul propriei sale garanții (prin intermediul Put): numai în cazul în care Dexia nu își onorează obligațiile de a cumpăra activele respective de la FSAM în cazul exercitării Put va fi solicitată garanția statului belgian și a celui francez; în consecință, măsura FSA nu antrenează un transfer și nici o cesiune automată a activelor;
- măsura nu vizează să garanteze portofoliul FSAM în favoarea Dexia, ci să facă posibilă o operațiune de cesiune realizată în caz de urgență și necesară restructurării Dexia;
- operațiunea de cesiune menționată a fost realizată în urma unui proces deschis și transparent, ceea ce, prin analogie cu cazurile de privatizare, ar trebui să conducă la concluzia că aceasta nu conține niciun element constitutiv de ajutor de stat;
- întrucât măsura, notificată înainte de data adoptării Comunicării privind activele depreciate (25 februarie 2009), a fost deja declarată compatibilă cu punctul 16 din Liniile directoare privind ajutoarele de stat

pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate ⁽²⁴⁾, nu este necesar să se solicite ca aceasta să fie compatibilă și cu Comunicarea privind activele depreciate.

- (111) În plus, statele membre în cauză subliniază că, deși măsura FSA trebuia apreciată în lumina Comunicării privind activele depreciate, Comisia dispune de toate elementele care îi permit să constate că măsura menționată este compatibilă cu piața internă, în special pe motiv că:

- împărțirea costurilor este în conformitate cu Comunicarea privind activele depreciate, în special datorită valorii primelor pierderi suferite de Dexia, care reprezintă mai mult de 36 % din valoarea nominală a portofoliului de active acoperite, reprezentând un prag mult superior minimului de 10 % stabilit în Comunicarea privind activele depreciate; în plus, în cazul apelului la garanție al statului belgian și al celui francez, după prima tranșă de pierderi, acestea sunt rambursate de Dexia în titluri de fonduri proprii, a căror emisiune va avea un efect de diluare asupra celorlalți acționari ai grupului;
- măsura face obiectul unei remunerații de piață, egală cu media CDS pe 5 ani a Dexia (calculată pentru perioada cuprinsă între 1 ianuarie 2007 și 31 august 2008) plus 70 de puncte de bază, adică 113 puncte de bază; statele membre în cauză subliniază, în această privință, că nivelul remunerației a crescut cu 21 de puncte de bază față de valoarea notificată inițial Comisiei;
- pierderea economică la activele acoperite de măsură, astfel cum a fost evaluată de părțile independente, conform unei metodologii validate de autoritățile naționale de control, este suportată în întregime de Dexia în măsura în care, astfel cum s-a menționat mai sus, pierderea maximă rămâne inferioară valorii primelor pierderi suferite de Dexia.

- (112) În consecință, statele membre în cauză consideră măsura FSA ca fiind compatibilă cu piața internă, iar valoarea ajutorului cuprins în măsură ca fiind nulă.

7.2.2.2. Planul inițial de restructurare

- (113) Statele membre în cauză nu împărtășesc îndoielele exprimate de Comisie cu privire la capacitatea planului inițial de restructurare notificat Comisiei în februarie 2009 de a restabili viabilitatea pe termen lung a băncii, de a preveni denaturările excesive de concurență și de a asigura o distribuire adecvată a costurilor de restructurare.

⁽²³⁾ JO C 72, 26.3.2009, p. 1.

⁽²⁴⁾ JO C 244, 1.10.2004, p. 2.

- (114) Într-adevăr, în observațiile lor, statele membre în cauză consideră că măsurile notificate Comisiei permit asigurarea viabilității pe termen lung a grupului Dexia, în măsura în care:
- reducerea prevăzută a portofoliului de obligațiuni al Dexia pentru anul 2010 se ridică la [15-30] miliarde de euro (dintre care [...] miliarde de euro de cesiuni), aceeași sumă ca și pentru anul 2011, ceea ce apare credibil și chiar, mai degrabă, conservator în lumina experienței recente a Dexia;
  - scenariul de restabilire a lichidității, care vizează în special reducerea cu 100 de miliarde de euro a deficitului de lichidități pe termen scurt al Dexia la sfârșitul anului 2010, este realist, în special datorită restabilirii condițiilor de finanțare pe piața titlurilor de creanță și pe piața obligațiunilor ipotecare;
  - ipotezele macroeconomice care stau la baza planului de restructurare al Dexia sunt foarte conservatoare;
  - incertitudinile menționate de Comisie în ceea ce privește evoluția viitoare a pieței financiare a colectivităților locale nu au decât un mic impact asupra activității Dexia, în măsura în care această piață este puțin sensibilă la condițiile macroeconomice, iar o scădere a noii producții de împrumuturi către colectivitățile locale are, în plus, un impact marginal asupra veniturilor Dexia.
- (115) În plus, statele membre în cauză subliniază că totalitatea măsurilor de restructurare notificate în februarie 2009 privesc activități rentabile, fie că este vorba de activitățile PWB, fie de reducerea sferei activităților RCB. În consecință, toate măsurile propuse trebuie să fie luate în considerare în evaluarea măsurilor care vizează reducerea denaturărilor excesive ale concurenței.
- (116) În sfârșit, statele membre în cauză consideră că evaluarea valorii ajutorului făcută de Comisie în decizia sa din 13 martie 2009 este inexactă, deoarece adaugă sume incorecte și de natură diferită pentru a ajunge la o valoare globală a ajutorului de ordinul a [170-210] miliarde de euro. Această sumă, în lumina căreia trebuie evaluată distribuția costurilor de restructurare între Dexia și statele membre în cauză, ar fi, prin urmare, supraestimată. În schimb, participarea grupului Dexia la costurile de restructurare este, potrivit statelor membre în cauză, subestimată în măsura în care nu se ține cont de reducerea noii producții de împrumuturi prevăzută de Dexia și de statele membre în cauză în planul de restructurare, care trebuie considerată ca o contribuție proprie a grupului Dexia la costurile de restructurare.
- (117) În concluzie, statele membre în cauză susțin decizia Comisiei de a autoriza definitiv măsura FSA cu scopul de a permite cesiunea FSA către Assured Guaranty, care constituie un element esențial în restabilirea viabilității și reducerea profilului de risc al grupului. În schimb, statele membre în cauză consideră că îndoielile Comisiei privind celelalte măsuri sunt nefondate.
- ### 7.3. OBSERVAȚIILE STATELOR MEMBRE CU PRIVIRE LA PLANUL DE RESTRUCTURARE
- (118) În completarea informațiilor de mai sus, formulate pe baza planului inițial de restructurare notificat Comisiei în februarie 2009, statele membre în cauză au transmis Comisiei observațiile lor cu privire la măsurile complementare de restructurare notificate Comisiei la 9 februarie 2010.
- (119) În această privință, statele membre în cauză consideră că planul de restructurare ar permite consolidarea viabilității pe termen lung a grupului, permițând grupului Dexia să grăbească ieșirea din garanția la refinanțare, și ar răspunde tuturor celorlalte probleme ridicate de Comisie în deciziile sale din 13 martie 2009 și din 30 octombrie 2009. Toate măsurile de restructurare notificate între februarie 2009 și februarie 2010 ar forma, luate în ansamblu, un proiect de restructurare și de compensare a unor eventuale denaturări ale concurenței în conformitate cu exigențele formulate de Comisie în deciziile sale și în cursul reuniunilor cu reprezentanții statelor membre în cauză și ai Dexia.
- (120) De asemenea, statele membre în cauză subliniază că, pentru a aprecia planul de restructurare, Comisia va trebui să țină cont de diferențele obiective dintre situația grupului Dexia și cea a celorlalte instituții bancare pentru care Comisia a aprobat planuri de restructurare în cursul ultimelor luni. În special, spre deosebire de celelalte instituții:
- Dexia a devenit deja profitabilă, cu un venit net pozitiv încă din primul trimestru al anului 2009 și pe parcursul trimestrelor următoare;
  - punerea în aplicare a planului care asigură restabilirea viabilității pe termen lung a grupului Dexia a început deja, în special prin cesiunea FSA și reducerea deficitului de lichidități pe termen scurt cu 100 de miliarde de euro, obiectiv atins deja în proporție de 75 % în al treilea trimestru al anului 2009;

- activitățile principale ale Dexia (PWB și RCB) prezintă un profil de risc scăzut din punct de vedere intrinsec. Remunerația așteptată de un investitor de piață ține cont de acest factor de diferențiere și permite un nivel de „return on equity” (ROE) inferior celui al altor instituții cu risc mai mare;
- Dexia a plătit și va plăti statelor membre în cauză, ca remunerație pentru ajutoarele acordate, o remunerație semnificativă, al cărei nivel depășește în anumite cazuri (în special garanția pentru portofoliul FP al FSA) nivelul prescris de liniile directoare ale Comisiei.

VIII. EVALUAREA AJUTORULUI

8.1. EXISTENȚA AJUTORULUI

- (121) Comisia trebuie să evalueze dacă măsurile în cauză constituie ajutoare de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE. Articolul menționat stipulează, într-adevăr, că „cu excepția derogărilor prevăzute de tratate, sunt incompatibile cu piața internă ajutoarele acordate de state sau prin intermediul resurselor de stat, sub orice formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a producătorii anumitor bunuri, în măsura în care acestea afectează schimburile comerciale dintre statele membre”. Prin urmare, Comisia trebuie să examineze, pentru fiecare măsură, dacă sunt îndeplinite criteriile cumulative prevăzute la articolul 107 alineatul (1) din TFUE.

8.1.1. MAJORAREA CAPITALULUI

- (122) În ceea ce privește existența ajutorului legată de majorarea capitalului, Comisia se referă la decizia sa din 13 martie 2009 în care a stabilit că intervențiile statului și regiunilor belgiene și ale statelor francez și luxemburghez constituie ajutoare de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE. În plus, Comisia consideră, în circumstanțele specifice cazului de față, că conduita CDC și a Holding Communal este, de asemenea, imputabilă statului.
- (123) Conform jurisprudenței, numai faptul că un operator economic se află sub controlul statului nu este suficient pentru a imputa statului măsurile luate de acesta⁽²⁵⁾. Cu toate acestea, reiese de asemenea din jurisprudența Curții că, în măsura în care este foarte dificil pentru Comisie, din cauza relațiilor privilegiate existente între CDC și Holding Communal, pe de o parte, și statul respectiv, pe de altă parte, să demonstreze că, în acest caz, deciziile de a injecta capital în Dexia au fost luate efectiv la recomandarea autorităților publice, imputabili-

litatea acestor măsuri statului poate fi dedusă dintr-o serie de indicii proprii circumstanțelor în care au intervenit măsurile⁽²⁶⁾.

- (124) Indicii precum, în special, „integrarea întreprinderii în structurile administrației publice, natura activităților sale și desfășurarea acestor activități pe piață în condiții normale de concurență cu agenții economici privați, statutul juridic al întreprinderii, aceasta aflându-se sub incidența dreptului public sau a legislației comune a societăților, intensitatea tutelei exercitate de autoritățile publice asupra gestionării întreprinderii sau orice alt indiciu care să demonstreze, în cazul respectiv, implicarea autorităților publice sau improbabilitatea neimplicării acestora în adoptarea unei măsuri, având în vedere, de asemenea, amploarea acesteia, conținutul sau condițiile pe care le presupune” pot fi pertinente pentru a concluziona că o măsură de ajutor luată de o întreprindere publică poate fi imputată statului⁽²⁷⁾.

- (125) În acest caz, trebuie să se constate, pe de o parte, că:

— în ceea ce privește CDC, aceasta este o instituție publică plasată de legea franceză a finanțelor din 28 aprilie 1816 sub supravegherea și garanția autorității legislative, care exercită misiuni de interes general (finanțarea organismelor de interes public, în special), este guvernată de dispoziții legale și normative, iar directorul său general, precum și principalii directori sunt numiți de către președintele

⁽²⁶⁾ Hotărârea *Franța/Comisia*, menționată anterior, punctele 52, 55 și 56.

⁽²⁷⁾ Hotărârea *Stardust* menționată anterior, punctele 56 și 57:

„(56) Alte indicii ar putea fi, după caz, pertinente pentru a concluziona că o măsură de ajutor luată de o întreprindere publică este imputabilă statului, precum, în special, integrarea sa în structurile administrației publice, natura activităților sale și desfășurarea acestor activități pe piață în condiții normale de concurență cu agenții economici privați, statutul juridic al întreprinderii, aceasta aflându-se sub incidența dreptului public sau a legislației comune a societăților, intensitatea tutelei exercitate de autoritățile publice asupra gestionării întreprinderii sau orice alt indiciu care să demonstreze, în cazul respectiv, implicarea autorităților publice sau improbabilitatea neimplicării în adoptarea unei măsuri, având în vedere, de asemenea, amploarea acesteia, conținutul sau condițiile pe care le presupune.

(57) Simpla împrejurare că o întreprindere publică a fost constituită sub forma unei societăți de capitaluri de drept comun, având în vedere autonomia pe care această formă juridică este susceptibilă să i-o confere, nu poate fi considerată suficientă pentru a exclude ipoteza ca o măsură de ajutor luată de o asemenea societate să fie imputabilă statului (a se vedea, în acest sens, hotărârea din 21 martie 1991, *Italia/Comisia*, C-305/89, menționată anterior, punctul 13). Într-adevăr, existența unei situații de control și posibilitățile reale de exercitare a unei influențe dominante pe care aceasta le presupune în practică se opun excluderii de la bun început a oricărei imputabilități față de stat a unei măsuri luate de o asemenea societate și, în consecință, a riscului încălcării normelor tratatului referitoare la ajutoarele de stat, în pofida pertinentei ca atare a formei juridice a întreprinderii publice drept indiciu, printre altele, care permite stabilirea într-un caz concret a implicării sau nu a statului.”

⁽²⁵⁾ A se vedea, în acest sens, hotărârea din 16 mai 2002, *Franța/Comisia* (denumită hotărârea „Stardust”), C-482/99, Rec. P. I-4397, punctele 52 și 58.

Republicii Franceze și de guvernul francez⁽²⁸⁾; în perioada în cauză și prin derogare de la dreptul comun, CDC nu era supusă controlului Comisiei bancare sau al Agenției Participațiilor Statului, nici impozitului pe întreprinderile care varsă o „contribuție voluntară” către stat;

- în ceea ce privește Holding communal, acesta are drept acționari 599 de comune și provincii belgiene și constituie vehiculul esențial al finanțării colectivităților locale; toți membrii consiliului său de administrație sunt consilieri comunali, primari sau consilieri comunali; statuturile Holding Communal stipulează că acesta se supune controlului Ministerului de Finanțe și de Interne conform modalităților stabilite de lege; în această privință, trebuie menționat că cei doi comisari ai guvernului (reprezentând Ministerul de Finanțe, respectiv Ministerul de Interne) au puterea de a se opune unei decizii a consiliului de administrație al Holding Communal; or, potrivit jurisprudenței⁽²⁹⁾, existența unui drept de veto sau a unei puteri de aprobare a statului indică faptul că conduita unei entități juridice poate fi imputată statului, ceea ce se aplică, în speță, cazului Holding Communal.

Pe de altă parte, se impune constatarea că, în cauza prezentă, injecția de capital a CDC și a Holding Communal a intervenit concomitent cu celelalte măsuri luate de state (injecție de capital direct de către state și regiuni, garanția statelor, măsura FSA, operațiunea de LA garantată de statul belgian). Aceste injecții se înscriu, împreună cu celelalte măsuri, într-un ansamblu global coerent de măsuri care vizează salvarea Dexia la sfârșitul lunii septembrie 2009.

Or, concomitența acestor intervenții în combinație cu elementele menționate mai sus fac improbabilă o lipsă de implicare a autorităților publice în deciziile CDC și ale Holding Communal de a participa la majorarea capitalului Dexia. Prin urmare, este necesar să se considere că injecțiile de capital consimțite de CDC și de Holding Communal sunt imputabile statelor membre respective.

- (126) Comisia consideră că recapitalizarea realizată de acționarii numiți „istorici” nu satisface criteriul jurispru-

⁽²⁸⁾ În hotărârea denumită *Air France*, aceste elemente au fost suficiente pentru a justifica ca CDC să fie considerată drept o instituție care aparține sectorului public, a cărei conduită este imputabilă statului (a se vedea, în special, punctele 58-61 din hotărârea din 12 decembrie 1996, *Air France/Comisia*, T-358/94, Rec. p. II-2019).

⁽²⁹⁾ A se vedea în special hotărârea Curții din 2 februarie 1988, *Van der Kooy e.a./Comisia*, 67, 68 și 90/85, Rec. p. 219, punctul 36.

dențial al investitorului privat într-o economie de piață. Într-adevăr, participarea la recapitalizarea Dexia a acționarilor a căror conduită nu este imputabilă statului, limitată la 12,4 % din totalul majorării capitalului, nu este suficientă pentru a concluziona că acționarii istorici au acționat ca investitori privați într-o economie de piață. Principiul investitorului privat într-o economie de piață nu se aplică decât în circumstanțe normale de piață⁽³⁰⁾. Or, acționarii istorici au intervenit pentru a salva Dexia în perioada de vârf a crizei financiare, în circumstanțe normale de piață cu totul anormale. În plus, intervenția acționarilor „istorici” se înscria într-un ansamblu de măsuri care aveau în vedere salvarea Dexia, întreprindere aflată în mare dificultate, importantă din punct de vedere sistematic pentru economia celor trei state membre în cauză. Or, trebuie subliniat că considerentele de politică publică, economică, socială trebuie înlăturate de la aprecierea principiului privind investitorul privat într-o economie de piață⁽³¹⁾. Apoi, pentru a răspunde criteriului investitorului privat într-o economie de piață, credibilitatea investiției trebuie coroborată cu un „plan de afaceri” *ex ante* și, de preferință, un plan de afaceri *ex ante* care să fie validat de auditori independenți și de simulări de criză („test de stres”) ⁽³²⁾.

- (127) În sfârșit, chiar și în cazul în care investitorul public are calitatea de proprietar (astfel cum este cazul acționarilor „istorici” a căror conduită este imputabilă statului, și anume CDC și Holding Communal), în comparație cu un investitor privat într-o economie de piață, trebuie să se verifice că investitorul se comportă ca un investitor avizat, care nu își asumă mai multe riscuri decât ar face-o un investitor privat într-o economie de piață⁽³³⁾. Caracterul istoric al investitorului nu ar putea deci justifica o aplicare „mai suplă” a principiului privind investitorul privat într-o economie de piață.
- (128) În plus, Comisia consideră că majorarea capitalului imputabilă statelor membre în cauză este selectivă, dat fiind că nu privește decât o singură întreprindere, grupul Dexia. Dată fiind dimensiunea grupului Dexia și importanța

⁽³⁰⁾ În urma scrisorii sale din 17 septembrie 1984 către statele membre [SG(84) D/11853] privind aplicarea articolelor 92 și 93 din Tratatul CEE la participațiile deținute de autoritățile publice în capitalul întreprinderilor, Comisia a precizat că principiul privind investitorul privat într-o economie de piață nu se aplică decât în circumstanțe normale de piață. Curtea a confirmat acest punct în hotărârea sa WestLB din 6 martie 2003 T-228/99 și T-233/99, *Westdeutsche Landesbank Girozentrale/Comisia*, Rec. 2003, p. II-435, punctul 267.

⁽³¹⁾ A se vedea hotărârea Meura din 10 iulie 1986, *Belgia/Comisia*, Rec. 1986, p. 2263, punctul 14.

⁽³²⁾ A se vedea deciziile Comisiei din 2005 privind recapitalizarea „Landesbanken” germane, cum ar fi NN 71/05, HSH Nordbank și NN 72/05, Bayern LB, nepublicate în Jurnalul Oficial. A se vedea, de asemenea, decizia stabilită în cazul Shetland Shellfish [Decizia 2006/226/CE (JO L 81, 18.3.2006, p. 36)]. Comisia a respins două rapoarte trimise de autoritatea publică a insulelor Shetland în vederea investiției, care conțineau un cont de venituri previzional, un bilanț previzional și un tablou al fluxurilor de trezorerie previzionale pentru anii 2000, 2001 și 2002. Regatul Unit a subliniat caracterul *ex ante* al studiilor și caracterul „conservator și prudent” al ipotezelor pe care se bazează acestea, dar Comisia a concluzionat că acestea ar fi fost considerate insuficiente pentru un investitor privat în economia de piață, în pofida sumelor relativ modeste aflate în cauză.

⁽³³⁾ Hotărârea West LB menționată anterior, punctul 255.

acestui pe piețele belgiană, franceză și luxemburgheză, precum și faptul că, în lipsa acestor intervenții, grupul s-ar fi putut afla în poziție de insolvabilitate, ceea ce ar fi schimbat în mod semnificativ structura pieței bancare în cele trei teritorii, Comisia consideră că măsurile în cauză afectează schimburile comerciale dintre statele membre.

(129) În concluzie, Comisia consideră că injecția de capital de către CDC și Holding Communal constituie un element din ajutorul primit de Dexia, în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE.

(130) În schimb, Comisia consideră că resursele puse la dispoziția Dexia în temeiul conduitelor Ethias (care nu era naționalizată în momentul majorării capitalului), Arcofin (al cărei capital este deținut în majoritate de acționari privați) și CNP Assurance (al cărei capital aparține în majoritate unor acționari privați, și anume grupului Banque Populaire Caisses d'Épargne și deținătorilor de capital „flotant”) nu sunt resurse de stat.

8.1.2. GARANȚIA STATELOR

(131) Comisia a stabilit caracterul de ajutor al garanției prin deciziile sale din 19 noiembrie 2008 (considerentele 24-27) și din 30 octombrie 2009 (considerentul 13). În această privință, Comisia consideră că raționamentul care figurează în deciziile respective rămâne aplicabil și că măsura constituie ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE.

8.1.3. OPERAȚIUNEA DE LA

(132) În ceea ce privește existența ajutorului cu privire la operațiunea de LA, Comisia ia notă de observațiile autorităților belgiene referitoare la operațiunea de LA instituită de BNB în favoarea Dexia. Cu toate acestea, Comisia consideră că observațiile respective nu sunt de natură să modifice concluziile sale în ceea ce privește elementul de ajutor asociat operațiunii de LA, astfel cum figurează în decizia sa din 19 noiembrie 2008.

(133) Într-adevăr, la punctul 51 din comunicarea sa privind aplicarea normelor referitoare la ajutoarele de stat în cazul măsurilor adoptate în legătură cu instituțiile financiare în contextul crizei financiare mondiale⁽³⁴⁾ (denumită în continuare „Comunicarea bancară”), Comisia a subliniat că aceasta consideră că acordarea de fonduri de către o bancă centrală unei instituții financiare nu constituie un ajutor de stat atunci când sunt îndeplinite anumite condiții⁽³⁵⁾.

(134) Una dintre condițiile pentru lipsa ajutorului definită în Comunicarea bancară este că „măsura [...] nu beneficiază

de contragaranția statului”. În cazul de față, Comisia a subliniat că creditele acordate de BNB beneficiază de o garanție a statului belgian (cu efect retroactiv) în temeiul Legii din 15 octombrie 2008 privind măsurile care vizează promovarea stabilității financiare și de instituire în special a unei garanții de stat referitoare la creditele acordate și la alte operațiuni efectuate în cadrul stabilității financiare. Dat fiind că operațiunea de LA acordată de BNB beneficiază de o garanție a statului belgian, condiția prevăzută în Comunicare nu este deci îndeplinită.

(135) Prin urmare, condițiile definite în Comunicarea bancară pentru a exclude prezența ajutorului nu sunt îndeplinite în totalitate. De aceea, trebuie verificat dacă condițiile constitutive ale ajutorului de stat sunt îndeplinite în fapt. BNB fiind un organism al statului belgian, resursele sale sunt resurse publice. Este cu atât mai adevărat în cazul prezent că o contragaranție are drept efect faptul că orice pierdere va fi suportată direct de statul belgian. În plus, LA este o măsură acordată selectiv grupului Dexia. În sfârșit, măsura avantajează selectiv grupul Dexia acordându-i finanțarea pe care banca nu o mai poate obține pe piață. Întrucât Dexia își desfășoară activitatea în mai multe state membre și, în cea mai mare parte a activităților sale, în concurență cu alte instituții financiare, dintre care majoritatea nu au primit ajutoare comparabile, avantajul denaturează concurența și afectează schimburile comerciale între statele membre.

(136) Comisia concluzionează că operațiunea de LA instituită de BNB în nume propriu constituie un ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE.

8.1.4. MĂSURA FSA

(137) Comisia a stabilit caracterul de ajutor al măsurii FSA în decizia sa din 13 martie 2009 considerentele 53-56 și consideră că observațiile statelor membre în cauză nu sunt de natură să pună în discuție concluziile sale.

(138) Comisia concluzionează că măsura FSA constituie ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE.

8.2. CUANTIFICAREA AJUTORULUI

(139) În deciziile sale din 19 noiembrie 2008 și din 13 martie 2009, Comisia a realizat deja o primă evaluare a cuantumului ajutorului legat de măsurile în cauză. Pe baza acestei prime evaluări și a elementelor suplimentare comunicate de statele membre în cauză începând cu 13 martie 2009, Comisia ajunge la o valoare a ajutorului constituită din elementele care urmează:

⁽³⁴⁾ JO C 270, 25.10.2008, p. 8.

⁽³⁵⁾ A se vedea de asemenea decizia Northern Rock și comunicatul de presă IP/08/1557.

8.2.1. MAJORAREA CAPITALULUI

(140) Valoarea totală a injecției de capital anunțată la 30 septembrie 2008 este de 6,4 miliarde de euro, din care trebuie scăzute, din motivele enunțate mai sus, injecțiile de capital ale Ethias, Arcofin și CNP Assurance, și anume 150 de milioane de euro, 350 de milioane de euro și, respectiv, 288 de milioane de euro.

(141) De asemenea, Comisia menționează că Dexia a renunțat, în cadrul planului său de restructurare, la beneficiul celor 376 de milioane de euro în titluri convertibile ale Dexia BIL care trebuiau subscrise de statul luxemburghez, ceea ce nu s-a întâmplat. În consecință, această sumă se deduce, de asemenea, din suma care trebuie luată în considerare în cazul elementelor de ajutor legate de majorarea capitalului.

(142) În concluzie, valoarea totală a ajutorului legată de majorarea capitalului se ridică la 5,2 miliarde de euro ⁽³⁶⁾.

8.2.2. GARANȚIA STATELOR

(143) În conformitate cu acordul de garanție semnat între Dexia și statele membre în cauză la 9 octombrie 2008, garanția statelor membre în cauză se ridică la o valoare maximă de 150 de miliarde de euro. Această valoare a fost stabilită la 100 de miliarde de euro în acordul de garanție intrat în vigoare la 1 noiembrie 2009.

(144) În observațiile lor privind decizia de inițiere a procedurii, statele membre în cauză subliniază că valoarea ajutorului legat de garanție ar trebui calculată în conformitate cu comunicarea Comisiei privind revizuirea metodei de calcul a ratelor de referință și a celor de actualizare (denumită în continuare Comunicarea privind ratele de referință) ⁽³⁷⁾. Conform dispozițiilor comunicării, elementele de ajutor legate de garanție ar fi egale cu diferența dintre valoarea remunerației garanției și o rată de referință definită ca rata de referință a pieței inter-bancare (IBOR) majorată cu 75 de puncte de bază.

(145) Ca răspuns la aceste observații, Comisia menționează că în cazul întreprinderilor aflate în dificultate, aplicarea unei rate de referință bazată pe rate de piață nu este pertinentă, deoarece, în lipsa garanției, nicio finanțare nu ar fi putut fi obținută de Dexia pe piațe. De aceea, conform unei practici constante în cazurile de restructurare care i-au fost transmise, Comisia consideră că

elementul de ajutor care trebuie luat în considerare în cazul garanției poate ajunge până la sumele efective acoperite de garanție, și anume 100 de miliarde de euro, care corespund valorii maxime a elementelor de pasiv ale Dexia care pot, efectiv, să fie acoperite în temeiul garanției, începând cu 1 noiembrie 2009 ⁽³⁸⁾.

8.2.3. OPERAȚIUNEA DE LA

(146) Prin analogie cu raționamentul precedent efectuat pentru garanție, Comisia consideră că elementul de ajutor cuprins în garanția statului belgian pentru operațiunea de LA instituită de BNB poate ajunge până la sume acoperite efectiv de garanție, și anume [...] miliarde de euro, care corespund valorii maxime a LA, astfel cum a fost aprobată de Consiliul guvernatorilor BCE, suportată de BNB și garantată de statul belgian.

8.2.4. MĂSURA FSA

(147) În conformitate cu Comunicarea privind activele depreciate ⁽³⁹⁾, Comisia consideră că suma care trebuie luată în considerare în evaluarea valorii ajutorului legată de o măsură pentru active depreciate este diferența dintre prețul de transfer și prețul de piață al portofoliului luat în considerare. Conform practicii Comisiei ⁽⁴⁰⁾, prețul de transfer este definit ca valoarea reziduală nominală diminuată cu valoarea primei tranșe care este în întregime suportată de banca care beneficiază de măsură.

(148) Măsura FSA prezintă anumite specificități față de alte măsuri de tratament al activelor depreciate asupra cărora Comisia a trebuit să se pronunțe:

— portofoliul FSAM (valoare reziduală nominală de 16,98 de miliarde USD la 30 septembrie 2008) cuprinde două subportofolii: (i) al activelor excluse (valoare reziduală nominală de 4,5 miliarde USD), care fac obiectul unui contract Put negarantat; și (ii) al activelor acoperite (valoare reziduală nominală de 12,48 miliarde USD) care fac obiectul unui contract Put garantat, în sensul în care un acord de garanție prevede că statul belgian și cel francez se angajează să garanteze obligațiunile Dexia în temeiul acordului Put pentru respectivele active incluse. Cu toate acestea, Comisia subliniază că toate apelurile în temeiul contractului Put (în ceea ce privește atât activele acoperite, cât și activele excluse) sunt luate în calcul pentru amortizarea primei tranșe de 4,5 miliarde USD păstrată de Dexia. Prin urmare, prima tranșă de 4,5 miliarde USD nu acoperă numai portofoliul de active acoperite de măsură, ci și întregul portofoliu FSAM;

⁽³⁸⁾ Valoarea maximă a elementelor de pasiv ale Dexia acoperite de garanție nu a depășit niciodată 100 de miliarde de euro, nici între 9 octombrie 2008 și 1 noiembrie 2009, perioadă în care valoarea maximă în temeiul acordului de garanție era de 150 de miliarde de euro. Valoarea maximă a garanțiilor utilizate de Dexia este de 95,6 miliarde de euro, valoare înregistrată la 27 mai 2009.

⁽³⁹⁾ A se vedea punctul 20.

⁽⁴⁰⁾ A se vedea în special Decizia Comisiei din 15 decembrie 2009, LBBW, cazul C-17/09 (nepublicată încă) și comunicatul de presă IP/09/1927 din 15 decembrie 2009.

⁽³⁶⁾ $6,376 - (0,150 + 0,350 + 0,288 + 0,376) = 5,212$ miliarde de euro.

⁽³⁷⁾ JO C 14, 19.1.2008, p. 6.

— în plus, dacă este necesar, măsura prevede o intervenție a statului belgian și a celui francez, la prima cerere, chiar asupra primei tranșe de 4,5 miliarde USD, statul belgian și cel francez făcând apel apoi la Dexia, care trebuie să le ramburseze intervenția în numerar. Prin urmare, acest mecanism expune statul belgian și cel francez la un risc de pierderi în ceea ce privește activele acoperite și la un risc de neplată în ceea ce privește Dexia și aceasta deja în cadrul primei tranșe de 4,5 miliarde USD. Această specificitate nu se regăsește în mod obișnuit în cadrul măsurilor pentru active depreciate.

(149) Datorită acestor specificități, portofoliul avut în vedere, pentru care se calculează prețul de transfer, este portofoliul FSAM total, și nu numai portofoliul de active acoperite. La 31 ianuarie 2009, valoarea reziduală nominală se ridică la 16,6 miliarde USD. Prețul de transfer este deci de 12,1 miliarde USD (reprezentând diferența dintre 16,6 și 4,5 miliarde USD). Prețul de piață era de [7-9] miliarde USD, astfel încât valoarea ajutorului se ridică la [3,1-5,1] miliarde USD, adică [2,4-4,0] miliarde de euro ⁽⁴¹⁾.

8.2.5. VALOAREA TOTALĂ A DIFERITELOR MĂSURI DE AJUTOR

(150) Astfel cum s-a subliniat de către statele membre în cauză în observațiile lor cu privire la decizia de inițiere a procedurii, Comisia recunoaște că nu este pertinent să se adauge sume de ajutor corespunzătoare unor recapitalizări cu garanții de pasiv, cele două tipuri de măsuri neavând aceleași efecte în ceea ce privește denaturarea concurenței. În consecință, Comisia subliniază că ajutorul primit de Dexia sub forma majorării capitalului și a ajutorului pentru tratamentul activelor depreciate (măsura FSA) totalizează o sumă de 8,4 miliarde de euro, iar ajutorul sub forma garanției și a operațiunii de LA poate atinge o valoare de [95-135] miliarde de euro.

8.3. COMPATIBILITATEA AJUTORULUI

8.3.1. TEMEI JURIDIC

(151) În temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (b) din TFUE, „pot fi considerate compatibile cu piața internă [...] ajutoarele destinate [...] să remedieze perturbări grave ale economiei unui stat membru”. Ținând cont de situația piețelor financiare după acordarea măsurilor în cauză, Comisia consideră că măsurile în cauză pot fi apreciate în baza articolului 107 alineatul (3) litera (b) din TFUE. În ceea ce privește economiile belgiană, franceză și luxemburgheză, acest lucru a fost confirmat de diferitele decizii ale Comisiei de aprobare a măsurilor luate de autoritățile acestor state membre pentru a

combate criza financiară ⁽⁴²⁾. În consecință, astfel cum se subliniază și în deciziile din 19 noiembrie 2008, 13 martie 2009 și 30 octombrie 2009 privind Dexia, temeiul juridic pentru aprecierea măsurilor de ajutor în cauză rămâne articolul 107 alineatul (3) litera (b) din TFUE.

(152) În contextul crizei actuale, Comisia a precizat condițiile în care trebuiau puse în aplicare ajutoarele pentru tratamentul activelor depreciate și ajutoarele pentru restructurarea unor instituții aflate în dificultate. Aceste principii sunt menționate în Comunicarea privind activele depreciate și în Comunicarea privind restructurările.

8.3.2. COMPATIBILITATEA MĂSURII FSA

(153) Astfel cum s-a menționat în decizia din 13 martie 2009, măsura FSA face obiectul Comunicării privind activele depreciate, chiar dacă primul obiectiv era de a permite realizarea operațiunii de vânzare a FSA. Prin urmare, măsura trebuie analizată pe baza condițiilor prevăzute în Comunicarea privind activele depreciate. În această privință, Comisia a concluzionat, în decizia sa din 13 martie 2009, că garanția în sine, precum și acoperirea în termeni de active și împărțirea costurilor între Dexia și statul belgian și cel francez, erau compatibile cu piața internă. Rămăneau de verificat evaluarea activelor, remunerația măsurii și remunerația titlurilor care trebuie emise de Dexia peste prima tranșă de 4,5 miliarde USD.

8.3.2.1. Evaluarea activelor

(154) Comisia a analizat dacă metoda de evaluare a VER pusă în aplicare corespundea exigențelor stabilite în Comunicarea privind activele depreciate, în special dacă (i) aceasta se baza, în măsura posibilului, pe date observabile, (ii) emitea ipoteze realiste și prudente pe tema viitoarelor fluxuri de trezorerie și (iii) se baza pe simulări de criză prudente în momentul în care a fost realizată evaluarea.

⁽⁴¹⁾ La cursul de schimb de 1 EUR pentru 1,2816 USD aplicabil la 30 ianuarie 2009.

⁽⁴²⁾ A se vedea în special deciziile Comisiei în cazurile de ajutor de stat N 574/08, Garantie Fortis (JO C 38, 17.2.2009, p. 2); NN 42/08, Fortis (JO C 80, 3.4.2009, p. 7); NN 57/09, ajutoare în caz de urgență în favoarea Ethias (JO C 176, 29.7.2009, p. 1); C 18/09 KBC (JO C 216, 10.9.2009, p. 10); decizia din 18 noiembrie 2009 C 18/09 KBC (nepublicată încă); N 548/08, Măsuri de refinanțare în favoarea instituțiilor financiare – Franța (JO C 123, 3.6.2009, p. 1); N 251/09, Prelungirea refinanțării în favoarea instituțiilor financiare – Franța (JO C 174, 28.7.2009, p. 2); N 613/08, Dispozitiv de consolidare a fondurilor proprii – Franța (JO C 106, 8.5.2009, p. 15); N 29/09, Modificarea sistemului de consolidare a fondurilor proprii – Franța (JO C 116, 21.5.2009, p. 5); C 123/09, Modificarea dispozitivului de consolidare a fondurilor proprii – Franța (JO C 123, 3.6.2009, p. 3); N 23/09, Sistem temporar privind ajutoarele sub formă de garanții – Franța (JO C 62, 17.3.2009, p. 11); N 128/09, Sistem temporar de garanție în vederea redresării economice – Luxemburg (JO C 106, 8.5.2009, p. 9).

(155) Analiza metodelor de evaluare a activelor utilizate a fost realizată cu asistența tehnică a experților contractați de Comisie. Aceasta a fost făcută pentru fiecare dintre principalele clase de active care se găsesc în portofoliul FSAM în perioada avută în vedere, într-un scenariu de bază și un scenariu de stres. Analiza metodologiei și a ipotezelor reținute pentru evaluarea VER a condus Comisia la o evaluare pozitivă în privința acestora. Comisia subliniază astfel că ipotezele reținute sunt, per total, conservatoare:

— nivelurile de incapacitate de plată au fost proiectate în mod prudent, utilizând ultimele tendințe de performanță ale activelor, la niveluri considerate conservatoare;

— au fost proiectate rate de recuperare prudente (în acestea fiind incluse costuri de lichidare și de recuperare), reflectând ultimele tendințe și fără să prevadă vreo ameliorare în următorii ani;

— de asemenea, ipotezele referitoare la rambursări anticipate sunt conservatoare și conforme ultimelor tendințe observate.

(156) [...]

(157) Prima tranșă de 4,5 miliarde USD, care trebuie rambursată în numerar de Dexia, este superioară nivelului pierderilor așteptate, estimate în mod prudent și în conformitate cu Comunicarea privind activele depreciate, atât în scenariul de bază, cât și într-un scenariu de stres, și atât în ceea ce privește portofoliul FSAM în întregime, cât și portofoliul FSAM după deducerea activelor excluse. Prețul de transfer, stabilit la 12,1 miliarde USD, este inferior VER, atât în scenariul de bază ([13,6-14,6] miliarde USD) cât și în scenariul de stres ([12-13] miliarde USD).

8.3.2.2. Remunerația măsurii FSA

(158) Măsura FSA face obiectul unei remunerații de 113 puncte de bază plătibile anual de Dexia statului belgian și celui francez pentru acoperirea riscului de neplată în temeiul contractului Put garantat, la care se adaugă 32 de puncte de bază pentru acoperirea riscului ca Dexia să nu își onoreze angajamentele de lichiditate la FSAM.

(159) Comisia evaluează pozitiv faptul că prima tranșă de 4,5 miliarde USD, care trebuie rambursată în numerar grupului Dexia, este superioară nivelului așteptat al pierderilor, la 31 ianuarie 2009, atât în scenariul de bază, cât și în scenariul de stres, deoarece aceasta reduce riscul

suportat de statul belgian și de cel francez. În special, Comisia evaluează pozitiv nivelul de remunerație acordat statului belgian și celui francez pentru măsura FSA, în ceea ce privește nivelul de risc rezidual asumat de statul belgian și de cel francez. În plus, conform Comunicării privind activele depreciate, pentru a evalua remunerația măsurii FSA, se poate face referire la eliberarea de capital obligatoriu generat datorită măsurii. Dată fiind dimensiunea importantă a primei tranșe și faptul că aceasta din urmă face obiectul unei ponderări de 1 250 % în vederea calculării capitalului obligatoriu asociat acestei prime tranșe, s-a demonstrat de către statul belgian și de cel francez că măsura FSA nu eliberează capital obligatoriu. Astfel cum s-a arătat la punctul 21 (nota de subsol 11) din Comunicarea privind activele depreciate, măsurile de salvare a activelor trebuie remunerate în mod comparabil cu o injecție de capital. Valoarea capitalului care ar fi comparabilă cu măsura FSA este zero, în acest caz, din cauza lipsei eliberării de capital obligatoriu. În schimb, măsura FSA acoperă o sferă mai largă de evenimente determinante decât pierderile în cazul activelor acoperite. În consecință, Comisia consideră că remunerația anuală a măsurii FSA este adecvată.

8.3.2.3. Remunerația titlurilor care trebuie emise

(160) Comisia subliniază că compensația primită de statul belgian și de cel francez în caz de apel la titlul de garanție care depășește prima tranșă de 4,5 miliarde USD este mai mare decât ceea ce se solicită în Comunicarea privind activele depreciate.

8.3.2.4. Concluzie privind compatibilitatea măsurii FSA cu Comunicarea privind activele depreciate

(161) Prin urmare, Comisia concluzionează că măsura FSA este compatibilă cu principiile Comunicării privind activele depreciate.

8.3.3. COMPATIBILITATEA PLANULUI DE RESTRUCTURARE

8.3.3.1. Gradul de restructurare solicitat

(162) Astfel cum s-a arătat mai sus, valoarea ajutorului legată de majorarea capitalului și de măsura FSA totalizează 8,4 miliarde de euro. În conformitate cu punctul 4 din Comunicarea privind restructurările, aceasta este valoarea care trebuie luată în considerare în evaluarea obligației de a prezenta un plan de restructurare. În ceea ce privește elementele de ajutor legate de garanția și de operațiunea de LA instituită de BNB, acestea trebuie luate în calcul la evaluarea compatibilității planului de restructurare cu piața internă⁽⁴³⁾.

⁽⁴³⁾ A se vedea în special punctul 31 din Comunicarea privind restructurările.

(163) Astfel cum s-a arătat la punctul 4 (nota de subsol de la pagina 4) din Comunicarea privind restructurările, criteriile și circumstanțele speciale care antrenează obligația de a prezenta un plan de restructurare acoperă în special, dar nu exclusiv, cazurile în care o bancă aflată în dificultate a fost recapitalizată de stat sau în care banca ale cărei active fac obiectul unei măsuri de salvare a primit deja un ajutor de stat, sub orice formă, care contribuie la acoperirea sau evitarea pierderilor și care depășește, per total, 2 % din totalul activelor ponderate în funcție de riscuri. Or, Comisia a demonstrat deja în deciziile sale din 19 noiembrie 2008, 13 martie 2009 și 30 octombrie 2009 că Dexia era o întreprindere aflată în dificultate în momentul instituirii măsurilor de ajutor.

(164) Elementele de ajutor legate de majorarea capitalului și de măsura FSA reprezintă 5,5 % din activele ponderate la riscurile grupului calculate la 31 decembrie 2008, adică o valoare mult superioară celei de 2 % din activele ponderate la riscuri și destinată să acopere pierderile suferite de Dexia. În temeiul acestor principii, Dexia trebuie deci să prezinte un plan de restructurare.

(165) Gradul de restructurare solicitat depinde de gravitatea problemelor întâmpinate de fiecare bancă și de valoarea ajutoarelor primite. În această privință, ajutorul care trebuie luat în calcul este ajutorul total care rezultă din măsurile de recapitalizare și de tratament al activelor depreciate, precum și din garanțiile obținute. Compatibilitatea planului de restructurare trebuie apreciată în funcție de condițiile expuse în Comunicarea privind restructurările. Aceste condiții sunt următoarele:

— planul de restructurare trebuie să permită restabilirea viabilității pe termen lung a instituției;

— planul de restructurare trebuie să asigure o împărțire echitabilă între state și bancă a costurilor de restructurare;

— planul de restructurare trebuie să permită corectarea denaturărilor excesive ale concurenței ocazionate de ajutoare.

8.3.3.2. Restabilirea viabilității pe termen lung a instituției

(166) În conformitate cu capitolul 2 din Comunicarea privind restructurările, planul de restructurare trebuie să permită restabilirea viabilității pe termen lung a instituției, ceea ce înseamnă că planul de restructurare trebuie să fie complet, detaliat și fundamentat pe un concept coerent, permițând să demonstreze modul în care își va acoperi banca viabilitatea pe termen lung, în lipsa ajutorului de stat și în cel mai scurt timp (maximum cinci ani). Planul de restructurare trebuie să cuprindă, în special, o comparație cu alte opțiuni posibile, printre care desființarea sau absorbția de către o altă bancă, trebuie să identifice cauzele dificultăților băncii, să furnizeze

informații privind modelul de întreprindere, să prevadă o dezangajare a activităților care ar continua, din punct de vedere structural, să producă pierderi, să prevadă un randament adecvat al fondurilor proprii (acest lucru, într-un scenariu de bază și într-un scenariu de criză) și să aibă în vedere modalități de rambursare a ajutoarelor de stat.

(a) Evaluarea modelului de întreprindere al Dexia

(167) Comisia apreciază, mai întâi, ca favorabil faptul că Dexia a obținut venituri pozitive în primele trei trimestre ale anului 2009. Cu toate acestea, la aflarea veniturilor respective, Comisia mai subliniază punctele următoare:

— performanța operațională a grupului s-a degradat destul de mult în cursul aceluiași an 2009, scăzând cu 44 % între primul și al treilea trimestru al anului 2009;

— o parte importantă a veniturilor grupului, estimată de către Dexia la aproximativ [300-500] milioane de euro în 2009, provine din veniturile de trezorerie, în special din activitățile de transformare, posibile datorită inversării curbei pentru maturitățile mai mici de un an;

— Dexia nu ar fi realizat profituri dacă nu ar fi beneficiat de o fereastră atât de mare de finanțare garantată de statele membre în cauză (și a cărei amplitudine se situează printre cele mai ridicate din Europa).

(168) În baza informațiilor detaliate care i-au fost comunicate de Dexia și de statele membre în cauză, Comisia a identificat două surse principale de profit pentru Dexia: profiturile recurente legate de activitățile bancare tradiționale ale Dexia, pe de o parte, și profiturile de natură mai puțin robustă, pe de altă parte. Primele acoperă, în principal, veniturile din împrumuturi și portofoliul de obligațiuni, veniturile din comisioane, costurile de refinanțare, costul pentru risc și costurile operaționale. Ultimele țin de activitățile de transformare pe termen scurt, de activitățile de piață în nume propriu și de veniturile excepționale retrase, de exemplu, din vânzarea de active, din provizioane sau din poziții deschise pentru instrumente derivate.

(169) Potrivit informațiilor comunicate Comisiei de statele membre în cauză, [...], astfel încât analiza principalelor surse de profit ale grupului să poată fi realizată în termeni de marje în raport cu nivelurile de referință interbancare. Analiza, realizată pentru anul 2009, a condus Comisia la ipoteza că activitățile bancare tradiționale ale Dexia ar conduce la o rentabilitate foarte scăzută, chiar negativă. O astfel de analiză nu este contrazisă de examinarea veniturilor pozitive înregistrate în primele trei trimestre ale anului 2009, a căror origine este legată de unele circumstanțe speciale, astfel cum s-a arătat mai sus.

- (170) În plus, proiecțiile care pot fi deduse, în mod rezonabil, în ceea ce privește evoluția viitoare a principalelor surse de profit ale grupului nu permit să se tragă concluzia, în acest stadiu, a unei ameliorări posibile a veniturilor din activitățile bancare tradiționale ale Dexia. Într-adevăr:
- marja medie privind activitățile de împrumuturi PWB și portofoliul de obligațiuni ar rămâne scăzute mult timp din cauza (i) nivelului scăzut al veniturilor generate de aceste activități (între [...] puncte de bază potrivit informațiilor cuprinse în planul de restructurare); (ii) profilului de amortizare relativ lent al acestor active dată fiind maturitatea medie (lungă) a împrumuturilor PWB și a activelor sub formă de obligațiuni; și (iii) dificultatea grupului Dexia de a substitui acestor active care ajung la scadență noi împrumuturi, care să genereze venituri mai mari. În această ultimă privință, Comisia subliniază că Dexia își stabilise o țintă de producție nouă în activitatea PWB de [...] miliarde de euro în 2009, realizată pentru [...] din suma prevăzută ([...] miliarde de euro), în primele 11 luni ale anului 2009, datorită unei concurențe crescute pentru aceste activități pe piețele tradiționale ale Dexia și a unei presiuni în scădere în ceea ce privește marjele;
  - veniturile din comisioane, între care o sursă importantă, în trecut, a fost vânzarea de produse structurate în cadrul serviciilor financiare oferite de Dexia colectivităților locale, ar risca să se diminueze în viitor datorită epuizării acestei surse (diminuarea comercializării de produse structurate datorită scăderii producției noi PWB și apetitului scăzut al colectivităților locale pentru acest tip de produse în viitor) și unei concurențe crescute pentru activitățile generatoare de comisioane;
  - costurile de finanțare ar crește datorită necesității ca Dexia să substituie progresiv finanțările pe termen scurt și/sau obținute de la băncile centrale cu finanțări pe termen mai lung obținute fie (i) pe piața obligațiunilor, cu costuri mai ridicate decât cele observate înainte de criza financiară, fie (ii) pe piața obligațiunilor ipotecare, tot cu costuri mai ridicate decât înainte de criză și în limitele capacităților de absorbție ale acestei piețe, care, în viitor, riscă să se restrângă din cauza stricteții care se precizează în ceea ce privește colateralul eligibil al BCE, fie (iii) prin intermediul unor depozite ale clientelei comerciale și ale celei instituționale, dar într-un context mai competitiv;
  - costurile operaționale și de structură (exprimate în puncte de bază în raport cu dimensiunea bilanțului) ar risca să se mențină la nivelul actual, chiar să crească, aceasta în ciuda planului de reducere a costurilor cu 15 % până la 31 decembrie 2012, căci reducerea trebuie adusă la nivelul reducerii dimensiunii bilanțului grupului în aceeași perioadă, care este mai mare de 15 %;
- în sfârșit, costul riscului este un element care ar putea să evolueze favorabil în anii următori, astfel cum o demonstrează proviziunile efectuate de Dexia în 2009. Cu toate acestea, diminuarea costului riscului va rămâne limitată din cauza deteriorării bonității anumitor entități din sectorul public, la care Dexia este expusă.
- (171) Prin urmare, în temeiul acestei analize, Comisia consideră că planul de restructurare trebuie (i) să reducă nivelul efectului de levier al Dexia în special pentru a-i permite să își asume costuri de finanțare mai ridicate și marje pentru active scăzute, (ii) să îmbunătățească calitatea și conținutul surselor sale de finanțare și (iii) să își reducă baza de costuri fixe.
- (172) În această privință, Comisia consideră că planul de restructurare notificat la 9 februarie 2010 va aduce, dacă este realizat în conformitate cu angajamentele luate de statele membre în cauză, răspunsuri satisfăcătoare la problema viabilității pe termen lung a grupului.
- (173) Mai întâi, planul de restructurare permite o reducere a dimensiunii bilanțului Dexia de 35 % până în 2014, față de valoarea din 31 decembrie 2008, precum și o reorientare a activităților grupului spre activități bancare tradiționale:
- vânzarea FSA către Assured Guaranty, realizată la 1 iulie 2009, a ameliorat semnificativ profilul de risc al Dexia, diminuând expunerea acesteia la riscurile din sectorul public și în cazul produselor structurate americane. Titlurile Assured Guaranty primite de Dexia în cadrul cesiunii FSA vor fi, de asemenea, cedate, reducând expunerea Dexia la sectorul de asigurări „monoline”;
  - o parte importantă a activității de gestionare a portofoliului de obligațiuni, precum și anumite activități PWB pe piețe ale grupului Dexia care nu sunt piețe istorice (în special în Australia, Japonia, Mexic, Suedia și Elveția) sunt izolate de activitatea bancară tradițională a grupului și plasate în lichidare. Totalitatea acestor activități plasate în LPMD totalizează 161,7 miliarde de euro la 31 decembrie 2009, reprezentând 27,9 % din totalul bilanțului Dexia la acea dată. Statele membre în cauză prevăd o amortizare progresivă a LPMD, astfel cum s-a arătat în tabelul 4. Comisia subliniază că, în ciuda cesiunii accelerate a portofoliului de obligațiuni prevăzută în planul de restructurare, amortizarea activităților LPMD se face

într-un ritm lent datorită maturității lungi a activelor în cauză (LPMD ar reprezenta 17,9 % din totalul bilanțului Dexia în 2014). Prin urmare, aceste activități vor continua să afecteze profitabilitatea grupului în anii următori. Cu toate acestea, Comisia apreciază ca favorabil faptul că aplicarea unor reguli conservatoare de capitalizare a LPMD (respectarea unei rate a „core Tier 1” de [10-15] %) constrânge capacitatea de distribuire a grupului și contribuie deci la capitalizarea veniturilor. În plus, respectarea unor reguli stricte de finanțare (acordarea unor resurse stabile pentru LPMD: emisiuni de obligațiuni garantate sau nu, obligațiuni ipotecare și depozite) trebuie, de asemenea, să permită reducerea riscurilor de lichiditate și de transformare legate de LPMD. În sfârșit, segregarea activităților LPMD de restul activităților grupului va facilita urmărirea acestora de către observatorii de piață;

- de asemenea, activitățile PWB ale Dexia în afara piețelor sale istorice (Franța, Belgia și Luxemburg) sunt reduse semnificativ: filialele italiene (Dexia Crediop, al cărei bilanț era de 61,2 miliarde de euro la 30 iunie 2009) și spaniole (Dexia Sabadell, al cărei bilanț total era de 15,6 miliarde de euro la 31 decembrie 2008) vor fi cedate înainte de 31 decembrie 2012, respectiv 31 decembrie 2013, astfel cum s-a întâmplat, în 2008, cu participația Dexia în Kommunalkredit Austria și, în 2009, cu entitatea indiană a PWB. Încetarea activităților PWB în afara piețelor istorice ale Dexia ar trebui să contribuie la reducerea presiunii care apasă pe marjele activităților PWB ale Dexia;
- în sfârșit, activitățile de negociere în nume propriu vor fi oprite, începând cu data prezentei decizii, iar activitățile de piață vor fi reduse semnificativ, permițând reducerea expunerii Dexia la riscurile de piață și la riscul de contrapartidă în ceea ce privește operațiunile în afara bilanțului: activitățile SBPO și TOB vor fi plasate în lichidare, iar limitele în VaR ale Dexia vor fi reduse cu 44 % față de 2008. Încetarea completă a activităților de negociere în nume propriu înseamnă că Dexia nu va menține activități de negociere decât pentru a primi, transmite și executa ordinele de cumpărare și de vânzare ale clienților săi. În niciun caz Dexia nu va păstra poziții deschise în nume propriu, cu excepția cazului în care astfel de poziții rezultă din incapacitatea Dexia de a executa anumite ordine ale clienților săi, și aceasta în limite bine determinate, astfel încât să nu compromită poziția de solvabilitate și/sau de lichiditate a grupului.

(174) Reducerea efectului de levier al Dexia și reorientarea activităților acesteia către activități bancare tradiționale îi vor permite grupului să își reechilibreze progresiv bilanțul, reducând partea activităților generatoare de marje

scăzute (în special, solduri PWB și portofoliu de obligațiuni) și măbind partea activităților mai profitabile (noua producție PWB și RCB și, în special, finanțări de proiecte). În această privință, Comisia apreciază ca favorabil faptul că reorientarea activităților Dexia este însoțită de o supraveghere strictă a profitabilității acestor activități, în special a PWB. Într-adevăr, în măsura în care Dexia interzice împrumuturile către clienții săi PWB la un nivel al RAROC mai mic de 10 %, începând cu data prezentei decizii, un nivel de rentabilitate minim al capitalului economic va putea fi asigurat în activitatea PWB până la 31 decembrie 2014. Proiecțiile veniturilor Dexia în perioada 2009-2014, comunicate de statele membre în cauză Comisiei⁽⁴⁴⁾, confirmă că profitabilitatea globală a activităților grupului va putea fi asigurată în perioada respectivă și că pierderile așteptate din activitățile în lichidare (LPMD) vor putea fi compensate de profiturile Core division.

(175) În sfârșit, reorientarea activităților Dexia către activitățile și piețele tradiționale este însoțită de o ameliorare progresivă a profilului de lichiditate al grupului, ajustând mai mult maturitatea finanțărilor sale la maturitatea activelor. Această ameliorare a profilului de lichiditate rezultă din cele trei măsuri principale:

- creșterea duratei medii de viață a finanțărilor pe termen lung și creșterea surselor de finanțare stabilă a grupului. În această privință, Comisia apreciază ca favorabile ratele țintă stabilite în planul de restructurare pentru finanțările pe termen scurt raportate la dimensiunea bilanțului, durata medie de viață a elementelor de pasiv ale grupului și sursele de finanțare stabilă raportate la totalul activului grupului. Comisia consideră că reducerea expunerii Dexia la riscurile de lichiditate și de transformare va contribui favorabil la restabilirea viabilității sale pe termen lung, cu condiția strictă ca aceste rate să fie respectate la scadențele stabilite. De altfel, o astfel de evoluție este în conformitate cu noile norme internaționale de măsură și de control al lichidității, actualmente în discuție în cadrul Comitetului de supraveghere bancară de la Basel;

- ieșirea treptată și anticipată din mecanismul de garantare a obligațiilor de pasiv ale Dexia până la 30 iunie 2010. Comisia apreciază ca favorabilă o astfel de ieșire anticipată din mecanismul de garantare în cadrul restabilirii viabilității pe termen lung a Dexia fără vreun ajutor de stat;

- reducerea la zero a finanțărilor puse la dispoziție de Dexia pentru filiala sa DenizBank. Această măsură asigură, într-adevăr, că dezvoltarea prevăzută de activitatea RCB a DenizBank este finanțată din resursele proprii ale acesteia din urmă și nu accentuează și mai mult deficitul de lichidități al întregului grup.

⁽⁴⁴⁾ A se vedea considerentul 64.

(b) Scenarii de stres comunicate în cadrul planului de restructurare

(176) În conformitate cu punctul 13 din Comunicarea privind restructurările, Comisia a solicitat statelor membre în cauză să întreprindă diferite teste de stres în scopul de a testa rezistența grupului Dexia la o serie de șocuri care s-ar putea materializa în anii următori și să tragă concluzii asupra viabilității pe termen lung a grupului.

(177) Este important de precizat că Comisia și-a fundamentat analiza pe rezultatele testelor, astfel cum i-au fost transmise de statele membre în cauză. [...].

(i) Primul test de stres

(178) În ceea ce privește primul test de stres, care urmărea să testeze rezistența grupului Dexia la o modificare a principalelor variabile macroeconomice (PIB, rata dobânzii și rata de schimb), Comisia formulează următoarele observații:

— în primul rând, variația beneficiului Dexia pare, a priori, relativ puțin elastică la nivelurile de stres aplicate la rata de creștere. Într-adevăr, în ciuda simulării unor rate de creștere extrem de stresate conform observațiilor din trecut, Dexia ar vedea, cu siguranță, că beneficiul său scade, din cauza creșterii costului riscului, dar ar obține suficient profit. Acest lucru s-ar putea explica prin (i) proporția relativ mare și buna calitate a portofoliului „Public Finance” și a portofoliului de obligațiuni în lichidare⁽⁴⁵⁾ și (ii) faptul că Dexia a făcut alegerea justificată ca, în modelul său, să nu ajusteze cu adevărat veniturile grupului în caz de stres;

— în al doilea rând, se consideră că în modelul Dexia utilizat pentru testul de stres nu s-a stabilit nicio legătură materială între rata de creștere și costul de finanțare al Dexia și, în general, variabila „cost de finanțare”, reprezentând marja peste rata interbancară pe care Dexia ar plăti-o pentru noi finanțări, nu a fost stresată. Acest lucru ar contribui de asemenea la explicarea elasticității relativ slabe a beneficiului Dexia în caz de stres. Acest element este cu atât mai pertinent de luat în considerare, cu cât Dexia depinde, într-o măsură semnificativă, de finanțări de piață și de finanțări pe termen scurt, mărind atât amplitudinea, cât și viteza cu care o astfel de creștere a costului de finanțare s-ar putea repercuta asupra grupului Dexia. Pentru a analiza acest aspect, Comisia a solicitat să se realizeze separat un al doilea tip de test de stres;

— în al treilea rând, în ceea ce privește celelalte două variabile, ipotezele într-un scenariu de stres erau relativ similare cu cele utilizate într-un scenariu de bază. De exemplu, pentru ratele dobânzii, atât în

scenariul de bază, cât și în scenariul de stres, ratele EURIBOR pe 3 luni erau proiectate la [...] %, iar ratele swap pe 5 ani erau proiectate la [...] %, respectiv la [...] %, sugerând o aplatizare neglijabilă a curbei. În ceea ce privește ratele de schimb, acestea erau similare în cele două scenarii. Din acest motiv, Comisia a solicitat să se realizeze separat o analiză a sensibilității (a se vedea considerentele 186-195).

(179) În consecință, în ceea ce privește acest prim test de stres, Comisia concluzionează că, datorită proporției relativ mari și a bonității portofoliului „Public Finance” și a portofoliului de obligațiuni în lichidare, Dexia este capabilă să facă față unei creșteri importante a costului riscului în cazul unui mediu macroeconomic depreciat puternic și, prin urmare, standardele cerute de testul de stres sunt îndeplinite.

(ii) Al doilea test de stres

(180) În ceea ce privește cel de-al doilea test de stres, care urmărește să testeze rezistența Dexia la o creștere a costului său de finanțare de piață, este evident că o creștere suplimentară de 100 de puncte de bază și de 200 de puncte de bază din costul de finanțare pe o perioadă de 3 luni ar antrena o reducere a beneficiului înainte de impozitare cu [...], respectiv [...] milioane de euro. Din punct de vedere material, impactul ar fi probabil mai semnificativ dacă Dexia ar fi utilizat ipotezele prescise de Comisie în testul său de stres, [...]. Ipotezele înaintate de Dexia sunt următoarele:

— creșterea costului de finanțare a fost simulată pe o perioadă redusă de [...]. În această privință, Comisia subliniază că anumite elemente, cum ar fi CDS al Dexia sau costul de finanțare în „senior unsecured” pe termen lung au crescut cu mai mult de [...] puncte de bază și într-o perioadă mai mare de [...]. În ceea ce privește costul de finanțare pe termen scurt, în lipsa intervențiilor fără precedent ale statelor membre în cauză și ale băncilor centrale, care tind să dispară, acesta ar fi crescut, de asemenea, semnificativ;

— Dexia a făcut modificări în ceea ce privește combinarea finanțărilor și în perioada în care costul de finanțare este stresat, Dexia emite ipoteza că numai finanțările pe termen scurt sunt realizate. În această privință, Comisia subliniază că astfel de ipoteze sunt în contradicție cu experiența recentă a Dexia, dat fiind că aceasta, în ciuda creșterii susținute a costului său de finanțare, a mărit proporția de finanțare pe termen lung;

— în scenariul de stres, Dexia nu a utilizat ipoteze conforme cu cele utilizate pentru alte exerciții similare recent realizate în Europa.

⁽⁴⁵⁾ De exemplu, pentru cele 161,7 miliarde de euro de active care compun unitatea LPMD la 31 decembrie 2009, 97 % au un rating „investment grade” (AAA 32 %, AA 28 %, A 25 %, BBB 12 %).

- (181) Cu privire la acest lucru, Comisia concluzionează prin urmare că [...]. Comisia subliniază, de asemenea, că acest parametru nu este cu adevărat luat în considerare în celelalte teste de stres pe care Dexia le-a realizat, și anume testul de stres efectuat în cadrul altor exerciții similare realizate recent în Europa și testul de stres de lichiditate.
- (182) Dexia susține că (i) ipotezele emise în planul său de afaceri, înainte de simularea unei creșteri de [...] sau de [...] puncte de bază, fac deja, în sine, obiectul unei simulări de stres, deoarece reflectă condițiile de finanțare în iulie 2009, care erau, în mod cert, mai bune decât cele de la sfârșitul anului 2008 sau începutul anului 2009, dar nu reflectă evoluția pozitivă din cea de-a doua jumătate a anului 2009; (ii) ipoteza în care combinarea finanțărilor nu se schimbă nu ar reflecta comportamentul unui actor de piață în astfel de circumstanțe. Comisia confirmă că ipotezele proiectate cu privire la costul de finanțare, înainte de simularea de stres, sunt conservatoare, având în vedere experiența grupului Dexia în 2009. Cu toate acestea, date fiind măsurile excepționale acordate sectorului bancar în 2009 și contextul viitor nesigur, Comisia nu este în măsură să se pronunțe asupra evoluției viitoare a costului de finanțare a Dexia. Testul de stres privind acest ultim element este util, deoarece permite să se concluzioneze că este important ca planul de restructurare (i) să reducă dependența finanțării Dexia de finanțările de piață și (ii) să majoreze maturitatea medie a finanțărilor sale în scopul de a reduce sensibilitatea Dexia la o creștere a costului de finanțare. Acesta este unul dintre elementele pe care conducerea grupului Dexia le-a luat în calcul între 30 septembrie 2008 și 30 septembrie 2009 și pe care planul de restructurare intenționează să îl acopere. Plecând de la un deficit de lichiditate dinamic pe termen scurt de [200-300] miliarde de euro la sfârșitul anului 2008, acesta din urmă a fost redus la [150-200] miliarde de euro la 30 septembrie 2009, iar planul de restructurare prevede ca rata „finanțări pe termen scurt/dimensiune totală a bilanțului” să se reducă de la 30 % la 31 decembrie 2009 la 11 % la 31 decembrie 2014. Un astfel de nivel de finanțare pe termen scurt este pe deplin satisfăcător pentru Comisie, deoarece reduce semnificativ sensibilitatea Dexia la șocuri de majorări prelungite ale costului de finanțare.
- (183) În consecință, în ceea ce privește acest al doilea test de stres, Comisia concluzionează că, deși structura de finanțare actuală a Dexia o face vulnerabilă la șocuri extreme în ceea ce privește costul său de finanțare, planul de restructurare răspunde în mod gradat și satisfăcător la sensibilitatea grupului Dexia la o creștere a costului său de finanțare. În plus, Comisia apreciază ca pozitiv faptul că Dexia dispune de un stoc important de active (în acesta fiind incluse activele unității LPMD), de bună calitate și eligibil pentru a obține finanțare la un cost puțin mai scăzut pe piața de repo interbancară și, dacă se dovedește necesar, de la băncile centrale.
- (iii) *Al treilea test de stres*
- (184) În ceea ce privește cel de-al treilea test de stres, care urmărește să testeze profilul de lichiditate al grupului, Comisia subliniază că atât testul de stres realizat de Dexia, cât și cel realizat de CBFA sugerează că grupul răspunde exigențelor testului în următoarea lună. Comisia subliniază următoarele elemente:
- modelele de test de stres de lichiditate, astfel cum au fost stabilite de Dexia și de autoritatea de reglementare, nu par să formuleze ipoteze asupra costului lichidității în cazul unor circumstanțe excepționale și în lipsa ajutoarelor de stat. În această privință, Comisia a solicitat grupului să realizeze un test de stres separat care să urmărească simularea variabilei „cost de finanțare” (a se vedea considerentele 180-183);
  - ipotezele din testul de stres realizat de CBFA, astfel cum au fost formulate în Circulara din 8 mai 2009, sunt conservatoare și reflectă experiența recentă de pe urma crizei. Acestea includ, de exemplu, următoarele ipoteze: (i) instituția nu se mai poate finanța „unsecured” pe piețele monetare și de capitaluri; (ii) aplicarea nivelurilor de *haircut* conservatoare pentru o finanțare de tip repo; (iii) retragerea de către clienții „retail” a 5 % din depozitele lor la vedere și din depozitele de economii în interval de o săptămână și a 20 % din aceste depozite în interval de o lună; (iv) retragerea de către clienții „wholesale” a 100 % din depozitele lor exigibile imediat (și negarantate de active financiare lichide) și a depozitelor cu maturitate nesigură în interval de o săptămână; (v) nereînnoirea tuturor depozitelor la termen ale instituției la scadența următoare;
  - rezultatele pozitive ale testului de stres de lichiditate constituie reflectarea (i) ameliorărilor pe care conducerea Dexia le-a adus în cursul anului 2009 în vederea reducerii nevoilor dinamice de finanțare pe termen scurt și (ii) a unui context global favorabil pe piețele financiare. Îndeplinirea standardelor cerute de un test de stres de lichiditate la un moment dat nu garantează totuși îndeplinirea standardelor cerute de același test în viitor. Prin urmare, este important ca o anumită disciplină (în politica de finanțare) să fie menținută în lunile următoare și în anii următori pentru a putea îndeplini în mod constant standardele cerute de acest test de stres. În această privință, angajamentele notificate în planul de restructurare nu vizează numai ameliorarea lichidității grupului, ci permit și verificarea periodică a realizării acestora.
- (185) În consecință, Comisia concluzionează că Dexia îndeplinește standardele cerute de cel de-al treilea test de stres.
- (iv) *Alte considerații privind testele de stres*
- (186) În primul rând, pe baza examinării anumitor ipoteze reținute în modelele Dexia, se consideră că:

- pentru anumite tipuri de sectoare sau de contra-partide, ipotezele de probabilitate de neplată și/sau de pierdere în caz de neplată („loss given default” sau „LGD”) nu sunt foarte prudente atunci când sunt comparate cu anumite informații disponibile public;
- pentru portofoliul de împrumuturi către colectivitățile locale, nu se face nicio ipoteză de migrare a ratingului, ceea ce sugerează tendința viitoare de degradare a finanțelor publice.

(187) Cu toate acestea, este important de subliniat că o comparație cu datele disponibile public este greu de făcut, dat fiind că sfera expunerilor grupului Dexia nu este similară cu cea a informațiilor disponibile public. Metoda utilizată de Dexia pentru a calcula pierderile așteptate este cea bazată pe notațiile interne, integrând parametri de probabilitate de neplată și de LGD medii, pe termen lung, conservatori și „through-the-cycle”, ajustați pentru a reflecta incertitudinea și volatilitatea anumitor date. Astfel de parametri fac obiectul unei examinări și validări de către CBFA, Comisia Bancară Franceză și CSSF. Potrivit statelor membre în cauză, parametrii de risc utilizați de Dexia prezintă un nivel de conservatorism mai mare cu 10 % până la 30 % față de exigențele minime impuse de reglementarea prudencială de la Basel II.

(188) În al doilea rând, Comisia subliniază expunerea foarte mare, atât în valori absolute, cât și în valori relative, la datoria anumitor țări și a anumitor instituții financiare. În special, în ceea ce privește expunerea la riscurile suverane, Comisia subliniază expunerea, la sfârșitul anului 2008, la [...]. [...].

(189) Cu toate acestea, este important de subliniat că:

- astfel de expuneri nu ar trebui, *a priori*, să aibă impact material asupra venitului grupului, în special în cazul în care grupul nu intenționează să vândă activele respective înainte de maturitatea lor contractuală (acestea ar putea majora volatilitatea rezervei AFS, care figurează în bilanțul grupului);
- în cadrul planului de restructurare a Dexia, aceste expuneri ar trebui reduse, deoarece se prevede o importantă reducere a portofoliului de obligațiuni.

(190) În al treilea rând, Comisia apreciază ca favorabilă evoluția deficitului de lichiditate pe termen scurt al grupului. Cu toate acestea, Comisia subliniază că grupul a redus în principal deficitul său de lichiditate între 0 și 1 lună. Astfel cum este indicat în tabelul nr. 7 de mai jos, în procente din totalul finanțării, se consideră că finanțarea

între 0 și 1 lună a fost redusă de la [...] % la [...] % între 31 decembrie 2008 și 30 septembrie 2009. Cu toate acestea, proporția finanțării între 1 și 3 luni și între 6 și 12 luni a crescut de la [...] % la [...] %, respectiv de la [...] % la [...] %. Finanțarea între 1 și 5 ani a crescut de la [...] % la [...] %. Cu toate acestea, cea mai mare parte din finanțarea din această perioadă se situează între 1 și 2 ani. [...].

Tabelul 7

Cota diferitelor surse de finanțare în finanțarea totală a Dexia

[...]

(191) În această privință, planul de restructurare notificat Comisiei prevede (i) o reducere de 83 de miliarde de euro din portofoliul de obligațiuni al unității LPMD; (ii) o majorare a proporției surselor de finanțare mai stabile (cum ar fi depozitele comerciale și obligațiunile ipotecare) de la 36 % la 58 %; (iii) o creștere gradată a duratei medii de viață a pasivelor. Aceste elemente sunt de natură să reducă riscurile apariției unor probleme de refinanțare a Dexia. În plus, este important de subliniat că creșterea incrementală a costurilor de finanțare legate de această schimbare a politicii de finanțare este integrată în proiectările de cont ale veniturilor grupului și confirmă faptul că Dexia ar obține profit în timpul perioadei de restructurare.

(192) În al patrulea rând, în pofida ameliorării condițiilor de piață, costul de finanțare al Dexia rămâne relativ crescut în comparație cu alte bănci. Nivelul CDS pe 5 ani este printre cele mai ridicate din Europa și se menține în jurul a 180 de puncte de bază; nivelurile secundare ale marjelor creditelor pentru emisiunile negarantate și de dimensiune „benchmark” ale Dexia rămân crescute și se situează în jurul a 140-150 de puncte de bază pentru maturități cuprinse între 4 și 5 ani; costul de finanțare în „covered bonds” rămâne de asemenea ridicat și se situează în jurul a 50-60 de puncte de bază pentru durate relativ similare celor ale activelor finanțate.

(193) În al cincilea rând, pentru a măsura sensibilitatea Dexia la o variație a ratei dobânzii, Dexia a comunicat un tabel care reia sensibilitatea la un șoc al ratei de 1 % pentru fiecare maturitate. Astfel, este evident că în cazul unei majorări uniforme a curbei ratelor, Dexia estimează că nu va pierde mai mult de [...] milioane de euro⁽⁴⁶⁾. Acest nivel de sensibilitate pare cu totul rezonabil și se explică în parte prin politica Dexia de [...], reducând astfel sensibilitatea la variațiile de rată. Cu toate acestea, Comisia menționează că în acest exercițiu de calcul al sensibilității, [...] miliarde de euro de finanțare pe termen scurt a grupului nu sunt incluse, ceea ce sugerează că Dexia rămâne relativ sensibilă la mișcări ale curbei ratelor pentru maturități mai mici de un an.

⁽⁴⁶⁾ La 30 septembrie 2009.

Acest lucru a fost confirmat de Dexia, deoarece grupul estimează că a realizat aproximativ [...] milioane de euro profit în 2009 prin simplul efect al unei inversări a curbei ratelor interbancare mai mici de un an. Efectul unei reduceri importante a veniturilor de transformare a fost totuși luat în considerare în proiectările Dexia și indică faptul că grupul ar obține profit în cursul anilor următori.

(194) În al șaselea rând, atât nivelul absolut, cât și cel relativ al rezervei negative AFS a Dexia rămâne foarte important, în ciuda ameliorării observate în cursul anului 2009. Rezerva negativă AFS a trecut de la 12,7 miliarde de euro la 31 martie 2009 la 7,2 miliarde de euro la 30 septembrie 2009. Dat fiind (i) nivelul de capital al Dexia (17,1 miliarde de euro de capital Tier 1 și 19,6 miliarde de euro de capital obligatoriu total la 30 septembrie 2009), (ii) actuala neinclușare a rezervei AFS în calculul capitalului obligatoriu, Comisia se teme că includerea acestei rezerve AFS în capitalul obligatoriu, în cadrul discuțiilor actuale ale Comitetului de la Basel, penalizează Dexia. În această privință, Comisia subliniază elementele următoare:

— chiar dacă rezerva negativă AFS era în întregime inclusă în calculul capitalului obligatoriu, Dexia ar fi continuat, la 30 septembrie 2009, să satisfacă exigențele de capital obligatoriu. Rata capitalului Tier 1 ar fi trecut la [...], iar rata capitalului total ar fi trecut la [...];

— o astfel de schimbare de reglementare ar avea impact asupra multor altor bănci;

— potrivit statelor membre în cauză, o astfel de schimbare de reglementare nu s-ar putea aplica înainte de 2012. Până atunci, planul de restructurare prevede o diminuare de 30 % până la 40 % a portofoliului unității LPMD (principală responsabilă cu constituirea acestei rezerve negative AFS), ceea ce ar trebui să reducă, în condițiile în care toate celelalte elemente sunt egale, valoarea rezervei negative AFS.

(195) În al șaptelea rând, în ciuda reducerii din cursul anului 2009, Dexia continuă să aibă anumite angajamente în afara bilanțului relativ importante. Totuși, potrivit Dexia, acestea din urmă au fost luate în considerare în testul de stres.

(c) Activități privind instrumentele derivate

(196) Din analiza bilanțului Dexia la sfârșitul anului 2008, reiese că valoarea de piață a activului produselor derivate este de 55 de miliarde de euro, iar cea a pasivului bilanțului este de 75 de miliarde de euro, creând o diferență negativă importantă de ordinul a

20 de miliarde de euro, provenind în principal din produse derivate din rata dobânzii. Comisia a comparat această diferență cu cea afișată de alte instituții financiare. Exprimată în procente ale dimensiunii bilanțului și în procente ale fondurilor proprii, această diferență nu este doar negativă, ci și deosebit de ridicată pentru Dexia în raport cu celelalte instituții.

(197) Dexia justifică acest lucru prin (i) politica aproape sistematică de [...], (ii) scăderea ratelor dobânzii, (iii) diferența ridicată între durata medie de viață a activelor și cea a pasivelor, (iv) [...]. Comisia subscrie la aceste explicații, dar menționează totuși că (i) amplitudinea diferenței negative este cu adevărat foarte importantă și (ii) diferența necesită probabil deficite de „colateral” importante pentru Dexia, putând reduce baza acestora de „colateral” eligibil pentru finanțare din partea băncilor centrale sau pe piața de repo interbancară. Cu toate acestea, în privința acestui ultim aspect, astfel de deficite au fost luate în considerare în testele de stres.

(d) Concluzie în ceea ce privește viabilitatea

(198) Din analiza de mai sus, Comisia deduce că planul de restructurare va permite restabilirea viabilității pe termen lung a Dexia. În această privință, Comisia mai subliniază că planul de restructurare va permite grupului Dexia să facă față consolidării viitoare a reglementării prudențiale. Pe de o parte, reducerea efectului de levier care rezultă din restructurare este conformă cu instituirea eventuală a unei rate maxime de leverage („leverage ratio”). Pe de altă parte, ameliorarea și diversificarea surselor de finanțare a Dexia este în conformitate cu instituirea unor noi norme privind măsura și controlul riscului de lichiditate al instituțiilor de credit ⁽⁴⁷⁾.

8.3.3.3. Contribuția proprie a instituției

(199) În conformitate cu secțiunea 3 din Comunicarea privind restructurările, planul de restructurare trebuie să asigure o împărțire echitabilă a costurilor de restructurare între statele membre în cauză și bancă, însemnând că planul de restructurare trebuie să prevadă o contribuție pe cât posibil de ridicată a băncii și a acționarilor acestora din propriile lor resurse. O astfel de contribuție este într-adevăr necesară pentru a determina băncile care beneficiază de măsuri de salvare să își asume în mod adecvat consecințele conduitei lor anterioare și pentru a crea stimulente adecvate pentru conduita lor viitoare.

(200) Dexia, acționarii săi și statele membre în cauză și-au adus deja contribuția care le revenea la efortul de restructurare, în special prin diluția părții de capital social deținută de acționarii preexistenți majorării capitalului băncii (autoritățile franceze și cele belgiene au subscris direct la 3 miliarde de euro din cele 6,4 miliarde de euro de majorare a capitalului anunțată în septembrie 2008).

⁽⁴⁷⁾ A se vedea în special: Comitetul de supraveghere bancară de la Basel, *International framework for liquidity risk measurement, standards and monitoring* (Consultative Document), decembrie 2009.

- (201) În plus, Comisia menționează că un anumit număr de elemente defavorabile însoțesc suspendarea distribuirii de dividende prevăzută în planul de restructurare:
- filialele deținute în proporție de 50 % de Dexia nu sunt afectate de suspendarea distribuirii de dividende, deoarece aceasta nu vizează decât entitățile asupra cărora Dexia SA își exercită direct sau indirect controlul exclusiv⁽⁴⁸⁾; și
  - conform termenilor din planul de restructurare, suspendarea (până la sfârșitul anului 2011) a distribuirii de dividende pe instrumente hibride *Tier 1* sau *Tier 2* nu aduce atingere operațiunilor pe care Dexia este obligată să le efectueze în temeiul unor contracte încheiate înainte de 1 februarie 2010.
- (202) De asemenea, Comisia menționează că suspendarea plății unui dividend sau a unui cupon pe instrumente hibride *Tier 1* sau *Tier 2* se aplică contractelor încheiate înainte de 1 februarie 2010, în măsura în care, în temeiul deciziei din 30 octombrie 2009⁽⁴⁹⁾, Dexia era obligată, pentru o perioadă de patru luni, să nu plătească cupoane și să nu exercite opțiuni de rambursare anticipată pe instrumentele sale de fonduri proprii hibride (*Tier 1* și *Upper Tier 2*). În această privință, Comisia subliniază că volumul de instrumente hibride al Dexia era de 1,4 miliarde de euro la 31 decembrie 2008.
- (203) De asemenea, pentru a se asigura că nicio plată a cuponului din titluri hibride (*Tier 1* și *Upper Tier 2*) ale Dexia nu se va efectua în contradicție cu principiile Comunicării privind restructurările, Comisia subordonează prezenta decizie condiției ca, înainte de plata oricărui cupon pe instrumente hibride *Tier 1* sau *Upper Tier 2* emise înainte de 1 februarie 2010 și, cel mai târziu, cu două săptămâni înainte de debutul intervalului de notificare de plată a cuponului către investitori, Dexia să notifice Comisiei, până la 31 decembrie 2011, intenția sa de a plăti un astfel de cupon și să demonstreze că plata (i) este obligatorie, (ii) nu poate fi reportată, (iii) nu este discreționară și (iv) nu este declanșată automat de o plată a dividendelor, oricare ar fi forma acesteia, de către Dexia SA sau de către una dintre filialele acesteia, cu excepția emisiunii *Tier 1* emisă de DFL. Comisia își rezervă dreptul de a nu autoriza o astfel de plată dacă una dintre cele patru condiții cumulative de mai sus nu este satisfăcută.
- (204) În plus, Comisia mai subliniază că suspendarea plății unui dividend nu se aplică distribuțiilor de dividende realizate în întregime prin atribuirea de noi acțiuni. Trebuie menționat totuși că plata dividendelor prin atribuirea de noi acțiuni, făcută posibilă prin realizarea unor beneficii distribuibile, nu contravine comunicării privind restructurările în măsura în care o astfel de plată ar însemna, pentru conturile Dexia, o încorporare în capital a unor rezerve și o distribuție de dividende prelevate din beneficiul din ultimul exercițiu financiar încheiat și aduse de acționarii la capital ai Dexia. Atribuirea acțiunilor nu ar avea deci impact asupra fondurilor proprii ale Dexia.
- (205) De asemenea, Comisia menționează că plata unui dividend în acțiuni Dexia nu antrenează plata unui cupon pe niciun titlu hibrid (*Tier 1* sau *Tier 2*) al Dexia, cu excepția unei emisiuni realizate de Dexia Funding Luxembourg SA (denumită în continuare „DFL”) realizată în 2006. Cu toate acestea, trebuie precizat că această excepție a fost aprobată în cadrul global al planului de restructurare. În general, astfel cum s-a arătat la considerentul 204, Comisia nu se opune unei distribuiri de dividende vărsate exclusiv sub formă de acțiuni, din moment ce aceasta nu antrenează obligația de a vărsa un dividend sau un cupon aferent altor categorii de titluri constitutive ale fondurilor proprii. În cazul prezent, obligația ca Dexia să plătească un cupon din emisiunea DFL nu este de natură să modifice opinia Comisiei, având în vedere faptul că excepția se înscrie în cadrul planului de restructurare, se referă la o singură emisiune care antrenează plata unui cupon limitat și că Dexia are în vedere obținerea de beneficii în perioada de restructurare.
- (206) În sfârșit, Comisia subliniază că ajutorul este limitat la minimumul necesar prin:
- (a) cesiuni de active și de filiale, printre care filiale destul de rentabile cum ar fi „Dexia Sabadell”, „Dexia Banka Slovensko” („DBS”) și „Deniz Emeklilik” (filiala de asigurări a filialei sale DenizBank care își desfășoară activitatea în principal pe piața RCB în Turcia); și
  - (b) o remunerație adecvată a ajutorului primit sub formă de garanție a statelor membre în cauză pentru pasivul Dexia și pentru activele sale depreciate (a se vedea considerentele 158-159).
- (207) Elementele precedente fac mai mult decât să compenseze numeroasele condiții și rezerve, apreciate defavorabil de către Comisie, care însoțesc suspendarea distribuirii dividendelor prevăzută în planul de restructurare. În consecință, Comisia consideră că Dexia și acționarii săi contribuie suficient la restructurare din resursele lor proprii.

⁽⁴⁸⁾ A se vedea punctul 9 din anexa I la prezenta decizie.

⁽⁴⁹⁾ A se vedea *State aid: Commission recalls rules concerning Tier 1 and Tier 2 capital transactions for banks subject to a restructuring aid investigation*, MEMO/09/441 din 8 octombrie 2009 disponibil pe site-ul internet al Comisiei la adresa următoare:
<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/09/441&format=HTML&aged=0&language=FR&guiLanguage=fr>

8.3.3.4. Măsurile care vizează corectarea denaturărilor concurenței

(208) În conformitate cu secțiunea 4 din Comunicarea privind restructurările, planul de restructurare trebuie să permită limitarea denaturărilor concurenței ocazionate de ajutoare, însemnând că planul de restructurare trebuie să prevadă măsuri structurale (de cesiune și/sau de reducere a activităților) și garanții comportamentale. Trebuie instituite măsuri adecvate în scopul de a minimiza denaturările de concurență și de a evita ca ajutoarele de stat în favoarea Dexia să nu prelungească denaturări provocate, în trecut, de o asumare excesivă de riscuri și un model comercial neviabil.

(209) Conform punctului 30 din Comunicarea privind restructurările, natura și forma măsurilor care vizează limitarea denaturărilor de concurență vor depinde de două criterii, și anume, în primul rând, valoarea ajutorului și condițiile și circumstanțele în care acesta a fost acordat și, în al doilea rând, caracteristicile pieței sau piețelor în care banca beneficiară își va exercita activitățile.

(210) În ceea ce privește acest ultim criteriu, Comisia observă că Dexia este un actor major pe piața finanțării colectivităților locale („PWB”), în special în Franța, Belgia și Italia, și destul de prezentă în Spania. Piața PWB este foarte concentrată în Belgia⁽⁵⁰⁾, în Franța⁽⁵¹⁾ și în Italia⁽⁵²⁾, iar aici barierele la intrare sunt ridicate⁽⁵³⁾.

(211) În plus, Comisia subliniază că planul de restructurare garantează că Dexia ia măsurile necesare pentru a deschide piața de finanțare a colectivităților locale și a limita denaturările concurenței generate de ajutorul primit:

— mai întâi, reducerea sferei de activitate a PWB pe piețele principale ale Dexia prin limitarea, chiar

abandonul producției activității PWB International va permite creșterea concurenței pe anumite piețe. În această privință, Dexia s-a angajat să cedeze Crediop, un actor major al finanțării colectivităților locale în Italia și Dexia Sabadell, care își desfășoară activitatea pe piața spaniolă;

— în plus, pe piețele principale în care Dexia continuă să își desfășoare activitatea, limitarea volumului noii producții va permite, de asemenea, intrarea unor noi actori și va favoriza concurența pe aceste piețe (Dexia limitează noua producție anuală PWB la 12 miliarde de euro în 2009, 15 miliarde de euro în 2010 și 18 miliarde de euro din 2011 până în 2014, ceea ce reprezintă o diminuare semnificativă în raport cu nivelul de 34 de miliarde realizat în 2008);

— în sfârșit, Dexia s-a angajat să își abandoneze participația sa majoritară în AdInfo, filială activă în furnizarea de servicii informatice colectivităților locale din Belgia. Această filială furnizează grupului Dexia acces la numeroși clienți publici pe întreg teritoriul belgian și i-a permis să își consolideze poziția de bancher de referință al actorilor locali în Belgia, precum și să dezvolte soluții tehnologice compatibile cu serviciile financiare pe care le oferă colectivităților locale. În această privință, Comisia consideră că cesiunea filialei va permite creșterea concurenței pe piața PWB în Belgia.

(212) În plus, Dexia s-a angajat ca RAROC pentru fiecare împrumut acordat clienților PWB să rămână mai mare de 10 %, ceea ce asigură că tarifele practicate de Dexia pentru această clientelă sunt conforme cu piața și evită ca, în viitor, Dexia să devină actorul predominant pe această piață, practicând tarife inferioare practicilor de piață.

(213) Pe piața băncii de retail, Dexia nu este la fel de prezentă ca în cazul finanțării colectivităților locale. Grupul exercită activități de bancă de retail prin filialele sale în patru țări principale: Belgia prin DBB, Luxemburg prin Dexia BIL, Slovacia prin Dexia Banka Slovensko (DBS) și Turcia prin DenizBank. Măsurat în termeni de depozite, Dexia deține o cotă de piață de aproximativ [10-15] % în Belgia, [10-15] % în Luxemburg, [0-5] % în Slovacia și [0-5] % în Turcia.

(214) În măsura în care piața băncii de retail nu este la fel de concentrată ca cea pentru finanțarea colectivităților locale în Franța, Belgia, Italia și Spania, necesitatea unor măsuri care vizează limitarea denaturărilor de concurență este mai mică în acest caz. În special în Belgia, unde Dexia deține cea mai puternică cotă de piață, ocupând, în același timp, doar poziția a treia.

⁽⁵⁰⁾ A se vedea în special decizia Comisiei în materie de concentrări în cazul M. 2400 (Dexia/Artesia). În decizia respectivă, Comisia subliniază că Dexia constituie un actor hiperdominant pe piața belgiană, cu o cotă de piață între 80 și 85 % pe piața națională a finanțării „autorităților locale” și între 65 și 70 % dacă autoritățile nelocale precum regiunile și comunitățile sunt, de asemenea, luate în considerare.

⁽⁵¹⁾ În Franța, potrivit informațiilor puse la dispoziția Comisiei, Dexia Crédit Local deține cea mai mare parte, și anume [40-45] %, din stocul de împrumuturi pe termen lung către colectivitățile locale, principalii săi concurenți fiind Caisses d'épargne (aproximativ 20 %), Crédit Agricole (aproximativ 15 %), Société Générale și BNP Paribas.

⁽⁵²⁾ În Italia, potrivit informațiilor puse la dispoziția Comisiei, patru grupuri bancare împart 80 % din piață, Dexia situându-se pe locul al doilea (aproximativ [20-30] %) după Cassa Depositi et Prestiti („CDP”). Ceilalți doi actori sunt Intesa SanPaolo (14 %) și BNL (10 %).

⁽⁵³⁾ Un anumit număr de elemente tind să indice, printre altele, că procedurile de licitație nu sunt organizate întotdeauna în mod transparent și deschis, iar costurile de transfer sunt destul de ridicate pentru colectivitățile locale (în special datorită faptului că băncile istorice oferă o întregă gamă de servicii colectivităților, precum servicii de gestionare a trezoreriei, a căror finanțare nu reprezintă decât unul dintre elemente).

(215) În orice caz, Comisia apreciază ca favorabile următoarele măsuri la care Dexia s-a angajat în ceea ce privește banca de retail:

- cesiunea Dexia Banka Slovensko;
- abandonul finanțării intragrup față de DenizBank până la sfârșitul anului 2014;
- cesiunea Dexia Epargne Pension care își desfășoară activitatea în domeniul ingineriei și al asigurărilor de viață în Franța;
- cesiunea participației în Crédit du Nord care își desfășoară activitatea pe piața de retail în Franța; și
- cesiunea activității de asigurări în Turcia.

(216) Planul de restructurare conduce la o diminuare a totalului bilanțului total al Dexia cu 35 % în 2014 față de anul 2008. Reducerea dimensiunii decurge de asemenea din lichidarea activităților plasate în LPMD, din concentrarea activităților Dexia pe piețele istorice, din cesiunea unor activități și din limitarea noii sale producții PWB.

(217) Dexia se supune anumitor garanții comportamentale, precum faptul de a nu dobândi (până la 30 decembrie 2011) mai mult de 5 % din capitalul social al unor alte instituții de credit sau întreprinderi de investiții⁽⁵⁴⁾. O astfel de garanție asigură că, în principiu, Dexia nu va dobândi o altă instituție de credit sau întreprindere de investiții în scopul de a-și exercita controlul asupra acesteia în sensul reglementării privind concentrările. Un astfel de principiu este în conformitate, în special, cu punctul 40 din Comunicarea privind restructurările.

(218) În ceea ce privește contribuția proprie a Dexia și măsurile pe piețele principale ale acesteia, Comisia concluzionează că totalitatea măsurilor structurale din planul de restructurare este suficientă pentru a limita denaturările excesive de concurență ocazionate de ajutoarele în cauză.

(219) În sfârșit, Dexia va respecta principiile de remunerare enunțate în cadrul G-20 și al instanțelor naționale în cauză în ceea ce privește remunerația membrilor din comitetele de conducere și executive ale Dexia și din principalele entități operaționale ale acesteia.

8.3.4. MONITORIZAREA MĂSURILOR

(220) Comisia subliniază că punctul 46 din Comunicarea privind restructurările recomandă ca un raport detaliat

să fie transmis în mod regulat Comisiei de către statele membre în cauză în scopul de a permite acesteia să verifice dacă planul de restructurare este aplicat în conformitate cu angajamentele notificate. În această privință, Comisia va fi destinatarul rapoartelor semestriale ale expertului independent însărcinat cu monitorizarea planului de restructurare, înainte de 1 octombrie și 30 aprilie ale fiecărui an.

IX. CONCLUZII

(221) Comisia constată că Belgia, Franța și Luxemburg au pus în aplicare în mod ilegal ajutoare sub forma unei majorări de capital, a unei garanții și a unor operațiuni de LA garantate, încălcând articolul 108 alineatul (3) din TFUE.

(222) În baza informațiilor și angajamentelor comunicate Comisiei de către statele membre în cauză, Comisia autorizează planul de restructurare a Dexia și conversia ajutoarelor în caz de urgență în ajutoare pentru restructurare în condițiile prevăzute la articolul 2. De asemenea, Comisia consideră că planul de restructurare răspunde afirmațiilor formulate în plângerea care i-a fost comunicată, fără a aduce atingere reclamantului în ceea ce privește susținerea drepturilor sale pentru perioada în care ajutoarele în cauză nu erau autorizate,

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

(1) Măsurile puse în aplicare de Belgia, Franța și Luxemburg în favoarea grupului Dexia, în valoare de 8,4 miliarde de euro, sub forma unei majorări a capitalului și a unui ajutor pentru tratamentul activelor depreciate, precum și în valoare de [95-135] miliarde de euro, sub forma unei garanții și a unei operațiuni de sprijin pentru lichiditate garantată („Liquidity Assistance” sau LA), constituie ajutoare de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE.

(2) Ajutoarele menționate sunt compatibile cu piața internă în condițiile prevăzute la articolul 2.

Articolul 2

(1) Belgia, Franța și Luxemburg respectă toate angajamentele și condițiile menționate în anexa I la prezenta decizie în termenele stabilite.

⁽⁵⁴⁾ A se vedea punctul 2 din anexa I la prezenta decizie.

(2) Înaintea oricărei plăți a cuponului pe instrumente hibride Tier 1 sau Upper Tier 2 emise înainte de 1 februarie 2010 și, cel mai târziu, cu două săptămâni înainte de debutul intervalului de notificare pentru plata cuponului către investitori, Dexia notifică Comisiei, până la 31 decembrie 2011, intenția sa de a plăti un astfel de cupon și demonstrează că plata respectivă:

- (i) este obligatorie;
- (ii) nu poate fi reportată;
- (iii) nu este discreționară; și
- (iv) nu este declanșată automat de o plată a dividendelor, sub orice formă, de către Dexia S.A. sau de către una dintre filialele acesteia, cu excepția emisiunii Tier 1 emisă de DFL (cod ISIN XS0273230572).

Comisia își rezervă dreptul de a nu autoriza o astfel de plată dacă una dintre cele patru condiții cumulative precedente nu este îndeplinită.

Articolul 3

Belgia, Franța și Luxemburg informează Comisia, în termen de două luni de la data notificării prezentei decizii, cu privire la măsurile adoptate în vederea respectării acesteia.

Belgia, Franța și Luxemburg comunică Comisiei, pe toată durata planului de restructurare și cu o frecvență semestrială, un raport detaliat privind realizarea măsurilor de restructurare care figurează în angajamentele notificate Comisiei la 9 februarie 2010 (anexa I la prezenta decizie). Primul raport este comunicat în termen de șase luni de la data prezentei decizii.

Articolul 4

Prezenta decizie se adresează Regatului Belgiei, Republicii Franceze și Marelui Ducat al Luxemburgului.

Adoptată la Bruxelles, 26 februarie 2010.

Pentru Comisie
Joaquín ALMUNIA
Vicepreședinte

ANEXA I

ANGAJAMENTELE STATELOR MEMBRE ÎN CAUZĂ NOTIFICATE COMISIEI LA 9 FEBRUARIE 2010**Angajamente comportamentale**

1. În lipsa unei dispoziții contrare, angajamentele de mai jos, cu excepția angajamentului de la punctul 7 de mai jos, se aplică până la 31 decembrie 2014.
2. Până la 31 decembrie 2011, Dexia SA și filialele în care aceasta deține controlul exclusiv sau în comun („Dexia”) nu vor dobândi mai mult de 5 % din capitalul social al unor alte instituții de credit sau întreprinderi de investiții (în temeiul Directivei 2004/39/CE din 21 aprilie 2004 privind piețele de instrumente financiare) sau societăți de asigurare, cu excepția cazului în care Comisia aprobă acest lucru.

Angajamentul de mai sus nu împiedică, sub rezerva aprobării prealabile a Comisiei, achiziționarea de către Dexia a unei participații în remunerație dintr-un aport de participații sau de activități efectuat în cadrul unei operațiuni de cesiune sau de punere în comun (prin fuziune sau prin aport) de active sau de activități, numai dacă, într-o astfel de ipoteză, participația menționată nu conferă grupului Dexia controlul exclusiv sau în comun al entității beneficiare de aport sau rezultând din fuziune.

În prealabil, Dexia va informa Comisia cu privire la orice proiect de achiziționare, inclusiv orice proiect avut în vedere de întreprinderi în care Dexia deține controlul în comun.

3. (a) Dexia interzice împrumuturile către clienții săi PWB la un nivel de „risk-adjusted return on capital” (RAROC) mai mic de 10 %. Calculul RAROC redă marja netă după impozitarea capitalului economic. În temeiul prezentei scrisori de angajament:
  - (i) marja brută reprezintă diferența dintre marja facturată la client (exprimată în puncte de bază peste rata de referință IBOR) și costul de finanțare a Dexia (exprimat în puncte de bază peste rata de referință IBOR) reprezentat de prețul intern de transfer;
  - (ii) prețul intern de transfer va reflecta costul estimat al unei noi finanțări a Dexia, ținând cont de caracteristicile împrumuturilor (maturitate, eligibilitate pentru refinanțare prin covered bonds etc.) pentru clienții PWB;
  - (iii) marja netă este egală cu marja brută din care se scad (i) cheltuielile de orice natură (cheltuieli generale, cheltuieli salariale, cheltuieli operaționale, amortizări etc.) estimate pe baza observației costurilor activității de împrumut către clienții PWB, (ii) un cost mediu al riscului calculat pentru fiecare tranzacție respectând metodologia de la Basel II (costul mediu al riscului pe perioadă lungă) și (iii) cheltuielile de impozit. Capitalul economic este calculat conform metodologiei de la Basel II.
- (b) Un expert independent va fi mandatat, conform modalităților menționate la punctul 17 de mai sus, în scopul de a verifica din șase în șase luni dacă:
  - (i) RAROC în sensul prezentei scrisori de angajament și componentele sale (costurile noii finanțări, cheltuielile generale, cheltuielile salariale, cheltuielile operaționale, amortizările, costul riscului, cheltuielile de impozit etc.) reflectă contribuția activității de împrumuturi către clienții PWB la rentabilitatea grupului;
  - (ii) calculul RAROC este exact; și
  - (iii) metodologia este respectată.
- (c) Expertul independent verifică din șase în șase luni dacă angajamentul luat la punctul 3 litera (a) este respectat.
- (d) Expertul independent va avea acces la normele de procedură interne ale Dexia, precizând și generalizând utilizarea RAROC (în sensul prezentei scrisori de angajament) și la lista și condițiile fiecărui împrumut acordat de Dexia clienților săi PWB.

4. Dexia va reduce la zero valoarea finanțărilor puse în prezent la dispoziția filialei sale turce DenizBank până cel mai târziu la 30 iunie 2011 și se angajează să nu îi acorde nicio nouă finanțare intragrup până la 31 decembrie 2014.

5. Dexia va reduce cota finanțărilor pe termen scurt în bilanțul său și va mări durata medie de viață a finanțărilor pe termen lung. Respectarea acestui angajament va fi apreciată global prin intermediul a trei rate cantitative. În acest cadru:

(a) Dexia va menține rata „finanțări pe termen scurt/dimensiune totală a bilanțului”, definit în anexa II la prezenta decizie, de 30 % la 31 decembrie 2009 la un nivel inferior sau egal cu 23 % la 31 decembrie 2010, inferior sau egal cu 20 % la 31 decembrie 2011, inferior sau egal cu 14 % la 31 decembrie 2012, inferior sau egal cu 13 % la 31 decembrie 2013 și inferior sau egal cu 11 % la 31 decembrie 2014. În sensul prezentului angajament, va fi monitorizată media anuală a ratei pe parcursul întregii perioade de referință;

(b) Dexia va mări durata finanțărilor și va reduce *gap*-ul de durată menținând durata medie de viață a pasivelor grupului, astfel cum au fost definite în anexa II la prezenta decizie, la un nivel superior sau egal cu nivelurile de mai jos:

(ani)					
31.12.2009	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014
[...] %	[...] %	[...] %	[...] %	[...] %	[...] %

(c) Dexia va majora sursele de finanțare stabilă. Se va calcula o rată, al cărei numărător este egal cu suma finanțării sub formă de „covered bonds”, a finanțării sub formă de depozite comerciale „RCB” și „PWB”, și al cărei numitor este egal cu suma tuturor activelor grupului Dexia. Această rată, egală cu 36 % la 31 decembrie 2009, va trebui să fie superioară sau egală cu 40 % la 31 decembrie 2010, superioară sau egală cu 45 % la 31 decembrie 2011, superioară sau egală cu 53 % la 31 decembrie 2012, superioară sau egală cu 55 % la 31 decembrie 2013 și superioară sau egală cu 58 % la 31 decembrie 2014.

6. Până la 31 octombrie 2014, Dexia:

(i) nu își va utiliza statutul de bancă care beneficiază de o garanție a statelor pentru unele dintre angajamentele sale în scopuri de publicitate comercială față de alți terți decât terții beneficiari; și

(ii) nu va utiliza garanția pentru operațiuni pure de arbitraj.

7. Până la 30 iunie 2010, Dexia va institui o linie de raportare denumită „Legacy Portfolio Management Division”. Activele destinate acestei linii vor fi plasate în lichidare sau cedate în cadrul angajamentului menționat la punctul 13 litera (n) de mai jos. Aceste active vor fi următoarele: (i) portofoliile CSP/PSP (pentru o valoare estimată la aproximativ 134 de miliarde de euro la 31 decembrie 2009), (ii) portofoliul FP (pentru o valoare estimată la aproximativ 10,7 miliarde de euro la 31 decembrie 2009) și (iii) portofoliul „non-core PWB loans” (pentru o valoare estimată la aproximativ 17 miliarde de euro la 31 decembrie 2009). Finanțările ridicate de Dexia și care beneficiază de garanția pentru finanțare vor fi destinate integral acestei linii.

8. Dexia va limita valoarea:

(a) oricărei forme de dividende distribuite de Dexia SA aferente acțiunilor sale ordinare; și

(b) oricărei rambursări discreționare anticipate sau plăți a cuponului pe instrumente *Tier 1* sau pe instrumente *Tier 2* (i) emise de entități în care Dexia deține controlul exclusiv, (ii) deținute de persoane sau entități altele decât Dexia SA și filialele acesteia și (iii) a căror plată sau exercițiu este discreționar în conformitate cu dispozițiile contractuale referitoare la aceste instrumente,

astfel încât, după distribuirea sau plata avută în vedere (și ținând cont de eventuale plăți devenite obligatorii datorită plății unui dividend aferent acțiunilor ordinare), *Core Tier 1* al grupului Dexia (calculat în raport cu ultimele conturi anuale consolidate preparate conform normelor IFRS):

(i) să rămână superior sau egal cu nivelul de mai jos; și

31.12.2009	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014
10,7 %	10,6 %	[...] %	[...] %	[...] %	[...] %

(ii) să rămână superior sau egal cu valoarea de:

(i) 12,5 % din activele ponderate la riscurile (*risk weighted assets*) *Legacy Portfolio Management Division*, astfel cum au fost definite la punctul 7 de mai sus; și

(ii) 9,5 % din activele ponderate la riscurile (*risk weighted assets*) altor activități ale grupului („Core Division”).

Angajamentul precedent:

(i) nu aduce atingere cererii de beneficii distribuibile (în sensul articolului 617 din Codul belgian al societăților) la nivelul Dexia;

(ii) nu aduce atingere operațiunilor pe care Dexia va fi obligată, din punct de vedere legal, să le efectueze pe instrumente hibride *Tier 1* sau *Tier 2* sau operațiunilor pe care Dexia va fi obligată să le efectueze din astfel de instrumente în temeiul unor contracte încheiate înainte de 1 februarie 2010;

(iii) va fi revizuit în cazul unei schimbări semnificative în definirea fondurilor proprii prudențiale și a normelor contabile aplicabile grupului Dexia; și

(iv) se aplică oricărei distribuiri efectuate până la 31 decembrie 2014.

9. În plus, fără a aduce atingere operațiunilor pe care Dexia va fi obligată, din punct de vedere legal, să le efectueze sau operațiunilor pe care va fi obligată să le efectueze în temeiul unor contracte încheiate înainte de 1 februarie 2010 pe instrumente hibride *Tier 1* sau *Tier 2*, Dexia se va abține până la 31 decembrie 2011:

(a) să efectueze plata cuponului pe instrumente hibride *Tier 1* sau instrumente *Tier 2* deținute de alte persoane sau entități altele decât Dexia și filialele acesteia și a căror plată este discreționară în ceea ce privește aplicarea dispozițiilor contractuale referitoare la aceste instrumente;

(b) să aprobe sau să voteze în favoarea plății oricărei forme de dividende de către orice entitate asupra căreia Dexia SA exercită direct sau indirect controlul exclusiv (inclusiv entitățile deținute în proporție de 100 %) atunci când o astfel de plată ar antrena o obligație de plată a unui cupon pe instrumente hibride *Tier 1* sau instrumente *Tier 2* deținute de alte persoane decât Dexia SA și filialele acesteia; și

(c) să exercite o opțiune discreționară de rambursare anticipată pe instrumentele hibride *Tier 1* sau instrumentele *Tier 2* menționate la litera (a) de mai sus.

Dexia SA nu va efectua distribuirea dividendelor aferente acțiunilor sale ordinare până la 31 decembrie 2011. Această interdicție nu se va aplica distribuțiilor de dividende realizate în întregime prin atribuirea de noi acțiuni, cu condiția ca valoarea distribuțiilor să fie (i) în conformitate cu punctul 8 de mai sus și (ii) inferioară sau egală cu 40 % din venitul net realizat de Dexia SA în exercițiul financiar 2009 în ceea ce privește distribuțiile efectuate în 2010 și inferioară sau egală cu 40 % din venitul net realizat de Dexia SA în exercițiul financiar 2010 în ceea ce privește distribuțiile efectuate în 2011.

10. Dexia va continua să pună în aplicare principiile de remunerare enunțate în cadrul G-20 și al instanțelor naționale în cauză în ceea ce privește remunerația membrilor din comitetele de conducere și executive ale Dexia SA și ale principalelor entități operaționale ale grupului Dexia.

11. În conformitate cu planul de restructurare transmis la 17 decembrie 2009, Dexia:

- (a) în politica sa privind noua producție, va reduce noua producție PWB la 12 miliarde de euro în 2009, 15 miliarde de euro în 2010 și 18 miliarde de euro din 2011 până în 2014;
- (b) va reduce costurile de exploatare cu 15 % înainte de 31 decembrie 2012;
- (c) în activitățile sale de trading, se va asigura că nu își asumă riscuri în nume propriu care să nu fie conforme cu obiectivul de restabilire a viabilității în baza unei gestiuni avizate. În consecință, Dexia își va reduce activitățile de trading (diminuarea cu 44 % a valorii riscului mediu anual, care era de 126 de miliarde de euro în 2008) și va pune capăt activităților de trading în nume propriu începând cu data deciziei Comisiei;
- (d) va renunța definitiv, cu efect imediat începând cu data deciziei Comisiei, la beneficiul obligațiunii convertibile Dexia BIL de 376 de milioane de euro pe care Luxemburgul se angajase să o subscrie în septembrie 2008.

Garanția de finanțare

12. Recurgerea de către Dexia la garanția de finanțare astfel cum a fost prelungită prin acordul suplimentar din 14 octombrie 2009 („garanția”) va fi limitată conform condițiilor următoare:

- (a) se va pune capăt posibilității ca Dexia să beneficieze de garanție pentru toate contractele de depozite încheiate începând cu 31 martie 2010;
- (b) se va pune capăt posibilității ca Dexia să beneficieze de garanția de finanțare pentru toate emisiunile pe termen scurt (mai puțin de un an) realizate începând cu 31 mai 2010;
- (c) se va pune capăt posibilității ca Dexia să beneficieze de garanția de finanțare pentru toate emisiunile sau contractele realizate sau încheiate începând cu 30 iunie 2010;
- (d) valoarea totală a soldurilor garantate nu va putea depăși niciodată 100 de miliarde de euro;
- (e) În perioada de aplicare a garanției, Dexia va plăti statelor o remunerație adițională pentru suma excedentară în cazul în care sunt depășite următoarele praguri de solduri garantate:

Prag/tranșă (sold garantat în miliarde de euro)	[60-70]	[70-80]	[80-100]
Remunerația suplimentară în cazul excedentului în puncte de bază	+ 50	+ 65	+ 80

Cesiuni și lichidare

13. Dexia va efectua cesiunile de active a căror listă și calendar sunt redată mai jos:

- (a) Cesiunea sau cotarea la bursă a participației de 70 % deținută de grup în filiala sa italiană, Crediop, până la 31 octombrie 2012. În conformitate cu punctul 15 din Comunicarea privind restructurările bancare, Dexia nu va fi obligată să cedeze participația sa în Crediop la un preț excesiv de scăzut (mai puțin de [...] ori valoarea contabilă în 2010 și [...] ori valoarea contabilă în 2012);
- (b) Cesiunea, până la 30 iunie 2010, a Dexia Epargne-Pension (DEP), filiala franceză a DIB (Dexia Insurance Belgium) care își desfășoară activitatea în domeniile asigurărilor de viață și ingineriei sociale. Semnarea acordului de cesiune a avut loc pe 9 decembrie 2009, iar vânzarea ar fi trebuit să se realizeze în cursul primului semestru al anului 2010;
- (c) Cesiunea sau cotarea la bursă până la 31 decembrie 2010 a participației de 51 % a Dexia în AdInfo, filială care își desfășoară activitatea în domeniul furnizării de servicii informatice către colectivitățile locale din Belgia;
- (d) Cesiunea participației Dexia în SPE înainte de 31 decembrie 2010;

- (e) Cesiunea participației de 20 % a Dexia în Crédit du Nord. Cesiunea s-a realizat la 11 decembrie 2009 (transfer efectiv al titlurilor și al numerarului);
- (f) Închiderea, până în 2010, a aproximativ 80 de agenții în Belgia în cadrul noului model de distribuire a grupului;
- (g) Încetarea următoarelor activități ale RCB International:
- (i) cesiunea Experta Jersey, *run-off*-ul Dexia PB Jersey, încetarea activităților PB din Montevideo, încetarea proiectului de dezvoltare PB la Singapore, încetarea proiectului de consumer finance în Rusia și încetarea activităților Dexia Asset Management (DAM) în țările din Europa Centrală și de Est, cesiunea activităților de trust ale Experta în Elveția au fost realizate în cursul anului 2009 și la începutul anului 2010;
  - (ii) cesiunea activităților de trust exercitate de Experta în Bahamas, precum și cesiunea filialei daneze a Dexia BIL, care își desfășoară activitatea în domeniul gestionării de active, al băncii private și activităților de piață/structurare, vor fi realizate până la 31 decembrie 2011.
- (h) Cesiunea sau cotarea la bursă, până la 31 octombrie 2012, a participației Dexia în filiala sa slovacă, Dexia Banka Slovensko (DBS). În conformitate cu punctul 15 din Comunicarea privind Restructurările Bancare, Dexia nu va fi obligată să cedeze DBS la un preț excesiv de scăzut (mai puțin de [...] ori valoarea contabilă în 2010 și [...] ori în 2011);
- (i) Încetarea și lichidarea următoarelor activități ale PWB internațional:
1. India: cesiunea entității, realizată în 2009;
  2. Elveția (Dexia Public Finance Switzerland) și Suedia (Dexia Norden): închidere și lichidare până la 31 decembrie 2010;
  3. Mexic, Australia și Japonia: lichidarea bilanțului și reducerea efectivelor. Entitatea mexicană s-a închis în 2009, iar activele acesteia au fost transferate către DCL New York, unde sunt în curs de lichidare; efectivele din Japonia și din Australia au fost înjumătățite în 2009, iar activitățile lor vor fi lichidate.
- (j) Cesiunea FSA (finalizată la 1 iulie 2009), apoi cesiunea părților Dexia în Assured Guaranty (AGO) până la 31 decembrie 2011;
- (k) Cesiunea participației de 49 % a grupului în Kommunalkredit Austria (KA). Cesiunea a fost realizată în al patrulea trimestru al anului 2008;
- (l) Cesiunea sau cotarea la bursă a Deniz Emeklilik, filiala de asigurări a Denizbank, până la 31 octombrie 2012;
- (m) Cesiunea participației de 60 % a grupului în Dexia Sabadell până la 31 decembrie 2013;
- (n) Cesiunea accelerată a portofoliului de obligațiuni al Dexia pentru [10-20] miliarde de euro pe an în 2010 și 2011, [5-15] miliarde de euro până la [10-20] miliarde de euro în 2012, [0-10] până la [5-15] miliarde de euro pe an în 2013 și 2014;
- (o) În conformitate cu planul de restructurare transmis pe 17 decembrie 2009, lichidarea activităților Standby Bond Purchase Agreements (SBPA) și Tender Option Bonds (TOB) (SUA/Canada).

Angajamentele de cesiune menționate mai sus, la literele (a)-(n), vor fi considerate îndeplinite atunci când Dexia și dobânditorul vor fi încheiat un acord cu caracter obligatoriu și definitiv (și anume un acord care nu poate fi reziliat unilateral de către Dexia fără plata unei penalități) pentru cesiunea întregii participații a Dexia în entitatea sau activul în cauză, chiar dacă în momentul semnării acordului nu vor fi fost obținute toate autorizațiile sau declarațiile privind lipsa obiecțiilor autorităților de supraveghere competente.

14. Cesiunile de active descrise la punctul 13 de mai sus, precum și amortizarea activelor și a pasivelor Dexia vor conduce la următoarele rezultate:

- (a) Reducerea cu 35 % a dimensiunii totale a bilanțului Dexia la 31 decembrie 2014 față de valoarea sa la 31 decembrie 2008, în condițiile și conform convențiilor contabile descrise în măsurile adiționale la planul de restructurare a Dexia transmise Comisiei la 17 decembrie 2009. În valoare absolută, valoarea totală a bilanțului se va reduce de la 651 de miliarde de euro la 31 decembrie 2008 la 580 de miliarde de euro la 31 decembrie 2009, la [510-550] miliarde de euro la 31 decembrie 2010, la [485-545] miliarde de euro la 31 decembrie 2011, la [425-490] miliarde de euro la 31 decembrie 2012, la [405-465] miliarde de euro la 31 decembrie 2013 și la 427 de miliarde de euro la 31 decembrie 2014, reprezentând o scădere de 224 de miliarde de euro. Aceste sume vor trebui corectate în funcție de evoluția valorii de piață a produselor derivate înscrise în bilanțul Dexia, dacă evoluția diferă de cea descrisă în planul de restructurare a Dexia și cu condiția ca o astfel de divergență să nu rezulte dintr-o creștere semnificativă a valorii noționale a acestor produse derivate;
- (b) Totalul bilanțului Core Division se va stabili la [390-410] miliarde de euro la 31 decembrie 2010, la [385-415] miliarde de euro la 31 decembrie 2011, la [345-380] miliarde de euro la 31 decembrie 2012, la [335-365] miliarde de euro la 31 decembrie 2013 și la 353 de miliarde de euro la 31 decembrie 2014, adică o diminuare de ordinul a 45 % față de totalul bilanțului grupului la 31 decembrie 2008. Evoluția anuală a dimensiunii bilanțului respectiv pentru activitățile Core Division și *Legacy Portfolio Management Division* va fi în conformitate cu descrierea care figurează în anexa II la prezenta decizie.

Mandatarul însărcinat cu cesiunea

15. (a) În cazul în care unul dintre angajamentele privind cesiunea de active menționate la punctul 13 literele (a), (c), (d), (h), (l) sau (m) nu va fi îndeplinit în termenele menționate mai sus și în lipsa aprobării unui angajament alternativ de către Comisie, autoritățile franceze, belgiene și luxemburgheze vor supune aprobării prealabile a Comisiei și, cel mai târziu, în termen de o lună după data-limită stabilită pentru cesiune o listă de una până la trei persoane, alese de comun acord cu Dexia, pentru numirea în calitate de mandatar(i) însărcinat (însărcați) cu punerea în aplicare a cesiunilor menționate.
- (b) Mandatarul însărcinat cu cesiunea trebuie să fie independent, să aibă competențele necesare și să nu fie implicat într-o situație de conflict de interese în timpul exercitării mandatului.
- (c) Comisia va putea fie să aprobe, fie să respingă mandatarul (mandatarii) propus (propuși). În cazul în care Comisia respinge mandatarul (mandatarii) însărcinat (însărcați) cu cesiunea propus (propuși), Dexia și autoritățile franceze, belgiene și luxemburgheze vor propune, în termen de o lună după comunicarea respingerii, unul până la trei noi candidați care vor trebui, de asemenea, aprobați sau respinși de Comisie. În cazul în care toți candidații propuși sunt, în final, respinși de Comisie, aceasta va desemna un mandatar, pe care Dexia îl va numi sau va contribui la numirea lui, în baza unui mandat aprobat de Comisie.
- (d) Autoritățile franceze, belgiene și luxemburgheze se angajează ca Dexia să acorde atribuțiile de reprezentare necesare și adecvate mandatarului însărcinat cu cesiunea:
- (i) pentru a efectua cesiunea activelor menționate la litera (a) de mai sus (inclusiv orice atribuție necesară pentru asigurarea bunei executări a documentelor necesare pentru a pune în aplicare cesiunea); și
  - (ii) pentru a efectua orice acțiune sau declarație necesară sau adecvată pentru a realiza cesiunea, inclusiv numirea unor consilii pentru a monitoriza procesul de cesiune.
- (e) Mandatarul însărcinat cu cesiunea va include în contractul (contractele) de cumpărare și de vânzare termenii și condițiile uzuale și rezonabile pe care le va considera adecvate pentru a încheia vânzarea în anul următor numirii mandatarului. Mandatarul însărcinat cu cesiunea va organiza procesul de vânzare astfel încât să asigure o cesiune [...].
- (f) Costurile prestațiilor mandatarului însărcinat cu cesiunea vor fi suportate de Dexia.

Punere în aplicare

16. În cazul în care ar interveni un transfer al controlului Dexia, Comisia va putea hotărî ca toate sau o parte din angajamentele de mai sus să înceteze să se mai aplice. Aceasta va lua în calcul efectul evoluției așteptate privind viabilitatea pe termen lung și concurența și va aplica, în special, principiul potrivit căruia vânzarea unui ajutor, de către beneficiar, unui concurent constituie ea însăși o formă de compensare a unor eventuale denaturări ale concurenței.

17. (a) Autoritățile belgiene, franceze și luxemburgheze vor supune aprobării prealabile a Comisiei, cel mai târziu în termen de o lună după prezenta decizie definitivă, o listă de una până la trei persoane, alese de comun acord cu Dexia, pentru numirea în calitate de expert independent însărcinat să verifice în detaliu aplicarea angajamentelor de mai sus („expert independent”).
- (b) Expertul independent trebuie să aibă competențele necesare și nu trebuie să fie implicat într-o situație de conflict de interese în timpul exercitării mandatului.
- (c) Comisia va putea fie să aprobe, fie să respingă expertul (experții) independent (independenți) propus (propuși). În cazul în care Comisia respinge expertul (experții) independent (independenți) propus (propuși), Dexia și autoritățile belgiene, franceze și luxemburgheze vor propune, în termen de o lună după comunicarea respingerii, unul până la trei candidați care, de asemenea, vor trebui aprobați sau respinși de Comisie.
- (d) În cazul în care toți candidații propuși sunt, în final, respinși de Comisie, Comisia va desemna un expert independent.
- (e) Costurile prestațiilor expertului independent vor fi suportate de Dexia.
18. (a) Pe durata planului de restructurare, Comisia va avea, permanent, acces fără restricție la informațiile necesare punerii în aplicare a deciziei sale de aprobare a planului de restructurare. Cu acordul autorităților belgiene, franceze și luxemburgheze, Comisia se va putea adresa direct grupului Dexia pentru a obține explicațiile și precizările necesare. Autoritățile belgiene, franceze și luxemburgheze și Dexia vor coopera pe deplin în cazul tuturor verificărilor pe care le-ar putea solicita Comisia sau, dacă este cazul, expertul independent.
- (b) În fiecare semestru, expertul independent, în cooperare cu Dexia, va transmite Comisiei un raport privind punerea în aplicare a angajamentelor de mai sus. Raportul va cuprinde informații detaliate cu privire la progresele înregistrate în ceea ce privește punerea în aplicare a planului de restructurare, în special: (i) diminuarea bilanțului, astfel cum este prevăzută la punctul 14 de mai sus; (ii) ratele de lichiditate și de finanțare, astfel cum sunt prevăzute la punctul 5 de mai sus; (iii) respectarea angajamentului privind RAROC în timpul semestrului scurs la punctul 3 de mai sus; (iv) cesiunile și încetarea activităților prevăzute la punctul 13 de mai sus, cuprinzând data cesiunii sau a încetării, valoarea contabilă a activelor la 31 decembrie 2008, valoarea cesiunii, câștigurile și pierderile înregistrate și măsurile individuale rămânând să fie puse în aplicare în cadrul planului de restructurare. Raportul va cuprinde, de asemenea, elementele de cost și calcul al RAROC (menționate la punctul 3 de mai sus) care trebuie puse în aplicare în semestrul următor transmiterii raportului. Raportul va fi transmis, cel mai târziu, în termen de o lună după prezentarea conturilor semestriale și aprobarea conturilor anuale și, în orice caz, înainte de 1 octombrie și 30 aprilie ale fiecărui an.
- (c) În cazul în care, în raportul prezentat înainte de 1 octombrie al fiecărui an, expertul independent identifică riscul ca obiectivele anuale prevăzute mai sus să nu fie atinse la sfârșitul anului în curs, autoritățile belgiene, franceze și luxemburgheze prezintă Comisiei, în luna următoare transmiterii raportului, măsurile avute în vedere în ceea ce privește Dexia, care permit atingerea obiectivelor, prin mijloace adecvate, înainte de sfârșitul anului.
- (d) În cazul în care, în raportul prezentat înainte de 30 aprilie al fiecărui an, expertul independent constată că obiectivele anuale prevăzute mai sus nu sunt atinse, autoritățile belgiene, franceze și luxemburgheze prezintă Comisiei, în luna următoare transmiterii raportului, măsurile avute în vedere în ceea ce privește Dexia, care permit atingerea obiectivelor, prin mijloace adecvate, înainte de 30 iunie al anului în curs.
19. În lipsa prezentării măsurilor avute în vedere la punctul 18 literele (c) și (d) de mai sus în termenul prevăzut sau în lipsa atingerii obiectivelor înainte de 30 iunie (în ceea ce privește măsurile prezentate, dacă este cazul, după raportul care trebuie depus înainte de 30 aprilie), în conformitate cu dispozițiile Regulamentului 659/1999, Comisia poate să reiniițieze procedura oficială de investigare. [...]

Revizuirea angajamentelor

20. Pe baza unei cereri suficient de motivate din partea Franței, Belgiei și Luxemburgului, Comisia va putea:
- (a) să autorizeze Dexia să amâne cesiunea unuia sau mai multor active menționate la punctul 13 de mai sus; sau
- (b) să autorizeze Dexia să substituie cesiunii unuia sau mai multor active menționate la punctul 13 de mai sus o cesiune de active reprezentând o parte echivalentă în bilanțul Dexia; sau

- (c) să hotărască ca unul sau mai multe dintre angajamentele de mai sus să înceteze să se aplice;
- (d) să țină cont de capacitatea Dexia de a-și acoperi deficitul de lichiditate pe termen scurt prin mobilizarea rezervelor sale de active eligibile pentru operațiunile de report (repo) în cazul în care unul sau altul dintre indicatorii definiți la punctul 5 nu va fi atins.

21. Comisia va putea să ia una dintre deciziile menționate la punctul anterior în cazul în care consideră că o astfel de decizie este necesară, de exemplu pentru a menține concurența efectivă pe piață sau pentru a restabili stabilitatea financiară în cazul unei crize financiare sau economice durabile sau dacă evoluția mediului economic, în special ratele de schimb, sau regulile de contabilitate și prudențiale justifică acest lucru.

Concurența și transparența în ceea ce privește împrumuturile bancare către colectivitățile locale

22. Pentru creșterea competitivității și transparenței în ceea ce privește operațiunile de împrumuturi bancare către colectivitățile locale, Franța se angajează să vegheze ca acestea să își dezvolte practicile concurențiale cu ocazia operațiunilor de aprovizionare cu bani sau capital.

În acest sens, statul va adresa în mod expres recomandări colectivităților teritoriale înainte de sfârșitul anului 2010, atât în materie de finanțări bancare, cât și în domeniul utilizării unor produse financiare complexe.

Recomandările vor insista asupra interesului economic inerent, în sector, pentru punerea în aplicare a unor măsuri concurențiale și vor sublinia diferitele modalități practice conform cărora vor putea fi puse în aplicare astfel de măsuri. Bunele practici preconizate vor prevedea caracterul public al procedurilor concurențiale pentru împrumuturile cu valori mai mari.

În special pentru colectivitățile teritoriale, serviciile care au sarcina de a le sprijini și de a le consilia vor fi sensibilizate cu privire la recomandări. În cazul în care recomandările se dovedesc insuficiente pentru a asigura generalizarea unor proceduri de licitație transparente și nediscriminatorii de către colectivitățile locale până în 2013 în materie de finanțări bancare, Franța se angajează să facă propuneri normative în acest sens.

23. Pentru creșterea competitivității și transparenței în ceea ce privește operațiunile de împrumuturi bancare către colectivitățile locale, guvernul belgian, în acord cu regiunile, se angajează să controleze publicarea de către autoritățile contractante a unor anunțuri privind atribuirea contractelor referitoare la finanțarea autorităților publice locale.

ANEXA II

1. Evoluția dimensiunii bilanțului activităților *Core Division* și *Non-Core*, inclusiv finanțările intraunități

(miliarde de euro)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Total Active Core	419	[390-410]	[385-415]	[345-380]	[335-365]	353
Total Active Non-core	162	[120-140]	[100-120]	[80-110]	[70-100]	79

2. Dimensiunea totală a bilanțului consolidat al grupului

(miliarde de euro)

31.12.2008	31.12.2009	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014
651	580	[510-550]	[485-545]		[405-465]	427

3. Definiția RAROC de la punctul 3 litera (a) privind angajamentele

RAROC este calculat prin următoarea formulă:

$$EC_{t=0} = \sum_{t=1}^T \frac{(\text{Venituri}_t - EL_t - \text{Costuri}_t) \times (1 - \text{taxe}) + (EC_{t-1} - EC_t)}{(1 + \text{RAROC})^t}$$

unde:

Venituri = produse

EC = capital economic

EL = *Expected loss*

Costuri = costuri aferente tranzacției în cadrul activității

Taxe = Impozite

4. Definiția finanțărilor pe termen scurt ale grupului acoperite la punctul 5 litera (a) privind angajamentele

Finanțările pe termen scurt menționate la punctul 5 litera (a) cuprind: operațiunile de repo (contracte de report) de orice natură (cu băncile centrale, bilaterale sau tripartite), certificatele de depozite și instrumente comerciale, depozitele interbancare, depozitele fiduciare, depozitele la băncile centrale, precum și celelalte finanțări *Wholesale*. Acest ansamblu este monitorizat de centrul de competență privind lichiditatea din cadrul grupului, iar componența acestuia face obiectul unor norme care vor fi transmise expertului independent.

5. Definiția pasivelor grupului acoperite la punctul 5 litera (b) privind angajamentele

Pasivele grupului vizate la punctul 5 litera (b) cuprind stocul:

(i) pe termen lung: al totalității de *covered bonds* emise de grup și al emisiunilor în format EMTN (garantate, negarantate și plasate pe piața interbancară sau prin rețeaua băncii de retail);

(ii) pe termen scurt: al totalității finanțărilor pe termen scurt din bilanțul grupului.

DECIZIA COMISIEI

din 27 aprilie 2010

privind ajutorul de stat pus în aplicare de Belgia pentru restructurarea pieței de pește din Oostende

[Ajutor de stat C 30/08 (ex NN 21/08)]

[notificată cu numărul C(2010) 2520]

(Numai textele în limbile franceză și olandeză sunt autentice)

(Text cu relevanță pentru SEE)

(2010/607/UE)

COMISIA EUROPEANĂ,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 108 alineatul (2) primul paragraf,

având în vedere Acordul privind Spațiul Economic European ⁽¹⁾, în special articolul 62 alineatul (1) litera (a),

având în vedere Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE ⁽²⁾, în special articolul 7 alineatul (5) și articolul 14,

după ce părțile interesate au fost invitate să își prezinte observațiile ⁽³⁾ în conformitate cu articolul 108 alineatul (2) primul paragraf din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene („TFUE”) ⁽⁴⁾ și având în vedere observațiile acestora,

întrucât:

1. PROCEDURĂ

- (1) Prin scrisoarea din 16 februarie 2006, Comisia a primit o plângere, înregistrată cu numărul de referință CP 40/06, privind ajutorul acordat de către autoritățile belgiene pieței de pește din Oostende (societatea din Oostende pentru vânzarea peștelui la licitație). La 31 iulie 2007, Comisia a primit încă o plângere cu același obiect.
- (2) Prin scrisorile din 13 martie 2006, 26 iunie 2006 și 11 iulie 2007, Comisia a solicitat autorităților belgiene informații cu privire la măsurile în cauză, acestea răspunzând prin scrisorile din 11 mai 2006, 20 octombrie 2006 și 27 noiembrie 2007.

⁽¹⁾ JO L 1, 3.1.1994, p. 3.

⁽²⁾ JO L 83, 27.3.1999, p. 1.

⁽³⁾ JO C 238, 17.9.2008, p. 12.

⁽⁴⁾ Începând cu data de 1 decembrie 2009, articolele 87 și 88 din Tratatul CE au devenit articolele 107 și respectiv, 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene („TFUE”). Cele două seturi de dispoziții sunt, în esență, identice. În sensul prezentei decizii, trimiterea la articolele 107 și 108 din TFUE trebuie înțeleasă ca trimitere la articolele 87 și, respectiv, 88 din Tratatul CE, dacă este cazul.

- (3) După examinarea informațiilor și a documentelor furnizate de către autoritățile belgiene, la 3 iulie 2008 Comisia a informat autoritățile belgiene asupra deciziei sale de a iniția procedura prevăzută la articolul 108 alineatul (2) din TFUE și la articolul 6 din Regulamentul (CE) nr. 659/1999.

- (4) Prin scrisoarea din 16 iulie 2008, autoritățile belgiene au transmis Comisiei o serie de documente referitoare la privatizarea pieței de pește din Oostende avută în vedere de primăria orașului Oostende.

- (5) Prin scrisoarea din 25 iulie 2008, autoritățile belgiene au solicitat o amânare până la data de 8 septembrie 2008 pentru prezentarea observațiilor, aceasta fiindu-le acordată la 4 august 2008.

- (6) Prin scrisoarea din 8 septembrie 2008, autoritățile belgiene și-au prezentat observațiile cu privire la decizia de inițiere a procedurii oficiale de investigare.

- (7) Decizia Comisiei de a iniția procedura oficială de investigare a fost publicată în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* ⁽⁵⁾. Comisia a invitat părțile interesate să își prezinte observațiile în termen de o lună de la data publicării.

- (8) Comisia s-a întâlnit cu autoritățile belgiene la 9 octombrie 2008. În cadrul reuniunii, autoritățile belgiene au furnizat informații cu privire la modul în care intenționează să organizeze privatizarea pieței de pește.

- (9) Comisia a primit observații din partea următoarelor părți terțe interesate: European Association of Fishing Ports and Auctions (EAFPA), Nationaal Overleg Visafslagen (NOVA), Flanders Ship Repair, Zeebrugse Vis Promotie vzw (ZVP), Grimsby Fish Market, Zeebrugse Visveiling (ZV), precum și European Fish Centre (EFC) și Gardec (o întreprindere de reparații navale).

⁽⁵⁾ A se vedea nota de subsol 4.

- (10) Prin scrisoarea din 4 noiembrie 2008, Comisia a transmis observațiile respective Belgiei, care a avut posibilitatea de a reacționa. Belgia nu a comunicat niciun comentariu în urma observațiilor prezentate de către părțile terțe.
- (11) Prin scrisoarea din 8 septembrie 2009, cu numărul de referință C(2009) 6907, Comisia a emis un ordin de furnizare a informațiilor în conformitate cu articolul 10 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999, prin care solicita un răspuns complet cu privire la aspectele ridicate în scrisorile sale din 13 martie 2006, 26 iunie 2006 și 11 iulie 2007, precum și în decizia de inițiere a procedurii oficiale de investigare.
- (12) Prin scrisoarea din 7 octombrie 2009, autoritățile belgiene au solicitat o amânare până la data de 9 noiembrie 2009 pentru prezentarea observațiilor. Amânarea a fost aprobată la 9 octombrie 2009. În scrisoarea respectivă, autoritățile belgiene au cerut, de asemenea, Comisiei să le transmită observațiile prezentate de către părțile terțe. Pe lângă aprobarea perioadei de amânare, Comisia a retransmis observațiile părților terțe și o copie a scrisorii din 4 noiembrie 2008.
- (13) Prin scrisoarea din 22 octombrie 2009, autoritățile belgiene au informat Comisia că nu au primit niciodată scrisoarea din 4 noiembrie 2008 a Comisiei. Din acest motiv, autoritățile belgiene au solicitat un nou termen de o lună pentru a-și trimite comentariile în urma observațiilor prezentate de părțile terțe.
- (14) Prin scrisoarea din 5 noiembrie 2009, Comisia a acordat autorităților belgiene o amânare până la 27 noiembrie 2009, pentru a le oferi posibilitatea de a reacționa la observațiile prezentate de părțile terțe.
- (15) Autoritățile belgiene au răspuns ordinului de furnizare a informațiilor, oferind și informații suplimentare referitoare la privatizarea pieței de pește.
- (16) Prin scrisoarea din 30 noiembrie 2009, Belgia și-a comunicat comentariile în urma observațiilor prezentate de părțile terțe.

2. RESTRUCTURAREA PIEȚEI DE PEȘTE DIN OOSTENDE ÎN 2001

- (17) Piața de pește din Oostende, inițial deținută de stat, a fost puternic fragmentată și – potrivit autorităților belgiene – prost gestionată timp de mulți ani. Randamentul său era scăzut. În perioada 1991-2001, cota acesteia din debarcările de pește în porturile belgiene a scăzut de la aproximativ 37 % la 20 %⁽⁶⁾. Începând cu perioada

1997-2001, cifra de afaceri a acesteia a scăzut de la 20 550 000 EUR la 13 440 000 EUR⁽⁷⁾ și, pe parcursul mai multor ani, primăria orașului Oostende (denumită în continuare „municipalitatea”) a înregistrat în legătură cu piața de pește o pierdere anuală medie de 1 850 000 EUR (inclusiv în 2001).

- (18) În 2001, municipalitatea a fost nevoită să aleagă între închiderea pieței de pește și restructurarea acesteia. La 23 noiembrie 2001, municipalitatea a decis să restructureze piața de pește din Oostende prin înființarea unei regii autonome comunale în conformitate cu legislația belgiană, municipalitatea fiind acționar unic.
- (19) Decizia de a restructura piața de pește avea la bază un plan financiar fondat pe o singură ipoteză (catalogată drept pozitivă) și un plan de afaceri de două pagini, redactat de HAMA Consult NV. Documentele respective indicau faptul că piața de pește avea șanse să devină o afacere profitabilă în termen de nouă ani, cu condiția transformării sale într-o entitate juridică separată cu un capital de pornire de 250 de milioane de franci belgieni (aproximativ 6,2 milioane EUR), care urma să fie vărsat integral pe parcursul unei perioade de cinci ani. Regia separată a fost numită *Autonom Gemeentebedrijf Vismijn Oostende* (denumită în continuare „AGVO”). AGVO a preluat costurile financiare legate de rambursarea diferitor împrumuturi bancare legate de fosta piață de pește din Oostende.

2.1. STRUCTURA ÎNTREPRINDERII

2.1.1. AGVO

- (20) Astfel cum se menționează la considerentul 18, pentru a restructura piața de pește, municipalitatea a înființat, la 23 noiembrie 2001⁽⁸⁾, regia autonomă comunală AGVO. O regie autonomă comunală este o entitate juridică separată, înființată în temeiul articolului 261 din noua legislație comunală, care vizează organizarea instituțiilor și a serviciilor comunale care nu sunt incluse în serviciile municipale generale, mai ales a instituțiilor sau serviciilor de natură comercială sau industrială, gestionate în conformitate cu metodele industriale și comerciale.
- (21) În ceea ce privește atât participația, cât și organismele de gestionare, municipalitatea, în calitate de municipalitate înființătoare, este obligată prin lege să dețină majoritatea voturilor. În fapt, municipalitatea deține 100 % din acțiunile AGVO și – în conformitate cu actul constitutiv al AGVO – numește toți membrii consiliului de administrație. Majoritatea directorilor trebuie să fie membri ai consiliului comunal.

⁽⁶⁾ De Belgische Zeevisserij – Anvoer en Besomming 2007, Vlaamse overheid, Departement Landbouw en Visserij (http://www2.vlaanderen.be/landbouw/downloads/vis/aanvoer_besomming_2007.pdf), p. 12.

⁽⁷⁾ Vlaamse overheid, Departement Landbouw en Visserij, Jaaroverzicht Zeevisserij 1998, 1999, 2000 en 2001 (<http://lv.vlaanderen.be/nlapps/docs/default.asp?fid=122>).

⁽⁸⁾ AGVO a fost înființată de municipalitate la 23 noiembrie 2001. Decizia municipalității a fost aprobată la 14 martie 2002 de ministrul flamand de interne.

(22) AGVO are în prezent cel puțin două filiale pe care le deține în totalitate: NV Exploitatie Vismijn Oostende (denumită în continuare „EVO”) și NV Pakhuizen (denumită în continuare „PAKHUIZEN”).

2.1.2. EVO

(23) EVO a fost înființată la 8 august 2002 pentru a gestiona piața de pește și toate activitățile conexe. EVO a primit un capital inițial de 371 840 EUR. Proprietatea a fost împărțită în 15 000 de acțiuni egale fără valoare nominală între AGVO, care deținea 14 999 de acțiuni, și domnul Miroir, membru al consiliului comunal, care deținea o singură acțiune.

(24) EVO este gestionată de un consiliu de administrație. Membrii consiliului sunt desemnați de către acționari pentru o perioadă de șase ani, existând posibilitatea realegerii lor. Având în vedere repartizarea acțiunilor, EVO este controlată în totalitate de AGVO.

2.1.3. PAKHUIZEN

(25) PAKHUIZEN a fost înființată în 1988 de către proprietarii de nave, în scopul gestionării bunurilor mobile și imobile. În 2005, PAKHUIZEN a fost preluată de AGVO prin achiziționarea tuturor acțiunilor, la un preț total de 350 000 EUR.

(26) PAKHUIZEN este gestionată de către un consiliu de administrație. Membrii consiliului sunt desemnați de către acționari pentru o perioadă de șase ani, existând posibilitatea realegerii lor. Începând cu anul 2005, PAKHUIZEN este deținută și controlată de AGVO.

2.2. SARCINI

2.2.1. AGVO

(27) În conformitate cu actul său constitutiv, AGVO primește sarcini catalogate de autoritățile belgiene drept sarcini de interes public și sarcini comerciale. „Sarcinile publice” sunt îndeplinite chiar de AGVO; „sarcinile comerciale” sunt îndeplinite de filialele pe care aceasta le deține în totalitate, și anume EVO și, începând cu 2005, PAKHUIZEN.

(28) În ceea ce privește „sarcinile publice”, autoritățile belgiene au indicat faptul că AGVO a fost însărcinată cu gestionarea portului pescăresc Oostende (inclusiv gestionarea și întreținerea domeniului public și privat situat în limitele portului pescăresc), inspectarea peștelui debarcat pentru consum, instituirea taxelor cu privire la prețurile de licitație, asigurându-se în același timp că toate capturile debarcate fac obiectul cerinței privind TVA-ul, exploatarea ecluzelor situate între canal și docul pescăresc (care nu sunt utilizate doar de navele de pescuit), funcțiile

de relații publice în numele autorităților locale și renovarea și punerea imobilelor la dispoziția instituțiilor de drept public sau semipublic, cum ar fi Regiunea Flamandă, Provincia Flandra de Vest etc.

2.2.2. EVO

(29) EVO gestionează piața de pește din Oostende. Activitățile în domeniu vizează în principal organizarea și desfășurarea vânzării peștelui la licitație, închirierea de antrepozite și alte activități subsidiare. În contextul gestionării pieței de pește, EVO percepe o taxă de piață de 6 % din preț. În cadrul pieței de pește, cumpărătorii trebuie să plătească un comision de 1 % până la 3 % și să suporte taxa de închiriere a lăzilor de pește. Nu este cunoscut cuantumul acesteia din urmă.

(30) Mai mult, EVO acordă împrumuturi clienților proprietari de nave. Câteva dintre împrumuturile recente au fost acordate la o rată de referință interbancară în euro (Euribor) + 2 %. Cu toate acestea, nu toate împrumuturile par a fi fost acordate în aceleași condiții. În schimbul împrumutului, proprietarii de nave sunt obligați să-și liciteze peștele în Oostende.

(31) În plus, EVO furnizează proprietarilor de nave anumite facilități, cum ar fi contribuția parțială sau totală la cheltuielile pentru transportul frigorific.

2.2.3. PAKHUIZEN

(32) Activitățile desfășurate de PAKHUIZEN au ca obiectiv principal transformarea, restaurarea, (re)decorarea, (re)construcția și demolarea, exploatarea, gestionarea și închirierea bunurilor imobile.

2.3. MĂSURILE DE AJUTOR AFLATE ÎN JOC

2.3.1. CAPITALUL INIȚIAL ȘI CREȘTERILE DE CAPITAL

(33) La momentul înființării sale, la 23 noiembrie 2001, AGVO a primit un capital de pornire de 250 de milioane de franci belgieni (6 179 338,12 EUR), care urma să fie vărsat de municipalitate în rate anuale egale pe parcursul unei perioade de cinci ani. Începând cu anul 2002, au fost plătite șase rate din capitalul inițial, în valoare totală de 3 596 665,62 EUR: 619 734 EUR au fost plătiți la 28 iunie 2002, 570 155 EUR la 26 iunie 2003, 570 155 EUR la 25 iunie 2004 și 570 155 EUR la 26 iunie 2005. În observațiile sale ulterioare inițierii procedurii oficiale de investigare, Belgia a indicat că în 2006 și 2007 au mai fost plătite două rate suplimentare de 619 734 EUR fiecare. Din informațiile pe care le deține Comisia rezultă că AGVO nu a solicitat încă restul de 2 582 672,5 EUR din capitalul de pornire.

(34) Autoritățile belgiene au indicat că AGVO a folosit parțial capitalul de pornire în „scopuri publice” și pentru rambursarea împrumuturilor bancare curente în capital și dobândă. De asemenea, AGVO a utilizat capitalul pentru a achiziționa acțiunile Pakhuizen. În sfârșit, capitalul a fost utilizat pentru plata capitalului inițial al EVO și acordarea de împrumuturi în beneficiul acesteia, convertite ulterior (31 decembrie 2004, 31 decembrie 2005 și 21 decembrie 2007) în capital prin intermediul remiterii de datorie.

(35) La data înființării sale, la 8 august 2002, EVO a primit un capital inițial de 371 840,29 EUR. Ulterior, AGVO a crescut capitalul EVO sub forma remiterii de datorie. La 31 decembrie 2004, capitalul a crescut cu 1 387 044 EUR; la 31 decembrie 2005 cu 710 000,75 EUR și la 21 decembrie 2007 cu 1 500 114,96 EUR. În total, AGVO a acordat întreprinderii EVO un capital de 3 969 000 EUR.

(36) Cu toate că autoritățile belgiene au informat Comisia în legătură cu creșterea capitalului inițial al EVO, care a ajuns la 2 468 885 EUR la 31 decembrie 2006, acestea nu au comunicat și forma specifică a creșterilor de capital. În urma observațiilor primite de la părțile terțe, atenția Comisiei s-a îndreptat spre creșterea de capital din 21 decembrie 2007 și spre faptul că creșterile de capital s-au realizat sub forma remiterii de datorie. Belgia nu a prezentat comentarii cu privire la această parte din observațiile părților terțe.

2.3.2. GARANȚII PENTRU ÎMPRUMUTURI

(37) În afară de capitalul inițial, municipalitatea a asistat atât AGVO, cât și EVO, acordând garanții cu titlu gratuit în vederea obținerii de împrumuturi private.

(38) În ceea ce privește AGVO, asistența a vizat garanții pentru 3 împrumuturi, acordate la 26 martie (609 379,40 EUR), 23 aprilie 2004 (2 117 500 EUR) și 22 aprilie 2005 (550 000 EUR), în valoare totală de 132 199 987 de franci belgieni (3 276 879 EUR).

(39) În ceea ce privește EVO, asistența a vizat garanții pentru împrumuturi, acordate la 28 iunie și 27 septembrie 2002. Cu toate acestea, conform informațiilor transmise de autoritățile belgiene, împrumuturile respective nu au fost în cele din urmă primite. La 23 aprilie 2004 și 22 aprilie 2005, municipalitatea a acordat din nou întreprinderii EVO garanții cu titlu gratuit pentru împru-

muturi. Împrumuturile au fost primite și s-au ridicat la 145 505 820 de franci belgieni (3 606 995 EUR). Fără a menționa vreo dată, autoritățile belgiene au indicat că municipalitatea a garantat, de asemenea, un împrumut suplimentar de 78 000 EUR. Dat fiind faptul că acest lucru a fost semnalat în observațiile autorităților belgiene la 4 septembrie 2008 și că observațiile anterioare datau din 23 noiembrie 2007, Comisia presupune că garanția suplimentară a fost oferită în intervalul respectiv.

(40) De asemenea, AGVO a acordat întreprinderii EVO garanții cu titlu gratuit pentru 2 împrumuturi în cuantum total de 600 000 EUR. Nu a fost furnizată nicio informație cu privire la data la care a fost luată decizia de acordare a garanției gratuite. Dat fiind faptul că EVO a fost înființată la 22 august 2002 și având în vedere documentul transmis de autoritățile belgiene în care se menționa că cele două împrumuturi descriau situația existentă la 3 august 2006, Comisia presupune că garanția în cauză a fost oferită în intervalul respectiv.

2.3.3. TERENURI ȘI IMOBILE

(41) În conformitate cu articolul 30 din actul său constitutiv din 23 noiembrie 2001, AGVO primește dreptul exclusiv de a utiliza, cu titlu gratuit, terenurile și imobilele din portul pescăresc Oostende⁽⁹⁾.

(42) Articolul 30 din actul constitutiv indică, de asemenea, că municipalitatea poate ulterior să transfere dreptul de proprietate (sau alte drepturi) asupra terenurilor și imobilelor respective în favoarea AGVO.

(43) Acest lucru s-a întâmplat la 26 martie 2004, atunci când municipalitatea a favorizat AGVO, transferându-i proprietatea asupra bunurilor imobile constituite din diferite clădiri situate în portul pescăresc Oostende, cu o suprafață totală de 57 500 m². Această contribuție s-a realizat la valoarea de inventar înregistrată în conturile comunale, și anume 14 891 524 EUR. Transferul a vizat doar imobilele (piața de pește, birouri și antrepozite), nu și terenul pe care erau ridicate acestea. Terenul este utilizat de municipalitate în temeiul unei concesiuni pe durată nedeterminată din partea Regiunii Flamande, proprietarul loturilor de teren. AGVO și-a păstrat dreptul exclusiv de utilizare a terenurilor în temeiul articolului 30 din actul său constitutiv.

⁽⁹⁾ „De Stad Oostende kan aan het AG Vismijn Oostende de volle eigendom, respectievelijk de bestaande zakelijke rechten en beheersrechten overdragen van de goederen die zich bevinden binnen of behoren bij het in artikel 3.1 omschreven Visserhavengebied of die nodig en/of nuttig zijn voor de realisatie van de doelstellingen van het AG Vismijn Oostende [...]. In afwachting van de overdracht van de onroerende goederen krijgt het AG Vismijn Oostende het uitsluitend recht deze goederen zonder vergoeding te gebruiken.”

- (44) Transferul bunurilor imobile din 26 martie 2004 includea o suprafață de 14 754 m² a unor clădiri care făceau obiectul unui contract de închiriere pe termen lung între municipalitate și PAKHUIZEN, încheiat încă din anul 1989 pentru o perioadă de 45 de ani. Conform contractului respectiv, PAKHUIZEN plătește o redevență simbolică de 1 000 de franci belgieni (25 EUR) pe an pentru utilizarea imobilelor. În schimb, obligația contractuală a PAKHUIZEN, care trebuie îndeplinită de către aceasta pe cheltuiala sa și fără drept la compensație, constă în renovarea antrepozitelor cuprinse în contractul de închiriere pe termen lung, astfel încât acestea să îndeplinească cerințele reglementărilor viitoare. Pe de altă parte, după 27 de ani de la intrarea în vigoare a contractului de închiriere (în 2016), municipalitatea va primi un beneficiu anual de 50 % din profitul anual net al întreprinderii PAKHUIZEN. Autoritățile belgiene au indicat faptul că PAKHUIZEN nu și-a îndeplinit obligațiile și că antrepozitele în cauză nu au fost renovate astfel cum se stipulează în contract, cel puțin nu înainte de 2005. Totuși, autoritățile belgiene au indicat că, după ce AGVO a achiziționat acțiunile PAKHUIZEN, s-au cheltuit 257 872 EUR în 2005 și 68 816 EUR în 2006 pentru lucrări de renovare și întreținere. Nu este cunoscut cuantumul exact al cheltuielilor ocazionate de lucrările întreprinse în 2007.
- (45) Începând cu 26 martie 2004, data la care municipalitatea a transferat dreptul de proprietate asupra clădirii în favoarea AGVO, aceasta din urmă a înlocuit municipalitatea ca parte contractantă în contractul de închiriere pe termen lung încheiat cu PAKHUIZEN. Astfel, AGVO a primit dreptul de a colecta 25 EUR pe an, precum și de a obține, după 27 de ani de închiriere, beneficii de 50 % din profitul anual net al PAKHUIZEN.
- (46) Prin urmare, în ceea ce privește suprafața totală de 57 500 m² pusă la dispoziția AGVO, Belgia a indicat că aceasta reprezintă:
- 13 600 m² utilizați de filiala EVO drept clădire pentru piața de pește, spațiu/hangar de lucru și clădire administrativă;
  - 14 754 m² închiriați către PAKHUIZEN, din care 955 m² sunt utilizați pentru activități portuare;
  - 2 700 m² de antrepozite închiriați instituțiilor de drept (semi) public;
  - 8 156 m² utilizați drept drumuri publice;
  - 2 488 m² utilizați drept parcare publică fără plată;
- 2 400 m² utilizați drept parc destinat activităților de pescuit;
- 13 402 m² de docuri.
- (47) EVO nu plătește chirie pentru utilizarea imobilelor. Belgia a declarat că EVO suportă, în schimb, toate costurile de întreținere și renovare. PAKHUIZEN plătește în continuare 25 EUR pe an.
- (48) Autoritățile belgiene au indicat faptul că, în perioada 31 decembrie 2002-31 decembrie 2007, EVO și PAKHUIZEN au plătit 182 377,31 EUR și, respectiv, 381 835,16 EUR pentru lucrările de renovare și infrastructură, precum și 193 255,70 EUR și, respectiv, 133 895,35 EUR pentru costurile de întreținere.

2.4. STRATEGIA COMERCIALĂ

- (49) Pe parcursul anilor care au urmat restructurării, atât AGVO, cât și EVO au înregistrat pierderi care au continuat să crească în pofida profitului modic obținut de AGVO în 2003/2004. Până la sfârșitul anului 2006, AGVO a acumulat pierderi de aproape 3 000 000 EUR și datorii pe termen scurt și lung de peste 4 000 000 EUR, în timp ce, la sfârșitul lui 2006, EVO a fost nevoită să raporteze pierderi de peste 3 400 000 EUR, datorii pe termen scurt și lung de peste 5 800 000 EUR și un capital negativ de aproape 1 000 000 EUR.
- (50) În pofida pierderilor acumulate, AGVO și EVO s-au angajat în activități speculative și în extinderea activităților lor. De exemplu, în 2006 AGVO a obținut o participație de 51 % într-o întreprindere numită HAF Holding BO, înființată în Islanda, în timp ce EVO s-a implicat în 2006 în proiectul Crab regal⁽¹⁰⁾ (preluând întreprinderea Polardrift, stabilită în Norvegia). EVO a fost, de asemenea, implicată în Icelandic HAF Holding. Ulterior, în 2005, EVO a încheiat cu un agent de vânzări un contract în temeiul căruia agentul era împuternicit să achiziționeze, în cadrul licitațiilor islandeze, pește de calitate superioară, care urma să fie revândut în piața de pește din Oostende.
- (51) Diversele părți interesate au descris strategia comercială a EVO drept concurență neloială care constă, printre altele, în oferta de a suporta, în parte sau în totalitate, costurile pentru transportul peștelui îmbarcat în porturile străine și livrat către Oostende și de a acorda proprietarilor de nave împrumuturi în condiții avantajoase, cu condiția ca aceștia să-și liciteze capturile în Oostende.

⁽¹⁰⁾ Proiect care constă în pescuirea/achiziționarea de crabi în Norvegia în scopul comercializării acestora (eventuale) pe piața asiatică.

- (52) Aceste proiecte, precum și strategia comercială descrisă de părțile terțe, par să indice faptul că EVO s-a angajat să își extindă cu orice preț cota de piață și cifra de afaceri. În orice caz, conturile anuale ale AGVO și EVO indică faptul că EVO a putut să rămână pe piață, în pofida situației financiare precare, doar datorită susținerii primite din partea municipalității ⁽¹¹⁾.

3. MOTIVE PENTRU ÎNȚIEREA PROCEDURII OFICIALE DE INVESTIGARE

3.1. AVANTAJE ACORDATE AGVO

- (53) AGVO a primit un capital inițial de 250 de milioane de franci belgieni (6 179 338 EUR). Având în vedere pierderile semnificative din trecut și planul de afaceri foarte scurt și incomplet, Comisia a concluzionat în decizia de inițiere a procedurii oficiale de investigare că un investitor privat nu ar fi investit o sumă de bani atât de mare în piața de pește și că acest capital de pornire reprezintă, în consecință, ajutor de stat. Comisia și-a exprimat îndoiala cu privire la compatibilitatea acestuia cu piața internă, întrucât condițiile stabilite în Liniile directoare privind ajutoarele de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate (denumite în continuare „Liniile directoare din 1999”) ⁽¹²⁾, aplicabile la momentul acordării ajutorului în cauză, nu păreau a fi îndeplinite.

- (54) De asemenea, municipalitatea a pus imobilele sale la dispoziția AGVO fără a solicita o remunerație sau fără a impune acesteia obligații cu o valoare similară. Comisia a considerat că un investitor privat ar fi cerut un preț rezonabil pentru o astfel de contribuție și că punerea la dispoziție a imobilelor trebuie considerată ajutor de stat. Ajutorul în cauză părea să reducă costurile de producție ale AGVO și să constituie ajutor pentru funcționare. Comisia nu a identificat nicio dispoziție la articolul 107 din TFUE sau în Orientările pentru examinarea ajutoarelor de stat pentru pescuit și acvacultură (denumite în continuare „Orientările în domeniul pescuitului”) ⁽¹³⁾ care să permită Comisiei să aprobe ajutorul.

- (55) De asemenea, municipalitatea a acordat AGVO garanții pentru împrumuturi. În timp ce un operator privat ar fi cerut o primă pentru o astfel de garanție, municipalitatea a oferit-o cu titlu gratuit. În consecință, Comisia a

concluzionat că garanțiile trebuie considerate ajutor de stat. Din nou, ajutorul în cauză părea să reducă costurile de producție ale AGVO și să constituie ajutor pentru funcționare. Comisia nu a identificat nicio dispoziție la articolul 107 din TFUE sau în Orientările în domeniul pescuitului care să permită Comisiei să considere ajutorul ca fiind compatibil cu piața internă.

- (56) În cele din urmă, municipalitatea a împuternicit AGVO să instituie și să colecteze taxe comunale și să utilizeze profiturile rezultate din acestea, un avantaj de care o întreprindere privată nu beneficiază de obicei. Comisia a considerat că nu au fost îndeplinite condițiile hotărârii *Altmark* ⁽¹⁴⁾ și că beneficiile care rezultă din dreptul de percepere și colectare a taxelor comunale trebuie considerate ajutor de stat. În absența informațiilor referitoare la perceperea taxelor respective, Comisia a concluzionat că, la o primă vedere, ajutorul în cauză trebuie analizat drept ajutor pentru funcționare și că nicio dispoziție a articolului 107 TFUE sau a Orientărilor în domeniul pescuitului nu îl fac compatibil cu piața internă.

3.2. AVANTAJE ACORDATE EVO

- (57) Municipalitatea și AGVO au acordat întreprinderii EVO garanții pentru împrumuturi. În timp ce un operator privat ar fi cerut o primă pentru astfel de garanții, municipalitatea și AGVO le-au acordat cu titlu gratuit, iar Comisia a concluzionat că acestea trebuie considerate ajutor de stat. Ajutorul în cauză părea să reducă costurile de producție ale EVO și să constituie ajutor pentru funcționare. Comisia nu a identificat nicio dispoziție a articolului 107 TFUE sau a Orientărilor în domeniul pescuitului care să-i permită să considere ajutorul ca fiind compatibil cu piața internă și, în consecință, a pus la îndoială faptul că măsurile pot fi considerate ca fiind compatibile cu piața internă.

- (58) AGVO a autorizat EVO să utilizeze în continuare, cu titlu gratuit, imobilele deținute de AGVO, având o suprafață totală de 13 600 m². Comisia a considerat că un investitor privat ar fi cerut un preț rezonabil pentru acest drept și că o astfel de posibilitate de utilizare a imobilelor cu titlu gratuit trebuie considerată ajutor de stat. Ajutorul în cauză părea să reducă costurile de producție ale EVO și să constituie ajutor pentru funcționare. Comisia nu a identificat nicio dispoziție a articolului 107 TFUE sau a Orientărilor în domeniul pescuitului care să-i permită să considere ajutorul ca fiind compatibil cu piața internă și, în consecință, a pus la îndoială faptul că măsurile pot fi considerate ca fiind compatibile cu piața internă.

⁽¹¹⁾ Jaarrekening AGVO 2005, p. 26 (verslag van de Raad van Bestuur aan de aandeelhouders over de waardering van de aandelen in EVO): „Tenslotte is het niet onbelangrijk dat in deze fase de engagementen van de Stad Oostende een wezenlijke buffer vormen om op verantwoorde wijze een waardering in going concern toe te passen zodat de waardering zoals beschreven in artikel 66§2 mag aangehouden worden en niet naar een waardering in discontinuïteit moet overgegaan worden.”

⁽¹²⁾ JO C 288, 9.10.1999, p. 2.

⁽¹³⁾ JO C 19, 20.1.2001, p. 7; JO C 229, 14.9.2004, p. 5; JO C 84, 3.4.2008, p. 10.

⁽¹⁴⁾ Hotărârea din 24 iulie 2003, *Altmark Trans și Regierungspräsidium Magdeburg/Nahverkehrsgesellschaft Altmark*, C-280/00, Rec., p. I-7747.

3.3. AVANTAJ ACORDAT PAKHUIZEN

- (59) Efectul termenilor contractului de închiriere pe termen lung încheiat între municipalitate și PAKHUIZEN a fost că PAKHUIZEN putea beneficia de o reducere anuală a costurilor sale de funcționare. Comisia a concluzionat că acest avantaj trebuie considerat ajutor de stat și nu se încadrează în domeniul de aplicare a măsurilor menționate în Orientările în domeniul pescuitului sau în sfera de aplicare a obiectivelor altor orientări orizontale sau specifice care pot fi aplicabile acestui tip de întreprindere. Atât în temeiul Orientărilor relevante în domeniul pescuitului, cât și în temeiul normelor orizontale privind ajutoarele de stat, acest tip de ajutor este considerat ajutor pentru funcționare și este incompatibil cu piața internă. În consecință, Comisia a pus la îndoială faptul că măsura în cauză poate fi compatibilă cu piața internă.

3.4. AVANTAJE ACORDATE ÎNTREPRINDERILOR PISCICOLE

- (60) Comisia a observat în continuare că întreprinderile piscicole care au folosit piața de pește din Oostende au fost avantajate de EVO prin furnizarea de servicii sub ratele pe care un operator privat le-ar fi încasat în mod normal și de PAKHUIZEN prin închirierea a imobilelor sub ratele pe care un operator privat le-ar fi încasat în mod normal.
- (61) Comisia a considerat aceste avantaje drept ajutor de stat și nu a identificat nicio dispoziție la articolul 107 din TFUE sau în Orientările în domeniul pescuitului care să-i permită să considere ajutorul ca fiind compatibil cu piața internă și, prin urmare, a pus la îndoială faptul că măsurile în cauză pot fi considerate ca fiind compatibile cu piața internă.

3.5. CONCLUZIE

- (62) Având în vedere cele de mai sus și informațiile avute la dispoziție, Comisia a considerat că toate măsurile menționate în secțiunea 3 trebuie considerate ajutor de stat și a pus la îndoială compatibilitatea ajutoarelor respective cu piața internă.

4. OBSERVAȚIILE PREZENTATE DE PĂRȚILE TERȚE INTERESATE

- (63) Toate părțile terțe interesate care au prezentat observații cu privire la decizia de inițiere a procedurii oficiale de investigare au fost de acord cu argumentele prezentate în decizia menționată. De asemenea, acestea au indicat faptul că au suferit prejudicii ca urmare a ajutorului ilegal acordat AGVO, EVO și PAKHUIZEN (pierderi de clienți și venituri) și au cerut Comisiei să ia măsurile necesare pentru a interzice ajutorul și pentru a solicita recuperarea acestuia.

4.1. EAFPA

- (64) EAFPA subliniază faptul că măsurile de ajutor în cauză denaturează piața și invită Comisia să interzică ajutorul și să solicite recuperarea acestuia.

4.2. NOVA

- (65) În calitate de reclamant, NOVA susține decizia Comisiei de inițiere a procedurii oficiale de investigare. NOVA este de părere că este important ca piața de pește să funcționeze în mod transparent și să fie garantate condițiile echitabile de concurență. De asemenea, NOVA invită Comisia să adopte măsurile corespunzătoare pentru a asigura recuperarea ajutorului eventual incompatibil.

4.3. FLANDERS SHIP REPAIR

- (66) Flanders Ship Repair explică faptul că, datorită ajutorului de stat, expeditorii s-au îndreptat către Oostende. Potrivit Flanders Ship Repair, aceasta a condus la o pierdere de venituri, întrucât expeditorii care s-au îndreptat către Oostende au încetat să-și mai repare navele în Zeebrugge. Flanders Ship Repair solicită o interdicție însoțită de obligația de recuperare a ajutorului, precum și măsuri provizorii.

4.4. ZVP

- (67) ZVP, o asociație de producători și prelucrători de pește de pe Coasta de Est a Belgiei, declară că ajutorul de stat ilegal, împreună cu alte avantaje, a permis pieței de pește din Oostende să atragă în mod artificial navele străine, precum și navele din Zeebrugge. În plus, prin numeroase interviuri și comunicate de presă transmise de politicieni locali și de membri ai consiliului de administrație al EVO (care au atras atenția în special asupra faptului că în Belgia nu ar fi spațiu suficient decât pentru o singură piață de pește, și anume cea din Oostende), a fost pus sub semnul întrebării viitorul pieței de pește din Zeebrugge și, în consecință, al parcului de afaceri din jurul acesteia. Acest fapt a dus la pierderi de venituri și la o scădere, suspendare sau retragere a investițiilor și a eforturilor de promovare.
- (68) De asemenea, ZVP menționează că a încercat să sensibilizeze autoritățile locale cu privire la această problemă, însă fără succes.

- (69) În cele din urmă, ZVP atrage atenția asupra faptului că EVO – printr-un intermediar și datorită fondurilor publice – a înființat o întreprindere de filetare numită Ostend Filleting Factory (Fabrica de filetare din Oostende), angajată, la rândul său, în activități de concurență nelocală.

4.5. GRIMSBY FISH MARKET

- (70) Grimsby Fish Market, o întreprindere britanică de vânzare a peștelui la licitație, indică faptul că, în perioada 2005-2006, EVO a început să achiziționeze pește direct de la pescarii islandezi la prețuri fixe (ridicate) și să-l vândă la licitație prin intermediul procedurii rapide din Oostende, adesea la prețuri mai scăzute, și concluzionează că aceste pierderi au fost plătite din bani publici. Grimsby Fish Market solicită un audit al conturilor financiare ale EVO pentru a se investiga metodele de finanțare a livrărilor islandeze de pește și pierderile suportate de EVO din cauza acestor metode de vânzare.

4.6. ZV ȘI EFC

- (71) ZV și EFC atrag atenția Comisiei asupra altor posibile practici și măsuri nelocale privind ajutoarele de stat, și anume utilizarea de către AGVO/EVO, cu titlu gratuit, a personalului comunal și garanțiile de preț acordate de EVO și bazate pe prețul de licitație de la Zeebrugse Visveiling.
- (72) În continuare, ZV și EFC explică de ce, în viziunea lor, este denaturată concurența și sunt afectate schimburile comerciale dintre statele membre.
- (73) De asemenea, acestea atrag atenția Comisiei asupra aporiturilor suplimentare de capital în cadrul AGVO și EVO (prin intermediul remiterii de datorie).
- (74) În cele din urmă, acestea constată că autoritățile belgiene nu au suspendat ajutorul.

4.7. GARDEC

- (75) Gardec este o întreprindere de reparații navale din Zeebrugge. Aceasta susține decizia Comisiei, adaugă că a suferit prejudicii în urma practicilor comerciale nelocale desfășurate în Oostende (scăderea cifrei de afaceri) și arată că împrumuturile acordate întreprinderilor aflate în dificultate le-au permis acestora să supraviețuiască în Oostende, în timp ce datoriile lor rămân neplătite în Zeebrugge.

5. OBSERVAȚIILE BELGIEI ÎN URMA ÎNDOIELILOR EXPRIMATE ÎN CADRUL DECIZIEI DE ÎNIȚIERE A PROCEDURII DE INVESTIGARE

- (76) În observațiile din 8 septembrie 2008, care au urmat inițierii procedurii oficiale de investigare, autoritățile belgiene consideră că Comisia ar trebui să își limiteze investigațiile la piața de pește. Întrucât nici AGVO și nici PAKHUIZEN nu sunt active pe astfel de piețe, măsurile adoptate în favoarea acestora sunt irelevante în cazul procedurii respective. În general, acestea consideră că Comisia nu a definit în mod corespunzător

domeniul de aplicare a investigației și că există riscul unei duble contabilizări a ajutorului.

5.1. ÎN CEEA CE PRIVEȘTE AJUTORUL ACORDAT AGVO

- (77) Autoritățile belgiene insistă asupra faptului că AGVO nu desfășoară activități comerciale și că, prin urmare, nu poate afecta concurența. În consecință, ajutorul acordat AGVO nu poate fi considerat ajutor de stat. Acestea adaugă că doar fondurile care au fost utilizate pentru EVO pot fi eventual luate în considerare în cursul investigației (de exemplu, partea din capitalul inițial care a fost transferată către EVO prin intermediul AGVO). În opinia acestora, restul capitalului a fost utilizat pentru sarcini de interes public și nu poate afecta concurența pe piața de pește.
- (78) Autoritățile belgiene menționează că, deși a fost promis un capital inițial de pornire de 6 197 338,12 EUR pentru AGVO, aceasta nu a primit decât 3 569 667 EUR până în prezent.
- (79) În ceea ce privește dreptul de a percepe impozite sau redevențe, autoritățile belgiene consideră că dreptul de a percepe impozite este asociat sarcinilor de interes public ale AGVO și nu poate fi considerat ajutor de stat și că, în orice caz, AGVO nu are puterea de a percepe impozite pentru ecluze și pentru cala de lansare.
- (80) În ceea ce privește imobilele, în opinia autorităților belgiene, nu contează dacă imobilele constituie proprietatea municipalității sau a altei entități publice. Autoritățile belgiene consideră că punerea imobilelor la dispoziția AGVO nu reprezintă decât o simplă alocare internă a proprietății. Acestea reamintesc faptul că AGVO nu desfășoară activități comerciale și că punerea la dispoziție a imobilelor nu poate fi, prin urmare, considerată ajutor de stat. Autoritățile belgiene adaugă că această contribuție este asociată obligației de reparare și întreținere a imobilelor în bună stare, astfel încât AGVO nu a fost avantajată de contribuția în cauză.
- (81) De asemenea, autoritățile belgiene consideră că garanțiile cu titlu gratuit nu pot fi considerate ajutor de stat, deoarece acestea au fost acordate pentru împrumuturile contractate de AGVO pentru lucrările de reparare a imobilelor închiriate autorităților publice. Cu toate acestea, autoritățile belgiene recunosc că unul dintre împrumuturile garantate (în valoare de 550 000 EUR) a fost utilizat pentru EVO.
- (82) În cele din urmă, autoritățile belgiene menționează că hotărârea Altmark nu este relevantă, deoarece sarcinile publice ale AGVO au un caracter noneconomic, și adaugă că nu există riscul unor subvenții încrucișate, deoarece AGVO nu desfășoară activități comerciale.

5.2. ÎN CEEA CE PRIVEȘTE AJUTORUL ACORDAT PAKHUIZEN

- (83) Belgia consideră că Oostende are doar un drept limitat asupra terenurilor, iar contractul de emfiteoză are, în consecință, o valoare comercială redusă. În plus, PAKHUIZEN are obligația de a repara și renova imobilele, prezentată drept o obligație extraordinară care compensează covârșitor chiria simbolică.
- (84) Autoritățile belgiene adaugă că PAKHUIZEN este activă pe piață doar pentru a gestiona imobilele utilizate în sectorul pescuitului. Autoritățile belgiene consideră că activitatea acesteia nu poate fi considerată drept una comercială datorită obligațiilor de renovare implicate și a valorii scăzute a imobilelor. În cele din urmă, întrucât imobilele administrate de PAKHUIZEN pot fi închiriate doar pentru activitățile legate de sectorul pescuitului, autoritățile belgiene susțin că PAKHUIZEN nu concurează cu nimeni.
- (85) Autoritățile belgiene subliniază în continuare că AGVO a achiziționat acțiunile PAKHUIZEN la prețul pieței și că PAKHUIZEN închiriaza imobilele la prețul pieței (având în vedere starea lor destul de proastă).

5.3. ÎN CEEA CE PRIVEȘTE AJUTORUL ACORDAT EVO

- (86) În ceea ce privește ajutorul acordat EVO, autoritățile belgiene indică faptul că punerea imobilelor la dispoziția EVO cu titlu gratuit este compensată de faptul că EVO este nevoită să suporte costurile de renovare care revin în mod normal proprietarului clădirilor.
- (87) În continuare, autoritățile belgiene susțin că garanțiile acordate cu titlu gratuit pentru împrumuturile destinate EVO trebuie analizate în cadrul planului de privatizare și restructurare a pieței de pește. Acestea consideră că, în cadrul restructurării pieței de pește, municipalitatea a acționat în calitate de investitor privat, în măsura în care recapitalizarea pieței de pește era mai profitabilă din punct de vedere economic decât închiderea ei, și că prin privatizarea pieței de pește municipalitatea avea posibilitatea de a-și recupera investiția prin intermediul chiriei solicitate proprietarului privat al acesteia. Autoritățile belgiene subliniază, de asemenea, că în anul 2002 existau deja planuri de privatizare a pieței de pește și că privatizarea era posibilă doar în urma restructurării.
- (88) Mai precis, în ceea ce privește garanțiile acordate cu titlu gratuit, autoritățile belgiene menționează că împrumuturile au fost utilizate pentru a completa finanțarea pieței de pește, finanțată în primul rând prin aportul de capital din partea municipalității (în favoarea AGVO și, prin intermediul AGVO, în favoarea EVO). Acestea susțin că, prin intermediul garanției, municipalitatea a redus în mod substanțial costurile ocazionate de restructurare.

Autoritățile belgiene adaugă că, în absența garanției oferite de către municipalitate, împrumutul nu ar fi fost posibil și subliniază faptul că acordarea de către întreprinderea-mamă a unei garanții pentru împrumuturile la care s-au angajat filialele sale este o practică comercială obișnuită.

5.4. ÎN CEEA CE PRIVEȘTE AJUTORUL ACORDAT ÎNTE-PRINDERILOR PISCICOLE/PROPRIETARILOR DE NAVE

- (89) Autoritățile belgiene constată că Comisia a contabilizat același ajutor de două ori și că acesta trebuie considerat ori ajutor pentru EVO, ori ajutor pentru pescari, însă nu poate fi ambele. Autoritățile belgiene consideră că, dacă măsurile în cauză sunt considerate ajutor de stat, atunci acestea constituie ajutor de stat la nivelul EVO și PAKHUIZEN și denaturează concurența la nivelul respectiv, însă nu la nivelul proprietarilor de nave și al întreprinderilor piscicole. Autoritățile belgiene adaugă că, în orice caz, EVO și PAKHUIZEN nu își oferă serviciile la prețuri situate sub nivelul pieței. Mai exact, în ceea ce privește EVO, autoritățile belgiene explică faptul că EVO oferă servicii care sunt propuse și în alte părți. De asemenea, observă că EVO nu propune structuri de depozitare, nu oferă electricitate cu titlu gratuit și nu este responsabilă de gestionarea portului și a calei de lansare. Autoritățile belgiene arată că prețul apei este inclus în taxa de licitație și că EVO nu acordă proprietarilor de nave împrumuturi la prețuri situate sub nivelul pieței. În cele din urmă, acestea afirmă că, în practică, EVO nu a pus niciodată în aplicare articolele contractului care îi obligau pe proprietarii de nave să își liciteze capturile la EVO.

6. PROCESUL DE PRIVATIZARE LANSAT DUPĂ ÎNȚIEREA PROCEDURII DE INVESTIGARE

- (90) Belgia a informat Comisia că, la 22 mai 2008, s-a decis privatizarea pieței de pește din Oostende și că municipalitatea a lansat o procedură publică de selecție pentru a atrage un partener operațional pentru exploatarea EVO.
- (91) În observațiile sale, Belgia explică faptul că privatizarea va avea loc prin înființarea unei noi întreprinderi care se va ocupa de exploatarea pieței de pește. Imobilele pieței de pește vor fi înapoiate municipalității, iar noua întreprindere va trebui să semneze un contract de închiriere cu municipalitatea. Întreprinderea nu va fi obligată să preia și celelalte active ale pieței de pește (angajați, cutii de pește, contracte, împrumuturi către proprietarii de nave etc.).
- (92) Întrucât contractul de vânzare și închiriere va fi negociat la prețul pieței, niciun ajutor nu va fi transferat către noua întreprindere și nici nu va fi recuperat de la aceasta.

- (93) Prin scrisoarea din 16 noiembrie 2009, Belgia a informat Comisia cu privire la evoluția ulterioară a procesului de privatizare.
- (94) Belgia indică faptul că, într-o primă etapă, la 4 septembrie 2009, dreptul de proprietate asupra imobilelor care aparțineau AGVO a fost înapoiat, cu titlu gratuit, municipalității, împreună cu drepturile și obligațiile asociate acestora (contractele de închiriere). De asemenea, municipalitatea a preluat diferite împrumuturi de la AGVO și PAKHUIZEN. Ulterior, dreptul de proprietate asupra imobilelor a fost transferat către Regiunea Flamandă, care a plătit municipalității o compensație sub diverse forme: Regiunea Flamandă a plătit municipalității 3 500 000 EUR, iar aceasta din urmă a primit dreptul de a colecta, până la 1 ianuarie sau, în anumite cazuri, până la 30 iunie 2010, chiria plătită de organizațiile publice și semipublice care au închiriat imobilele respective. În cele din urmă, Regiunea Flamandă a preluat de la municipalitate diverse datorii și/sau împrumuturi.
- (95) Belgia consideră că transferul dreptului de proprietate asupra imobilelor înapoi către municipalitate pune capăt problemei privind ajutorul de stat.
- (96) Belgia a mai indicat că PAKHUIZEN a hotărât să rezilieze contractul de închiriere pe termen lung încheiat cu municipalitatea în 1989. Belgia se așteaptă ca PAKHUIZEN să fie lichidată în curând, procedura privind ajutorul de stat urmând să rămână fără obiect.
- (97) În ceea ce privește EVO, conform explicațiilor Belgiei, candidatul care îndeplinea criteriile de selecție nu oferea condiții satisfăcătoare pentru municipalitate. EVO va continua să existe până când se va găsi un candidat corespunzător care să preia activele EVO.
- (98) În cele din urmă, Belgia a indicat că AGVO va continua să existe până când toate datoriile/obligațiile restante vor fi lichidate.
- (99) Belgia solicită Comisiei să își amâne decizia până la finalizarea procesului de privatizare.
- 7. COMENTARIILE BELGIEI ÎN URMA OBSERVAȚIILOR PĂRȚILOR TERȚE**
- (100) În ceea ce privește chestiunea islandeză, Belgia indică faptul că EVO nu a cumpărat niciodată în mod direct pește de la proprietarii de nave sau pescarii islandezi, ci doar în cadrul vânzărilor islandeze a peștelui la licitație, prin intermediul unui agent de vânzări.
- (101) Belgia adaugă că revânzarea peștelui islandez s-a dovedit rapid a fi neprofitabilă. În consecință, după aproximativ un an, la 17 martie 2006, s-a decis încetarea respectivelor achiziții și revânzări. Belgia a înaintat Comisiei o copie a deciziei în cauză.
- (102) Belgia explică faptul că motivul pentru care peștele a fost cumpărat la prețuri ridicate în cadrul vânzărilor islandeze a peștelui la licitație și apoi revândut în Oostende la prețuri mai scăzute nu s-a datorat vreunei strategii având drept obiectiv atragerea peștelui islandez în Oostende, ci faptului că peștele de calitate superioară care era cumpărat de către agentul de vânzări în Islanda pentru EVO nu ajungea niciodată la EVO, acesta fiind cumpărat direct de către o întreprindere privată de filetare, Luna Fish, în timp ce peștele islandez de mai proastă calitate ajungea la EVO și nu putea fi vândut ulterior la prețuri profitabile din cauza calității sale care lăsa de dorit. Belgia concluzionează că EVO a fost, în consecință, o victimă a acestor practici. Administratorul delegat al AGVO/EVO și directorul comercial au fost demiși în momentul descoperirii problemei.
- (103) În ceea ce privește presupusa punere la dispoziție, cu titlu gratuit, a funcționarilor publici în scopuri administrative, contabile și de întreținere, Belgia afirmă că declarațiile ZV se bazează pe simple suspiciuni și că EVO are propriii angajați care îndeplinesc sarcinile în cauză și că, în plus, câțiva dintre angajații EVO exercită uneori sarcini de interes public (întreținerea drumului public care duce la piața de pește).
- (104) De asemenea, Belgia menționează că declarația ZV potrivit căreia EVO ar garanta un preț minim în raport cu prețul de licitație din cadrul pieței de pește din Zeebrugse nu este susținută de niciun element. Belgia adaugă că este posibil ca întreprinderile piscicole să fi pretins acest lucru în cursul negocierilor cu ZV, ca parte a strategiei de obținere a unor condiții comerciale mai bune din partea acesteia.
- (105) În ceea ce privește Ostend Filleting Factory (OFF), Belgia subliniază că documentele prezentate de părțile terțe indică doar faptul că OFF a fost înființată de părți private, fără a dezvălui modul în care se presupune că OFF s-ar fi angajat în concurența neloyală. Belgia indică faptul că PAKHUIZEN a obținut 60 % din acțiunile OFF doar în martie 2006. OFF a fost ulterior renumită Ostend Premium Fish bvba și a falimentat în ultimă instanță la 14 ianuarie 2008.

(106) În ceea ce privește presupusele prejudicii suferite de Gardec și Flanders Ship Repair ca urmare a ajutorului de stat, Belgia consideră că, chiar dacă ajutorul de stat ar determina navele să aleagă Oostende în loc de Zeebrugge, tot nu ar fi dovedită legătura cauzală cu pierderile suferite. Belgia arată că proprietarii de nave nu își repară întotdeauna navele în portul de origine și că aceștia profită în schimb de serviciile de reparare mai ieftine din Europa de Est (Polonia). Belgia menționează că poate fi observat un declin clar al întreprinderilor de reparatii navale în Oostende.

8. ORDINUL DE FURNIZARE A INFORMAȚIILOR

(107) Prin scrisorile din 13 martie și 26 iunie 2006, Comisia a cerut autorităților belgiene informații referitoare la situația juridică a pieței de pește din Oostende și la gradul de implicare a statului și a solicitat detalii în legătură cu fluxurile financiare dintre stat și piața de pește.

(108) Prin scrisoarea din 19 octombrie 2006, autoritățile belgiene au subliniat faptul că, pe lângă activitatea sa comercială (gestionarea pieței de pește), AGVO a primit spre îndeplinire sarcini de interes public. Cu toate acestea, informațiile furnizate în acest sens sunt foarte sumare și nu conțin niciun element care să permită Comisiei să evalueze dacă avantajele acordate AGVO de către municipalitate pot fi considerate drept o compensație pentru sarcinile de interes (economic) general și dacă nu existau supracompensații și riscuri de subvenții încrucișate.

(109) În consecință, în conformitate cu articolul 10 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999, prin scrisoarea din 11 iulie 2007, Comisia a solicitat autorităților belgiene să furnizeze informații detaliate cu privire la sarcinile publice încredințate AGVO. Comisia întreba, mai exact, dacă și pe ce bază sarcinile respective pot fi considerate sarcini de serviciu public în sensul Deciziei 2005/842/CE a Comisiei din 28 noiembrie 2005 privind aplicarea articolului 86 alineatul (2) din Tratatul CE la ajutorul de stat, sub forma compensației pentru obligația de serviciu public, acordat anumitor întreprinderi cărora le-a fost încredințată prestarea unui serviciu de interes economic general⁽¹⁵⁾.

(110) În scrisoarea din 27 noiembrie 2007, autoritățile belgiene se limitează la a aminti că niciuna dintre sarcinile încredințate AGVO nu a fost de natură economică și că Decizia 2005/842/CE nu este relevantă. Acestea au declarat că AGVO nu este compensată pentru sarcinile publice pe care le prestează.

(111) În decizia sa din 2 iulie 2008 de inițiere a procedurii oficiale de investigare, Comisia a considerat că AGVO, EVO și PAKHUIZEN formează un grup de întreprinderi active pe piața vânzării peștelui la licitație și a serviciilor auxiliare și că municipalitatea le-a acordat diverse beneficii care au denaturat concurența pe piață. Cu privire la emiterea de compensații pentru sarcinile publice, Comisia a menționat că nu există niciun element în dosar care să indice faptul că au fost îndeplinite criteriile elaborate de Curtea de Justiție în jurisprudența *Altmark*. În plus, având în vedere informațiile insuficiente în materie, Comisia nu putea decide dacă în special dreptul de instituire și colectare a obligațiilor fiscale poate fi considerat o compensație pentru serviciile de interes public și avea îndoieli cu privire la compatibilitatea ajutorului. În consecință, la considerentul 121 din decizia sa de inițiere a procedurii oficiale de investigare, Comisia a invitat autoritățile belgiene să comunice orice informații care pot fi utile pentru evaluarea măsurilor în cauză.

(112) În observațiile primite la 8 septembrie 2008 și pe parcursul unei reuniuni ulterioare din 9 octombrie 2008, autoritățile belgiene nu au furnizat elemente suplimentare care să permită Comisiei să examineze dacă avantajele acordate AGVO pot fi considerate compensații pentru sarcinile de interes (economic) general. În schimb, autoritățile belgiene au reiterat faptul că criteriile hotărârii *Altmark* nu erau relevante, deoarece AGVO a fost implicată doar în sarcini publice.

(113) Cu toate acestea, răspunsul în cauză a fost nesatisfăcător, întrucât AGVO a fost, de asemenea, implicată în activități economice.

(114) În temeiul articolului 10 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999, Comisia a cerut, în consecință, prin ordinul de furnizare a informațiilor din 8 septembrie 2009, orice informații utile, în special:

— o listă a diferitelor activități încredințate AGVO, cu diferențiere între activitățile economice, sarcinile de interes public noneconomic și sarcinile de interes economic general;

— parametrii de calcul, control și revizuire a compensației pentru sarcinile de interes public noneconomic, pe de o parte, și compensația pentru sarcinile de interes economic public, pe de altă parte;

— măsurile de evitare a supracompensațiilor și de rambursare a eventualelor supracompensații;

⁽¹⁵⁾ JO L 312, 29.11.2005, p. 67.

- costurile ocazionate și veniturile legate de îndeplinirea obligației de servicii publice economice, a obligației de servicii publice noneconomice și de celelalte servicii;
  - extrase din contabilitatea internă care să prezinte costurile și încasările aferente serviciului de interes economic general separat de costurile aferente serviciului de interes noneconomic general și de cele aferente altor servicii, precum și parametrii de alocare a costurilor și a veniturilor;
  - dacă sunt disponibile, documente care să ateste că AGVO îndeplinește cel de al patrulea criteriu al jurisprudenței Altmark, și anume că nivelul compensației necesare a fost determinat pe baza unei analize a costurilor pe care le înregistrează o întreprindere obișnuită, bine gestionată și dotată în mod corespunzător în cadrul aceluiași sector, luându-se în considerare atât veniturile aferente, cât și un profit rezonabil pentru îndeplinirea obligațiilor respective.
- (115) Prin scrisoarea din 16 noiembrie 2009, autoritățile belgiene reiterează că AGVO a primit spre îndeplinire următoarele sarcini de interes public: gestionarea portului pescăresc, renovarea și închirierea de imobile unor organizații publice și semipublice, precum și gestionarea și întreținerea domeniului public (inclusiv întreținerea drumului care duce la piața de pește). Autoritățile belgiene consideră că aceste sarcini sunt de interes public, întrucât nu sunt desfășurate în favoarea unor beneficiari specifici. Acestea nu fac o distincție între sarcinile de interes noneconomic general și serviciile de interes economic public, însă recunosc că toate sau unele dintre sarcinile publice pot fi de natură economică.
- (116) Autoritățile belgiene recunosc că AGVO, prin intermediul filialei sale EVO, este angajată într-o activitate comercială, și anume gestionarea pieței de pește, care nu este o activitate de interes public.
- (117) Autoritățile belgiene declară că AGVO nu primește de fapt o compensație pentru sarcinile sale de interes general. Acestea sunt finanțate din bugetul AGVO. Prin urmare, nu există o metodă de calcul a compensației. Autoritățile belgiene adaugă că nu poate fi făcută o distincție între costurile și veniturile legate de sarcinile de interes general și sarcinile comerciale doar pe baza contabilității AGVO și EVO.

9. DOMENIUL DE APLICARE A INVESTIGĂRII

- (118) Astfel cum reiese din diverse considerente din decizia de inițiere a procedurii oficiale de investigare (de exemplu, considerentul 85), domeniul de aplicare a investigării depășește piața vânzării peștelui la licitație și vizează, de

asemenea, activitățile legate de aceasta (închirierea imobilelor din jurul pieței de pește, gestionarea portului pescăresc etc.). În consecință, avantajele acordate AGVO sau PAKHUIZEN care nu sunt direct legate de operarea pieței de pește fac parte, de asemenea, din procedura actuală.

- (119) Comisia a analizat, de asemenea, avantajele acordate EVO, fie în mod direct de către municipalitate, fie de către AGVO. În decizia de inițiere a procedurii oficiale de investigare, capitalul inițial al EVO și creșterile ulterioare de capital nu au fost analizate ca măsuri separate de tranșele de capital acordate AGVO. Acestea au fost luate în considerare pur și simplu ca una dintre utilizările tranșelor de capital primite de AGVO din partea municipalității. Cu toate acestea, în observațiile lor, autoritățile belgiene au susținut că Comisia nu a făcut o distincție clară între activitățile și sarcinile îndeplinite de către AGVO, PAKHUIZEN și EVO și că, având în vedere împărțirea sarcinilor între AGVO și EVO, avantajele acordate AGVO au fost relevante pentru investigația actuală doar în măsura în care au fost „transferate” către EVO. În consecință, în interesul clarității și pentru a răspunde preocupărilor autorităților belgiene, vărsarea în favoarea EVO a capitalului său inițial și creșterile ulterioare de capital sunt examinate separat la punctul 10.1.2.2.3. Aspectul privind beneficiarul real al ajutorului este examinat la considerentul 319.

10. EVALUARE

10.1. EXISTENȚA UNUI AJUTOR DE STAT

- (120) În conformitate cu articolul 107 alineatul (1) din TFUE, „cu excepția derogărilor prevăzute de tratate, sunt incompatibile cu piața internă ajutoarele acordate de state sau prin intermediul resurselor de stat, sub orice formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a producerii anumitor bunuri, în măsura în care acestea afectează schimburile comerciale dintre statele membre”.

10.1.1. ÎNTRINDERI

- (121) Astfel cum s-a explicat anterior, investigația vizează posibilul ajutor acordat AGVO, EVO și PAKHUIZEN, întreprinderile piscicole care au utilizat piața de pește din Oostende, precum și serviciile EVO și PAKHUIZEN. Toate acestea trebuie considerate întreprinderi în sensul articolului 107 din TFUE. Singura entitate în legătură cu care autoritățile belgiene contestă în mod serios cele menționate mai sus este AGVO, care, potrivit autorităților belgiene, nu face decât să execute sarcini de interes public.

- (122) Autoritățile belgiene au menționat că AGVO execută „sarcini de interes public” („taken van openbaar belang”). Cu toate acestea, reiese că AGVO se angajează în activități economice și, în consecință, trebuie considerată o întreprindere⁽¹⁶⁾ în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE, din motivele detaliate la considerentele 123-129 (inclusiv).
- (123) AGVO închiriază imobile instituțiilor publice și semi-publice, precum și întreprinderilor. Prin urmare, AGVO oferă în mod direct servicii pe piață (servicii de închiriere).
- (124) De asemenea, AGVO este însărcinată cu exploatarea și gestionarea portului pescăresc. După cum au confirmat Tribunalul și Curtea de Justiție în cauza *Aéroports de Paris*⁽¹⁷⁾, gestionarea elementelor de infrastructură poate constitui o activitate economică. În ceea ce privește infrastructura portuară, același lucru a fost confirmat, printre altele, în cauzele privind dezvoltarea porturilor flamande și a portului Rotterdam⁽¹⁸⁾. Comisia observă că AGVO oferă, contra cost, servicii, bunuri și elemente de infrastructură. Într-adevăr, în conformitate cu actul său constitutiv, AGVO are dreptul de a institui și percepe redevențe pentru remunerarea serviciilor sale.
- (125) În plus, AGVO oferă, de asemenea, bunuri și servicii pe piață, în mod indirect, prin intermediul filialelor sale, EVO și PAKHUIZEN.
- (126) AGVO deține un interes majoritar în EVO și PAKHUIZEN și își exercită în prezent acest control prin participarea, directă sau indirectă, la gestionarea acestora:

— aproape toți membrii consiliului de administrație al AGVO sunt în același timp membri ai consiliului de administrație al EVO și PAKHUIZEN. În perioada 2005-2007, AGVO și EVO au fost membre ale consiliului de administrație al PAKHUIZEN;

— în conformitate cu actul său constitutiv, AGVO este însărcinată cu gestionarea, dezvoltarea și exploatarea pieței de pește și a docului pescăresc din Oostende și a anexelor sale, precum și cu dezvoltarea tuturor activităților care au legătură directă sau indirectă cu

acestea. Cu alte cuvinte, AGVO este obligată prin actul său constitutiv să se implice în gestionarea pieței de pește.

(127) Există și alte legături între AGVO și EVO și PAKHUIZEN care ilustrează în continuare existența unor legături organice și funcționale între AGVO și filialele sale: AGVO a garantat împrumuturile acordate EVO; AGVO pune imobile la dispoziția EVO și PAKHUIZEN, iar conturile anuale ale AGVO arată că AGVO a acordat periodic împrumuturi EVO și PAKHUIZEN.

(128) Toate aceste elemente autorizează AGVO să exercite funcții de control, dar și să direcționeze și să susțină din punct de vedere financiar EVO și PAKHUIZEN. Din aceste motive, AGVO trebuie considerată la rândul său o întreprindere în sensul dreptului concurenței, în special prin participarea acesteia în cadrul EVO și PAKHUIZEN⁽¹⁹⁾.

(129) Comisia menționează că autoritățile belgiene au recunoscut faptul că EVO și PAKHUIZEN sunt mijloacele de operare ale AGVO, că AGVO, prin intermediul EVO, a participat la activități comerciale și că măsurile care favorizează AGVO pot afecta piața prin intermediul EVO. În comentariile și răspunsurile lor, autoritățile belgiene tind să trateze AGVO, PAKHUIZEN și EVO ca pe o singură întreprindere, susținând, de asemenea, în mod explicit, că AGVO și EVO trebuie văzute ca o singură entitate.

(130) În cele din urmă, trebuie remarcat faptul că AGVO nu deține conturi separate pentru sarcinile sale economice și noneconomice, astfel încât subvențiile încrucișate nu pot fi excluse.

10.1.2. AVANTAJE PENTRU ÎNTREPRINDERILE ÎN CAUZĂ

10.1.2.1. Avantaje pentru AGVO

10.1.2.1.1. Capitalul inițial

(131) Investițiile publice sunt considerate ajutor de stat în cazurile în care reiese că o autoritate publică ce injectează capital într-o întreprindere nu furnizează capital pur și simplu în condițiile normale ale unei economii de piață. Un astfel de caz este cel în care poziția financiară a întreprinderii, în special structura și volumul datoriilor sale, este de așa natură încât nu se poate aștepta

⁽¹⁶⁾ Hotărârea din 23 aprilie 1991, *Höfner și Elser*, C-41/90, Rec., p. I-1979, punctul 21; Hotărârea din 16 martie 2004, *AOK Bundesverband*, C-264/01, C-306/01, C-354/01 și C-355/01, Rec., p. I-2493, punctul 46; Hotărârea din 10 ianuarie 2006, *Ministero dell'Economia/Cassa di Risparmio*, C-222/04, Rec., p. I-289, punctele 107-112.

⁽¹⁷⁾ Hotărârea Curții de Justiție din 24 octombrie 2002, *Aéroports de Paris/Comisia*, C-82/01 P, Rec., p. I-9297, punctul 78; Hotărârea Tribunalului din 12 decembrie 2000, *Aéroports de Paris/Comisia*, T-128/98, Rec., p. II-3929, punctele 122-124.

⁽¹⁸⁾ Decizia din 20 octombrie 2004, N 520/03 (porturile flamande); Decizia din 24 aprilie 2007, N 60/06 (proiectul Mainportontwikeling).

⁽¹⁹⁾ Hotărârea *Ministero dell'Economica e delle Finanze/Cassa di Risparmio di Firenze e.a.*, C-222/04, citată anterior, punctele 110-117.

o rentabilitate obișnuită (în dividende sau câștiguri de capital) într-o perioadă de timp rezonabilă de la investirea capitalului respectiv. În consecință, trebuie să se verifice dacă, în circumstanțe similare, un investitor privat de dimensiunea organismelor care gestionează sectorul public ar fi optat să contribuie cu același capital la restructurarea întreprinderii în cauză sau dacă acesta ar fi ales în schimb să o lichideze, având în vedere în special informațiile disponibile și progresele previzibile la data la care au fost efectuate contribuțiile respective ⁽²⁰⁾.

- (132) Autoritățile belgiene susțin că decizia municipalității de a acorda AGVO un capital inițial de 250 de milioane de franci belgieni (6 179 338 EUR) a fost o alegere rațională din punct de vedere economic. Alegerea de a restructura piața de pește a fost făcută pe baza unui plan financiar și a unui plan de afaceri care arătau că, prin intermediul unei investiții limitate, piața de pește putea redeveni profitabilă după 8 ani, dacă nu erau preluate pierderile din trecut. Autoritățile belgiene susțin că, în această situație, un investitor privat ar fi luat aceeași decizie.
- (133) Pe baza informațiilor de care dispune în prezent, Comisia nu poate fi de acord cu acest punct de vedere.
- (134) Astfel cum s-a indicat mai sus, piața de pește avea un randament scăzut, iar cota sa de piață se redusese în mod constant de-a lungul anilor care au precedat restructurarea. Comisia consideră că, într-o situație similară, un operator privat obișnuit nu ar fi optat să furnizeze un capital inițial de peste 6 000 000 EUR pe baza unui simplu plan financiar care conținea previziunea financiară pentru perioada 2002-2010 într-o „lumină pozitivă” și a unui plan de afaceri de doar două pagini.
- (135) Aceasta cu atât mai mult cu cât, astfel cum se stabilește în detaliu la considerentul 259, AGVO, continuatoarea pieței de pește din Oostende, este catalogată drept o întreprindere aflată în dificultate la momentul acordării capitalului inițial. Confruntat cu o întreprindere aflată în dificultate, un operator privat obișnuit ar fi dornic să obțină asigurări solide cu privire la perspectivele de viitor ale întreprinderii și nu s-ar mulțumi cu documentele în baza cărora municipalitatea a luat decizia în cauză.

⁽²⁰⁾ Hotărârea din 28 ianuarie 2003, *Republica Federală Germania/Comisia*, C-334/99, Rec., p. I-01139, punctul 133; Hotărârea din 16 mai 2002, *Franța/Comisia* (Stardust Marine), C-482/99, Rec., p. I-4397, punctul 70; Hotărârea din 3 octombrie 1990, *Italia/Comisia*, C-261/89, Rec., p. I-4437, punctul 8; Hotărârea din 14 septembrie 1994, *Spania/Comisia*, C-278/92-C-280/92, Rec., p. I-4103, punctul 21; Hotărârea din 14 septembrie 1994, *Spania/Comisia*, C-42/93, Rec., p. I-4175, punctul 13.

- (136) Comisia subliniază, pe de o parte, importanța investițiilor și, pe de altă parte, situația pe termen lung a pieței de pește din Oostende, care înregistra pierderi încontinuu ⁽²¹⁾. În special în lumina acestor elemente, combinate cu faptul că întreprinderea opera pe o piață extrem de competitivă, însă aflată în declin, un operator privat obișnuit și-ar fi întemeiat decizia pe un plan financiar și de afaceri mult mai detaliat, care să conțină diferite ipoteze și scenarii, în loc să ia în considerare un plan financiar bazat pe o singură ipoteză, catalogată, în plus, ca fiind una „pozitivă”.
- (137) De asemenea, ar fi normal ca un operator privat obișnuit să solicite un studiu privind, în special, cota de piață disponibilă în industrie la momentul respectiv, în funcție de valorile de atunci ale debarcărilor și de cererea locală, precum și un plan care să explice modul în care urma să fie restructurată activitatea și măsurile luate în calcul pentru a evita repetarea pierderilor masive din trecut și pentru a stimula productivitatea (investiții noi, noi strategii de marketing etc.).
- (138) Cu toate acestea, planul de afaceri nu conține niciunul dintre elementele menționate mai sus.
- (139) În plus, planul de afaceri are la bază o serie de ipoteze și elemente factuale care sunt acceptate întocmai, însă nu sunt explicate sau justificate și uneori par să fie extrem de ipotetice sau puțin probabile. De exemplu, este dificil de acceptat ipoteza potrivit căreia cifra de afaceri a activităților de licitație va crește cu 10 % în următorii 5 ani, deși în perioada anterioară restructurării valoarea debarcărilor și cifra de afaceri au scăzut constant, piața a devenit extrem de competitivă, iar cotele de pescuit au avut o tendință descendentă. De asemenea, nu există explicații cu privire la calculul costurilor sociale și de externalizare și al costurilor de utilizare a apei și energiei electrice. În plus, în planul de afaceri aceste costuri apar ca fiind absolut constante pe o perioadă de 9 ani de la înființarea AGVO. Acest lucru este totuși puțin probabil, în special atunci când se preconizează că cifra de afaceri se va dubla pe parcursul aceleiași perioade.
- (140) În consecință, planul financiar și planul de afaceri nu par să fie doar extrem de scurte și incomplete, ci și lipsite de credibilitate. Un investitor privat obișnuit nu s-ar fi bazat pe astfel de planuri pentru a investi 250 de milioane de franci belgieni într-o întreprindere care merge în pierdere pe o piață în declin ⁽²²⁾.

⁽²¹⁾ La momentul respectiv, municipalitatea se confrunta cu o pierdere anuală medie de 1 850 000 EUR.

⁽²²⁾ Hotărârea Tribunalului din 11 iulie 2002, *HAMSA/Comisia*, T-152/99, Rep., p. II-3049, punctul 132; Hotărârea Curții de Justiție din 8 mai 2003, *Italia și SIM 2 Multimedia/Comisia*, C-328/99 și C-399/00, Rec., p. I-4035, punctul 44; Hotărârea Curții de Justiție din 21 martie 1991, *Italia/Comisia*, C-303/88, Rec., p. I-1433, punctul 18 și următoarele.

- (141) Admițând chiar – *quod non* – că planul financiar și planul de afaceri sunt complete și fiabile, Comisia constată că un investitor privat tot nu ar fi investit aceeași sumă de bani ca municipalitatea. Pe baza planului financiar și a planului de afaceri, reiese că o cantitate mai mică de capital ar fi fost, de asemenea, suficientă. Având în vedere profiturile scăzute, un operator privat obișnuit nu ar fi investit o sumă care nu era necesară la momentul respectiv.
- (142) Autoritățile belgiene consideră că decizia de a continua activitățile în desfășurare ale pieței de pește a fost mai rațională decât decizia de a închide afacerea.
- (143) Cu toate acestea, autoritățile belgiene nu oferă indicații cu privire la costurile de dizolvare a activităților și nu explică, de fapt, de ce închiderea licitației nu era o decizie rațională.
- (144) Apoi, autoritățile belgiene încearcă să justifice caracterul rațional al deciziei luate în 2001, de a injecta 250 de milioane de franci belgieni în AGVO prin decizia de privatizare a pieței de pește. Autoritățile belgiene consideră că privatizarea făcea parte din planul de restructurare stabilit în 2001 și că aceasta nu ar fi fost posibilă în absența restructurării.
- (145) Comisia amintește că, în conformitate cu jurisprudența și practica constantă, pentru a examina dacă statul a adoptat sau nu comportamentul unui investitor prudent care operează într-o economie de piață, este necesară plasarea în contextul perioadei în care au fost luate măsurile de susținere financiară, cu scopul de a evalua raționalitatea economică a conduitei statului și, în consecință, de a se evita evaluările care au la bază o situație ulterioară ⁽²³⁾.
- (146) Autoritățile belgiene susțin că actuala privatizare face parte din decizia de restructurare din 2001 și că raționalitatea deciziei de a restructura piața de pește trebuie evaluată în lumina procesului de privatizare. Cu toate acestea, diferitele documente înaintate de către autoritățile belgiene nu susțin această afirmație. Mai precis, intenția de privatizare a pieței de pește nu este menționată în decizia de restructurare a pieței de pește și nici în planul de afaceri sau în planul financiar. Nimic din aceste documente nu indică faptul că decizia de a investi 6 200 000 EUR în piața de pește a fost (printre altele) motivată sau justificată de faptul că investiția ar face posibilă, după o anumită perioadă de timp, privatizarea pieței de pește. De asemenea, afirmația în cauză e greu de conciliat cu actul constitutiv al AGVO, care indică faptul că întreprinderea este înființată pentru o perioadă de timp nedeterminată, că municipalitatea intenționează să controleze AGVO și că filialele sau întreprinderile în care se implică AGVO trebuie controlate de către acestea din urmă (și, în consecință, de către municipalitate).
- (147) În plus, normal ar fi ca decizia de privatizare să fie luată în considerare după ce piața de pește redevine profitabilă, pentru a obține un preț mai bun pentru aceasta, de fapt, un preț care să permită recuperarea cel puțin a investiției suplimentare de 250 de milioane de franci belgieni. Cu toate acestea, nu numai că privatizarea nu a fost menționată în planul financiar sau în cel de afaceri, ci însăși decizia de privatizare nu a fost luată într-un moment în care piața de pește era profitabilă. Dimpotrivă, aceasta a fost luată după 2 ani de pierderi masive la nivelul AGVO și EVO și după ce Comisia a început investigația. În consecință, perspectiva privatizării nu pare să facă parte din decizia de restructurare luată de municipalitate în 2001.
- (148) În plus, autoritățile belgiene au indicat faptul că viitorul partener privat va prelua fondul comercial al EVO și că poate alege activele pe care dorește să le preia (angajați, mașini, panourile de identificare a peștilor etc.), putând opta și pentru nepreluare. Partenerul nu va fi nevoit să preia și pasivele EVO. În aceste circumstanțe, este dificil de înțeles de ce nu a fost adoptată o abordare similară în 2001-2002 (fără investirea sumei adiționale de 250 de milioane de franci belgieni).
- (149) În plus, dacă toate acestea ar fi făcut parte din planul de restructurare a pieței de pește din 2002, niciun investitor privat nu ar fi fost de acord să investească 250 de milioane de franci belgieni în piața de pește pentru a o revinde ulterior, întrucât, în baza planului de afaceri, nu se putea aștepta să recupereze investiția prin simpla vânzare a fondului comercial al pieței peste câțiva ani. În această privință, Curtea a hotărât că un investitor privat care urmărește o politică structurală – globală sau sectorială – și care este condus de perspective de rentabilitate pe termen lung nu își poate permite, după ani de pierderi continue, să contribuie cu un capital legat de vânzarea întreprinderii, ceea ce elimină orice speranță de profit, chiar și pe termen mai lung ⁽²⁴⁾.

⁽²³⁾ Hotărârea Franța/Comisia (Stardust Marine), C-482/99, citată anterior, punctul 71; Hotărârea Tribunalului din 30 aprilie 1998, Cityflyer Express/Comisia, T-16/96, Rec., p. II-757, punctul 76; Hotărârea Tribunalului din 6 martie 2003, Westdeutsche Landesbank Girozentrale/Comisia, T-228/99 și T-233/99, Rep., p. II-435, punctul 246.

⁽²⁴⁾ Hotărârea Tribunalului din 21 ianuarie 1999, Neue Maxhütte Stahlwerke/Comisia, T-129/95, T-2/96 și T-97/96, Rec., p. II-17, punctul 124; Hotărârea Spania/Comisia, C-278/92, C-279/92 și 280/92, citată anterior, punctul 26.

- (150) Autoritățile belgiene adaugă faptul că restructurarea urmată de privatizare va permite recuperarea investițiilor prin intermediul chiriei care va fi solicitată pentru imobilele aferente pieței de pește.
- (151) Cu toate acestea, argumentul nu este convingător. Planul financiar indica faptul că, în următorii 8 ani, municipalitatea urma să piardă 121 603 000 de franci belgieni (pe lângă pierderile acumulate din trecut), până să poată recupera o parte din contribuția de capital de 250 de milioane de franci belgieni din 2001. Comisia menționează că municipalitatea ar fi putut decide încă din 2002 să închirieze unei părți terțe imobilele aferente pieței de pește. Acest lucru i-ar fi permis municipalității să recupereze începând deja din 2002 o sumă importantă de bani cheltuită pentru piața de pește din Oostende înainte de a o restructura sau cel puțin să acopere sarcina financiară legată de rambursarea împrumuturilor bancare în loc să riște – în special în lumina performanței inițiale scăzute a pieței de pește – creșterea pierderilor care trebuiau recuperate ulterior.
- (152) Autoritățile belgiene mai subliniază că decizia de restructurare a pieței de pește nu a fost luată cu ușurință, fiind inițial respinsă de autoritatea publică responsabilă cu monitorizarea municipalității („toezichtautoriteit”), care considera că nu există perspective suficiente cu privire la rentabilitatea pieței de pește. Într-adevăr, documentele furnizate Comisiei arată că decizia de restructurare a pieței a fost inițial respinsă, deoarece, pe baza primului plan financiar, erau preconizate pierderi cumulate de 190 000 000 de franci belgieni după 5 ani.
- (153) În loc să justifice decizia, acest element dezvăluie, în primul rând, că intenția de a restructura piața de pește și de a pune la dispoziția acesteia un capital suplimentar nu se baza nici măcar pe ideea că piața ar putea deveni profitabilă după o anumită perioadă de timp. În plus, acest lucru face ca cel de al doilea plan financiar să pară mai puțin complet și fiabil, întrucât nu este oferită nicio explicație cu privire la cum a fost posibilă obținerea unor rezultate atât de diferite în primul și cel de-al doilea plan. În consecință, este și mai puțin probabil ca un investitor privat să fi luat aceeași decizie de a investi în piața de pește încă 250 de milioane de franci belgieni în aceleași circumstanțe.
- (154) Pe baza elementelor prezentate mai sus, Comisia concluzionează că, în aceleași circumstanțe, un investitor privat obișnuit nu ar fi luat decizia de a investi 250 de milioane de franci belgieni în piața de pește. De asemenea, acest lucru este confirmat de documentele puse la dispoziția Comisiei. Acestea arată că unul dintre motivele pentru care s-a decis restructurarea, și nu lichidarea pieței de pește a avut un caracter politic și social, constând în faptul că restructurarea va susține menținerea ocupării forței de muncă într-o municipalitate în care rata șomajului depășea 12 % ⁽²⁵⁾, criteriu pe care un investitor privat nu l-ar fi luat în considerare ⁽²⁶⁾.
- (155) În consecință, acțiunea în cauză avantajează AGVO în raport cu concurenții săi și favorizează întreprinderea în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE.

10.1.2.1.2. Terenuri și imobile

- (156) În conformitate cu articolul 30 din actul său constitutiv, AGVO a primit de la înființare dreptul exclusiv de utilizare, cu titlu gratuit, a terenurilor și imobilelor din portul pescăresc Oostende.
- (157) În 2004, diferite imobile și infrastructuri situate în portul pescăresc Oostende, având, în conformitate cu arhivele municipalității de la vremea respectivă, o suprafață totală de 57 500 m², au fost puse la dispoziția AGVO prin acordarea dreptului exclusiv de proprietate. Conform conturilor comunale, proprietatea avea la momentul respectiv o valoare contabilă de 14 891 524 EUR. Comisia nu a primit informații care să îi permită să stabilească valoarea de piață a bunurilor imobiliare la data la care acestea au fost transferate către AGVO.
- (158) Autoritățile belgiene afirmă că decizia de a transfera dreptul de proprietate asupra bunurilor imobiliare în favoarea AGVO nu poate fi considerată ajutor de stat, deoarece aceasta vizează doar un transfer de bunuri imobiliare între două autorități publice, întrucât AGVO nu participă la activități comerciale.

⁽²⁵⁾ Răspunsul autorităților belgiene din 19 octombrie 2006, p. 2: „De Stad koos voor deze laatste oplossing: [...] – de lokale economie rondom de vismijn scheepsherstel, scheepsbenodigheden, opslag- en diepvriesbedrijven, ijsfabrieken, groot- en kleinhandels, toerisme [...] bleef behouden, wat in de naweën van de sluiting (1997) van de plaatselijke (verlieslatende) Regie der Maritiem Transport (verlies van 1 700 arbeidsplaatsen) een belangrijke considerans was binnen een Stad met meer dan 12 % werkloosheid.” Răspunsul autorităților belgiene din 19 octombrie 2006, p. 6: „Dit belet niet dat de gedelegeerd bestuurder van een bedrijf dat voor 100 % gehouden wordt door een lokale overheid ook oog heeft voor de maatschappelijke en sociale rol die de vismijn van Oostende binnen de regio kan vervullen en die de Stad anno 2001 heeft gemotiveerd om niet radicaal tot sluiting over te gaan.”

⁽²⁶⁾ Hotărârea *Italia* și SIM 2 *Multimedia/Comisia*, C-328/99 și C-399/00, citată anterior, punctul 44; Hotărârea *Italia/Comisia*, C-303/88, citată anterior, punctul 18 și următoarele.

- (159) Cu toate acestea, astfel cum se arată la punctul 10.1.1 din prezenta decizie, AGVO participă, atât direct, cât și indirect, prin intermediul filialelor sale, la activități comerciale și trebuie considerată o întreprindere. Decizia de a transfera dreptul de proprietate asupra bunurilor imobiliare în favoarea AGVO nu poate, în consecință, să fie văzută drept un simplu transfer de bunuri imobiliare între două autorități publice, cu atât mai mult cu cât bunurile imobiliare respective sunt utilizate în general pentru activitățile economice în cauză (servicii de închiriere, operarea pieței de pește, gestionarea portului pescăresc).
- (160) Comisia consideră că un operator privat obișnuit nu ar fi de acord să transfere dreptul de proprietate asupra imobilelor la această valoare fără a obține în schimb un preț rezonabil.
- (161) Autoritățile belgiene au declarat că imobilele se aflau într-o stare extrem de precară și că, în consecință, valoarea lor contabilă a fost supraestimată. Mai mult, autoritățile belgiene au susținut că costurile de renovare, care urmau să fie plătite de către AGVO, erau atât de mari, încât transferul dreptului de proprietate poate fi văzut drept o operație nulă.
- (162) Cu toate acestea, autoritățile belgiene nu au pus la dispoziția Comisiei probe care să ateste că valoarea contabilă a activelor în cauză a fost supraestimată și nici că costurile de renovare ar fi egale cu valoarea reală a drepturilor de proprietate asupra imobilelor respective.
- (163) Dimpotrivă, informațiile de care dispune Comisia în prezent demonstrează că argumentul autorităților belgiene nu poate fi acceptat.
- (164) În primul rând, trebuie amintit faptul că, înainte de transferul dreptului de proprietate și de la înființarea sa, AGVO a primit dreptul exclusiv de a utiliza, cu titlu gratuit, terenurile și imobilele portului pescăresc, inclusiv cele aferente pieței de pește. Actul constitutiv al întreprinderii nu conține obligații specifice privind obligativitatea AGVO de a întreprinde lucrări de renovare. În conformitate cu articolul 3 din actul constitutiv, AGVO are dreptul de a întreprinde, în cazul în care dorește acest lucru, orice lucrări de întreținere, reparare, modernizare asupra imobilelor⁽²⁷⁾, însă actul constitutiv nu conține dispoziții care ar obliga AGVO să renoveze anumite imobile.
- (165) În consecință, încă de la înființarea sa, AGVO a avut la dispoziție terenurile și imobilele aferente portului pescăresc fără a fi nevoită să plătească chirie sau alt tip de remunerații pentru acestea. Un operator privat nu ar fi acceptat să acorde drepturi exclusive de utilizare unei întreprinderi fără a primi în schimb o remunerație corespunzătoare.
- (166) Nici contractul de transfer prin intermediul contribuției în bunuri imobile din 30 decembrie 2004 prin care municipalitatea a transferat dreptul de proprietate asupra imobilelor în favoarea AGVO nu impune acesteia din urmă condiții sau obligații deosebite cu privire la lucrări specifice de renovare. În fapt, acesta reprezintă un contract general prin care municipalitatea cedează AGVO toate drepturile și obligațiile cu privire la imobilele în cauză. Responsabilitățile imputabile AGVO în contract nu par a fi în măsură să justifice faptul că nu se solicită nicio plată pentru preluarea dreptului de proprietate asupra clădirilor.
- (167) În plus, nu se contestă faptul că AGVO are, de asemenea, dreptul de a închiria imobilele sau de a acorda drepturi de cesiune asupra acestora. Imobilele, sau cel puțin o parte din acestea, au o valoare comercială. Autoritățile belgiene au recunoscut faptul că unele dintre imobile au fost închiriate unor organizații publice și semipublice, altele fiind închiriate în scopuri private (a se vedea considerentul 46 din prezenta decizie).
- (168) În cele din urmă, Comisia menționează că AGVO a primit un alt beneficiu în legătură cu costurile de renovare menționate. Autoritățile belgiene au transmis Comisiei o listă cu garanțiile care au fost acordate, cu titlu gratuit, pentru anumite împrumuturi. În conformitate cu lista transmisă Comisiei, câteva dintre împrumuturile garantate vizau finanțarea costurilor de renovare. În consecință, în afara faptului că AGVO nu a fost obligată să se angajeze într-o astfel de renovare, costurile a cel puțin o parte din renovările efectuate de către AGVO au fost reduse de garanțiile respective. Și din acest motiv, argumentul potrivit căruia transferul dreptului de proprietate a avut loc, cu titlu gratuit, ca un fel de „compensație” pentru costurile de renovare extrem de ridicate pe care AGVO a fost obligată să le plătească, nu se acceptă.
- (169) Chiar dacă costurile de renovare pot fi considerate deosebit de semnificative și constituie un fel de remunerație pentru transferul dreptului de proprietate asupra imobilelor, fapt care nu a fost demonstrat de autoritățile belgiene, faptul că AGVO a primit încă de la înființarea sa dreptul exclusiv de a utiliza, cu titlu gratuit, terenurile

(27) „Het AG Vismijn Oostende beslist vrij over het aanleggen, het bouwen, het onderhouden, het herstellen, het verbeteren, het bedienen, het zelf exploiteren en het aan derden ter beschikking stellen van roerende en onroerende goederen.”

și imobilele aferente portului pescăresc Oostende este considerat în continuare un avantaj care trebuie catalogat drept ajutor de stat. Într-adevăr, întrebarea dacă municipalitatea a acționat ca un investitor privat obișnuit trebuie examinată în lumina elementelor disponibile la momentul la care a fost luată decizia ⁽²⁸⁾. În speță, la momentul la care a fost luată decizia, municipalitatea era conștientă de avantajul acordat AGVO, întrucât punctul 11 din planul de afaceri pregătit de „HAMA Consult NV” la 9 noiembrie 2001 menționează clar faptul că piața de pește fusese modernizată recent și că nu se așteptau investiții importante în următorii 10 ani.

- (170) În plus, în conformitate cu Comunicarea Comisiei privind elementele de ajutor în vânzările de terenuri și clădiri de către autoritățile publice ⁽²⁹⁾, pentru ca un transfer al dreptului de proprietate asupra imobilelor aflate în proprietatea statului să fie considerat a fi conform cu valoarea pieței, vânzarea ar trebui în mod normal să fie făcută prin intermediul unei proceduri de licitație necondiționată sau în urma unei evaluări realizate de un expert independent. Nu a fost urmată niciuna dintre aceste proceduri. Evaluarea unui expert cu privire la valoarea imobilelor și remunerația corespunzătoare pentru dreptul exclusiv de utilizare acordat AGVO, urmată de transferul dreptului de proprietate, ar fi fost mult mai indicată în acest caz, întrucât autoritățile belgiene considerau că valoarea contabilă nu corespundea cu valoarea reală.
- (171) În consecință, reiese că punerea la dispoziție cu titlu gratuit și, ulterior, contribuția municipalității cu imobile la AGVO reprezintă o acțiune care nu poate fi considerată compatibilă cu standardele economice normale pe care un investitor privat obișnuit le-ar fi aplicat în condiții similare.
- (172) Autoritățile belgiene consideră că, de vreme ce dreptul de proprietate a fost înapoiat municipalității (fără compensații), nu se mai pune problema ajutorului de stat.
- (173) Comisia nu poate fi însă de acord cu această opinie.
- (174) Comisia dorește să sublinieze că, deși dreptul de proprietate a fost înapoiat municipalității, această restituire nu influențează faptul că, în perioada 2002-2009, AGVO a beneficiat, cu titlu gratuit, de dreptul exclusiv de utilizare a imobilelor în cauză, chiar și în temeiul articolului 30 din actul său constitutiv sau al

contractului de transfer din 30 decembrie 2004. În special, nu este cert faptul că valoarea proprietății, astfel cum a fost aceasta înapoiată recent, este cel puțin egală cu valoarea beneficiilor vizate în teza precedentă, plus dobânda datorată în temeiul normelor privind ajutoarele de stat, pentru ajutorul ilegal și incompatibil care trebuie recuperat.

- (175) Mai mult, Comisia consideră că, în măsura în care utilizează în continuare aceste clădiri cu titlu gratuit sau contra unei chirii sub nivelul pieței, în urma transferului dreptului de proprietate, AGVO ar continua să beneficieze de un ajutor de stat ⁽³⁰⁾.

10.1.2.1.3. Garanții cu titlu gratuit pentru împrumuturi

- (176) Având în vedere punctul 2.1.1 din Comunicarea Comisiei privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE ajutorului de stat sub formă de garanții („Comunicarea privind garanțiile”) ⁽³¹⁾, se consideră că o garanție de stat avantajează o anumită întreprindere în cazul în care îi permite persoanei creditate să obțină condiții financiare mai bune pentru un împrumut decât cele care există, în mod normal, pe piețele financiare, fără a mai plăti o primă de piață pentru garanția respectivă. Pentru a stabili condițiile normale de piață, conduita municipalității trebuie comparată cu cea a unui creditor privat care acționează în vederea obținerii unui profit rezonabil ⁽³²⁾.
- (177) Comunicarea privind garanțiile oferă o serie de indicații cu privire la modul în care este evaluată o garanție în cadrul domeniului de aplicare a normelor privind ajutoarele de stat. Mai exact, comunicarea stipulează că, pentru ca o garanție să nu fie clasificată drept ajutor de stat, aceasta trebuie să îndeplinească anumite criterii. Câteva dintre aceste criterii ridică probleme în cazul de față.
- (178) Pentru garanții nu a fost plătit niciun preț al pieței, întrucât garanțiile au fost acordate cu titlu gratuit.
- (179) În plus, garanțiile au acoperit mai mult de 80 % din creditul neachitat, creditul fiind acoperit în întregime. Acest fapt consolidează avantajul primit, deoarece, în cazul unei garanții de stat de 100 %, creditorul nu este stimulat să evalueze în mod corespunzător solvabilitatea AGVO și, prin urmare, să stabilească condițiile financiare pentru împrumut în conformitate cu profilul de risc al AGVO ⁽³³⁾.

⁽²⁸⁾ Hotărârea *Franța/Comisia* (Stardust Marine), C-482/99, citată anterior, punctul 71; Hotărârea *Cityflyer Express/Comisia*, T-16/96, citată anterior, punctul 76; Hotărârea *Westdeutsche LB/Comisia*, T-228/99 și T-233/99, citată anterior, punctul 246.

⁽²⁹⁾ JO C 209, 10.7.1997, p. 3.

⁽³⁰⁾ Din acest motiv, textul dispozitivului prezentei decizii reglementează, de asemenea, eventualitatea în care proprietatea este pusă în prezent la dispoziția AGVO în schimbul unei redevențe, însă la un preț sub nivelul pieței.

⁽³¹⁾ JO C 71, 11.3.2000, p. 14.

⁽³²⁾ Hotărârea din 29 aprilie 1999, *Spania/Comisia*, C-342/96, Rec., p. I-2459; Hotărârea din 29 iunie 1999, *DTM Transports*, C-256/97, Rec., p. I-3913 și Hotărârea *HAMSA/Comisia*, T-152/99, citată anterior.

⁽³³⁾ A se vedea punctul 3.4 din Comunicarea privind garanțiile.

- (180) În consecință, este evident faptul că garanțiile au permis AGVO să obțină condiții financiare mai bune pentru împrumuturi decât cele care existau, în mod normal, pe piețele financiare⁽³⁴⁾, în special în lumina rezultatelor scăzute și de cele mai multe ori negative ale AGVO și ale filialelor acesteia.
- (181) Autoritățile belgiene consideră că este normal ca un acționar să furnizeze o garanție cu titlu gratuit în favoarea unei întreprinderi pe care o controlează. Cu toate acestea, declarația nu este susținută de probe sau exemple. În plus, aceste afirmații sunt cu greu conciliabile cu comportamentul unui creditor privat.
- (182) Într-adevăr, decizia municipalității de a furniza garanții, cu titlu gratuit, instituțiilor financiare pentru împrumuturile luate prin intermediul AGVO nu este o practică obișnuită în condițiile normale de pe piețele financiare. Într-o situație normală, o astfel de garanție ar fi remunerată printr-o primă corespunzătoare, care reflectă riscurile asociate garanției respective⁽³⁵⁾, chiar dacă garantul este un acționar care deține participația majoritară care îi asigură controlul asupra întreprinderii⁽³⁶⁾. În plus, înainte de a acorda garanțiile, un creditor privat obișnuit și-ar lua anumite măsuri de protecție și ar verifica în prealabil condițiile împrumutului, riscurile implicate etc., în timp ce informațiile furnizate de Belgia arată că acest lucru nu s-a întâmplat în cazul de față⁽³⁷⁾. Având în vedere situația financiară a pieței de pește, care a suferit în ultimii ani pierderi recurente și semnificative și care operează pe o piață extrem de competitivă și în declin, situația devine, în cazul de față, și mai problematică⁽³⁸⁾.
- (183) Astfel cum se menționează în detaliu la considerentul 259, AGVO trebuie considerată o întreprindere aflată în dificultate financiară în sensul Liniilor directoare din 1999. În conformitate cu practicile stabilite, garanțiile acordate întreprinderilor aflate în dificultate constituie, cel mai probabil, ajutor de stat⁽³⁹⁾.
- (184) Autoritățile belgiene susțin că garanțiile au fost acordate pentru împrumuturile referitoare la lucrările de renovare care urmau să fie întreprinse în legătură cu imobilele închiriate organismelor publice și semipublice. Acestea adaugă că, întrucât aceasta se numără printre sarcinile publice ale AGVO, garanția trebuie văzută drept o contribuție la sarcina publică și, în consecință, nu poate fi considerată ajutor de stat.
- (185) Mai întâi, trebuie amintit faptul că nu este sigur că împrumuturile garantate au fost într-adevăr utilizate conform destinației lor. Chiar dacă este adevărat că informațiile înaintate Comisiei tind să indice că municipalitatea a acordat garanțiile pe baza intenției AGVO de a utiliza împrumuturile pentru finanțarea lucrărilor de renovare, reiese, de asemenea, că municipalitatea nu a relaționat garanțiile cu titlu gratuit cu realizarea lucrărilor de renovare și nici nu a retras garanțiile sau nu a solicitat ulterior o remunerație în momentul în care s-a stabilit că împrumuturile au fost de fapt utilizate în alte scopuri.
- (186) Autoritățile belgiene au explicat că s-a întâmplat ca împrumuturile să fie utilizate în alte scopuri decât obiectivul anunțat. De exemplu, un împrumut Fortis, destinat inițial să finanțeze achiziționarea de acțiuni în cadrul PAKHUIZEN, nu a fost în cele din urmă utilizat în acest scop ci, aparent, pentru lucrări de renovare.
- (187) De asemenea, autoritățile belgiene au recunoscut că împrumutul de 550 000 EUR acordat de Banca ING, destinat inițial lucrărilor de renovare, a fost ulterior utilizat pentru a susține EVO. Este de necontestat faptul că garanția cu titlu gratuit pentru împrumutul respectiv nu poate fi privită drept o contribuție la sarcinile de renovare. Cu alte cuvinte, nu se poate afirma că municipalitatea a acționat astfel cum ar fi procedat un garant privat obișnuit (inclusiv un garant care avea control asupra întreprinderii în cauză), și anume să examineze în primul rând dacă împrumutul acoperit de garanție poate fi achitat, iar apoi să verifice dacă împrumutul a fost utilizat exclusiv pentru proiectul pentru care a fost destinat inițial.
- (188) În ceea ce privește împrumuturile garantate care au fost utilizate efectiv (fie în parte, fie în întregime) pentru finanțarea lucrărilor de renovare, trebuie amintit faptul că activitatea de închiriere a AGVO este o activitate economică și că acordarea de garanții cu titlu gratuit favorizează AGVO pe piața chiriilor. În plus, garanția cu titlu gratuit îmbunătățește situația financiară a AGVO în general, permițându-i să utilizeze resursele financiare pe care, în circumstanțe normale, ar fi fost nevoită să le utilizeze pentru a plăti prima, în alte scopuri decât cele de renovare a imobilelor închiriate organismelor publice și semipublice.

⁽³⁴⁾ Decizia C 5/03 (ex NN 115/02) din 21 ianuarie 2003 – Ajutorul acordat MobilCom AG (JO C 80, 3.4.2003, p. 5).

⁽³⁵⁾ Hotărârea din 13 iunie 2000, EPAC/Comisia, T-204/97 și T-270/97, Rec., p. II-2267, punctul 82.

⁽³⁶⁾ În ceea ce privește garanțiile acordate de către întreprinderea-mamă, a se vedea garanția acordată de CDC filialei sale CDC IXIS, decizia din 21 ianuarie 2003 și 30 aprilie 2003, referitoare la ajutorul E 50/01 (JO C 154, 2.7.2003, p. 13). Garanția fusese remunerată, însă nu în condiții de piață și, în consecință, s-a considerat că aceasta conținea un element de ajutor de stat.

⁽³⁷⁾ Autoritățile belgiene au recunoscut faptul că municipalitatea nici măcar nu deține o copie a documentelor contractuale privind împrumuturile și garanțiile, a se vedea anexa B la scrisoarea din 27 noiembrie 2007.

⁽³⁸⁾ Hotărârea Republica Federală Germania/Comisia, C-334/99, citată anterior, punctul 138; Decizia 1999/720/CE, CECO din 8 iulie 1999 – ajutorul acordat Gröditzer Stahlwerke (JO L 292, 13.11.1999, p. 27), punctul 45.

⁽³⁹⁾ A se vedea, de exemplu, punctul 17 din Liniile directoare din 1999.

- (189) În cele din urmă, admitând chiar că închirierea imobilelor organizațiilor publice și semipublice poate fi considerată drept un serviciu de interes economic general cu care a fost însărcinată AGVO, condițiile stabilite în cauza Altmark nu sunt îndeplinite, astfel încât este necesar să se concluzioneze că garanțiile cu titlu gratuit constituie ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE.
- (190) În hotărârea sa în cauza Altmark, Curtea de Justiție a stabilit că compensațiile pentru obligația de serviciu public nu constituie ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatului (1) din TFUE dacă sunt îndeplinite următoarele criterii cumulative: „[...] În primul rând, întreprinderii beneficiare trebuie să i se fi încredințat în mod efectiv exercitarea de obligații de serviciu public, iar aceste obligații trebuie să fie definite clar. [...] În al doilea rând, parametrii pe baza cărora se calculează compensația trebuie să fie stabiliți în prealabil, într-o manieră obiectivă și transparentă [...] În al treilea rând, compensația nu trebuie să depășească suma necesară acoperirii totale sau parțiale a costurilor ocazionate de îndeplinirea obligațiilor de serviciu public, luându-se în considerare veniturile aferente și un profit rezonabil [...] și [...] În al patrulea rând, atunci când întreprinderea care trebuie să îndeplinească obligațiile de serviciu public, într-un caz concret, nu a fost aleasă în conformitate cu procedura privind achizițiile publice care ar permite selectarea ofertantului capabil să presteze aceste servicii la costul cel mai mic pentru comunitate, nivelul compensației necesare trebuie determinat pe baza unei analize a costurilor pe care o întreprindere obișnuită, bine gestionată și dotată în mod corespunzător le-ar înregistra în cadrul aceluiași sector, luându-se în considerare atât veniturile, cât și un profit rezonabil pentru îndeplinirea acestor obligații.”
- (191) Aceste criterii nu sunt îndeplinite în cazul de față. În afara faptului că însărcinarea AGVO cu obligații de serviciu public în legătură cu închirierea imobilelor către organizații publice sau semipublice este contestabilă, Comisia observă că autoritățile belgiene au confirmat în mod explicit că nu au fost stabiliți parametri de compensație. În plus, AGVO nu a optat pentru un sistem de conturi diferite și nimic nu împiedică supracompensația și subvențiile încrucișate între diferitele activități ale AGVO. În plus, AGVO nu a fost aleasă în conformitate cu procedurile de achiziții publice, iar autoritățile belgiene nu au demonstrat că serviciile sunt furnizate la costul cel mai mic pentru comunitate.
- 10.1.2.1.4. Taxe**
- (192) Municipalitatea a acordat AGVO dreptul de a institui și colecta taxe comunale pentru utilizarea portului pescăresc și a pieței de pește.
- (193) Taxele astfel colectate de către AGVO par să constituie resurse aflate la dispoziția statului, care au fost transferate parțial⁽⁴⁰⁾ către AGVO. În plus, acestea constituie un beneficiu pe care întreprinderea nu l-ar primi în mod normal și, prin urmare, o favorizează în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE.
- (194) În cazul de față, potrivit autorităților belgiene, colectarea impozitelor face parte din sarcinile de interes public cu care a fost însărcinată AGVO, în special sarcina de gestionare a portului pescăresc, și constituie, de fapt, o retribuție pentru acestea. Autoritățile belgiene consideră că transferul sarcinilor și dreptul de colectare a taxelor trebuie văzute drept o simplă alocare a sarcinilor în interiorul statului și nu pot fi catalogate drept ajutor de stat.
- (195) Cu toate acestea, astfel cum s-a demonstrat anterior la punctul 10.1.1 din prezenta decizie, AGVO este considerată o întreprindere în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE, fapt recunoscut de autoritățile belgiene în scrisoarea din 27 noiembrie 2009. Astfel cum s-a explicat la considerentul 124, gestionarea portului pescăresc constituie o activitate economică.
- (196) Comisia a examinat dacă dreptul de colectare a taxelor și de utilizare a profiturilor rezultate din acestea putea fi considerat o compensație pentru serviciile de interes economic general și dacă criteriile cumulative ale hotărârii Altmark au fost îndeplinite.
- (197) Cu toate acestea, astfel cum s-a stabilit anterior la considerentul 191 din prezenta decizie, aceste criterii nu au fost îndeplinite de vreme ce, de exemplu, nu au fost stabiliți parametri de compensație.
- (198) În cele din urmă, chiar admitând că dreptul de colectare a taxelor și de utilizare a profiturilor rezultate din acestea trebuie văzute drept o compensație/remunerație pentru sarcinile de interes public (noneconomic), AGVO desfășoară, de asemenea, activități comerciale, fapt recunoscut în mod explicit de autoritățile belgiene. Întrucât autoritățile belgiene au recunoscut, de asemenea, că AGVO nu deținea conturi separate și că nu puteau fi separate costurile și veniturile legate de sarcinile non-comerciale ale AGVO, subvențiile încrucișate nu pot fi evitate, iar taxele trebuie considerate un beneficiu.

⁽⁴⁰⁾ Belgia a subliniat de mai multe ori faptul că municipalitatea a păstrat dreptul de instituire și colectare a taxelor pentru utilizarea caledor de lansare și a ecluzelor portuare.

10.1.2.1.5. Concluzie

- (199) Având în vedere considerentele precedente, acțiunile menționate la punctele 10.1.2.1.1-10.1.2.1.4 au favorizat AGVO în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE.

10.1.2.2. Avantaj pentru EVO

- (200) Comisia consideră că EVO a fost ajutată de municipalitate în mod direct prin acordarea unor garanții cu titlu gratuit pentru împrumuturile obținute de la băncile private și, prin intermediul AGVO, prin permisiunea de a utiliza, cu titlu gratuit, imobile cu o suprafață totală de 13 600 m², prin acordarea unor garanții cu titlu gratuit pentru împrumuturile obținute de la băncile private și prin punerea la dispoziția acesteia a unui capital inițial și a unor creșteri de capital.

10.1.2.2.1. Garanții cu titlu gratuit pentru împrumuturi

- (201) În ceea ce privește garanțiile acordate AGVO de către municipalitate, Comisia menționează că nu s-a plătit niciun preț de piață pentru acestea, întrucât garanțiile respective sunt oferite cu titlu gratuit. În plus, garanțiile acoperă mai mult de 80 % din creditul neachitat.
- (202) Autoritățile belgiene consideră că este normal ca un acționar care deține o participație majoritară într-o întreprindere să acorde garanții cu titlu gratuit întreprinderii pe care o controlează. Cu toate acestea, declarația nu este susținută de probe. În plus, aceste afirmații sunt cu greu conciliabile cu comportamentul unui investitor privat. Într-o situație normală, o astfel de garanție ar fi remunerată printr-o primă corespunzătoare, care reflectă riscurile asociate garanției respective⁽⁴¹⁾, chiar dacă garantul este o întreprindere-mamă⁽⁴²⁾. Mai mult, Curtea a hotărât deja că operațiunile comerciale, chiar și cele din cadrul unui grup de întreprinderi publice, trebuie remunerate în condiții normale de piață⁽⁴³⁾.
- (203) Trebuie remarcat faptul că, astfel cum s-a stabilit în detaliu la considerentul 306, EVO trebuia considerată o întreprindere aflată în dificultate financiară în sensul Liniilor directoare din 1999 și al Liniilor directoare din 2004 privind ajutorul de stat pentru salvarea și restruc-

turarea întreprinderilor aflate în dificultate⁽⁴⁴⁾ („Liniile directoare din 2004”). Situația sa financiară a continuat să fie una dificilă în perioada 2003-2008. Mai mult de jumătate din capitalul său înregistrat dispăruse până la sfârșitul anului 2003, situație care nu s-a schimbat în următorii ani, în pofida creșterilor succesive de capital.

- (204) În conformitate cu practicile stabilite, garanțiile acordate întreprinderilor aflate în dificultate constituie, cel mai probabil, ajutor de stat⁽⁴⁵⁾.
- (205) Autoritățile belgiene au adăugat că, în absența garanției cu titlu gratuit acordată de municipalitate, EVO nu ar fi putut obține împrumuturile. În viziunea Comisiei, această mențiune și situația financiară constant precară a EVO dezvăluie faptul că nici împrumuturile acordate de băncile private în temeiul garanției cu titlu gratuit furnizată de municipalitate (sau de AGVO) nu ar fi fost obținute în absența garanției în cauză. În consecință, și împrumuturile garantate constituie un avantaj pentru EVO⁽⁴⁶⁾.
- (206) În cele din urmă, autoritățile belgiene consideră că garanțiile trebuie văzute ca făcând parte din restructurarea pieței de pește.
- (207) Cu toate acestea, Comisia arată că nici garanția cu titlu gratuit, nici investițiile pentru care împrumuturile au fost, aparent, obținute nu au fost menționate în planul de afaceri. Mai mult, împrumuturile și garanțiile în cauză (mai exact, cele care au fost puse efectiv în aplicare) nu au fost acordate în 2002, când a fost înființată EVO, ci ulterior, în 2004 și 2005. Numeroasele garanții oferite dezvăluie, de asemenea, că acestea au fost acordate la cerere de fiecare dată când EVO avea nevoie de o garanție pentru a obține un împrumut de la o instituție de credit. De asemenea, Comisia evidențiază că unul dintre împrumuturile acordate de Fortis și garantate de municipalitate a fost, de fapt, utilizat pentru a garanta împrumuturi proprietarilor de nave și este dificil de înțeles în ce mod acest lucru poate fi considerat parte din restructurarea sau chiar din viitoarea privatizare a pieței de pește.
- (208) În consecință, Comisia este de părere că garanțiile cu titlu gratuit acordate de municipalitate și AGVO au favorizat EVO în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE.

⁽⁴¹⁾ Hotărârea EPAC/Comisia, T-204/97 și T-270/97, citată anterior, punctul 82.

⁽⁴²⁾ În ceea ce privește cauzele privind garanțiile acordate de întreprinderea-mamă, a se vedea garanția oferită de CDC filialei sale CDC IXIS, decizia din 17 ianuarie 2003, ajutorul de stat 50/01. Garanția a fost remunerată, însă nu în condiții de piață, și s-a considerat, prin urmare, că a conținut un ajutor de stat.

⁽⁴³⁾ Hotărârea din 11 iulie 1996, SFEI/La Poste, C-39/94, Rec., p. I-3547, punctul 61.

⁽⁴⁴⁾ JO C 244, 1.10.2004, p. 2.

⁽⁴⁵⁾ A se vedea, de exemplu, punctul 17 din Liniile directoare din 1999.

⁽⁴⁶⁾ Decizia 96/563/CE – Jadekost (JO L 246, 27.9.1996), confirmată prin Hotărârea din 5 octombrie 2000, Germania/Comisia (Jadekost), C-288/96, Rec., p. I-8237, punctul 41.

10.1.2.2.2. Imobile

- (209) Autoritățile belgiene susțin că decizia AGVO de a acorda EVO dreptul de utilizare, cu titlu gratuit, a imobilelor poate fi considerată compatibilă cu standardele normale de pe piață, astfel cum le-ar fi aplicat un investitor privat obișnuit în condiții similare.
- (210) Comisia nu poate accepta o astfel de declarație. Această afirmație este deja contrazisă de faptul că autoritățile belgiene au indicat că viitorul partener strategic va fi nevoit să încheie un contract de închiriere pentru utilizarea imobilelor aferente pieței de pește și să plătească chirie. În plus, nu poate fi contestat faptul că AGVO, în calitate de proprietar cu drepturi depline asupra EVO⁽⁴⁷⁾, se aștepta ca profiturile EVO să fie substanțiale, astfel încât câștigurile de capital realizate ulterior să justifice absența chiriei. În definitiv, piața de pește înregistra pierderi anuale medii semnificative.
- (211) Autoritățile belgiene au declarat că absența chiriei a fost compensată de faptul că EVO trebuia să suporte costurile de renovare și reparare ocazionate de piața de pește, care ar fi trebuit să fie în mod normal suportate de către proprietar. Potrivit autorităților belgiene, EVO a plătit, începând cu 2002, 182 377,31 EUR pentru lucrările de renovare și infrastructură privind piața de pește.
- (212) În primul rând, Comisia arată că autoritățile belgiene nu au înaintat documente care să confirme că EVO era obligată să suporte toate costurile de renovare pentru imobilele aferente pieței de pește. De asemenea, autoritățile belgiene nu au prezentat documente care să ateste că EVO a plătit într-adevăr 182 377,31 EUR pentru lucrări de renovare.
- (213) Comisia arată, în continuare, că autoritățile belgiene nu au demonstrat că ar fi atât de neobișnuit ca un chiriaș să suporte costurile de renovare sau că, în acest caz, acesta nu ar fi nevoit să plătească chirie. De asemenea, acestea nu au indicat tipul lucrărilor întreprinse, astfel încât Comisia nu poate stabili dacă lucrările în cauză aveau un caracter neobișnuit pentru un chiriaș. În plus, din documentul primit reiese că și AGVO a întreprins lucrări de renovare în legătură cu piața de pește, în valoare de 36 497,40 EUR, în perioada 2004-2007. Acest lucru nu pare să fie în concordanță cu declarația autorităților belgiene potrivit căreia EVO ar fi nevoită să suporte toate costurile de întreținere și renovare.
- (214) În plus, autoritățile belgiene nu au furnizat probe care să ateste că cei 182 377,31 EUR pe care se presupune că EVO i-a plătit pentru lucrările de renovare ar corespunde chiriei care trebuia plătită în condiții normale de piață pentru utilizarea imobilelor cu o suprafață totală de 13 600 m² pe parcursul unei perioade de peste 5 ani.
- (215) Mai mult, chiar dacă costurile de renovare ar fi considerate extrem de importante și ca fiind o remunerație pentru utilizarea imobilelor respective, fapt care nu a fost demonstrat de autoritățile belgiene, planul de afaceri din 21 noiembrie 2001 menționează clar că, având în vedere că piața de pește a fost modernizată recent, nu se așteaptă investiții importante în următorii 10 ani. În consecință, AGVO a favorizat EVO atunci când a decis, în 2002, să pună cu titlu gratuit imobilele la dispoziția EVO, fără a avea motive întemeiate să creadă că costurile rezultate în urma presupusei obligații a EVO de a finanța întreținerea acestora ar fi cel puțin egale cu chiria pe care un operator ar fi dispus să o plătească pentru acestea. În ceea ce privește întrebarea dacă AGVO a acționat ca un investitor privat obișnuit, aceasta trebuie analizată în lumina elementelor disponibile la momentul la care a fost luată decizia⁽⁴⁸⁾ și trebuie să se concluzioneze că, în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE, EVO a primit ajutor de stat atunci când, în 2002, i s-a permis să utilizeze, cu titlu gratuit, imobile cu o suprafață totală de 13 600 m².

10.1.2.2.3. Capitalul inițial și creșterile de capital ulterioare

- (216) În ceea ce privește capitalul inițial de aproximativ 370 000 EUR acordat EVO, Comisia face referire la analiza sa de la punctul 10.1.2.1.1 din prezenta decizie. Autoritățile belgiene au confirmat că, într-adevăr, capitalul inițial investit în EVO a fost finanțat prin intermediul capitalului inițial investit în AGVO. Astfel cum a arătat anterior Comisia, un investitor privat nu ar fi ales să restructureze piața de pește și nici să investească 250 de milioane de franci belgieni în aceasta sau să înființeze, *a fortiori*, o filială 100 % cu o parte din noul capital.
- (217) În ceea ce privește creșterile de capital prin remiterea de datorie din partea AGVO, Comisia face referire, de asemenea, la analiza sa de la punctul 10.1.2.1.1 din prezenta decizie. Într-adevăr, autoritățile belgiene au confirmat că creșterile de capital au fost, de asemenea, finanțate [parțial⁽⁴⁹⁾] prin intermediul capitalului inițial investit în AGVO.

⁽⁴⁸⁾ Hotărârea *Franța/Comisia* (Stardust Marine), C-482/99, citată anterior, punctul 71; Hotărârea *Cityflyer Express/Comisia*, T-16/96, citată anterior, punctul 76; Hotărârea *Westdeutsche LB/Comisia*, T-228/99 și T-233/99, citată anterior, punctul 246.

⁽⁴⁹⁾ Capitalul EVO nu a fost finanțat exclusiv din simplul capital inițial al AGVO. De fapt, capitalul injectat în EVO este mai mare decât capitalul investit în AGVO.

⁽⁴⁷⁾ Cu excepția unei acțiuni dintre cele 15 000.

(218) În plus, există și alte motive pentru care trebuie să se considere că AGVO nu a acționat astfel cum ar fi procedat în aceeași situație un investitor privat.

(219) Investițiile publice sunt considerate ajutor de stat atunci când este evident faptul că poziția financiară a întreprinderii în cauză, în special structura și volumul datoriilor sale, sunt de așa natură încât nu se poate aștepta un profit normal (în dividende sau creșteri de capital) într-un termen rezonabil de timp de la investirea capitalului respectiv.

(220) Comisia evidențiază faptul că prima creștere de capital prin remiterea de datorie a avut loc la 31 decembrie 2004, după aproape 1 an și jumătate de la înființarea EVO. Creșterea de capital a fost în mod evident concepută drept măsură de compensare a pierderilor semnificative ale EVO. Același lucru se poate afirma despre creșterile de capital din 2005 și 2007. Este evident faptul că măsurile nu au fost luate în vederea obținerii unui profit pe termen lung sau scurt, ci pur și simplu pentru compensarea pierderilor din trecut. Un investitor privat nu ar fi hotărât niciodată să acorde creșterile de capital respective, în special ultimele două creșteri. EVO nu se afla într-o poziție financiară și economică bună, iar situația nu dădea semne de îmbunătățire conform planului de afaceri, care preconiza o scădere constantă a pierderilor, și nu creșterea bruscă a acestora. Într-adevăr, deja la sfârșitul anului 2003 mai mult de jumătate din capitalul înregistrat al EVO dispăruse, situație care nu s-a schimbat pe parcursul următorilor ani, în pofida creșterilor succesive de capital. Fără perspectiva unor viitoare profituri, un investitor privat nu ar fi decis o creștere a capitalului întreprinderii pentru a compensa pierderile⁽⁵⁰⁾. În schimb, ar fi luat serios în considerare celelalte opțiuni disponibile (închiderea, vânzarea întreprinderii etc.) și ar fi solicitat cel puțin anumite garanții sau măsuri de restructurare. De asemenea, forma specifică a creșterii de capital (remiterea de datorie) confirmă faptul că aceste creșteri de capital nu pot fi considerate ca făcând parte din restructurarea planificată în 2001.

(221) În plus, este de remarcat faptul că EVO trebuie considerată o întreprindere aflată în dificultate financiară⁽⁵¹⁾. În conformitate cu practicile stabilite, o creștere de capital acordată întreprinderilor aflate în dificultate este considerată ajutor de stat⁽⁵²⁾.

(222) În consecință, creșterile succesive de capital au favorizat EVO în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE.

⁽⁵⁰⁾ A se vedea, de asemenea, considerentul 99 din Decizia 2006/740/CE a Comisiei din 20 octombrie 2004 referitoare la cauza Hamburgische Landesbank – Girozentrale (JO L 307, 7.11.2006, p. 110).

⁽⁵¹⁾ A se vedea considerentele 203 și 306 din prezenta decizie.

⁽⁵²⁾ A se vedea, de exemplu, punctul 17 din Liniile directoare din 1999.

10.1.2.3. Avantajul acordat PAKHUIZEN

(223) În ceea ce privește contractul de închiriere pe termen lung privind utilizarea imobilelor de către PAKHUIZEN⁽⁵³⁾, având în vedere informațiile disponibile, Comisia consideră că acesta acordă un avantaj. În primul rând, suma de doar 25 EUR pe an nu poate fi considerată o plată normală pentru un contract de închiriere pe termen lung de 45 ani cu privire la imobile cu o suprafață totală de 14 754 m², chiar dacă acestea se află într-o condiție precară și necesită renovare. Faptul că întreprinderii PAKHUIZEN i se solicită să renoveze imobilele nu schimbă cu nimic acest lucru. Într-adevăr, în conformitate cu legislația belgiană⁽⁵⁴⁾, proprietarul imobilelor nu are obligația de a le repara. În schimb, chiriașul este obligat să mențină imobilele într-o stare bună și să întreprindă orice lucrări obișnuite de reparare. Autoritățile belgiene nu au demonstrat că lucrările de renovare pe care PAKHUIZEN trebuia să le întreprindă în temeiul contractului de închiriere pe termen lung ar depăși „lucrările obișnuite de reparare”. Mai mult, autoritățile belgiene nu au furnizat probe care să ateste că costurile care derivă din această obligație sunt egale cu chiria care ar fi putut fi obținută pentru imobilele respective în condiții normale de piață.

(224) În plus, autoritățile belgiene au recunoscut că PAKHUIZEN nu și-a îndeplinit obligațiile privind renovarea și nu a respectat destinația imobilelor. În mod evident, municipalitatea nu a acționat PAKHUIZEN în justiție pentru a pune în aplicare acordul, cu toate că avea acest drept. În consecință, chiar și având în vedere costurile de renovare, chiria de 25 EUR pe an putând fi privită ca fiind corespunzătoare prețului pieței – *quod non* –, PAKHUIZEN ar fi primit în orice caz un avantaj din momentul în care municipalitatea a renunțat în mod clar să pună în aplicare contractul.

(225) Mai mult, în ceea ce privește închirierea imobilelor în favoarea PAKHUIZEN, cu condiția întreținerii și renovării acestora, trebuie remarcat faptul că, în conformitate cu principiul investitorului din economia de piață și având în vedere, de asemenea, condițiile stabilite în Comunicarea Comisiei privind elementele de ajutor de stat în vânzările de terenuri și clădiri de către autoritățile publice, se poate considera că autoritățile publice acționează în calitate de operator într-o economie de piață dacă, în cadrul unei licitații deschise, transparente și nediscriminatorii, acordă contractele ofertanților care oferă prețul cel mai ridicat sau în urma evaluării valorii pieței de către un expert independent. Cu toate acestea, se pare că acest lucru nu s-a întâmplat în cazul de față.

(226) În cele din urmă, faptul că, după 27 de ani, proprietarul imobilelor (inițial municipalitatea, apoi AGVO) are dreptul la jumătate din profitul anual al PAKHUIZEN

⁽⁵³⁾ A se vedea considerentul 44 din prezenta decizie.

⁽⁵⁴⁾ Articolul 5 din Legea din 10 ianuarie 1824 privind dreptul de emfiteoză, Monitorul Oficial Belgian XIX, nr. 14.

nu schimbă cu nimic analiza de mai sus. Un astfel de beneficiu este prea îndepărtat și nesigur pentru a avea în prezent o valoare netă veritabilă pentru proprietarul imobilelor. În plus, chiar dacă ar avea o astfel de valoare, autoritățile belgiene nu au demonstrat că valoarea respectivă – fie ea și cumulată cu cei 25 EUR pe an plus costurile (neobișnuite) de renovare – este atât de mare încât echivalează cu chiria la prețul pieței pentru utilizarea bunurilor imobiliare de către PAKHUIZEN.

(227) În consecință, PAKHUIZEN beneficiază de un avantaj anual în ceea ce privește costurile de funcționare, ceea ce constituie o favorizare în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE.

(228) În ceea ce privește perioada de după 26 martie 2004, data la care AGVO a devenit proprietarul clădirilor în cauză, Comisia arată că contractul de închiriere s-a aplicat în continuare în aceleași condiții ca și înainte și, în consecință, avantajul pentru PAKHUIZEN a continuat să existe.

10.1.2.4. *Avantajul întreprinderilor piscicole care apelează la serviciile EVO și PAKHUIZEN*

(229) În decizia de inițiere a procedurii oficiale de investigare, Comisia a arătat că EVO (și posibil și PAKHUIZEN) oferea întreprinderilor piscicole care foloseau piața servicii sub rata la care un operator privat obișnuit ar fi oferit serviciile în cauză.

(230) Se pare că EVO rambursează integral sau parțial costurile aferente transportului containerelor de pește dinspre diferite destinații europene spre Oostende, unde urmează să fie licitat peștele. Mai mult, EVO furnizează, după toate aparențele, împrumuturi sub rata pieței, cu condiția ca întreprinderea beneficiară să își vândă capturile în cadrul pieței de pește din Oostende.

(231) Observațiile prezentate de părțile terțe sugerează că EVO a adoptat și alte practici care denaturează concurența normală pe piață, însă Comisia nu a primit elemente care să confirme acest lucru. Autoritățile belgiene susțin că EVO oferă servicii în condiții de piață.

(232) Deși Comisia a primit foarte puține probe cu privire la condițiile comerciale în care își furniza EVO serviciile, nu poate fi exclus faptul că întreprinderile care apelează la piața de pește din Oostende sunt favorizate în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE. Cu toate acestea, în prezent, Comisia consideră plauzibil argumentul autorităților belgiene potrivit căruia, datorită ajutorului de stat, EVO și-a putut oferi serviciile în condiții mai bune decât în absența acestuia, ceea ce nu înseamnă însă în mod necesar că ajutorul de stat a fost transferat în favoarea proprietarilor de nave și a întreprinderilor piscicole.

(233) Din motivele expuse, Comisia consideră că nu este posibil să se concluzioneze cu certitudine că proprietarii de nave au fost favorizați. În plus, este probabil ca orice astfel de beneficii să fie suspendate sau cel puțin diminuate considerabil, deoarece, prin prezenta decizie, Comisia impune încetarea și recuperarea ajutorului acordat întreprinderilor AGVO, EVO și PAKHUIZEN. În cele din urmă, principalul beneficiar al ajutorului este în orice caz piața de pește restructurată, care a folosit ajutorul pentru a se menține pe piață și pentru a-și crește cota de piață prin furnizarea de servicii în pierdere, perturbând astfel funcționarea normală a pieței.

10.1.3. RESURSE DE STAT ȘI IMPUTABILITATE

(234) Comisia arată că activitățile în cauză vizează acțiunile municipalității însăși, precum și acțiunile finanțate prin intermediul resurselor de stat și imputabilele municipalității.

10.1.3.1. *Ajutoare acordate de autoritatea publică*

(235) În primul rând, municipalitatea a acordat AGVO un ajutor de stat prin punerea la dispoziția acesteia a unui capital inițial, finanțat din bugetul comunal; prin furnizarea de garanții cu titlu gratuit în favoarea AGVO pentru împrumuturi obținute de la bănci private; prin transferul dreptului de proprietate asupra imobilelor sale în favoarea AGVO și prin autorizarea acesteia să instituie și să colecteze taxe comunale. De asemenea, municipalitatea a acordat PAKHUIZEN un ajutor de stat, prin contractul de închiriere pe termen lung pentru utilizarea imobilelor sale, precum și EVO, prin acordarea de garanții cu titlu gratuit pentru împrumuturi obținute de la bănci private.

(236) Aceste măsuri sunt, prin urmare, finanțate din resurse de stat și imputabile statului.

10.1.3.2. *Acțiuni imputabile autorității publice*

(237) În al doilea rând, în ceea ce privește avantajele oferite de AGVO în favoarea EVO și PAKHUIZEN, Comisia arată că, în conformitate cu actul său constitutiv, AGVO este acționar unic al EVO (în afară de domnul Miroir, care deține o acțiune din cele 15 000 de acțiuni și care este, de fapt, membru al consiliului comunal) și al PAKHUIZEN și numește toți membrii consiliului de administrație al întreprinderilor în cauză. Municipalitatea este acționar unic al AGVO, iar consiliul comunal numește toți membrii consiliului de administrație al AGVO. În consecință, municipalitatea poate exercita o influență dominantă asupra AGVO.

(238) Mai mult, în conformitate cu actul său constitutiv, AGVO este însărcinată cu gestionarea, dezvoltarea și exploatarea pieței de pește și a docului pescăresc din Oostende și a anexelor sale, precum și cu dezvoltarea tuturor activităților care au legătură directă sau indirectă cu acestea. Cu alte cuvinte, AGVO este obligată prin actul său constitutiv să se implice în gestionarea pieței de pește.

(239) În ceea ce privește închirierea pe termen lung a imobilelor în beneficiul PAKHUIZEN, contractul a fost acordat direct de municipalitate.

(240) Prin urmare, în lumina cauzei Stardust⁽⁵⁵⁾ și având în vedere susținerea publică acordată întreprinderilor respective, astfel cum se evidențiază mai sus, AGVO trebuie considerată un organism aflat sub controlul statului, iar deciziile sale privind injecțiile de capital în favoarea EVO, garanțiile cu titlu gratuit pentru împrumuturi în favoarea EVO și dreptul de utilizare, cu titlu gratuit, a imobilelor în cauză de către EVO trebuie considerate decizii finanțate din resurse de stat și imputabile autorității publice.

(241) Autoritățile belgiene nu au contestat aceste constatări. Dimpotrivă, au confirmat că municipalitatea a controlat EVO și PAKHUIZEN prin intermediul AGVO⁽⁵⁶⁾.

10.1.4. DENATURAREA CONCURENȚEI ȘI EFECTELE ASUPRA SCHIMBURILOR COMERCIALE

(242) Activitățile municipalității sunt în beneficiul AGVO, EVO și PAKHUIZEN. AGVO, EVO și PAKHUIZEN formează un grup de întreprinderi care operează pe o piață comună, vânzând pește la licitație și furnizând servicii legate de sectorul pescuitului.

(243) Piața vânzării peștelui la licitație este extrem de competitivă, piețele de pește din statele membre vecine concurând în mod direct pentru a atrage pescari din diferite state membre. În consecință, orice beneficiu oferit unui actor de pe această piață denaturează sau amenință să denatureze concurența între piețele de pește și poate afecta comerțul între statele membre.

(244) Acest lucru este confirmat de observațiile primite de la părțile terțe. Într-adevăr, piețele de pește britanice, olandeze și alte piețe de pește europene sau asociații de

vânzare a peștelui la licitație și-au manifestat interesul față de această procedură și au ilustrat impactul pe care l-au avut măsurile privind ajutoarele de stat asupra propriilor activități comerciale.

(245) În cele din urmă, Comisia observă că autoritățile belgiene au indicat că nu doar piețele de pește belgiene, ci și alte piețe de pește din diferite state membre s-au arătat interesate să achiziționeze piața de pește din Oostende.

(246) În ceea ce privește piețele pentru servicii de închiriere, ajutorul acordat întreprinderilor active în aceste sectoare poate denatura concurența cu întreprinderile care furnizează servicii de închiriere în alte porturi pescărești, inclusiv în alte state membre, precum și cu întreprinderile care închiriază imobile în apropierea portului pescăresc Oostende (care pot include, de asemenea, întreprinderi din alte state membre). De asemenea, măsurile privind ajutoarele de stat ar fi putut contribui la menținerea sau consolidarea poziției pe piață a AGVO și a PAKHUIZEN, a căror activitate ar fi fost sau ar fi putut fi preluată de o altă întreprindere, în absența ajutorului. Trebuie amintit faptul că, în conformitate cu jurisprudența Curții de Justiție, simplul fapt că poziția competitivă a unei întreprinderi este consolidată în raport cu alte întreprinderi concurente prin acordarea unui beneficiu economic pe care nu l-ar fi primit altminteri în cadrul desfășurării normale a activității sale comerciale indică o posibilă denaturare a concurenței⁽⁵⁷⁾.

(247) În ceea ce privește activitățile de gestionare a porturilor pescărești, Comisia consideră că ajutorul de stat acordat întreprinderilor în cauză poate denatura concurența cu întreprinderile care gestionează alte porturi pescărești concurente cu portul pescăresc Oostende. De asemenea, măsurile privind ajutoarele de stat ar fi putut contribui la menținerea sau consolidarea poziției pe piață a unei întreprinderi a cărei activitate ar fi putut fi aprobată de o altă întreprindere, în absența ajutorului⁽⁵⁸⁾.

(248) Comisia ar dori să adauge că, deși nu sunt active în mod direct pe piața vânzării peștelui la licitație, AGVO și PAKHUIZEN oferă servicii auxiliare activității în cauză care afectează gradul de atractivitate a pieței de pește. Mai mult, Comisia arată că AGVO este activă indirect pe piața vânzării peștelui la licitație, prin intermediul filialei sale EVO. În consecință, ajutorul de stat acordat AGVO și PAKHUIZEN poate să denatureze concurența și să afecteze comerțul între statele membre nu doar pe piața specifică pe care sunt active acestea (piața de închiriere și piața porturilor pescărești), ci și pe piața vânzării peștelui la licitație.

⁽⁵⁵⁾ Hotărârea Franța/Comisia, C 482/99, citată anterior.

⁽⁵⁶⁾ A se vedea răspunsul prezentat de autoritățile belgiene la 19 octombrie 2006, p. 3: „zowel op het niveau van aandeelhouderschap als dat van de organen (bestuur) dient de Gemeente (achter AGVO) krachtens de wet de meerderheid te hebben in de stemrechten. Dit is hier het geval.”

⁽⁵⁷⁾ A se vedea Hotărârea din 17 septembrie 1980, Philip Morris, 730/79, Rec. 2671, punctele 11 și 12.

⁽⁵⁸⁾ A se vedea Hotărârea Philip Morris, citată anterior.

10.1.5. CONCLUZIE

(249) Având în vedere cele de mai sus, Comisia consideră că următoarele activități trebuie calificate ca îndeplinind condițiile articolului 107 alineatul (1) din TFUE și reprezintă, în consecință, ajutoare de stat:

(a) Avantajele acordate AGVO prin următoarele decizii ale municipalității:

- de a pune la dispoziția AGVO un capital de pornire de 250 de milioane de franci belgieni (6 179 338 EUR);
- de a acorda AGVO dreptul exclusiv de utilizare a terenurilor și imobilelor localizate în perimetrul portului pescăresc;
- de a pune imobile la dispoziția AGVO;
- de a furniza garanții cu titlu gratuit pentru împrumuturi în favoarea AGVO; și
- de a acorda AGVO dreptul de colectare și utilizare a taxelor comunale.

(b) Avantajele acordate EVO prin:

- decizia municipalității de a furniza garanții cu titlu gratuit pentru obținerea unor împrumuturi în favoarea EVO;
- decizia AGVO de a permite EVO să îi utilizeze imobilele fără a percepe chirie; și
- decizia AGVO de a pune la dispoziția EVO un capital inițial și creșteri de capital care totalizează 3 969 000 EUR.

(c) Avantajele acordate PAKHUIZEN de municipalitate și/sau ulterior de AGVO, prin intermediul contractului pe termen lung pentru utilizarea imobilelor sale.

10.2. COMPATIBILITATE

(250) Ajutorul de stat poate fi declarat compatibil cu piața internă în măsura în care corespunde uneia dintre excepțiile menționate în TFUE. Întreprinderile în cauză sunt întreprinderi active preponderent în sectorul pescuitului. De asemenea, acestea sunt active pe piața serviciilor de închiriere. Comisia consideră că AGVO, în calitate de administrator al portului pescăresc, și EVO, în calitate de operator al pieței de pește, sunt întreprinderi ale căror activități trebuie considerate ca încadrându-se,

în proporție semnificativă, în sectorului pescuitului. În ceea ce privește PAKHUIZEN, este mai puțin evident faptul că această întreprindere poate fi considerată activă în sectorul pescuitului.

(251) În ceea ce privește sectorul pescuitului, ajutoarele de stat nu pot fi considerate compatibile cu piața internă dacă îndeplinesc condițiile stabilite în Orientările din domeniul pescuitului. În conformitate cu punctul 5.3 din orientările în vigoare la momentul actual, acordarea unui „ajutor ilegal” în sensul articolului 1 litera (f) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 va fi apreciată în conformitate cu orientările aplicabile la momentul intrării în vigoare a actului administrativ de instituire a ajutorului în cauză. În consecință, ajutorul de stat trebuie evaluat în temeiul orientărilor din 2001, 2004 și 2008 în domeniul pescuitului.

(252) În ceea ce privește PAKHUIZEN, aceasta nu poate fi considerată drept o întreprindere piscicolă. Comisia arată că evaluarea ajutorului de stat trebuie să aibă la bază normele generale aplicabile tuturor sectoarelor și obiectivele ajutorului de stat în cauză.

(253) În cele din urmă, Comisia menționează că autoritățile belgiene nu au contestat analiza Comisiei în ceea ce privește compatibilitatea.

10.2.1. AJUTORUL ACORDAT AGVO

(254) În ceea ce privește ajutorul de stat acordat AGVO de către municipalitate, este necesar, în scopul evaluării, să se facă o distincție între diferitele acțiuni și datele la care au avut loc acestea.

10.2.1.1. Capitalul inițial

(255) Potrivit declarațiilor autorităților belgiene, capitalul inițial trebuie privit în cadrul restructurării pieței de pește din Oostende.

(256) În conformitate cu punctul 2.2.4 din Orientările din 2001 în domeniul pescuitului, aplicabile la momentul restructurării, ajutorul acordat pentru restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate trebuie evaluat în conformitate cu Liniile directoare privind ajutoarele de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate, aplicabile la momentul acordării ajutorului în cauză, și anume, în cazul de față, Liniile directoare din 1999, inclusiv atunci când acesta vizează întreprinderile active în sectorul pescuitului și acvaculturii ⁽⁵⁹⁾.

⁽⁵⁹⁾ A se vedea, de asemenea, punctul 12 din Liniile directoare din 1999 care stipulează că Liniile directoare din 1999 se aplică, de asemenea, sectorului agriculturii și sectorului pescuitului.

- (257) În temeiul punctului 2.1 din Liniile directoare din 1999, o întreprindere se află în dificultate în cazul în care nu este capabilă, din resurse proprii sau cu fonduri pe care le poate obține de la proprietarul/acționarii sau creditorii săi, să oprească pierderile care, fără intervenția externă a autorităților publice, o vor condamna, aproape sigur, la faliment pe termen scurt sau mediu. Simptomele obișnuite ale unei întreprinderi aflate în dificultate constau în creșterea pierderilor, scăderea cifrei de afaceri, creșterea stocurilor, supracapacitatea, reducerea fluxului de numerar, îndatorarea crescută, creșterea cheltuielilor cu dobânzile și scăderea sau reducerea la zero a valorii nete a activelor.
- (258) Potrivit Comisiei, nu există nicio îndoială că piața de pește din Oostende prezenta în anul 2001 toate simptomele unei „întreprinderi aflate în dificultate”. Într-adevăr, astfel cum se precizează la considerentul 17, în perioada 1991-2001 cota acesteia din debarcările de pește în porturile belgiene a scăzut de la aproximativ 37 % la 20 %. În perioada 1997-2001, cifra sa de afaceri a scăzut de la 20 550 000 EUR la 13 440 000 EUR, municipalitatea înregistrând timp de mulți ani o pierdere anuală medie de 1 850 000 EUR. În consecință, în 2001 municipalitatea a trebuit să aleagă între a închide sau a restructura piața de pește. Prin urmare, Comisia consideră că piața de pește din Oostende poate fi calificată drept o „întreprindere aflată în dificultate” în sensul Liniilor directoare din 1999. Autoritățile belgiene nu au contestat această concluzie.
- (259) Deși AGVO este o entitate juridică nou înființată, Comisia observă că constituirea capitalului inițial al AGVO a făcut parte din planul de restructurare a pieței de pește din Oostende. Întrucât aceasta din urmă era o întreprindere aflată în dificultate, iar AGVO a fost înființată exclusiv în scopul restructurării pieței de pește din Oostende și întrucât AGVO a preluat nu doar activele, ci și povara financiară a diferitelor împrumuturi bancare ale pieței de pește din Oostende, AGVO poate fi considerată o întreprindere aflată în dificultate la momentul acordării capitalului inițial. Prin urmare, capitalul inițial poate fi considerat ajutor de restructurare⁽⁶⁰⁾ în sensul Liniilor directoare din 1999.
- (260) Deși AGVO este eligibilă pentru ajutor în temeiul punctului 30 din Liniile directoare din 1999, ajutorul acordat pentru restructurarea pieței de pește, prin înființarea AGVO, căreia i se pune la dispoziție un capital de pornire de 250 de milioane de franci belgieni (6 179 338 EUR), nu îndeplinește condițiile de compatibilitate cu piața internă prevăzute la punctul 32 din Liniile directoare din 1999.
- (261) Mai precis, în conformitate cu punctul 32 din liniile directoare respective, „planul de restructurare, a cărui durată trebuie să fie cât mai scurtă posibil, trebuie să restabilească viabilitatea pe termen lung a întreprinderii într-o perioadă de timp rezonabilă și pe baza unor presupuneri realiste privind condițiile viitoare de funcționare”. Comisia nu consideră că planul de restructurare descris la considerentul 19 îndeplinește aceste condiții. În acest sens, Comisia observă că planul în cauză nu conține măsuri interne specifice pentru îmbunătățirea modului de funcționare a pieței de pește și pentru abandonarea activităților care generează pierderi.
- (262) În plus și contrar cerințelor prevăzute la punctul 32 din Liniile directoare din 1999, restructurarea nu pare să aibă la bază un studiu de piață care să ofere informații referitoare la perspectivele viitoare ale cererii și ofertei, o analiză a pieței în cauză și alte informații menționate în anexa I la Liniile directoare din 1999.
- (263) Planul de restructurare nu conține nici elementele menționate la punctul 33 din Liniile directoare din 1999, și anume circumstanțele care au dus la dificultățile întreprinderii, asigurându-se astfel o bază de evaluare pentru a se vedea dacă măsurile propuse sunt adecvate; situația actuală și perspectivele viitoare ale cererii și ofertei pe piața produsului în cauză, cu scenarii care să prezinte ipoteze optimiste, pesimiste și intermediare, precum și punctele tari și punctele slabe specifice ale întreprinderii.
- (264) În plus, Comisia constată că informațiile disponibile nu conțin probe care să ateste că ajutorul s-a limitat strict la minimumul necesar, astfel cum se stipulează la punctul 40 din Liniile directoare din 1999, sau că beneficiarului i s-a solicitat să facă contribuții din resurse proprii. În acest sens, trebuie remarcat faptul că, în conformitate cu punctul 41 din Liniile directoare din 1999, ajutorul trebuie utilizat exclusiv pentru a reface viabilitatea întreprinderii, și nu pentru a permite destinatarului ca, pe parcursul aplicării planului de restructurare, să extindă capacitatea de producție. Cu toate acestea, astfel cum s-a menționat mai sus, planul financiar redactat în 2001 sugera faptul că piața de pește și-ar fi putut reveni după 8 ani fără a mai fi necesară întreaga sumă de 250 de milioane de franci belgieni. De asemenea, planul de afaceri preconiza o creștere cu 10 % a cifrei de afaceri pentru primii 5 ani de funcționare pe piață a pieței de pește, ceea ce înseamnă că piața de pește viza să se extindă. Prin urmare, planul de recuperare pare a nu fi fost elaborat pentru a asigura utilizarea exclusivă a ajutorului pentru refacerea viabilității întreprinderii și pare a pune piața de pește în situația de a utiliza lichiditățile suplimentare pentru a-și extinde capacitatea de

⁽⁶⁰⁾ Decizia 2008/849/CE a Comisiei din 16 iulie 2008 privind ajutorul de stat C 14/07 (ex NN 15/07), Italia, ajutoare pentru restructurarea NGP (JO L 301, 12.11.2008, p. 14).

producție, activitățile comerciale și/sau pentru a acționa agresiv pe piață. Din informațiile primite reiese că ajutorul a fost într-adevăr utilizat pentru extinderea activităților pieței de pește ⁽⁶¹⁾ și pentru activități agresive, care denaturează piața ⁽⁶²⁾.

- (265) Comisia arată în continuare că planul de restructurare nu include măsuri care să asigure punerea în aplicare completă a planului și respectarea tuturor condițiilor.
- (266) În plus, Belgia nu a demonstrat că măsurile compensatorii au fost luate în conformitate cu punctele 35-39 din Liniile directoare din 1999 sau, alternativ, că au fost îndeplinite condițiile specifice (alternative) pentru agricultură (inclusiv pescuit) prevăzute la punctele 73-82 din Liniile directoare din 1999 ⁽⁶³⁾. Într-adevăr, municipalitatea nu pare să fi luat măsuri de atenuare, pe cât posibil, a impactului negativ pe care îl exercită ajutorul asupra concurenților, contrar celor stipulate la punctul 35 din Liniile directoare din 1999. Cu toate acestea, având în vedere situația specifică a vânzărilor de pește la licitație, în special cu privire la oferta limitată datorită măsurilor restrictive de conservare adoptate anual la nivelul Uniunii, este foarte probabil ca ajutorul să afecteze în mod negativ piețele de pește concurente, iar municipalitatea ar fi trebuit să acorde o atenție specială acestui lucru.
- (267) În consecință, ajutorul acordat AGVO pentru restructurarea pieței de pește nu este compatibil cu condițiile Liniilor directoare din 1999 și nici cu Orientările din 2001 în domeniul pescuitului, care fac referire la Liniile directoare privind salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate.

⁽⁶¹⁾ Achiziționarea PAKHUIZEN în 2004 de către AGVO și achiziționarea unei participații de 51 % în cadrul „Haf Holding BO” (Ijsland) în 2006. EVO s-a implicat, de asemenea, în diferite proiecte, cum ar fi Pollar Drift (proiectul Crab regal) și proiectul Novafish (HAF Holding), menționate în contabilitatea anuală pentru 2005. A se vedea, de asemenea, observațiile prezentate de Grimsby Market, care sugerează că „în perioada 2005/2006 EVO a început să achiziționeze pește direct de la pescarii islandezi la prețuri fixe (ridicate) și să liciteze peștele în cauză în piața de pește din Oostende, adesea la prețuri mai scăzute”. Autoritățile belgiene nu au contestat observațiile prezentate de părțile terțe. În plus, documentele din dosarul de licitație prezentate de autoritățile belgiene confirmă faptul că EVO s-a angajat înainte de 2007 în activități externe, însă că acestea au încetat în 2007 (a se vedea memorandumul, p. 39).

⁽⁶²⁾ Împrumuturi acordate cu condiția ca creditorul să își liciteze peștele în Oostende, intervenție (uneori de până la 100 %) în ceea ce privește costurile de transport în momentul licitării peștelui în cadrul pieței de pește Oostende, garantarea prețului minim de licitație etc.

⁽⁶³⁾ Punctul 70 din Liniile directoare din 1999 stipulează că punctele 35-39 din liniile directoare se aplică tuturor întreprinderilor din sectorul agricol, inclusiv IMM-urilor. În sectorul agricol, în ceea ce privește măsurile compensatorii, statele membre au posibilitatea să aleagă între respectarea punctelor 35-39 din Liniile directoare din 1999 sau a normelor speciale din sectorul agricol prevăzute la punctele 73-82 din Liniile directoare din 1999.

- (268) În ceea ce privește măsura în care furnizarea capitalului poate fi considerată o compensație pentru obligațiile de serviciu public, Comisia face trimitere la analiza sa de la punctul 10.2.1.4 din prezenta decizie.

10.2.1.2. *Transferul dreptului de proprietate asupra imobilelor și drepturile exclusive de utilizare a terenurilor și imobilelor*

- (269) Astfel cum se menționează la punctul 10.1.2.2.2 din prezenta decizie, acordarea dreptului exclusiv de utilizare, cu titlu gratuit, a imobilelor începând cu 14 martie 2002 și, ulterior, transferul dreptului de proprietate asupra unor imobile cu o suprafață totală de 57 500 m² au avut loc fără ca municipalitatea să impună AGVO obligații cu o valoare similară. Astfel cum s-a arătat anterior, atât actul constitutiv, cât și contractul de transfer nu par să fie legate de condiții sau obligații specifice și atipice care să justifice absența chiriei sau a remunerației.
- (270) În consecință, această acțiune trebuie considerată un ajutor menit să îmbunătățească situația întreprinderii și să crească lichiditatea financiară a acesteia, ceea ce determină reducerea costurilor de producție ale beneficiarului.
- (271) Comisia nu consideră că ajutorul ar respecta normele de compatibilitate cu piața internă prevăzute de Orientările din 2001 în domeniul pescuitului, iar autoritățile belgiene nu au prezentat niciun element în acest sens.
- (272) În ceea ce privește oportunitatea de a analiza drepturile exclusive de utilizare și transferul cu titlu gratuit al dreptului de proprietate din perspectiva restructurării pieței de pește, Comisia a stabilit deja la considerentul 260 și următoarele din prezenta decizie că, deși AGVO ar fi fost eligibilă pentru ajutor de restructurare la momentul adoptării măsurilor (fiind considerată o întreprindere aflată în dificultate), condițiile Liniilor directoare din 1999 nu sunt îndeplinite.
- (273) În ceea ce privește oportunitatea de a considera că drepturile exclusive de utilizare și transferul dreptului de proprietate constituie o compensație pentru obligațiile de serviciu public, Comisia face trimitere la analiza sa de la punctul 10.2.1.4 din prezenta decizie.

10.2.1.3. *Garanții pentru împrumuturi*

- (274) Autoritățile belgiene consideră că trebuie făcută o distincție între garanțiile cu titlu gratuit pentru împrumuturi care au fost utilizate pentru lucrările de renovare și cele care au fost utilizate pentru a susține EVO.

- (275) Autoritățile belgiene au recunoscut în acest sens că un împrumut de 550 000 EUR a fost utilizat pentru a susține EVO.
- (276) Autoritățile belgiene consideră că garanțiile cu titlu gratuit pentru împrumuturi care au fost utilizate pentru a susține EVO trebuie examinate în cadrul restructurării pieței de pește.
- (277) Cu toate acestea, Comisia arată că, așa cum s-a stabilit la considerentul 260 și următoarele din prezenta decizie, deși la momentul adoptării măsurilor AGVO era eligibilă pentru ajutor de restructurare (fiind considerată o întreprindere aflată în dificultate), condițiile de compatibilitate prevăzute de Liniile directe din 1999 nu sunt îndeplinite.
- (278) În plus, Comisia arată că garanțiile cu titlu gratuit sunt măsuri de ajutor care nu sunt menționate în planul de restructurare. Comisia amintește că, în conformitate cu punctul 3.2.3 din Liniile directe din 1999 și cu punctul 3.3 din Liniile directe din 2004⁽⁶⁴⁾, ajutorul de restructurare trebuie acordat o singură dată. Prin urmare, admitând chiar că ajutorul inițial, și anume prin intermediul capitalului inițial etc., ar fi compatibil cu Liniile directe privind salvarea și restructurarea aplicabile – *quod non* –, garanțiile cu titlu gratuit nu respectă condiția „prima și ultima dată”.
- (279) Autoritățile belgiene par să sugereze că, în cele din urmă, municipalitatea a ales să acorde garanții cu titlu gratuit pentru împrumuturi, în loc să plătească ratele anuale ulterioare ale capitalului inițial. Cu toate acestea, Comisia observă că planul de restructurare nu a fost revizuit în conformitate cu punctul 52 din Liniile directe din 1999 și Liniile directe din 2004. Mai mult, nu este clar dacă a fost mărit sau scăzut cuantumul ajutorului sau dacă forma ajutorului a fost modificată. Într-adevăr, deși nu toate ratele capitalului inițial au fost plătite anual, cum fusese prevăzut inițial, rezultă că AGVO avea dreptul legal de a cere acționarilor săi să plătească restul capitalului inițial. De fapt, AGVO și-a exercitat acest drept în 2006 și 2007, atunci când au mai fost plătite rate către AGVO.
- (280) În consecință, Comisia consideră că garanția cu titlu gratuit pentru împrumutul de 550 000 EUR nu este compatibilă cu condițiile Liniilor directe din 1999 și ale Liniilor directe din 2004 și nici cu Orientările din 2004 în domeniul pescuitului, care fac referire la liniile directe privind salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate.
- (281) În ceea ce privește garanțiile cu titlu gratuit pentru împrumuturi care au fost utilizate pentru lucrările de renovare, Comisia face referire la analiza sa de la punctul 10.2.1.4 din prezenta decizie.
- 10.2.1.4. Taxe și compensații pentru obligația de serviciu public**
- (282) Autoritățile belgiene susțin că o parte din capitalul inițial, o parte din imobile și o parte din împrumuturile garantate au fost utilizate pentru furnizarea de servicii de interes (economic) general, și anume gestionarea portului pescăresc și închirierea de imobile organizațiilor publice și semipublice. De asemenea, autoritățile belgiene consideră că dreptul de colectare (și utilizare) a taxelor de la utilizatorii portului pescăresc trebuie considerat ca făcând parte din sarcinile publice ale AGVO.
- (283) Autoritățile belgiene nu au demonstrat că măsurile respective pot fi declarate compatibile în temeiul articolului 106 alineatul (2) din TFUE. Trebuie amintit faptul că statul membru care invocă articolul 106 alineatul (2) din TFUE drept derogare de la normele fundamentale ale tratatului are obligația să demonstreze că sunt îndeplinite condițiile privind aplicarea dispoziției în cauză⁽⁶⁵⁾. În orice caz, Comisia a examinat dacă măsurile privind ajutoarele de stat pot fi considerate, într-o anumită măsură, compensații pentru obligația de serviciu public acordate în conformitate cu condițiile prevăzute la articolul 106 alineatul (2) din TFUE.
- (284) În acest sens, în comunicările sale din 1996⁽⁶⁶⁾ și 2001⁽⁶⁷⁾ (Serviciile de interes general în Europa), precum și în Cadrul comunitar pentru ajutoarele de stat sub forma compensațiilor pentru obligația de serviciu public din 2005⁽⁶⁸⁾, Comisia a precizat condițiile în care un ajutor de stat poate fi considerat compatibil în temeiul articolului 106 alineatul (2).
- (285) Una dintre condiții constă în faptul că întreprinderea beneficiară trebuie să fie mandatată în mod specific de statul membru să opereze serviciul respectiv de interes economic general. Actul sau actele de mandatare de acest gen trebuie să specifice cel puțin natura, amploarea și durata precisă a obligațiilor de serviciu public impuse, precum și identitatea întreprinderilor în cauză.
- (286) Comisia ar putea fi de acord că, prin intermediul actului său constitutiv, AGVO a fost însărcinată cu gestionarea portului pescăresc și că această mandatare implică anumite obligații specifice.

⁽⁶⁵⁾ Hotărârea Curții de Justiție din 23 octombrie 1997, *Comisia/Italia*, C-158/94, Rec., p. I-5789, punctul 54.

⁽⁶⁶⁾ JO C 281, 26.9.1996, p. 3.

⁽⁶⁷⁾ JO C 17, 19.1.2001, p. 4.

⁽⁶⁸⁾ JO C 297, 29.11.2005, p. 4.

⁽⁶⁴⁾ JO C 244, 1.10.2004, p. 2.

- (287) Cu toate acestea, în ceea ce privește activitățile de închiriere desfășurate de AGVO, Comisia observă că obligațiile de serviciu public impuse AGVO nu sunt clar definite. Mai precis, Comisia nu a identificat nicio dispoziție care să impună obligații specifice pentru AGVO în acest sens, iar autoritățile belgiene nu au prezentat informații suplimentare referitoare la acest aspect. Autoritățile belgiene par să considere că faptul că organizațiile care închiriază imobilele sunt organizații publice sau semipublice implică în mod necesar faptul că întreprinderile care oferă spre închiriere imobilele prestează ele însele un serviciu public. Cu toate acestea, Comisia nu poate fi de acord cu această opinie, întrucât faptul în sine nu implică mandatarea sau impunerea de obligații specifice de serviciu public diferite de obligațiile care ar reveni oricărui locator privat. În consecință, Comisia concluzionează că Belgia nu a demonstrat că AGVO a fost însărcinată cu obligații de serviciu public în legătură cu activitățile sale de închiriere.
- (288) Mai mult, Comisia consideră că măsurile privind ajutorul acordat AGVO nu respectă cerința privind necesitatea și proporționalitatea.
- (289) Cerințele privind necesitatea și proporționalitatea compensației sunt definite după cum urmează (a se vedea în special punctele 14, 15 și 17 din Cadrul comunitar pentru ajutoarele de stat sub forma compensațiilor pentru obligația de serviciu public din 2005):
- cuantumul compensației nu poate depăși suma necesară acoperirii costurilor ocazionate de îndeplinirea obligațiilor de serviciu public, luându-se în considerare veniturile aferente, precum și un profit rezonabil pentru îndeplinirea acestor obligații;
  - cuantumul compensației cuprinde toate avantajele acordate de stat sau prin intermediul resurselor de stat, indiferent de forma și clasificarea acestora în scopul articolului 107 din TFUE;
  - compensația trebuie utilizată efectiv pentru a asigura funcționarea serviciului de interes economic general în cauză. Compensația pentru obligația de serviciu public utilizată pentru funcționarea pe alte piețe nu este justificată și, în consecință, constituie un ajutor de stat incompatibil.
- (290) Comisia arată că cerințele privind necesitatea și proporționalitatea nu au fost respectate în cazul de față. Belgia a recunoscut că nu au fost definiți parametrii compensației. Autoritățile belgiene au explicat Comisiei că nu au putut fi stabilite costurile ocazionate de îndeplinirea obligațiilor de serviciu public și nici veniturile aferente acestora. Comisia observă în continuare că AGVO nu operează conturi separate pentru diferitele sale categorii de activități. În consecință, compensația pentru obligațiile de serviciu public poate fi utilizată pentru funcționarea pe alte piețe. Anumite elemente din dosar arată că a fost vorba de fapt de o supracompensație. De exemplu, în ceea ce privește garanțiile cu titlu gratuit pentru împrumuturi, s-a stabilit, la considerentul 186 și următoarele din prezenta decizie, că împrumuturile garantate puteau fi și au fost utilizate în alt scop decât cel inițial. Întrucât capitalul investit în EVO (3 969 000 EUR) și prețul plătit pentru achiziționarea acțiunilor PAKHUIZEN (350 000 EUR) (în total: 4 319 000 EUR) depășesc capitalul plătit efectiv către AGVO (3 596 665,62 EUR), AGVO a utilizat împrumuturile și posibil taxele pentru finanțarea acestora.
- (291) Pentru motivele expuse mai sus, Comisia nu poate considera măsurile privind ajutorul de stat ca fiind compatibile cu condițiile prevăzute la articolul 106 alineatul (2) din TFUE.

10.2.2. AJUTORUL ACORDAT EVO

- (292) În ceea ce privește ajutorul de stat acordat EVO de municipalitate și AGVO, este necesar pentru evaluare să se facă o distincție între diferitele acțiuni și datele la care au avut loc acestea.
- (293) Următoarele decizii trebuie evaluate în temeiul Orientărilor din 2001:
- decizia municipalității de a furniza o garanție cu titlu gratuit pentru împrumuturi la 28 iunie și 27 septembrie 2002 și la 23 aprilie 2004;
  - decizia AGVO de a autoriza EVO, începând cu 8 august 2002, să utilizeze cu titlu gratuit și în mod permanent imobilele deținute de AGVO, cu o suprafață totală de 13 600 m²;
  - decizia AGVO de a pune la dispoziția EVO a unui capital inițial de 371 840 EUR la 22 august 2002.

(294) Următoarele decizii trebuie evaluate în temeiul Orientărilor din 2004:

— decizia municipalității de a furniza o garanție cu titlu gratuit pentru un împrumut la 22 aprilie 2005;

— decizia AGVO de a crește capitalul EVO prin remiterea de datorie la 31 decembrie 2004, 31 decembrie 2005, 21 decembrie 2007.

(295) Următoarea decizie trebuie evaluată în temeiul Orientărilor din 2001 și 2004:

— deciziile AGVO de a furniza garanții cu titlu gratuit pentru împrumuturi de 600 000 EUR în perioada 22 august 2002 - 3 august 2006.

(296) Următoarea decizie trebuie evaluată în temeiul Orientărilor din 2004 și 2008:

— decizia municipalității de a furniza o garanție cu titlu gratuit pentru un împrumut de 78 000 EUR în perioada 27 septembrie 2007 - 4 septembrie 2008.

10.2.2.1. *Garanții pentru împrumuturi, dreptul de utilizare cu titlu gratuit a pieței de pește*

(297) În conformitate cu punctul 1.2 din Orientările din 2001 în domeniul pescuitului și cu punctul 3.7 din Orientările din 2004 în domeniul pescuitului, ajutorul de stat care este acordat fără a impune nicio obligație din partea beneficiarilor și care are scopul de a îmbunătăți situația întreprinderilor și de a crește fluxul de lichidități sau care este calculat pe baza cantității produse sau comercializate, a prețului produselor, a unităților produse sau a mijloacelor de producție și care are ca efect reducerea costurilor de producție sau sporirea veniturilor beneficiarilor este, în calitate de ajutor pentru funcționare, incompatibil cu piața internă. În conformitate cu punctul 3.4 din Orientările din 2008 în domeniul pescuitului, ajutoarele pentru funcționare, care, de exemplu, sporesc cantitatea de lichidități aflate la dispoziția beneficiarului sau se calculează în funcție de cantitatea produsă sau comercializată, prețurile produselor, unitățile produse sau mijloacele de producție, având drept efect fie reducerea costurilor de producție ale beneficiarului, fie creșterea veniturilor acestuia, sunt, în principiu, incompatibile cu piața internă. Ajutoarele pot fi considerate compatibile doar dacă contribuie în mod clar și ferm la deservirea obiectivelor politicii comune în domeniul pescuitului.

(298) Din informațiile disponibile reiese că garanțiile cu titlu gratuit pentru împrumuturi și dreptul de utilizare, cu titlu gratuit, a pieței de pește au fost acordate fără a impune nicio obligație din partea EVO care ar face ca ajutorul să fie compatibil cu condițiile prevăzute în Orientările în domeniul pescuitului.

(299) Într-adevăr, garanțiile cu titlu gratuit pentru împrumuturi par a fi acordate la simpla cerere de împrumuturi în diferite scopuri și nu fac obiectul unor condiții sau obligații specifice.

(300) În plus, informațiile furnizate de autoritățile belgiene arată că, deși împrumutul garantat a fost în cele din urmă utilizat în alt scop decât cel stipulat inițial, acest fapt nu a avut ca rezultat sancțiuni sau anularea garanției. De exemplu, se pare că, deși s-a anunțat inițial că împrumutul de 1 795 000 EUR furnizat de Fortis era destinat, printre altele, achiziționării de mașini și lăzi de pește și finanțării de lucrări de modificare, acesta a fost (cel puțin în parte) de fapt utilizat pentru acordarea de împrumuturi proprietarilor de nave. Garanția nu a fost retrasă, iar municipalitatea a continuat să ofere garanții fără să impună EVO condiții cu privire la acestea.

(301) Garanțiile cu titlu gratuit au crescut lichiditățile EVO, întrucât aceasta nu a fost nevoită să plătească garanția în cauză și, în plus, se pare că EVO nu ar fi obținut împrumuturile în absența garanției respective.

(302) De asemenea, dreptul de utilizare, cu titlu gratuit, a imobilului pieței de pește a dus la creșterea lichidităților EVO, scutind-o de chiria pe care aceasta ar fi fost nevoită să o plătească în condiții normale de piață.

(303) Comisia nu vede cum garanțiile cu titlu gratuit ale dreptului de utilizare gratuită a imobilelor pot fi considerate o contribuție la obiectivele politicii comune în domeniul pescuitului. Autoritățile belgiene nu au prezentat elemente în acest sens.

(304) Autoritățile belgiene au susținut că măsurile trebuie analizate în cadrul restructurării pieței de pește.

(305) În primul rând, trebuie să se evalueze dacă EVO ar fi eligibilă în temeiul Liniilor directoare privind salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate. EVO poate fi considerată o întreprindere aflată în dificultate în sensul Liniilor directoare din 1999 și, respectiv, 2004.

(306) În conformitate cu punctul 8 din Liniile directoare din 1999 și cu punctul 13 din Liniile directoare din 2004, o întreprindere care aparține de un grup de întreprinderi nu este în mod normal eligibilă pentru ajutor de salvare sau restructurare, cu excepția cazului în care a fost înființată de către o întreprindere aflată în dificultate. EVO a fost înființată de către AGVO, care la rândul său este noua formă juridică a pieței de pește din Oostende, restructurată în 2001. Trebuie amintit faptul că AGVO este continuarea fostei piețe de pește din Oostende, care se afla în proprietatea statului și nu beneficia de personalitate juridică. Astfel cum se menționează la considerentul 259 din prezenta decizie, Comisia consideră că, deși a fost înființată recent, AGVO poate fi calificată drept o întreprindere aflată în dificultate și este eligibilă în temeiul Liniilor directoare din 1999. Întrucât EVO a fost înființată în contextul restructurării AGVO, EVO și AGVO pot fi considerate o întreprindere aflată în dificultate care poate primi ajutor în conformitate cu condițiile prevăzute în Liniile directoare privind salvarea și restructurarea.

(307) Cu toate acestea, deși EVO este eligibilă în temeiul Liniilor directoare privind salvarea și restructurarea, condițiile de compatibilitate prevăzute de Liniile directoare din 1999 rămân neîndeplinite, astfel cum s-a demonstrat la considerentul 260 și următoarele din prezenta decizie. În plus, întrucât măsurile privind ajutorul de stat în cauză nu au fost prevăzute în planul de restructurare, acestea ridică aceleași probleme ca și cele menționate la considerentul 278 și următoarele din prezenta decizie.

(308) Garanțiile cu titlu gratuit pentru împrumuturi și dreptul de utilizare, cu titlu gratuit, a pieței de pește trebuie, prin urmare, considerate ajutor pentru funcționare în sensul Orientărilor din 2001, 2004 și 2008 în domeniul pescuitului și nu contribuie la deservirea obiectivelor politicii comune în domeniul pescuitului. În consecință, acestea nu sunt compatibile cu piața internă.

10.2.2.2. *Capitalul inițial și creșterile ulterioare de capital*

(309) EVO a fost înființată în cadrul restructurării pieței de pește din Oostende. În plus, autoritățile belgiene au confirmat că o parte din capitalul inițial al AGVO (și anume, 371 840 EUR) a fost utilizat drept capital inițial pentru înființarea EVO și pentru creșterile ulterioare de capital.

(310) Prin urmare, trebuie să se evalueze dacă, în sensul Liniilor directoare din 1999 și, respectiv, 2004, capitalul inițial și creșterile ulterioare de capital pot fi considerate ajutor de salvare și restructurare.

(311) EVO, împreună cu AGVO, pot fi considerate o întreprindere aflată în dificultate în sensul Liniilor directoare

din 1999 și, respectiv, 2004, astfel cum se menționează la punctul 10.2.2.1.

(312) Cu toate acestea, astfel cum s-a indicat anterior la considerentul 260 și următoarele din prezenta decizie, condițiile de compatibilitate pentru ajutorul de restructurare nu sunt îndeplinite în cazul de față.

(313) În consecință, capitalul inițial și creșterile ulterioare de capital nu pot fi considerate compatibile cu piața internă.

10.2.3. AJUTORUL ACORDAT PAKHUIZEN

(314) Efectul termenilor din contractul de închiriere încheiat între municipalitate și PAKHUIZEN a constat în faptul că PAKHUIZEN putea beneficia de o reducere anuală a costurilor sale de funcționare. Acest tip de ajutor nu se încadrează în domeniul de aplicare a măsurilor menționate în Orientările în domeniul pescuitului sau în obiectivele altor orientări orizontale sau specifice care pot fi aplicabile acestui tip de întreprindere. Atât în temeiul orientărilor relevante în domeniul pescuitului, cât și în temeiul normelor orizontale privind ajutorul de stat, un astfel de ajutor este considerat ajutor pentru funcționare incompatibil cu piața internă.

10.2.4. CONCLUZIE

(315) Având în vedere cele de mai sus, Comisia concluzionează că măsurile menționate la punctul 10.1.5 din prezenta decizie trebuie considerate ajutor de stat, că acestea nu sunt compatibile cu piața internă și că trebuie recuperate în măsura analizată la secțiunea 11.

11. RECUPERARE

(316) În conformitate cu articolul 14 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999, atunci când adoptă decizii negative în cazuri de ajutor ilegal, Comisia decide ca statul membru în cauză să ia toate măsurile necesare pentru recuperarea ajutorului de la beneficiar. Obiectivul este îndeplinit atunci când destinatarul sau, cu alte cuvinte, întreprinderile care au beneficiat efectiv de ajutorul în cauză, au restituit ajutorul și, după caz, dobânzile de penalizare.

(317) Regulamentul (CE) nr. 659/1999 nu prevede niciun termen de prescripție pentru examinarea ajutorului ilegal în sensul articolului 1 litera (f), și anume ajutorul pus în aplicare înainte ca Comisia să poată formula o concluzie cu privire la compatibilitatea sa cu piața comună. Cu toate acestea, articolul 15 din regulamentul menționat prevede că puterile Comisiei cu privire la recuperarea ajutorului fac obiectul unui termen de prescripție de zece ani, că această perioadă începe de la data la care ajutorul este acordat beneficiarului și că este întreruptă de orice acțiune întreprinsă de Comisie.

(318) Perioada de prescripție a fost întreruptă de cererea de informații trimisă Belgiei la 13 martie 2006. În consecință, recuperarea trebuie să se limiteze la ajutorul primit după data de 13 martie 1996.

(319) Pentru a stabili ce trebuie recuperat de la AGVO, EVO și PAKHUIZEN, trebuie să se țină cont de faptul că o parte din ajutorul acordat AGVO a fost transferată către EVO. Astfel cum subliniază autoritățile belgiene, ajutorul respectiv trebuie recuperat o singură dată, de la beneficiarul real.

(320) Din acest motiv, în situațiile în care ajutorul acordat de municipalitate a avantajat în cele din urmă EVO, ajutorul care trebuie recuperat de la AGVO este partea de ajutor care nu a fost transferată către EVO.

11.1. RECUPERAREA AJUTORULUI DE LA EVO

(321) Ajutorul care trebuie recuperat de la EVO include:

- capitalul inițial, în valoare de 371 840 EUR;
- creșterile ulterioare de capital, în valoare de 1 387 044 EUR, 710 000,75 EUR și 1 500 114,96 EUR;
- avantajul primit datorită furnizării de garanții cu titlu gratuit pentru împrumuturi; și
- avantajul derivat din utilizarea cu titlu gratuit a pieței de pește în perioada cuprinsă între 22 august 2002 și ultima zi în care EVO a dispus de piața de pește.

(322) În ceea ce privește elementul de ajutor al garanțiilor cu titlu gratuit, acesta este în principiu reprezentat de cuantumul împrumuturilor garantate, cu excepția cazului în care autoritățile belgiene furnizează probe care să ateste că EVO ar fi putut să obțină astfel de garanții pe piață; în acest caz, elementul de ajutor constă în prima care ar fi fost cerută pe piață pentru obținerea garanției respective.

(323) Autoritățile belgiene au declarat că cele două împrumuturi pentru care a fost acordată o garanție în 2002 nu au fost în cele din urmă primite de către EVO. În consecință, deși ajutorul a fost acordat (decizia de acordare a garanției cu titlu gratuit a fost adoptată), EVO nu a beneficiat efectiv de acesta. Prin urmare, ajutorul rezultat din garanțiile cu titlu gratuit pentru împrumuturi, convenite la 28 iunie și 27 septembrie 2002, nu trebuie recuperat. În consecință, trebuie recu-

perată suma de 4 284 995 EUR (3 606 995 EUR + 78 000 EUR + 600 000 EUR).

11.2. RECUPERAREA AJUTORULUI DE LA PAKHUIZEN

(324) Ajutorul care trebuie recuperat de la PAKHUIZEN constă în avantajul care rezultă din faptul că contractul de închiriere pe termen lung nu a fost încheiat la prețul pieței.

(325) În conformitate cu articolul 15 din Regulamentul (CE) nr. 659/1999, recuperarea se limitează la o perioadă de zece ani, începând cu data de 13 martie 2006.

(326) Avantajul este format din remunerația (chiria) care ar fi fost plătită în condiții normale de piață pentru contractul de închiriere pe termen lung referitor la imobile, minus (a) cei 25 EUR plătiți anual; și (b) costurile de renovare suportate de PAKHUIZEN și care nu ar fi trebuit plătite în temeiul normelor normale ale legislației belgiene⁽⁶⁹⁾. Perioada în cauză durează până la data recuperării sau – în cazul în care contractul de închiriere a fost reziliat înainte de impunerea recuperării – până la data rezilierii contractului.

11.3. RECUPERAREA AJUTORULUI DE LA AGVO

(327) Ajutorul care trebuie recuperat de la AGVO este format din capitalul inițial, avantajul care rezultă din acordarea garanțiilor cu titlu gratuit pentru împrumuturi, avantajul care rezultă din dreptul exclusiv de utilizare a terenurilor și imobilelor aferente pieței de pește din Oostende în perioada 14 martie 2002-25 martie 2004 (în cazul imobilelor care au fost ulterior transferate către AGVO) și în perioada dintre data de 14 martie 2002 și data recuperării (în cazul celorlalte terenuri și imobile, care nu au fost cuprinse în contractul de transfer încheiat la 26 martie 2004) și avantajul care rezultă din transferul cu titlu gratuit, la 26 martie 2004, al dreptului de proprietate asupra imobilelor cu o suprafață totală de 57 500 m² situate în portul pescăresc Oostende.

(328) În ceea ce privește capitalul inițial, informațiile furnizate Comisiei arată că, deși ajutorul acordat a fost de 250 de milioane de franci belgieni (6 200 000 EUR), acesta nu a fost încă plătit în întregime. În consecință, ordinul de recuperare trebuie să se limiteze la suma plătită efectiv către AGVO, și anume 3 596 665,62 EUR, în conformitate cu informațiile înaintate recent Comisiei. Dacă AGVO a primit o sumă mai mare decât aceasta, surplusul trebuie, de asemenea, recuperat.

⁽⁶⁹⁾ Astfel cum s-a observat deja, este atât de incert faptul că prevederea conform căreia, după 27 de ani, locatorul are dreptul la jumătate din profitul PAKHUIZEN are o valoare reală, încât nu se pot face deduceri pe această bază. În plus, contractul de închiriere a fost reziliat, deci această clauză nu se va mai aplica niciodată.

- (329) În ceea ce privește elementul de ajutor al garanțiilor cu titlu gratuit, acesta este în principiu suma împrumuturilor garantate, cu excepția cazului în care autoritățile belgiene furnizează probe care să ateste că AGVO ar fi putut să obțină astfel de garanții pe piață; în acest caz, elementul de ajutor constă în prima care ar fi existat pe piață pentru garanția respectivă, la momentul acordului (26 martie 2004, 23 aprilie 2004 și 22 aprilie 2005).
- (330) În cazul în care piața nu oferă garanții pentru respectivul tip de operațiune, elementul de ajutor se calculează în același mod ca echivalentul-subvenție al creditului în condiții preferențiale, și anume ca diferența dintre rata dobânzii de pe piață pe care AGVO ar fi suportat-o în absența garanției și rata dobânzii obținută în temeiul garanției de stat. În cazul în care nu există o rată de piață a dobânzii, iar statul membru dorește să utilizeze, ca substitut, rata de referință, Comisia subliniază că, pentru calcularea intensității ajutorului unei garanții individuale, sunt aplicabile condițiile enunțate în Comunicarea privind revizuirea metodei de stabilire a ratelor de referință și de scont ⁽⁷⁰⁾. Aceasta înseamnă că trebuie să se acorde atenție sumelor adăugate la rata de bază, pentru a se lua în considerare profilul de risc asociat operațiunii acoperite, întreprinderea garantată și garanțiile colaterale oferite.
- (331) În ceea ce privește avantajul care rezultă din dreptul exclusiv de utilizare, cu titlu gratuit, a terenurilor și imobilelor din portul pescăresc Oostende, ajutorul este echivalent cu chiria pe care AGVO ar fi fost nevoită să o plătească în condițiile de piață pentru dreptul exclusiv de utilizare a terenurilor și imobilelor din portul pescăresc Oostende în perioada dintre data de 14 martie 2002 și data recuperării sau ultima dată la care AGVO a beneficiat de dreptul de utilizare, cu titlu gratuit, a acestora, fie în temeiul actului său constitutiv, fie în temeiul contractului de transfer al dreptului de proprietate asupra imobilelor respective, fie altfel.
- (332) Comisia este conștientă de faptul că unele terenuri și imobile aveau o valoare comercială limitată sau nulă (de exemplu, drumurile). Cu toate acestea, Comisia arată că unele terenuri și imobile aveau o valoare comercială clară (piața de pește, birouri, antrepozite) și că alte terenuri și imobile (infrastructura portului pescăresc) au permis AGVO să furnizeze servicii proprietarilor de nave, AGVO având dreptul de a percepe taxe în schimbul serviciilor furnizate. Aceste elemente trebuie luate în considerare în calcularea chiriei.
- (333) În ceea ce privește avantajul care rezultă din colectarea taxelor, ajutorul are valoarea taxelor colectate de la data înființării AGVO și până la data recuperării, sau până la ultima dată la care AGVO a beneficiat de dreptul de a colecta taxele respective.
- (334) În cele din urmă, Comisia arată că din valoarea care trebuie recuperată de la AGVO trebuie scăzută valoarea ajutorului transferat în favoarea EVO sub formă de capital (3 969 000 EUR) și sub forma dreptului de utilizare, cu titlu gratuit, a imobilelor în care se desfășoară activitățile pieței de pește.
- (335) Comisia este conștientă de faptul că AGVO a primit anumite sarcini noneconomice de interes public (inspectarea peștelui debarcat pentru consum, verificarea respectării cerințelor privind TVA-ul în cazul capturilor debarcate, funcții de relații publice) și i-a fost încredințată gestionarea portului pescăresc. Comisia consideră că din valoarea care trebuie recuperată de la AGVO trebuie să se scadă costurile în cazul cărora există probe că au fost suportate pentru îndeplinirea sarcinilor în cauză.
- 11.4. IMPACTUL RESTRUCTURĂRII PIEȚEI DE PEȘTE ASUPRA PROBLEMEI RECUPERĂRII
- (336) Autoritățile belgiene au informat Comisia că municipalitatea și AGVO plănuiesc să privatizeze piața de pește. Acestea susțin că, din momentul finalizării privatizării, nu va mai exista problema ajutorului de stat, iar procedura nu va mai avea obiect.
- (337) În acest sens, Comisia ar dori să reamintească faptul că, deși poate pune capăt măsurilor privind ajutorul în cauză, privatizarea nu anulează avantajele acordate beneficiarilor în perioada anterioară încetării măsurilor de ajutor. Recuperarea servește tocmai obiectivului de restabilire a situației existente inițial, pentru asigurarea unor condiții de concurență echitabile pe piața internă. Comisia atrage atenția autorităților belgiene asupra comunicării Comisiei „Pentru o punere în aplicare eficientă a deciziilor Comisiei de obligare a statelor membre să recupereze ajutorul de stat ilegal și incompatibil” ⁽⁷¹⁾, în special asupra secțiunii 3.2.4 referitoare la recuperarea ajutorului de stat de la întreprinderile aflate în curs de lichidare și de la beneficiarii insolubili. În ceea ce privește cererea privind amânarea adoptării prezentei decizii (menționate la considerentul 99), aceasta ar fi inadecvată, întrucât este important ca ajutorul de stat ilegal și incompatibil să fie recuperat cât mai curând posibil,

⁽⁷⁰⁾ JO C 14, 19.1.2008, p. 6.

⁽⁷¹⁾ JO C 272, 15.11.2007, p. 4.

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

(1) Ajutorul acordat „NV Exploitatie Vismijn Oostende” (EVO) în cuantum de 3 969 000 EUR sub forma unui capital inițial și a unor împrumuturi care au fost ulterior transformate în creșteri de capital este incompatibil cu piața internă.

(2) Ajutorul acordat EVO în cuantum de 4 284 995 EUR sub forma unor garanții cu titlu gratuit pentru împrumuturi este incompatibil cu piața internă.

(3) Ajutorul acordat EVO sub forma dreptului de utilizare, cu titlu gratuit, a imobilelor aferente pieței de pește din portul pescăresc Oostende este incompatibil cu piața internă.

Articolul 2

(1) Ajutorul acordat „Autonom Gemeentebedrijf Vismijn Oostende” (AGVO) în cuantum de 6 200 000 EUR sub forma unui capital inițial este incompatibil cu piața internă.

(2) Ajutorul acordat AGVO sub forma unor garanții cu titlu gratuit pentru împrumuturi este incompatibil cu piața internă.

(3) Ajutorul acordat AGVO sub forma dreptului de utilizare, cu titlu gratuit și/sau la un preț sub nivelul pieței, a terenurilor și imobilelor localizate în portul pescăresc Oostende este incompatibil cu piața internă.

(4) Ajutorul acordat AGVO prin transferul dreptului de proprietate, cu titlu gratuit, în perioada 26 martie 2004 - 4 septembrie 2009 asupra unor imobile cu o suprafață totală de 57 500 m² localizate în portul pescăresc Oostende este incompatibil cu piața internă.

(5) Ajutorul acordat AGVO sub forma dreptului de colectare a taxelor începând cu data de 14 martie 2002 este incompatibil cu piața internă.

Articolul 3

Ajutorul acordat „NV Pakhuizen” (PAKHUIZEN) și care rezultă din contractul de închiriere pe termen lung încheiat în 1989 cu primăria orașului Oostende este incompatibil cu piața internă.

Articolul 4

(1) Belgia trebuie să recupereze de la beneficiari ajutoarele menționate la articolul 1 și la articolul 2 alineatele (2)-(5).

(2) Belgia trebuie să recupereze ajutorul menționat la articolul 2 alineatul (1) în măsura în care acesta a fost deja plătit către AGVO (3 596 665,62 EUR).

(3) Belgia trebuie să recupereze ajutorul menționat la articolul 3 în măsura în care acesta a fost acordat începând cu data de 13 martie 1996.

(4) Sumele care trebuie recuperate sunt purtătoare de dobânzi de la data la care au fost puse la dispoziția beneficiarilor și până la recuperarea lor efectivă sau până la ultima dată la care au fost puse la dispoziția beneficiarilor, dacă măsurile privind ajutoarele de stat s-au încheiat înainte de punerea în aplicare a recuperării.

(5) Dobânda se calculează pe o bază compusă, în conformitate cu capitolul V din Regulamentul (CE) nr. 794/2004 al Comisiei ⁽⁷²⁾ și cu Regulamentul (CE) nr. 271/2008 al Comisiei de modificare a Regulamentului (CE) nr. 794/2004 al Comisiei ⁽⁷³⁾.

(6) Belgia trebuie să anuleze toate celelalte plăți restante și/sau alte forme de acordare a ajutorului menționat la articolele 1, 2 și 3, cu efect de la data adoptării prezentei decizii.

Articolul 5

(1) Recuperarea ajutorului prevăzut la articolele 1, 2 și 3 trebuie să fie imediată și efectivă.

(2) Belgia trebuie să se asigure că prezenta decizie este pusă în aplicare în termen de patru luni de la data notificării.

⁽⁷²⁾ JO L 140, 30.4.2004, p. 1.

⁽⁷³⁾ JO L 82, 25.3.2008, p. 1.

Articolul 6

(1) În termen de două luni de la data notificării prezentei decizii, Belgia trebuie să transmită Comisiei următoarele informații:

- (a) cuantumul total (principal și dobânzile de recuperare) care trebuie recuperat de la AGVO, EVO și PAKHUIZEN;
- (b) o descriere detaliată a măsurilor deja adoptate și a celor planificate în vederea conformării cu prezenta decizie;
- (c) documentele care atestă că AGVO, EVO și PAKHUIZEN au primit ordinul de a înapoia ajutorul.

(2) Belgia trebuie să informeze Comisia cu privire la derularea măsurilor naționale adoptate în vederea punerii în aplicare a prezentei decizii până la data recuperării în

întregime a ajutorului menționat la articolele 1-3. Belgia trebuie să prezinte imediat, la simpla solicitare a Comisiei, informații privind măsurile care au fost deja adoptate și a celor planificate în vederea conformării cu prezenta decizie. De asemenea, Belgia trebuie să pună la dispoziția Comisiei informații detaliate privind cuantumul ajutorului și al dobânzii aplicabile recuperării care a fost deja recuperat de la AGVO, EVO și PAKHUIZEN.

Articolul 7

Prezenta decizie se adresează Regatului Belgiei.

Adoptată la Bruxelles, 27 aprilie 2010.

Pentru Comisie

Maria DAMANAKI

Membru al Comisiei

IV

(Acte adoptate înainte de 1 decembrie 2009, în temeiul Tratatului CE, al Tratatului UE și al Tratatului Euratom)

DECIZIA COMISIEI

din 18 noiembrie 2009

privind ajutorul de stat C 10/09 (ex N 138/09) pus în aplicare de Țările de Jos cu privire la linia de credit de rezervă pentru active nelichide și planul de restructurare al ING

[notificată cu numărul C(2009) 9000]

(Numai textul în limba engleză este autentic)

(Text cu relevanță pentru SEE)

(2010/608/CE)

COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE,

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Europene, în special articolul 88 alineatul (2) al doilea paragraf,

având în vedere Acordul privind Spațiul Economic European, în special articolul 62 alineatul (1) litera (a),

după ce statele membre și alte părți interesate au fost invitate să își prezinte observațiile în conformitate cu articolele menționate mai sus ⁽¹⁾, Comisia nu a primit observații de la părțile interesate,

întrucât:

1. PROCEDURĂ

(1) La 12 noiembrie 2008, Comisia a autorizat o recapitalizare de urgență în cazul N 528/08. Prin măsura de recapitalizare, Țările de Jos subscriau la o emisiune de către ING a unor titluri de valoare de rangul 1 de bază (Core-Tier 1) în valoare de 10 miliarde EUR. Măsura a fost autorizată pentru o perioadă de 6 luni, fiind condiționată de prezentarea unui plan credibil în cele 6 luni ⁽²⁾. După prezentarea unui plan de restructurare, valabilitatea măsurii de recapitalizare de urgență a fost prelungită automat pe perioada necesară Comisiei pentru a adopta o decizie privind acest plan.

(2) La 31 martie 2009, în cazul C 10/09 (ex N 138/09), Comisia a autorizat o măsură pentru active depreciate („măsura AD”) în favoarea ING în ceea ce privește un portofoliu de titluri de valoare Alt-A garantate prin ipotecă imobiliară rezidențială (*residential mortgage backed securities* – „RMBS”) de pe piața din Statele Unite ale Americii, valabilă pentru o perioadă de 6 luni ⁽³⁾. Auto-

ritățile olandeze denumesc această măsură „linia de credit de rezervă pentru active nelichide” (*Illiquid Assets Back-up Facility* – „IABF”). Din cauza îndoielilor în legătură cu conformitatea anumitor aspecte ale măsurii AD cu Comunicarea Comisiei privind tratarea activelor depreciate în sectorul bancar comunitar ⁽⁴⁾ („Comunicarea privind activele depreciate”), Comisia a decis să inițieze procedura prevăzută la articolul 88 alineatul (2) din tratat.

(3) Decizia Comisiei de inițiere a procedurii a fost publicată în *Jurnalul Oficial al Comunităților Europene* ⁽⁵⁾. Comisia a invitat părțile interesate să își prezinte observațiile. Comisia nu a primit observații de la părțile interesate.

(4) Autorizarea măsurii AD a fost prelungită prin decizia Comisiei din 15 septembrie 2009 ⁽⁶⁾.

(5) În plus, în conformitate cu schema olandeză de garantare a creditelor [aprobată prin decizia Comisiei în cazul N 524/08 din 30 octombrie 2008 și prelungită prin decizia Comisiei în cazul N 379/09 ⁽⁷⁾ din 7 iulie 2009], Țările de Jos ofereau ING garanții pentru pasivele pe termen mediu ale acesteia în sumă de (i) 9 miliarde USD (din care au fost deja emise garanții în valoare de 8,25 miliarde USD); și (ii) 5 miliarde EUR (din care au fost deja emise garanții în valoare de 4,15 miliarde EUR).

(6) La 25 noiembrie 2008, la 8 aprilie 2009, la 18 mai 2009 și la 9 noiembrie 2009, Comisia a primit informații de la participanți de pe piață potrivit cărora ING Direct Europe anunțase pentru o scurtă perioadă infuzia de capital oferită de statul olandez și era percepută ca adoptând un comportament comercial agresiv.

⁽¹⁾ Decizia Comisiei în cazul C 10/09 (ex N 138/09) ING, JO C 158, 11.7.2009, p. 13.

⁽²⁾ Decizia Comisiei în cazul N 528/08, ING, JO C 328, 23.12.2008, p. 10.

⁽³⁾ Decizia Comisiei în cazul C 10/09 (ex N 138/09) ING, JO C 158, 11.7.2009, p. 13.

⁽⁴⁾ JO C 72, 26.3.2009, p. 1.

⁽⁵⁾ A se vedea nota de subsol 1.

⁽⁶⁾ Încă nepublicată.

⁽⁷⁾ Decizia Comisiei din 7 iulie 2009 în cazurile N 379/09 și NN 16/09, încă nepublicată.

- (7) Între Comisie și autoritățile olandeze a avut loc o serie de reuniuni, schimburi de mesaje electronice și conferințe telefonice.
- (8) În ceea ce privește aspectele referitoare la metodele de evaluare a activelor utilizate în contextul măsurii AD, Comisia a apelat la serviciile de asistență tehnică furnizate de experți externi contractați de Comisie (Duff and Phelps și profesorul Wim Schoutens) și de experți ai Băncii Centrale Europene.
- (9) La 12 mai 2009, Țările de Jos au prezentat Comisiei un plan de restructurare al grupului ING, care a fost completat prin informații suplimentare transmise la 7 iulie 2009. Planul de restructurare a fost modificat la 22 octombrie 2009 (orice menționare a unui plan de restructurare în continuare în prezentul document se referă la această ultimă versiune). Această modificare includea, între altele, o modificare a condițiilor de rambursare a infuziei de capital oferite de statul olandez.
- (10) La 22 octombrie 2009, Țările de Jos au adoptat un număr de angajamente în ceea ce privește punerea în aplicare a planului de restructurare și finanțarea măsurii AD.
- (11) Țările de Jos au informat Comisia că, din motive de urgență, acceptă în mod excepțional adoptarea prezentei decizii în limba engleză.

2. DESCRIEREA FAPTELOR

2.1. Beneficiarul

- (12) ING este format din ING Groep N.V. („ING Group”), holdingul financiar mamă care controlează 100 % din ING Bank N.V. și ING Verzekeringen N.V., și două societăți de tip subholding care controlează filiala bancară, respectiv cea de asigurări. ING Group cuprinde peste 70 de societăți individuale, care dețin mai mult de 2 500 de persoane juridice operând în aproximativ 50 de țări. La sfârșitul anului 2008, bilanțul total al grupului avea o valoare de 1 332 de miliarde EUR, din care peste 75 % reprezintă rezultatul activităților bancare ale ING.
- (13) La sfârșitul anului 2008, după măsura de recapitalizare, ratele de capital ale ING în ceea ce privește activitatea bancară erau 9,3 % pentru rata capitalului de rangul 1 (Tier 1) și 7,3 % pentru rata capitalului de bază de rangul 1. În ceea ce privește asigurările, rata de acoperire a capitalului se ridică la 256,5 %.
- (14) Structura capitalului ING mai include așa-numita creanță de bază (*core debt*), reprezentând creanța privilegiată emisă la nivelul grupului care este apoi investită sub formă de capital propriu al acționarilor în ING Bank și în holdingul ING Insurance (așa-numitul „efect de dublu levier”). În plus, holdingul ING Insurance a atras 2,3 miliarde EUR, reprezentând așa-numita creanță de bază, care poate fi utilizată drept capital propriu în filialele sale de asigurări.

- (15) Portofoliul de investiții al ING cuprindea portofoliul său Alt-A deținut, în cea mai mare parte, de ING Direct US. Deoarece, conform legislației Statelor Unite ale Americii, ING Direct US avea statutul de „casă americană de economii”, avea obligația de a investi majoritatea economiilor atrase în împrumuturi ipotecare sau în investiții în legătură cu împrumuturi ipotecare pe piața americană. În consecință, ING a alocat o parte importantă a portofoliului său de investiții pentru RMBS americane de tip Alt-A. Portofoliul Alt-A a fost garantat ca urmare a măsurii AD din Țările de Jos (conform descrierii de la secțiunea 2.3.2 de mai jos). Portofoliul de investiții al ING cuprindea, de asemenea, un procent important de titluri de valoare garantate prin ipoteci comerciale (CMBS), RMBS americane și investiții imobiliare care nu fac obiectul măsurii AD.

2.2. Activitățile comerciale

- (16) La sfârșitul anului 2008, ING avea șase domenii de activitate. ING era implicată, de asemenea, în activitatea de gestionare a activelor, care făcea parte din punct de vedere funcțional din atribuțiile respectivelor unități comerciale regionale de asigurări.

2.2.1. Servicii de retail bancar

- (17) ING oferă servicii de retail bancar în Țările de Jos, Belgia, Polonia, România, Turcia, India și Thailanda (serviciile de retail bancar furnizate prin ING Direct nu sunt prezentate aici, ci în secțiunea 2.2.2). Servicii bancare private sunt oferite în Țările de Jos, Belgia, Luxemburg, Elveția și diferite țări din Asia și Europa Centrală și de Est. Întreprinderile mici și mijlocii și corporațiile de dimensiuni medii sunt reprezentate în sectorul serviciilor de retail bancar.
- (18) În activitățile sale de servicii de retail bancar din Țările de Jos și Belgia, ING combină un model de servicii bancare directe și o rețea de sucursale. ING oferă servicii de conturi curente și sisteme de plăți, conturi de economii, împrumuturi ipotecare, credite de consum, servicii asociate cardurilor de credit și produse de investiții și de asigurări. Împrumuturile ipotecare sunt oferite printr-un canal direct, printr-o forță de vânzare formată din agenți afiliați, precum și prin canale intermediare. Prin rețeaua sa de sucursale, ING oferă și o gamă completă de produse bancare comerciale, dar și produse de asigurări de viață și asigurări generale.
- (19) În ceea ce privește serviciile de retail bancar (persoane private), cota de piață a ING în Țările de Jos pentru activitățile bancare principale se ridică la 40-50 %⁽⁸⁾. Cota sa de piață pentru conturile de economii se cifrează la 30-40 % din punctul de vedere al valorii și la 20-30 % din punctul de vedere al numărului de conturi. Cotele de piață pentru credite de consum, împrumuturi ipotecare și servicii bancare private reprezintă ca valoare 10-20 %.

⁽⁸⁾ Cotele de pe piața olandeză de la punctele 19 și 24 se bazează pe datele publice din decizia Comisiei în cazul nr. Comp/M.4844 Fortis/ABN Amro Assets. Cota de piață diferă ușor față de valorile mai recente comunicate de Țările de Jos. Totuși, având în vedere că diferențele nu influențează decizia în mod semnificativ, dar și din motive de coerență, Comisia raportează datele verificate.

- (20) Cotele de piață din Belgia se ridică la [10-15] (*) % pentru conturi curente, [20-25] % pentru credite de consum, [15-20] % pentru împrumuturi ipotecare, [10-15] % pentru economii și [10-15] % pentru fonduri mutuale. Cotele de piață ale serviciilor de retail bancar din Polonia se ridică la [5-10] % din total și la [5-10] % în ceea ce privește economiile. În România, cota de piață a ING se ridică la [0-5] % din toate pasivele și la [0-5] % din toate activele. Cota de piață a conturilor de economii din Turcia ajunge la [0-5] %.

2.2.2. ING Direct – servicii de retail bancar

- (21) ING Direct desfășoară activități de retail bancar directe prin Internet pentru clienți din Australia, Austria, Canada, Franța, Germania, Italia, Spania, Regatul Unit și Statele Unite. Principalele produse oferite sunt conturi de economii și împrumuturi ipotecare, precum și tot mai multe fonduri mutuale și conturi de plăți.
- (22) În ceea ce privește economiile, cota de piață a ING Direct este de [5-10] % în Germania, [0-5] % în Italia, [0-5] % în Australia, [0-5] % în Canada, aproximativ [0-5] % în Spania, Regatul Unit și Austria, și aproape [0-5] % în Statele Unite și Franța. Cotele de piață ale împrumuturilor ipotecare rezidențiale ajung la [0-5] % în Australia, [0-5] % în Canada, [0-5] % în Italia și [0-5] % în Spania. Cotele de piață pentru împrumuturile ipotecare rezidențiale noi se ridică la [0-5] % în Germania. Cea mai importantă parte non-europeană a ING Direct este filiala sa din Statele Unite, unde are o cotă de piață a împrumuturilor ipotecare rezidențiale de [0-5] % și un bilanț în valoare de [...] (**) miliarde USD la sfârșitul primului trimestru din 2009.

2.2.3. Servicii bancare pentru societăți mari

- (23) Serviciile bancare pentru societăți mari sunt disponibile în Țările de Jos, Belgia, Polonia și România, unde oferă o gamă largă de produse, de la gestiunea numerarului până la servicii de finanțare a întreprinderilor. În alte țări, se practică o abordare mai selectivă a clienților și produselor. Serviciile bancare pentru societăți mari sunt divizate în șase unități operaționale: împrumuturi și plăți generale și gestiunea numerarului, finanțare structurată, leasing și factoring, piețe financiare, alte produse pentru societăți mari și ING Real Estate.
- (24) În ceea ce privește clienții persoane juridice, cota ING pe piața olandeză este de [20-30] % pentru servicii bancare principale, acreditive documentare, plăți internaționale și servicii de plăți internaționale, împrumuturi, conturi

curente și factoring. Depozitele/economiile și plățile interne dețin o cotă de piață mai ridicată, cifrată la [30-40] %. În Belgia, cota de piață a ING pentru întreprinderi este de [25-30] % din conturile curente, [15-20] % din împrumuturi, [15-25] % din contractele de leasing și [20-30] % din depozite.

2.2.4. Activitățile de asigurări și gestiune a activelor în Europa

- (25) Principalele activități de asigurări ale ING din Europa se desfășoară în Țările de Jos (în principal sub mărcile ING, Nationale-Nederlanden și RVS). ING deține o cotă de [15-20] % din piața asigurărilor de viață și de [5-10] % din asigurările generale (în ceea ce privește primele brute subscrise în 2008). Produsele sunt distribuite prin intermediul canalelor directe de distribuție (în special sucursale ale ING și Postbank, care a fost redenumită ING la începutul lui 2009) și al brokerilor. În afara Țărilor de Jos, ING desfășoară activități pe piața asigurărilor generale doar în Belgia (unde deține o cotă de [0-5] % din sectorul asigurărilor generale).
- (26) Cota ING pe piața asigurărilor de viață reprezintă [30-35] % în România, [20-25] % în Ungaria, [10-15] % în Republica Cehă și Grecia, [5-10] % în Polonia, [5-10] % în Republica Slovacă și [5-10] % în Belgia. De asemenea, ING desfășoară activități – cu cote de piață mult mai mici, de sub [0-5] % – în Spania, Bulgaria și Turcia. Între activitățile sale se află gestionarea fondurilor de pensii, inclusiv fondurile de pensii obligatorii (MPF) și voluntare (VPF). În ceea ce privește MPF, ING deține o cotă de piață de [20-25] % în Polonia și [10-15] % în Slovacia. Cotele de pe piața VPF ale ING se ridică la [35-40] % în Republica Slovacă, [10-15] % în Republica Cehă și [5-10] % în Turcia. Cota de piață reunită a MPF și VPF este de [35-40] % în România, [10-15] % în Ungaria și [5-10] % în Bulgaria.
- (27) În 2008, ING deținea în zonele geografice amintite active în valoare de [...] miliarde EUR în Țările de Jos, [...] miliarde EUR în Belgia (și Luxemburg) și [...] miliarde EUR în Europa Centrală și de Est.

2.2.5. Activitățile de asigurări și gestiune a activelor în America de Nord și America de Sud

- (28) ING Insurance Americas operează în două zone geografice principale: Statele Unite și America Latină. Activitățile din Canada au fost vândute la începutul anului 2009. ING Insurance Americas oferă asigurări de viață și asigurări generale, planuri de pensii (în special planuri de contribuții determinate), rente, fonduri mutuale, servicii de brokeraj și tranzacționare și produse instituționale, inclusiv reasigurare de grup și produse și servicii de gestionare a activelor instituționale.

(*) Unele părți din acest text au fost înlocuite pentru a se asigura faptul că nu sunt divulgate informații confidențiale. Aceste părți sunt introduse în paranteze drepte și sunt marcate cu un asterisc.

(**) Unele părți din acest text au fost înlocuite pentru a se asigura faptul că nu sunt divulgate informații confidențiale. Aceste părți sunt indicate prin trei puncte și sunt marcate cu două asteriscuri.

(29) În Statele Unite, cota sa de piață este de [5-10] % din domeniul rentelor variabile, [0-5] % din asigurările de viață și aproximativ [0-5] % din rentele fixe și asigurările de viață pentru grupuri. În Mexic, Chile, Peru, Columbia și Uruguay, ING oferă în principal produse de pensii. Cele mai ridicate cote de piață în ceea ce privește fondurile de pensii sunt în Peru ([30-35] %), Chile ([20-25] %) și Uruguay ([15-20] %). Cele mai importante cote de piață din domeniul asigurărilor de viață sunt în Peru ([15-20] %) și în Chile ([10-15] %). În 2008, valoarea activelor sale era de [...] miliarde EUR în SUA și [...] miliarde EUR în restul țărilor de pe continentele americane.

2.2.6. Asigurările de viață și gestionarea activelor în regiunea Asia/Pacific

(30) Insurance Asia/Pacific este un furnizor de asigurări de viață și de produse și servicii de gestionare a activelor în regiunea Asia/Pacific, oferind servicii de asigurări de viață în nouă țări (Australia, Noua Zeelandă, Japonia, Coreea de Sud, Malaezia, Hong Kong, Thailanda, India și China) și având societăți de gestionare a activelor în douăsprezece țări (cele nouă de mai sus plus Taiwan, Filipine și Singapore). ING este una dintre cele mai mari societăți internaționale de asigurări și gestionare a activelor din regiunea Asia/Pacific. Valoarea activelor deținute în această regiune se ridică la [...] miliarde EUR.

2.3. Măsurile de ajutor

(31) ING a beneficiat de trei măsuri de ajutor oferite de Țările de Jos.

2.3.1. Infuzia de capital

(32) Prima măsură a constat într-o infuzie de capital subscrisă în întregime de Țările de Jos, care a permis creșterea capitalului de bază de rangul 1 al ING Group cu 10 miliarde EUR⁽⁹⁾. În decizia sa de aprobare a ajutorului de salvare (N 528/08), Comisia observa că motivele pierderii încrederii pieței în ING, care a determinat intervenția statului, erau urmarea suspiciunilor de toxicitate a portofoliului Alt-A, a îngrijorărilor pieței privind noi depreciere, a nevoilor de capital ale ING Insurance și a raportului datoriei/capitalului proprii în curs de deteriorare al ING Group. Potrivit statului olandez, ING ar fi putut supraviețui fără infuzia de capital, dar s-ar fi confruntat cu o nouă scădere a încrederii și cu un risc de lichiditate sporit.

(33) Prețul de emisiune aferent infuziei de capital de bază de rangul 1 în valoare de 10 miliarde EUR a fost de 10 EUR per titlu de valoare. La propunerea ING, titlurile pot fi răscumpărate la valoarea de 15 EUR per titlu (o primă de

răscumpărare de 50 % din prețul de emisiune) sau, după 3 ani, pot fi convertite în acțiuni ordinare la raportul de 1/1. Dacă ING alege opțiunea convertirii în acțiuni, statul olandez poate opta pentru soluția alternativă de răscumpărare a titlurilor la o valoare de 10 EUR per titlu, plus dobânda acumulată. Statul olandez plătește un cupon doar dacă se plătesc dividende la acțiunile ordinare.

(34) În cadrul planului de restructurare, Țările de Jos au depus un amendament la acordul de rambursare a titlurilor de valoare de rangul 1 de către ING. Conform noilor termeni, ING poate răscumpăra până la 50 % din titlurile de valoare de rang 1 de bază la prețul de emisiune (10 EUR), plus dobânda acumulată la cuponul cu o rată anuală a dobânzii de 8,5 % (aproximativ 253 de milioane EUR), plus o penalizare de răscumpărare anticipată atunci când o acțiune ING se tranzacționează cu un preț mai mare de 10 EUR. Penalizarea de răscumpărare anticipată crește proporțional cu prețul acțiunilor ING. În scopul calculării primei de răscumpărare anticipată, prețul acțiunii este plafonat la 12,45 EUR⁽¹⁰⁾. La acest nivel, penalizarea este egală cu 13 % pe an. Prima de răscumpărare anticipată ar putea ajunge la un maximum de 705 milioane EUR, presupunând că titlurile în valoare 5 miliarde EUR sunt rambursate după 400 de zile de la data emiterii. În plus, prima de penalizare are un plafon minim de 340 de milioane EUR, ceea ce asigură o rată de rentabilitate minimă de 15 % pentru statul olandez. Cu alte cuvinte, dacă ING ar trebui să plătească în mod normal o primă de răscumpărare de 2,5 miliarde EUR, acest amendament va avea ca rezultat un avantaj suplimentar pentru ING situat între 1,79 și 2,2 miliarde EUR, în funcție de prețul de piață al acțiunilor ING. Țările de Jos au explicat că motivul acestui amendament a fost de a prevedea condiții de retragere din acord similare celor acordate societăților SNS⁽¹¹⁾ și Aegon⁽¹²⁾ pentru infuziile de capital primite din partea Țărilor de Jos. Aceste condiții de răscumpărare anticipată se aplică doar la rambursarea a 5 miliarde EUR (reprezentând 50 % din infuzia de capital inițială).

(35) ING poate utiliza opțiunea de răscumpărare până la 31 ianuarie 2010, dar acest termen poate fi prelungit de comun acord cu statul olandez, pe motivul condițiilor de piață excepționale, până la 1 aprilie 2010, dacă ING poate demonstra că nu era fezabil din punct de vedere economic să atragă suficient capital de bază de rangul 1 pentru a răscumpăra anticipat cele 5 miliarde EUR. În plus, o astfel de prelungire s-ar supune aprobării Comisiei. ING intenționează să utilizeze opțiunea de răscumpărare înainte de 1 ianuarie 2010. Opțiunile de răscumpărare și conversie pentru restul de 50 % rămân nemodificate.

⁽⁹⁾ Măsura este descrisă în detaliu în Decizia Comisiei N 528/08 din 12 noiembrie 2008.

⁽¹⁰⁾ Penalizarea de răscumpărare anticipată este calculată după cum urmează: $650\,000\,000 \text{ EUR} * \text{numărul de titluri răscumpărate} / 500\,000\,000 * (\text{zilele scurse de la emisiune} / 365) * (\text{prețul predominant} - 10) / (12,5 - 10)$, unde prețul predominant este prețul mediu al pieței cu 5 zile înainte de răscumpărare, și este de minimum 11,20 EUR și de maximum 12,45 EUR.

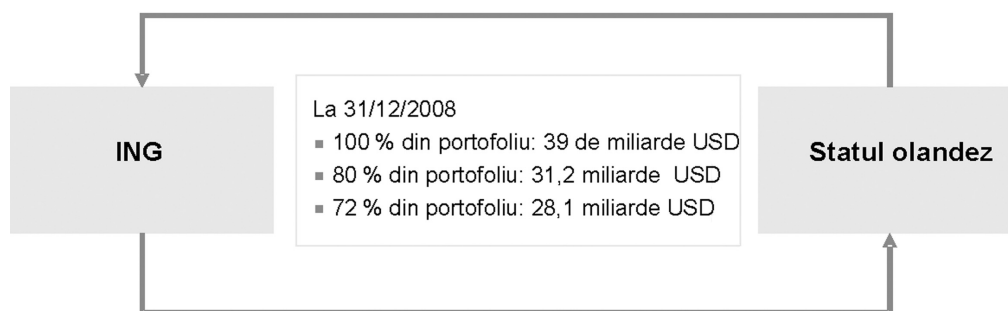
⁽¹¹⁾ Decizia Comisiei în cazul N 611/08, JO C 247, 15.10.2009, p. 2.

⁽¹²⁾ Decizia Comisiei în cazul N 569/09, JO C 9, 14.1.2009, p. 3.

2.3.2. Măsura privind activele depreciate

- (36) A doua măsură de ajutor a fost o măsură AD în legătură cu portofoliul Alt-A, a cărui valoare scăzuse semnificativ, exercitând presiune asupra rezervei negative de reevaluare. Autoritățile olandeze au solicitat ca măsura să fie aprobată înainte de 31 martie 2009, din motive de stabilitate financiară. În plus, dacă măsura ar fi fost modificată într-o măsură prea pronunțată, ING ar fi înregistrat o pierdere contabilă importantă.
- (37) Măsura AD a fost descrisă în detaliu în decizia de inițiere a procedurii din 31 martie 2009. Structura măsurii este prezentată doar pe scurt, fiind urmată de explicarea principalelor modificări aduse modalității de plată și structurii comisioanelor.
- (38) După 26 ianuarie 2009, ING a oferit Țărilor de Jos 80 % din toate fluxurile de numerar provenite de la un portofoliu american de active RMBS Alt-A depreciate (denumit în continuare „portofoliul”), reprezentate prin fluxul 4 din graficul de mai jos, la care s-a adăugat un comision de garantare (fluxul 5). În schimb, ING primește următoarele fluxuri de numerar fără risc din partea statului olandez:
- o valoare garantată, reprezentând fluxurile de numerar aferente plăților împrumutului în valoare totală de 28 de miliarde USD, care corespunde unui procent de 90 % (preț de achiziție sau preț de transfer) din 80 % din portofoliu, adică 72 % din portofoliu (fluxul 1). Aceste fluxuri de numerar sunt plătite lunar, pe întreaga durată de viață a portofoliului;
  - un comision de finanțare (fluxul 2);
  - un comision de gestionare (fluxul 3).
- (39) Fluxurile de numerar provenite din restul de 20 % al portofoliului sunt reținute de ING și nu fac obiectul schimbului (*swap*) de numerar.
- (40) ING a acceptat să facă o serie de plăți suplimentare către Țările de Jos prin modificarea comisioanelor descrise la considerentele 41, 42 și 43, ceea ce contribuie la o creștere semnificativă a remunerării statului pentru măsura AD:

- 1 Valori ale **sumelor principale** pentru 90 % din 80 % (= 72 %) din portofoliu (**fluxuri de numerar fără risc**)
- 2 **Comision de finanțare:** rată fixă de 3 %
  - Pentru 57 %: rată fixă de 3 %
  - Pentru 43 %: rată variabilă în funcție de LIBOR
- 3 **Comision de gestiune:** 0,10 % p.a. pentru 80 % din portofoliu (ajustat de la 0,25 % p.a. prin comisionul de garantare)

- 4 Toate **dobânzile și sumele împrumutate** reprezintă 80 % din portofoliu (fluxuri de numerar riscante)
- 5 **Comisionul de garantare:** 0,55 % p.a. + **ajustări** = 1,37 % pe an pentru 80 % din portofoliu

- (41) În primul rând, începând din 25 octombrie 2009, Țările de Jos vor reduce comisionul de finanțare pentru 57 % (titluri de valoare cu rată fixă) din 72 % din portofoliu cu 50 de puncte de bază („pb”) pe an („p.a.”), de la 3,5 % ⁽¹³⁾ p.a. la 3 % p.a., și vor reduce comisionul de finanțare pentru 43 % (titluri de valoare cu rată variabilă) din 72 % din portofoliu cu 50 pb p.a., de la LIBOR + 50 la LIBOR constant.
- (42) În al doilea rând, comisionul de gestionare (plătit de Țările de Jos către ING) în valoare de 25 pb p.a. pentru 80 % din soldul portofoliului va fi redus cu 15 pb, la 10 pb, prin creșterea comisionului de garantare (conform considerentului 43 de mai jos).
- (43) În al treilea rând, începând din 25 octombrie 2009, ING va majora comisionul de garantare de 55 pb p.a. pentru soldul portofoliului transferat cu încă 82,6 pb p.a., valoarea totală a comisionului de garantare devenind 137,6 pb. Din majorarea de 82,6 pb, 67 pb reprezintă compensare pentru reducerea comisionului de gestionare (plătit de Țările de Jos către ING) cu 15 pb și pentru o modificare a prețului de transfer al portofoliului cu 52 pb (corespunzând unei scăderi a prețului de transfer de la 90 % la aproximativ 87 %). 15,6 pb corespund unei ajustări în vederea recuperării pentru perioada dintre 26 ianuarie 2009 (începutul măsurii inițiale) și 25 octombrie 2009 ⁽¹⁴⁾.
- (44) Dacă măsura inițială între Țările de Jos și ING este anulată ⁽¹⁵⁾, suma plății adiționale neefectuate aferente perioadei 26 ianuarie – 25 octombrie 2009 (adică cele 15,6 pb făcând parte din ajustarea comisionului de garantare) va rămâne exigibilă. Dacă măsura inițială ar fi anulată parțial, această sumă s-ar plăti în mod proporțional.
- (45) Aceste amendamente, introduse în octombrie 2009, vor fi puse în aplicare prin intermediul unui acord separat între ING și Țările de Jos, astfel încât să nu fie adusă atingere măsurii inițiale. Țările de Jos se angajează să notifice Comisiei orice anulare anticipată, completă sau parțială, a măsurii inițiale.
- 2.3.3. Garanțiile**
- (46) În conformitate cu schema olandeză de garantare a creditelor (cazul N 524/08), Țările de Jos au acordat,

de asemenea, garanții pentru pasivele ING pe termen mediu în sumă de (i) 9 miliarde USD (din care au fost deja emise garanții în valoare de 8,25 miliarde USD); și (ii) 5 miliarde EUR (din care au fost deja emise garanții în valoare de 4,15 miliarde EUR). Pentru suma garantată, ING plătește un comision mediu de garantare de 84 pb.

- (47) Țările de Jos confirmă că orice garanție suplimentară acordată ING va fi notificată individual. Garanția de până la [...] miliarde EUR urmând a fi acordată de către Țările de Jos în contextul punerii în aplicare a planului de restructurare pentru finanțarea Westland Utrecht Hypotheekbank (WUH)/Interadvies, prezentată în considerentele 55 și 85, va fi, de asemenea, notificată separat Comisiei. Aceste garanții de până la [...] miliarde EUR reprezintă o parte integrantă a planului de restructurare care face obiectul prezentei decizii, dar necesitatea și remunerarea acestor garanții rămân a fi stabilite de către Țările de Jos și vor fi evaluate într-o decizie separată a Comisiei, ulterioară notificării individuale a măsurii.

3. PLANUL DE RESTRUCTURARE

3.1. Măsuri prevăzute în cadrul planului

- (48) ING intenționează să simplifice structura grupului, să reducă riscurile și costurile și să efectueze o serie de cesionări, să dezvolte o politică sustenabilă de remunerare, să își adapteze structura capitalului, să stabilească noi obiective privind ratele de capital interne și să crească suma finanțării pe termen lung din alte surse decât depozitele. Planul de restructurare trebuie să fie pus în aplicare pe parcursul unei perioade de cinci ani.
- (49) Pentru a simplifica structura grupului, ING a reunit cele șase unități operaționale ale sale în două divizii, servicii bancare și asigurări. Fiecare divizie a devenit responsabilă pentru realizarea propriei sale strategii și pentru gestionarea bilanțului său. Planul de restructurare prevede că ING va desfășura doar activități bancare, în timp ce asigurările vor fi cesionate după o perioadă de timp.
- (50) Activitățile bancare se vor concentra predominant în Europa, dar se vor urmări selectiv oportunități de dezvoltare și în alte părți ale lumii. ING intenționează să se orienteze strategic asupra serviciilor de retail bancar generatoare de profituri constante pe piețele mature, să exploateze oportunitățile de dezvoltare a serviciilor de retail bancar din Europa Centrală și de Est și să desfășoare activități bancare comerciale la nivel european, în corelație cu servicii de retail bancar și activități financiare specializate. Banca va funcționa pe bază de produse standardizate și de un înalt nivel de automatizare. În loc să achiziționeze investiții cum ar fi titluri de valoare garantate cu active (ABS), grupul se va axa tot mai mult pe crearea de active proprii.

⁽¹³⁾ Comisionul de finanțare reprezintă suma dintre 3 % (costul presupus al finanțării în USD suportat de statul olandez) și o marjă de 0,5 %.

⁽¹⁴⁾ O creștere a acestui comision poate avea loc doar începând cu 25 octombrie 2009. Era necesară o ajustare, care a fost evaluată la 15,6 pb, în vederea compensării pentru absența plăților dintre 26 ianuarie 2009 și 25 octombrie 2009. Această ajustare acoperă atât reducerea comisionului de finanțare cu 50 pb (primit de ING de la statul olandez), cât și creșterea comisionului de garantare cu 67 pb (plătit de ING statului olandez).

⁽¹⁵⁾ Anularea ar avea loc dacă ING răscumpără portofoliul, integral sau parțial, de la statul olandez.

- (51) Pentru 2009 sunt planificate reduceri de costuri în valoare de 1,3 miliarde EUR. Dintre acestea, 35 % vor fi obținute prin reducerea costurilor aferente echivalentelor de normă întreagă (FTE), iar 65 % prin reducerea altor cheltuieli, inclusiv cele pentru personalul extern, activitățile de marketing și cursele de Formula 1. Sediul central contribuie la reducerea costurilor. În august 2009 se realizase deja o reducere a costurilor de peste 800 de milioane EUR. În vederea reducerii costurilor, ING a constituit un provizion de restructurare, în sumă netă de aproximativ 450 de milioane EUR.
- (52) De asemenea, ING planifică un număr de măsuri de reducere a riscurilor, cum ar fi programe de acoperire a riscului (*hedging*), reducerea, închiderea și lichidarea pozițiilor riscante, și reducerea expunerii directe a capitalului propriu. În ceea ce privește portofoliul de investiții, ING a beneficiat de o măsură de protecție a activelor din partea Țărilor de Jos, sub forma măsurii AD pentru portofoliul Alt-A. Alte măsuri puse în aplicare de ING includ o reclasificare a unora dintre propriile ABS din categoria „disponibile pentru vânzare” în categoria „păstrate până la scadență”, limitând astfel volatilitatea rezervei negative de reevaluare. ING își va scădea expunerea la active din clase ridicate de risc din CMBS și RMBS americane. În plus ING nu va avea inițiative noi care urmăresc creșterea expunerii sale directe în sectorul imobiliar.
- (53) Comisia înțelege că ING va adopta o strategie de afaceri [prudentă], în special în ceea ce privește ING Direct, având în vedere că ING dorește să își întemeieze activitatea [...] pe prețuri echitabile [...] ⁽¹⁶⁾ și nu va adopta un rol dominant asupra prețurilor.
- (54) Ca urmare a noii sale strategii de activitate, ING este în curs de a realiza o serie de cesionări care vor avea un efect important asupra bilanțului său. Măsurile de restructurare prezentate în planul revizuit de restructurare a ING vor avea ca rezultat o reducere a valorii bilanțului prevăzută la 616 miliarde EUR, pe baza dimensiunii unităților la 30 septembrie 2008. Reducerea bilanțului cu 616 miliarde EUR constă în reducerea efectului de levier din activitatea bancară și în inițiative de integrare a bilanțului (aproximativ [...] miliarde EUR), cesionări ale activităților bancare (în sumă de aproximativ [...] miliarde EUR) și cesionarea integrală a ING Insurance (în sumă de aproximativ [...] miliarde EUR). Chiar dacă valoarea bilanțului său este mai redusă comparativ cu cea a bilanțului activității bancare, activitatea de asigurări a generat aproximativ 50 % din veniturile ING din perioada anterioară crizei ⁽¹⁷⁾. În comparație cu bilanțul din al treilea trimestru al anului 2008 (1 376 de miliarde EUR), reducerea totală a acestuia este de aproximativ 45 %.
- (55) Planul de restructurare prevede că, în cadrul cesionărilor, ING va crea în Țările de Jos o societate de servicii de retail bancar complet operațională și cesionabilă (pentru detalii, a se vedea considerentul 85 de mai jos), formată din grupul Interadvies actual (Westland Utrecht Hypotheekbank, Westland Utrecht Effectenbank și Nationale Nederlanden Hypotheekbedrijf, Nationale Nederlanden Financiële Diensten), la care se va atașa portofoliul de credite de consum al fostei Postbank. ING va urmări să formeze grupul Interadvies (denumită în continuare „WUH/Interadvies”) [pe baza unui program detaliat]. Bilanțul total al acestei societăți va fi de aproximativ [25-50] de miliarde EUR.
- (56) [...] cesionarea WUH/Interadvies nu a ridicat preocupări privind riscurile la adresa stabilității financiare, autoritățile olandeze au prezentat un studiu al pieței olandeze de servicii de retail bancar realizat de un expert independent, potrivit căruia conturile curente, deși considerate un produs ancoră pentru vânzarea combinată de servicii de retail bancar, nu sunt esențiale pentru distribuirea împrumuturilor ipotecilor și a altor produse bancare în Țările de Jos, această situație fiind valabilă în special în cazul ING. În plus, studiul subliniază importanța internetului ca mediu de distribuție în Țările de Jos, acesta reducând necesitatea unei rețele de sucursale pentru distribuirea produselor bancare. Potrivit autorităților olandeze, la produsele ipotecare distribuite de WUH/Interadvies pot fi atașate și alte produse. În special, portofoliul transferat de credite de consum poate fi utilizat ca poartă de acces către alte produse de pe piață.
- (57) ING intenționează să vândă sau să cesioneze următoarele societăți, activități sau produse specifice:
- ING Life Taiwan (obiectiv finalizat);
  - încetarea vânzării de rente variabile cu primă unică (*Single Premium Variable Annuities SPVA*) în Japonia (obiectiv finalizat);
  - lichidarea portofoliului existent de anuități variabile din SUA;
  - lichidarea activității de produse financiare din SUA;
  - anularea lansării planificate a ING Direct Japan (obiectiv finalizat);
  - cesionarea asigurărilor generale în Canada (obiectiv finalizat);
  - cesionarea activităților de rente și împrumuturi ipotecare din Chile (obiectiv finalizat);
  - cesionarea asigurărilor în Rusia – fond de pensii private (obiectiv finalizat);
  - cesionarea asigurărilor în Argentina – Origines Seg. De Retiro (obiectiv finalizat);

⁽¹⁶⁾ [...]

⁽¹⁷⁾ În perioada 2004-2007, 52 % din venitul mediu înainte de impozitare al grupului a provenit din asigurări.

- cesionarea asigurărilor în Asia – servicii de platformă HK (obiectiv finalizat);
- cesionarea serviciilor bancare private din Asia și Elveția (semnată);
- cesionarea reasigurărilor colective în SUA (semnată);
- cesionarea asigurărilor în Asia/Pacific [Australia (semnată), Noua Zeelandă (semnată) Japonia, Coreea, Hong Kong, India, Thailanda, Malaysia];
- cesionarea gestionării de active în Asia/Pacific;
- cesionarea activității beneficiile angajaților în SUA;
- cesionarea activităților de asigurări din SUA.) (US Retirement Services, US FA, Traditional Life);
- cesionarea gestionării de active în SUA;
- cesionarea asigurărilor în America Latină (Brazilia, Chile, Mexic, Peru, Columbia, Uruguay);
- cesionarea gestionării de active în America Latină;
- cesionarea asigurărilor în Europa Centrală (Bulgaria, Republica Cehă, Grecia, Ungaria, Polonia, România, Slovacia, Spania);
- cesionarea gestionării de active în Europa;
- cesionarea asigurărilor în Benelux [Nationale Nederlanden Insurance, RVS, Retail Insurance Netherlands (fost Postbank Insurance), Insurance Belgium, Insurance Luxemburg];
- cesionarea activităților Interadvies (Westland Utrecht Hypotheekbank, Westland Utrecht Effectenbank, Nationale Nederlanden, Hypotheekbedrijf, Nationale Nederlanden Financiële Diensten), inclusiv portofoliul de credite de consum al fostei Postbank (pentru detalii suplimentare, a se vedea angajamentele Țărilor de Jos).
- (58) ING prevede o creștere organică a bilanțului băncii cu aproximativ [...] % pe an în timpul perioadei de restructurare [...]. ING intenționează să obțină această creștere în principal prin creditarea economiei reale (gospodăriei și întreprinderii).
- (59) De asemenea, ING pune în aplicare o nouă politică de remunerare, prin care Consiliul de supraveghere al ING se angajează să dezvolte o politică sustenabilă de remunerare a comitetului executiv și a conducerii superioare a ING. Stimulentele vor fi condiționate de crearea de
- valoare pe termen lung, identificarea riscurilor și restrângerea posibilităților de „recompensare a eșecurilor”.
- (60) ING se angajează să elimine efectul de dublu levier cât mai curând posibil, dar cel târziu până la [...].
- 3.2. Capacitatea de îndeplinire a obiectivelor de viabilitate într-un scenariu de bază și într-un scenariu de criză**
- (61) ING a prezentat un scenariu de bază și un scenariu de criză, în scopul de a-și demonstra viabilitatea pe termen lung.
- (62) În cazul scenariului de bază, ING [...]. În plus, se presupune că piețele de capital vor [...].
- (63) Conform scenariului de bază propus, venitul net al grupului [...]. Veniturile totale ale grupului [...]. Randalmentul capitalului propriu (*return on equity* – RoE) ar urma să fie [...]. ING Insurance ar [...].
- (64) În ceea ce privește banca, ING ia în considerare o creștere a activelor ponderate la risc (*risk weighted assets* – „RWA”) de aproximativ [...] pe an (înainte de cesionări), în parte ca urmare a [...]. Veniturile (exclusiv modificările valorii reale și deprecierea) sunt estimate la [...], serviciile bancare comerciale sunt estimate la [...], iar serviciile de retail bancar sunt estimate la [...].
- (65) ING Bank se așteaptă să își îndeplinească obiectivele privind capitalul propriu pe parcursul întregii perioade analizate. ING a stabilit noi obiective privind capitalul propriu, care sunt de [...] % pentru rata capitalului de rangul 1 al băncii și de [...] pentru rata capitalului de bază de rangul 1. În ceea ce privește ING Insurance, rata țintă de acoperire a capitalului rămâne nemodificată, la 150 %.
- (66) În scenariul de bază, rata totală de solvabilitate (raportul între capitalul total și RWA) se ridică la aproximativ [...] pentru întreaga perioadă de restructurare, punctele cele mai scăzute fiind [...].
- (67) ING Insurance va fi cesionată în perioada de restructurare [...]. Conform scenariului de bază, se presupune că cesionarea va genera venituri nete de [...] EUR.
- (68) Într-un scenariu alternativ de cesionare a asigurărilor [...], ING ar putea obține venituri nete corespunzătoare mai ridicate [...].
- (69) De asemenea, ING a prezentat un scenariu de criză [...].
- (70) [...] În plus, se are în vedere riscul creșterii probabilității restanțelor la plată. De asemenea, ING ia în calcul rate mai mari ale pierderilor datorate nerambursării (*loss given default* – LGD).

- (71) În acest scenariu de criză, rezultatele comerciale subiacente ale ING Group ar fi [...].
- (72) În pofida ipotezelor determinate de scenariul de criză, capitalizarea ING ar rămâne suficientă, continuând să îndeplinească normele de reglementare [...].
- (73) În această privință, Țările de Jos afirmă că ING a aplicat modele LGD în scenariile de criză pentru a calcula LGD-urile portofoliilor sale de credite, care au fost autorizate de autoritatea de supraveghere financiară, De Nederlandsche Bank (Banca Centrală Olandeză, denumită în continuare „DNB”) [...].
- (74) În plus, ING a aplicat ipoteze de criză suplimentare mai severe – depășind semnificativ scenariul de criză pentru piața de retail a împrumuturilor ipotecare din Țările de Jos ⁽¹⁸⁾ [...]. De asemenea, capitalizarea ING rămâne suficientă în aceste scenarii, continuând să îndeplinească normele de reglementare și chiar reușind să conserve o protecție reprezentată de capital suplimentar semnificativă.
- (75) Țările de Jos afirmă că banca a trecut toate testele constând în scenarii de criză privind lichiditățile realizate de autoritatea sa de supraveghere [...].
- an, în conformitate cu termenii originali ai acordului privind titlurile de valoare de rangul 1 de bază. La alegere, ING are posibilitatea să răscumpere această tranșă și apoi să își exercite opțiunea de conversie [după] 2011, prin care Țările de Jos vor primi fie [...] milioane acțiuni ordinare ale ING, fie lichidități în sumă de [...] miliarde EUR, plus aproximativ [...] milioane EUR reprezentând dobândă acumulată;
- (c) [...].
- (77) În total, cele [...] tranzacții vor asigura un RIR estimativ de [15-25 %] pentru Țările de Jos. Țările de Jos au obligația de a notifica Comisiei orice modificare a acordului de răscumpărare a titlurilor de valoare.
- (78) Până în prezent, ING nu a amânat nicio plată a cupoanelor aferente instrumentelor hibride de rangul 1 emise de grup.
- (79) La 14 octombrie 2009, ING a optat pentru o opțiune „call” pentru o obligațiune de rangul 2. ING a informat Comisia că regretă acest fapt, afirmând că fost o neînțelegere [...]. În plus, statul olandez reiterează că, în conformitate cu informațiile sale, în principiu, Comisia nu consideră că o rambursare anticipată a instrumentelor de capital de rangul 1/rangul 2 este adecvată pentru băncile aflate în restructurare, și este de acord că o astfel de opțiune va fi discutată pe viitor de la caz la caz și va fi supusă aprobării Comisiei, pe o perioadă de trei ani începând din momentul adoptării prezentei decizii sau până la data la care ING a rambursat toate titlurile de valoare de rangul 1 de bază de la statul olandez (inclusiv dobânda aferentă cupoanelor pentru capitalul de rangul 1 de bază și comisioanele pentru prima de ieșire), oricare dintre acestea are loc mai întâi.

3.3. Strategia de ieșire

- (76) În scenariul de bază al planului de restructurare a ING, titlurile de valoare de rang 1 de bază vor fi răscumpărate de către ING astfel:
- (a) este prevăzută răscumpărarea unei prime tranșe cu o valoare estimată de 5 miliarde EUR în jurul datei de 17 decembrie 2009, la un preț minim de 5,75 miliarde EUR. Acest preț estimativ asigură o rată internă de rentabilitate (RIR) de 15 % pentru Țările de Jos și include randamentul de bază de 8,5 %, plus o primă suplimentară cuprinsă între 340 și 705 milioane EUR ⁽¹⁹⁾, care reflectă potențialul de apreciere a valorii acțiunilor ING. Prețul exact de răscumpărare va fi stabilit pe baza prețului acțiunilor ING;
- (b) o tranșă [rămasă] cu o valoare estimată de [...] miliarde EUR va fi răscumpărată la [...], la un preț estimativ de [...] miliarde EUR. Acest preț presupune răscumpărarea la 150 % din valoarea inițială (15 EUR/acțiune), plus 8,5 % dobândă acumulată într-un
- (80) Nu este prevăzută o ieșire unilaterală în ceea ce privește măsura AD, iar Țările de Jos se angajează să notifice Comisiei orice încetare a măsurii AD efectuată pe bază de acord. Totuși, scenariul de bază din planul de restructurare prevede că măsura va rămâne valabilă și după anul 2013.

3.4. Angajamentele Țărilor de Jos

- (81) În ceea ce privește măsurile AD (adică „linia de credit de rezervă pentru active nelichide” sau IABF), Țările de Jos își iau următoarele angajamente:
- începând de la 25 octombrie 2009, ING Group va efectua plăți suplimentare către statul olandez, cores-punzând unei ajustări a remunerării Alt-A de – 50 puncte de bază din comisionul de finanțare primit

⁽¹⁸⁾ [...]

⁽¹⁹⁾ Presupunând că răscumpărarea are loc după 400 de zile de la emisiune.

- de ING și de + 82,6 puncte de bază din comisionul de garantare plătit de ING. Ajustarea comisionului de garantare include 15,6 puncte de bază, reprezentând o ajustare pentru perioada dintre 26 ianuarie 2009 – începutul IABF⁽²⁰⁾ (adică măsura AD) – și 25 octombrie 2009. Plățile suplimentare vor fi efectuate în perioada de valabilitate a acordului IABF;
- plățile suplimentare vor fi puse în aplicare prin intermediul unui acord separat între ING Group și Țările de Jos, astfel încât acordul IABF inițial să rămână nemodificat;
  - plățile suplimentare, exclusiv partea aferentă perioadei 26 ianuarie – 25 octombrie 2009 (adică cele 15,6 puncte de bază incluse în ajustarea comisionului de garantare), nu presupun o plată reziduală în cazul unei încetări anticipate a IABF. Suma plăților suplimentare neefectuate între 26 ianuarie și 25 octombrie 2009 (adică cele 15,6 puncte de bază incluse în ajustarea comisionului de garantare) va deveni exigibilă în cazul unei anulări parțiale sau totale a tranzacției inițiale. Dacă acordul IABF ar înceta parțial, această primă pentru răscumpărare anticipată s-ar aplica în mod proporțional;
  - Țările de Jos se angajează să notifice Comisiei orice măsuri sau încetarea anticipată totală sau parțială a măsurii AD.
- (82) În ceea ce privește reducerile bilanțului, angajamentul pentru cesionarea activității de asigurări, ING Direct US și alte unități urmând a fi cesionate înainte de sfârșitul anului 2013, Țările de Jos se angajează:
- până la sfârșitul anului 2013, ING își va reduce bilanțul cu 45 % comparativ cu 30 septembrie 2008 și va cesiona unitățile de la considerentul 57, în special asigurările și ING Direct US [...];
  - aceste cifre se referă la proiecții care nu iau în calcul posibilul impact al creșterii organice și exclud creșterile suplimentare datorate eventualelor noi norme de reglementare, cum ar fi, de exemplu, situația în care băncile ar fi obligate să dețină rezerve de lichidități semnificativ mai mari, ca urmare a (noilor) reglementări UE. Astfel de cerințe pot contribui la creșterea bilanțului mult peste proiecțiile curente ale creșterii organice;
- creșterea organică (adică cea care nu este legată de achiziții) a bilanțului activităților ING nu va fi restricționată. [...] În viitor, politica generală a ING va fi de a utiliza creșterea fondurilor depuse de clienți în principal pentru a spori creditarea economiei reale (întreprinderi și consumatori) și de a-și reduce expunerea la clasele de active de risc ridicat conținute în CMBS și RMBS din SUA. [...] (21);
  - în ceea ce privește unitățile pe care ING se angajează să le vândă (conform considerentului 57), dacă oricare dintre aceste unități nu a fost cesionată până la 31 decembrie 2013 (de exemplu, pe baza unui contract de vânzare final), Comisia poate acorda o prelungire a acestei perioade (22), după caz sau ca urmare a unor împrejurări excepționale, la cererea Țărilor de Jos. Într-un astfel de caz, Comisia poate, de asemenea, (i) solicita Țărilor de Jos să desemneze unul sau mai mulți administratori fiduciarți (însărcinați cu cesionarea) (23), selectați și propuși de ING (și supuși aprobării Comisiei), [...];
  - atunci când Țările de Jos solicită o prelungire a unei perioade, acestea transmit Comisiei o cerere motivată cel târziu cu o lună înainte de expirarea acelei perioade. În circumstanțe excepționale, Țările de Jos pot solicita o prelungire în termen de mai puțin de o lună înainte de expirarea perioadei.
- (83) În plus, Țările de Jos se angajează că ING va respecta o interdicție de achiziționare:
- pentru o anumită perioadă, ING nu va achiziționa instituții financiare. Aceste angajamente vor fi valabile pe perioada de trei ani începând de la data deciziei Comisiei, sau până la data la care ING a rambursat toate titlurile de valoare de rangul 1 de bază de la statul olandez (inclusiv dobânda aferentă cupoanelor pentru capitalul de rangul 1 de bază și comisioanele pentru prima de ieșire), oricare dintre perioade este mai scurtă. De asemenea, în aceeași perioadă, ING nu va achiziționa (oricare) alte societăți, dacă aceasta poate întârzia rambursarea titlurilor de rangul 1 de bază de la Țările de Jos;
  - fără a aduce atingere acestei interdicții, ING poate achiziționa societăți, cu acordul Comisiei, în special dacă aceste achiziții sunt esențiale pentru a proteja stabilitatea financiară sau concurența pe piețele în cauză.
- (21) [...]
- (22) În special atunci când are loc o cesionare prin intermediul unei proceduri IPO deja inițiate și au avut loc plasări semnificative de acțiuni (de minimum 30 %) înainte de încheierea perioadei de cesionare, Comisia (după consultări cu statul olandez, ING și administratorul fiduciar) va examina în mod activ posibilitatea de a acorda societății o perioadă mai lungă pentru plasarea acțiunilor rămase.
- (23) Se acceptă că pot fi desemnați mai mulți administratori fiduciarți, în funcție de diferitele regiuni și/sau activități.

(20) Linia de credit de rezervă pentru active nelichide (*Illiquid Assets Back Facility*).

- (84) Pe lângă aceasta, Țările de Jos se angajează că ING va respecta interdicția privind practicile de influență dominantă asupra prețurilor:
- în absența unui acord prealabil din partea Comisiei, prețurile produselor standardizate ale ING (de pe piețele definite mai jos) nu vor fi mai avantajoase decât cele ale primilor trei concurenți direcți cu prețurile cele mai reduse de pe piețele din UE în care ING deține o cotă de piață de peste 5 %;
  - această condiție este limitată la produsele standardizate ale ING de pe următoarele piețe: (i) piața de retail a conturilor de economii, (ii) piața de retail a împrumuturilor ipotecare, (iii) serviciile bancare private, dacă acestea includ produse ipotecare sau de economii, sau (iv) depozite pentru IMM-uri (în conformitate cu definiția IMM-urilor aplicată în mod obișnuit/curent de ING în activitățile sale din țara respectivă). Imediat ce constată că prețurile produselor sale sunt mai competitive decât ale primilor trei concurenți cu cele mai reduse prețuri, ING își va ajusta tarifele la un nivel conform cu acest angajament, cât mai curând posibil și fără întârzieri nejustificate;
  - această condiție se va aplica pe o perioadă de trei ani, începând de la data prezentei decizii sau până la data la care ING a rambursat toate titlurile de valoare de rangul 1 de bază de la statul olandez (inclusiv dobânda aferentă cupoanelor pentru capitalul de rangul 1 de bază și comisioanele pentru prima de ieșire), oricare dintre perioade este mai scurtă. Țările de Jos vor desemna un administrator fiduciar de monitorizare, preselectat și propus de ING, care va supraveghea respectarea acestei condiții. Administratorul fiduciar de monitorizare este supus aprobării Comisiei;
  - în plus, pentru a sprijini viabilitatea pe termen lung a ING, ING Direct nu se va angaja, fără aprobarea Comisiei, în practici de influență dominantă asupra prețurilor în ceea ce privește produsele standardizate ale ING de pe piețe de retail ale împrumuturilor ipotecare și ale economiilor din UE, pe perioada de trei ani începând de la data deciziei Comisiei, sau până la data la care ING a rambursat toate titlurile de valoare de rangul 1 de bază de la Țările de Jos (inclusiv dobânda aferentă cupoanelor pentru capitalul de rangul 1 de bază și comisioanele pentru prima de ieșire), oricare dintre perioade este mai scurtă. Imediat ce constată că are o influență dominantă asupra prețurilor pe piețele de retail ale împrumuturilor ipotecare și ale economiilor din UE, ING își va modifica tarifele la un nivel conform cu
- acest angajament, cât mai curând posibil și fără întârzieri nejustificate;
- Țările de Jos vor desemna un administrator fiduciar de monitorizare, preselectat și propus de ING, care va supraveghea respectarea acestei condiții. Administratorul fiduciar de monitorizare este supus aprobării Comisiei.
- (85) Țările de Jos se angajează să respecte un număr de dispoziții detaliate în ceea ce privește separarea WUH/Interadvies:
- ING va înființa o nouă societate de cesionări în Țările de Jos, care va fi desprinsă din departamentul olandez actual de servicii de retail bancar. Această nouă societate trebuie să fie viabilă și competitivă, independentă și separată de activitățile păstrate de ING, și să poată fi transferată unui cumpărător adecvat. Această nouă societate va include divizia bancară a WUH/Interadvies, care în prezent face parte din sectorul olandez de asigurări, și portofoliul creditelor de consum ale ING Bank. WUH/Interadvies este o unitate operațională a ING aflată sub umbrela diviziei de asigurări a Nationale Nederlanden. Este (în cea mai mare parte) o bancă de împrumuturi ipotecare deținând propriile licențe bancare. Este un jucător „individual” viabil, având propria sa forță de vânzare pentru serviciile pentru clienți și o organizare independentă, cu venituri subiacente solide. Separarea va avea loc sub supravegherea administratorului fiduciar de monitorizare, în cooperare cu un administrator însărcinat cu controlul separării activităților. În acest context, pe durata perioadei de separare, administratorul fiduciar de monitorizare poate recomanda ING includerea în activitatea de cesionat a unor active corporale sau necorporale (aferele activității de cesionat) atunci când consideră, în mod obiectiv, că acest lucru este necesar în vederea asigurării conformității cu obligațiile susmenționate orientate spre rezultate concrete asumate de ING, în special a viabilității și competitivității societății destinate cesionării. Dacă ING contestă caracterul obiectiv al recomandării administratorului fiduciar de monitorizare de a include acele active corporale și necorporale pentru asigurarea viabilității și competitivității societății de cesionat, ING informează administratorul fiduciar de monitorizare în scris. În acest caz, conducerea executivă a ING și administratorul fiduciar de monitorizare organizează o reuniune, în termen de [...], în vederea ajungerii la un consens. Dacă nu se ajunge la un consens, ING și administratorul fiduciar de monitorizare desemnează împreună, fără întârziere nejustificată, o terță parte cu experiență în domeniul financiar („expertul”), care urmează să examineze argumentele părților și să medieze o soluție. Dacă nu se ajunge la o astfel de soluție, expertul comunică, în termen de [...] de la numirea sa, o decizie privind cerința obiectivă de includere a

activelor corporale sau necorporale în cauză în societatea de cesionat, în vederea asigurării viabilității și competitivității acesteia, iar părțile acceptă decizia expertului în această privință și acționează în consecință. Detaliile privind dezacordurile se menționează de către administratorul fiduciar de monitorizare în raportul pe care acesta îl adresează Comisiei;

- ING se angajează să asigure condiții optime de cesionare prin întocmirea unui plan de activitate, crearea unei platforme Internet și alocarea de capacități de vânzare pentru entitatea separată. De asemenea, va pune la dispoziție capacități de plată (în condiții comerciale), în cazul în care cumpărătorul solicită acest lucru. În plus, ING va oferi asistență pentru crearea unei funcții de trezorerie și va asigura finanțare pe o perioadă de doi ani după cesionare, întrucât sprijinul financiar al ING se va reduce treptat în acești doi ani. Sprijinul financiar al ING pentru WUH va fi calculat în funcție de prețurile de transfer ale finanțării interne. ING [...] să solicite Țărilor de Jos fonduri garantate de stat în sumă de până la [...] miliarde EUR pentru finanțarea activității WUH. În acest caz, autoritățile olandeze se angajează să notifice separat această măsură;
- în plus, pentru o perioadă interimară [...], ING nu va oferi în mod activ clienților WUH produse similare celor furnizate de WUH acestora la data adoptării prezentei decizii;
- ING va urmări să separe WUH în termen de [...]. După perioada de separare [...], ING va deține WUH în mod separat și va urmări să o cesioneze [...] ⁽²⁴⁾;
- în termen de [...] de la data prezentei decizii a Comisiei se desemnează un administrator fiduciar de monitorizare și un administrator însărcinat cu controlul separării activităților, iar un administrator fiduciar de cesionare va fi desemnat [...]. Toți administratorii fiduciarilor vor fi numiți de Țările de Jos și vor fi preselecțai și propuși de ING. Administratorii fiduciarilor sunt supuși aprobării Comisiei.

(86) Costurile pentru toți administratorii fiduciarilor numiți în timpul procesului de restructurare sunt suportate de ING.

(87) Pentru restaurarea viabilității, Țările de Jos se angajează că ING va respecta următoarele:

- după revenirea piețelor la condiții mai favorabile, ING se angajează să își orienteze finanțarea de tip non-depozit către finanțări pe termen mai lung, prin emiterea de titluri de creanță cu perioadă de scadență de peste 1 an. [...];

- ING depune eforturi pentru a elimina efectul de dublu levier (utilizând creanța de bază sub formă de capital propriu în filialele care îi aparțin) cât mai curând posibil, și se angajează să atingă acest obiectiv cel târziu până la [...]. Efectul dublu de levier este eliminat automat atunci când ING Group redevine o bancă reglementată.

(88) În ceea ce privește amânarea plății cupoanelor și utilizarea opțiunii „call” pentru titlurile de rangul 1 și rangul 2, Țările de Jos se angajează că ING va respecta următoarele:

- dacă este necesară o emisiune de drepturi de subscriere care depășește suma necesară pentru rambursarea a 50 % din titlurile de rangul 1 de bază, inclusiv dobânda aferentă acumulată și comisionul pentru prima de ieșire, ING nu va avea obligația de a amâna plata cupoanelor hibride la 8 și 15 decembrie 2009 ⁽²⁵⁾ și a oricărui tip de plată a cupoanelor privind titlurile hibride după această dată;
- dacă o astfel de emisiune de drepturi de subscriere nu are loc, iar ING a înregistrat pierderi în anul precedent, ING are obligația de a amâna plata cupoanelor hibride, în măsura în care are această posibilitate, pe perioada de trei ani începând de la data deciziei Comisiei, sau până la data la care ING a rambursat toate titlurile de valoare de rangul 1 de bază de la Țările de Jos (inclusiv dobânda acumulată aferentă cupoanelor pentru capitalul de rangul 1 de bază și comisioanele pentru prima de ieșire), oricare dintre aceste perioade este mai scurtă;
- autoritățile olandeze înțeleg opoziția Comisiei față de acordarea de către beneficiarii unui ajutor de stat a unei remunerații pentru propriile fonduri (capital propriu și datorie subordonată) atunci când activitățile lor nu generează suficiente profituri ⁽²⁶⁾, precum și respingerea de către Comisie, în acest context, a utilizării opțiunii „call” pentru capitalul de rangul 2 și titlurile hibride de rangul 1. ING regretă neînțelegerea cu privire la utilizarea opțiunii „call” pentru un titlu de valoare inferior de rangul 2 la 14 octombrie 2009. În viitor, utilizarea opțiunii „call” pentru capitalul de rangul 2 și activele hibride de rangul 1 va fi propusă Comisiei spre autorizare de la caz la caz, pe perioada de trei ani, începând de la data deciziei Comisiei sau până la data la care ING a rambursat toate titlurile de valoare de rangul 1 de bază de la Țările de Jos (inclusiv dobânda acumulată aferentă cupoanelor pentru capitalul de rangul 1 de bază și comisioanele pentru prima de ieșire), oricare dintre aceste perioade este mai scurtă.

⁽²⁵⁾ Doar dacă este clar faptul că o parte a veniturilor din emisiunea de acțiuni noi cu opțiune va fi utilizată pentru plata cupoanelor.

⁽²⁶⁾ A se vedea punctul 26 din Comunicarea Comisiei privind restaurarea viabilității și evaluarea măsurilor de restructurare luate în sectorul financiar, în contextul crizei actuale, în conformitate cu normele privind ajutoarele de stat. JO C 195, 19.8.2009, p. 9.

⁽²⁴⁾ [...]

(89) Țările de Jos se angajează că ING nu va adopta practici de marketing de masă în care să invoce măsura de recapitalizare pentru a obține avantaje de natură concurențială.

(90) Țările de Jos se angajează că ING va menține restricțiile privind politicile de remunerare și activitățile de marketing, conform prevederilor acordului referitor la titlurile de valoare de rangul 1 de bază și la linia de credit de rezervă pentru active nelichide.

(91) ING și Țările de Jos se angajează să furnizeze Comisiei, la un interval de șase luni, începând de la data prezentei decizii, un raport privind punerea în aplicare a planului de restructurare.

(92) Autoritățile olandeze se angajează că restructurarea ING va fi finalizată înainte de sfârșitul anului 2013.

4. MOTIVELE ÎNȚIERII INVESTIGAȚIEI

(93) În decizia de inițiere a procedurii, Comisia și-a exprimat rezervele legate de conformitatea măsurii inițiale cu prevederile Comunicării privind activele depreciate, în special în ceea ce privește evaluarea și repartizarea obligațiilor. Totuși, Comisia a constatat că măsura respecta condițiile privind eligibilitatea activelor, administrarea activelor, transparența și dezvăluirea informațiilor și existența unui comision de garantare, astfel cum se prevede în Comunicarea privind activele depreciate.

(94) În ceea ce privește evaluarea, Țările de Jos au susținut că valoarea economică reală (VER) a portofoliului era de 97,3 % din valoarea nominală într-un scenariu de bază, și de 88,8 % din valoarea nominală într-un scenariu de criză. Pe această bază, portofoliul a fost transferat către statul olandez la 90 % din valoarea nominală. Comisia și-a exprimat rezervele legate de evaluarea VER, în special în ceea ce privește alegerea ratei de scont, ipotezele privind prețurile de pe piața imobiliară, nivelurile ameliorării bonității creditelor și alte aspecte privind evaluarea.

(95) În ceea ce privește repartizarea obligațiilor, Comisia și-a exprimat rezerve legate de nivelul comisionului de finanțare și de caracterul adecvat al comisionului de gestionare plătit de Țările de Jos către ING. În plus, deoarece Comisia avea rezerve privind evaluarea portofoliului, orice concluzie negativă privind revizuirea evaluării putea influența în mod direct evaluarea comisionului de garantare.

5. EVALUAREA AJUTORULUI

5.1. Existența ajutorului

(96) Conform articolului 87 alineatul (1) din tratat, orice ajutor acordat de un stat membru sau prin resurse de stat, în orice formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența, favorizând anumite întreprinderi sau producția de anumite bunuri, este considerat, în măsura în care afectează schimburile comerciale între statele membre, ca fiind incompatibil cu piața comună.

(97) Comisia a stabilit deja, în decizia de inițiere a procedurii, că recapitalizarea ING constituie ajutor de stat echivalent cu suma infuziei de capital, însemnând 10 miliarde EUR.

(98) Modificarea primei de răscumpărare constituie, de asemenea, ajutor de stat, în măsura în care statul renunță la dreptul de a obține venituri. Deoarece ING a acceptat deja o primă de răscumpărare de 150 %, orice reducere ulterioară reprezintă venituri nerealizate. Modificarea condițiilor de rambursare în ceea ce privește infuzia de capital a statului olandez are ca rezultat beneficii suplimentare pentru ING. Aceasta reprezintă ajutor suplimentar în valoare de aproximativ 2 miliarde EUR, astfel cum s-a arătat la considerentul 34 de mai sus.

(99) În ceea ce privește măsura AD, Comisia a constatat în decizia de inițiere a procedurii că aceasta constituie ajutor. Suma ajutorului rezultat ca urmare a măsurii AD este calculată ca diferența între prețul de transfer (bazat pe valoarea economică reală) și prețul de piață al portofoliului transferat. Conform informațiilor furnizate de autoritățile olandeze, valoarea nominală totală a portofoliului Alt-A la 31 decembrie 2008 era de 39 de miliarde USD. 80 % din portofoliu a fost transferat Țărilor de Jos la 87 % din valoarea nominală (pe baza măsurii modificate), reprezentând 27,1 miliarde USD. Conform informațiilor furnizate de autoritățile olandeze, valoarea de piață totală a portofoliului Alt-A la 31 decembrie 2008 era de 25,8 miliarde USD, din care 80 % (20,6 miliarde USD) a fost transferat Țărilor de Jos. Diferența dintre prețul de transfer și prețul de piață al portofoliului transferat este de 6,5 miliarde USD, ceea ce corespunde unei sume de aproximativ 5 miliarde EUR⁽²⁷⁾. Prin urmare, suma ajutorului oferit prin măsura AD este considerată a fi de 5 miliarde EUR.

(100) Inițial, infuzia de capital în valoare de 10 miliarde EUR a fost alocată în interiorul grupului după cum urmează: 5 miliarde EUR către ING Bank, 4 miliarde EUR către ING Insurance și 1 miliard EUR la nivelul holdingului. ING are posibilitatea de a transfera oricând suma alocată din infuzia de capital către ING Bank, ING Insurance și holding.

⁽²⁷⁾ La un curs de schimb EUR/USD de 1,3.

(101) De asemenea, 85 % din fluxurile de numerar transferate către statul olandez prin măsura AD acopereau activele deținute de ING Bank, iar restul de 15 % acopereau activele deținute de ING Insurance. Astfel, din suma totală a ajutorului rezultat ca urmare a măsurii AD (5 miliarde EUR), 4,25 miliarde EUR urmează a fi atribuite ING Bank, iar 0,75 miliarde EUR ING Insurance.

(102) Prin urmare, suma totală a ajutorului acordat ING Bank este de 9,25 miliarde EUR [reprezentând 2,7 % din RWA ale ING Bank ⁽²⁸⁾] și de 4,75 miliarde EUR în cazul ING Insurance [reprezentând 50 % din cerințele privind marja de solvabilitate a ING Insurance ⁽²⁹⁾], 1 miliard EUR rămânând disponibil la nivelul holdingului.

(103) Din rațiuni de simplitate și asigurare a consecvenței cu termenii utilizați în Comunicarea privind activele depreciate, suma totală a ajutorului mai poate fi exprimată în RWA-uri exclusiv ale ING Bank. În acest caz, ambele măsuri la un loc plus ajutorul suplimentar obținut prin reducerea primei de răscumpărare cu 2 miliarde EUR au ca rezultat un element de ajutor în valoare de aproximativ 17 miliarde EUR, echivalent cu aproximativ 5 % din activele ponderate la risc ale ING Bank.

(104) În plus, ING a primit 5 miliarde EUR și 9 miliarde USD sub formă de ajutor din partea schemei olandeze de garantare a creditelor. Având în vedere rata prevalentă a cursului de schimb EUR/USD de 1,3 la data autorizării acestor măsuri, suma garanțiilor acordate este de aproximativ 12 miliarde EUR, fiind echivalentă cu 1 % din bilanțul total al grupului. Garanțiile au fost acordate într-o perioadă când condițiile de piață erau în curs de deteriorare, iar băncile aveau dificultăți în a obține finanțare. Prin urmare, aceste garanții nu ar fi fost acordate de un investitor în economia de piață și constituie ajutor suplimentar, probabil până la valoarea nominală ⁽³⁰⁾.

(105) În plus, Țările de Jos susțin că ING va [...] o sumă suplimentară de [...] miliarde EUR sub formă de garanții de la statul olandez pentru separarea societății de servicii de retail bancar WUH/Interadvies, care nu a fost încă acordată și a cărei necesitate urmează să fie stabilită. Țările de Jos consideră că acesta reprezintă un ajutor suplimentar de restructurare pentru beneficiar, care va fi notificat ulterior. Comisia nu se opune în principiu unui astfel de ajutor, atât timp cât acesta se limitează la minimumul necesar pentru restructurarea ING ⁽³¹⁾ și este suficient remunerat.

⁽²⁸⁾ La sfârșitul anului 2008, RWA ale ING Bank se cifrau la 343 de miliarde EUR.

⁽²⁹⁾ Conform cerințelor privind marja de solvabilitate de la sfârșitul lui 2008.

⁽³⁰⁾ Decizia Comisiei în cazul C 9/08 din 4 iulie 2008 SachsenLB, încă nepublicată, Decizia Comisiei din 29 mai 2009 în cazul N 264/09; Ajutor de salvare pentru HSH Nordbank AG, JO C 179, 1.8.2009, p. 1, Decizia Comisiei din 7 mai 2009 în cazul N 244/09 Commerzbank, JO C 147, 27.6.2009, p. 4.

⁽³¹⁾ A se vedea punctul 7 ultimul considerent din Comunicarea privind restructurarea, precum și punctul 27.

(106) Prin urmare, ING va beneficia în total de ajutor de restructurare de până la [12-22] miliarde EUR în garanții de lichiditate și de aproximativ 17 miliarde EUR în alte ajutoare, reprezentând aproximativ 5 % din RWA ale băncii.

5.2. Compatibilitatea

5.2.1. Aplicarea articolului 87 alineatul (3) litera (b) din tratat

(107) Articolul 87 alineatul (3) litera (b) din tratat autorizează Comisia să decidă că ajutorul este compatibil cu piața comună dacă este menit să „remedieze perturbări grave ale economiei unui stat membru”. În recenta sa decizie de aprobare a prelungirii schemei olandeze de garantare a creditelor ⁽³²⁾, Comisia a recunoscut că, în general, amenințarea unei perturbări grave a economiei olandeze este în continuare prezentă, iar măsurile de sprijinire a băncilor sunt adecvate să răspundă acestei amenințări.

(108) Având în vedere importanța activităților sale de creditare din anumite piețe regionale, prezența sa internațională și integrarea și cooperarea sa cu alte bănci, Comisia acceptă că ING este o bancă importantă din punct de vedere sistemic. [...] Prin urmare, se concluzionează că falimentul acesteia ar avea consecințe grave pentru sectorul financiar și economia reală ale Țărilor de Jos. În consecință, ajutorul trebuie să fie evaluat în conformitate cu articolul 87 alineatul (3) litera (b) din tratat.

5.2.2. Compatibilitatea măsurii AD

(109) Evaluarea măsurilor de salvare a activelor luate de statele membre în conformitate cu articolul 87 alineatul (3) litera (b) din tratat se realizează pe baza Comunicării privind activele depreciate. Comunicarea privind activele depreciate stabilește principiile care trebuie respectate de către orice măsură de salvare de active.

(110) Rezervele exprimate în decizia de inițiere a procedurii, potrivit căreia măsura AD nu îndeplinește condițiile de compatibilitate pentru salvarea activelor, astfel cum sunt prevăzute de Comunicarea privind activele depreciate, sunt îndepărtate.

(111) Autoritățile olandeze s-au angajat să modifice măsura prin intermediul unei majorări cu 82,6 ⁽³³⁾ pb p.a. a comisionului de garantare plătit de ING statului olandez, ceea ce a condus la schimbarea prețului de transfer al măsurii, precum și a structurii comisioanelor. În plus, comisionul de finanțare a fost redus cu 50 pb p.a.

⁽³²⁾ Decizia Comisiei din 7 iulie 2009 în cazul N 379/09 și NN 16/09, încă nepublicată.

⁽³³⁾ Compusă din creșterea cu 52 pb p.a. a evaluării, cu 15 pb p.a. a comisionului de gestionare și cu 15,6 pb p.a. a plăților neincasate de stat în perioada 26 ianuarie – 25 octombrie 2009.

Evaluarea

- (112) În primul rând, Comisia arată că, din cele 86,2 pb p.a. cu care a fost majorat comisionul de garantare, 52 pb p.a. au rolul de a reduce prețul de transfer al activelor portofoliului de la 90 % din valoarea nominală la 87 % din această valoare. Prețul de transfer modificat corespunde estimărilor VER pentru portofoliul care va rezulta ca urmare a utilizării de ipoteze rezonabile. Ulterior deciziei de inițiere a procedurii, autoritățile olandeze au prezentat evaluări revizuite ale portofoliului. După ce Comisia și-a exprimat rezervele în ceea ce privește ipotezele referitoare la prețurile de pe piața imobiliară și ratele de scont utilizate de către Dynamic Credit Partners în cursul evaluării inițiale a portofoliului, autoritățile olandeze au prezentat Comisiei rezultate ale evaluării obținute utilizând aceeași metodă de evaluare, dar pe baza unor ipoteze mai prudente privind prețurile de pe piața imobiliară și ratele de scont. După consultări cu experții săi externi, Comisia a ajustat rezultatele corespunzătoare unor factori adiționali. Pe baza acestei analize, se concluzionează că o VER estimată la 87 % este acceptabilă, având în vedere cerințele conținute în Comunicarea privind activele depreciate referitoare la metoda de evaluare și ipotezele prudente care au fost menționate în decizia de inițiere a procedurii. Ca urmare a ajustării VER la 87 %, rezervele inițiale ale Comisiei au fost înlăturate.

Structura comisioanelor

- (113) În decizia sa de inițiere a procedurii, Comisia și-a exprimat rezervele privind nivelul comisionului de gestionare, care a fost stabilit inițial la 25 pb p.a. Ca urmare a unei creșteri a comisionului de garantare cu 15 pb p.a. (pe lângă cei 52 pb p.a. pentru ajustarea evaluării și 15,6 pb p.a. pentru ajustarea perioadei), comisionul de gestionare a fost redus la 10 pb p.a., un nivel considerat acceptabil dacă se are în vedere dimensiunea portofoliului gestionat. În plus, prin reducerea comisionului de finanțare cu 50 pb p.a., au fost înlăturate și rezervele în această privință exprimate de Comisie în decizia de inițiere a procedurii. Astfel, nivelul comisionului de finanțare este aliniat la costul finanțării Țărilor de Jos, astfel cum a fost comunicat Comisiei de către autoritățile olandeze⁽³⁴⁾. Prin urmare, rezervele inițiale ale Comisiei privind comisioanele de gestionare și de finanțare au fost înlăturate.

Repartizarea obligațiilor

- (114) În ceea ce privește repartizarea obligațiilor, punctul 5.2 din Comunicarea privind activele depreciate conține principiul general conform căruia băncile ar trebui să suporte pierderile aferente activelor depreciate, în cea mai mare măsură posibilă. Comisia este de părere că o repartizare echitabilă a obligațiilor este posibilă doar atunci când activele depreciate sunt transferate statului la un preț care nu depășește VER⁽³⁵⁾. Rezervele Comisiei în acest

sens au fost înlăturate prin revizuirea prețului de transfer, conform descrierii de la considerentul 112 de mai sus.

- (115) În acest caz, ajustarea prețului de transfer are loc prin creșterea comisionului de garantare cu 52 pb p.a. care este echivalentă, în termeni de valoare actualizată netă cu diferența dintre 90 % și 87 % din valoarea nominală. Aceasta corespunde deciziei de inițiere a procedurii, prin care Comisia a acceptat acordul privind schimbul de numerar și a cerut ca ajustările evaluării să fie efectuate prin modificarea comisionului de garantare. Prin urmare, măsura AD respectă condițiile referitoare la repartizarea adecvată a obligațiilor.
- (116) În sfârșit, măsura AD modificată intră în vigoare la 25 octombrie 2009, în timp ce plățile au fost efectuate în conformitate cu structura inițială de comisioane a tranzacției, mai favorabilă pentru ING, între 26 ianuarie și 25 octombrie 2009. Pentru a compensa plățile datorate de ING statului care nu au fost efectuate în această perioadă, comisionul de garantare a crescut cu încă 15,6 pb p.a. Această modificare este necesară pentru ca măsura să devină compatibilă cu Comunicarea privind activele depreciate din 26 ianuarie 2009. Totuși, această creștere nu ameliorează valoarea portofoliului sau repartizarea obligațiilor, singurul său rol fiind de a asigura aplicarea retroactivă a Comunicării privind activele depreciate, începând de la data intrării în vigoare a măsurii AD.

5.2.3. Compatibilitatea ajutorului de restructurare

- (117) Comisia trebuie să evalueze continuarea tuturor măsurilor anterioare de ajutor de urgență ca ajutor de restructurare. Compatibilitatea ajutorului de restructurare este evaluată pe baza planului de restructurare, în contextul Comunicării Comisiei privind restabilirea viabilității și evaluarea măsurilor de restructurare luate în sectorul financiar, în contextul crizei actuale, în conformitate cu normele privind ajutoarele de stat⁽³⁶⁾ („Comunicarea privind restructurarea”). Chiar dacă deciziile anterioare făceau referire la Liniile directe comunitare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate⁽³⁷⁾, Comisia a clarificat punctul 49 din Comunicarea privind restructurarea, arătând că toate ajutoarele notificate Comisiei înainte de 31 decembrie 2009 vor fi evaluate ca ajutor de restructurare pentru bănci în conformitate cu această comunicare și nu cu Liniile directe comunitare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate.

Nivelul de restructurare necesar

- (118) Comunicarea privind restructurarea nu definește condițiile în care o bancă ar trebui să prezinte un plan de restructurare, ci se bazează pe comunicările precedente.

⁽³⁴⁾ Statul olandez estimează costul finanțării în USD ca fiind de aproximativ 3 % în cazul unei scadențe de 5-7 ani, corespunzând duratei de viață medii ponderate a portofoliului.

⁽³⁵⁾ Presupunând că remunerarea este adecvată; această condiție a fost îndeplinită în prezent.

⁽³⁶⁾ JO C 195, 19.8.2009, p. 9.

⁽³⁷⁾ A se vedea JO C 244, 1.10.2004, p. 2. A fost făcută o referire explicită la punctul 42 din Comunicarea privind serviciile bancare.

(119) Comisia consideră că ING ar trebui să facă obiectul unei restructurări profunde, în special ca urmare a faptului că a beneficiat deja de ajutor de stat care contribuie la acoperirea sau evitarea riscurilor care, împreună, depășesc 2 % din RWA totale ale băncii. Această poziție corespunde punctului 4 din Comunicarea privind restructurarea și punctului 55 din Comunicarea privind activele depreciate, precum și angajamentelor anterioare ale ING ⁽³⁸⁾.

Restaurarea viabilității

(120) Atunci când evaluează un plan de restructurare, Comisia se asigură că banca are capacitatea de a-și redobândi viabilitatea pe termen lung fără ajutorul statului (secțiunea 2 din Comunicarea privind restructurarea).

(121) Comunicarea privind restructurarea reamintește, în acest context, că guvernele au recapitalizat bănci în principal din motive de stabilitate financiară, mai degrabă decât de refacere a viabilității. Prin urmare, asigurarea viabilității pe termen lung presupune că orice ajutor de stat primit este fie rambursat după o perioadă stabilită în momentul acordării ajutorului, fie remunerat în conformitate cu condițiile normale de piață, garantând astfel încetarea oricărei forme de ajutor de stat suplimentar. Planul de restructurare conține o strategie convingătoare de rambursare a capitalului furnizat de statul olandez, care va începe chiar înainte de publicarea prezentei decizii.

(122) Conform Comunicării privind restructurarea, viabilitatea pe termen lungă se obține atunci când o bancă are capacitatea de a-și acoperi toate costurile, inclusiv cele de amortizare și financiare, și să asigure o rentabilitate adecvată a capitalului propriu, în funcție de profilul de risc al băncii. După cum se arată la considerentul 65, planul de restructurare demonstrează modul în care ING se va dovedi suficient de profitabilă pentru a-și acoperi toate costurile, inclusiv cele de amortizare și financiare, și în care va asigura o rentabilitate adecvată a capitalului propriu, în funcție de profilul de risc al băncii.

(123) Planul de restructurare demonstrează, de asemenea, că ING are capacitatea de a respecta normele de reglementare corespunzătoare chiar și în scenarii de criză în care recesiunea globală se prelungește, în conformitate cu cerințele punctului 13 din Comunicarea privind restructurarea. Informațiile furnizate de către autoritățile olandeze arată că ING și-ar menține viabilitatea chiar și în scenariile de criză cu ipoteze conservatoare examinate de către Comisie. Comisia observă că, în ceea ce privește nivelurile LGD ale portofoliului de retail de împrumuturi ipotecare din Țările de Jos, modelele utilizate de ING au fost aprobate de DNB, autoritatea olandeză de supraveghere. În ceea ce privește calitatea portofoliului ING de împrumuturi ipotecare din Țările de Jos au fost aplicate ipoteze de criză suplimentare mai severe privind piața împrumuturilor ipotecare din Țările de Jos. În ipotezele de criză suplimentare, ING ar avea în continuare capacitatea de a îndeplini cerințele privind

capitalul, în conformitate cu informațiile furnizate de autoritățile olandeze.

(124) În timp, cesionările planificate vor genera un excedent de capital, care ar trebui să consolideze și mai mult capitalul de bază al ING.

(125) În al doilea rând, în conformitate cu punctul 10 din Comunicarea privind restructurarea, planul identifică cauzele dificultăților și vulnerabilităților băncii și descrie modul în care măsura de restructurare propusă va remedia problemele din trecut. În acest scop, planul de restructurare prevede că beneficiarul își va ameliora structura capitalului prin eliminarea efectului de dublu levier și prin creșterea ratei capitalului de bază. Prin urmare, ING va avea o capacitate sporită de a se confrunta cu evoluțiile economice nefavorabile din viitor și de a amortiza pierderile neprevăzute, chiar și după rambursarea capitalului de la Țările de Jos.

(126) Portofoliul Alt-A a fost identificat ca principala cauză a nevoii repetate de sprijin din partea statului. Motivele de îngrijorare de pe piață privind posibilele deprecieri ale portofoliului Alt-A au constituit una dintre cauzele măsurii de recapitalizare, înainte de acoperirea acestuia prin măsura AD. Aceste motive de îngrijorare au fost îndepărtate ca urmare a măsurii AD. [...] În această privință, cesionarea ING Direct UAS prevăzută în planul de restructurare reprezintă înlăturarea uneia dintre principalele surse de dificultăți care au condus la intervenția statului.

(127) ING va continua să își reducă expunerea la clase de active cu risc ridicat și nu va încerca să își crească expunerea în sectorul imobiliar. De asemenea, ING va vinde sau își va reduce expunerea la alte activități și active riscante.

(128) În plus, ING a inițiat o politică extinsă de reducere a riscurilor și costurilor, care vizează, între altele, reducerea complexității grupului, mai întâi prin crearea de divizii de servicii bancare și de asigurări, apoi prin cesionarea întregii activități de asigurări. Planul demonstrează că în special ING Direct va adopta o strategie [prudentă] de activitate și nu se va angaja în [...] prețurilor, în conformitate cu interdicția privind practicile de influență dominantă asupra prețurilor menționate la considerentele 53 și 84.

(129) În plus, planul demonstrează că ING se folosește de experiența acumulată în timpul crizei, în conformitate cu punctul 11 din Comunicarea privind restructurarea. De exemplu, planul arată că ING intenționează să își modifice politica de remunerare, astfel încât banca să se orienteze mai mult către realizări pe termen mai lung și să evite recompensarea eșecurilor. [...].

(130) Prin urmare, se concluzionează că planul de restructurare are capacitatea de a restaura viabilitatea pe termen lung a ING.

⁽³⁸⁾ A se vedea Decizia privind activele depreciate din 30 martie 2009, punctul 83.

Contribuții proprii ale beneficiarului

- (131) În plus, planul de restructurare prevede o contribuție proprie corespunzătoare pentru costurile de restructurare (secțiunea 3 din Comunicarea privind restructurarea). Planul de restructurare demonstrează că ING asigură o repartizare corespunzătoare a obligațiilor, în conformitate cu Comunicarea privind restructurarea, în vederea combaterii fenomenului hazardului moral.
- (132) În primul rând, Țările de Jos s-au angajat să modifice termenii măsurii AD, în scopul alinierii la cerințele conținute în Comunicarea privind activele depreciate.
- (133) În al doilea rând, ING va plăti o remunerație adecvată pentru infuzia de capital, conformă cu prevederile Comunicării privind recapitalizarea instituțiilor financiare în contextul actualei crize financiare: limitarea ajutorului la minimumul necesar și garanții împotriva denaturărilor nejustificate ale concurenței⁽³⁹⁾ („Comunicarea privind recapitalizarea”). Această evaluare nu este ajustată ca urmare a modificării condițiilor de rambursare, acestea constituind o primă de răscumpărare anticipată. O astfel de primă reprezintă o modificare a deciziei de recapitalizare. Prima este acceptabilă deoarece Comisia încurajează rambursarea anticipată. Această încurajare este motivată de faptul că răscumpărarea anulează beneficiile oferite băncii prin ajutorul de stat și s-a aplicat în decizii ale Comisiei adoptate în contextul Comunicării privind recapitalizarea, cum ar fi SNS și Aegon (a se vedea considerentul 33) și ar trebui să se aplice *mutatis mutandis* în cazul de față. În plus, deoarece infuzia de capital asigură un RIR de 15 % pentru Țările de Jos, reducerea primei de răscumpărare pare justificată în sine, în condițiile în care un astfel de RIR reprezintă o remunerație adecvată în sensul Comunicării privind recapitalizarea. În consecință, reducerea primei de răscumpărare ar trebui considerată ca reprezentând ajutor de restructurare compatibil.
- (134) În al treilea rând, ING va plăti o remunerație adecvată pentru garanțiile asupra pasivelor pe termen mediu, în conformitate cu schema olandeză de garantare care, la rândul său, este conformă cu prevederile Comunicării referitoare la aplicarea normelor privind ajutoarele de stat în cazul măsurilor adoptate în legătură cu instituțiile financiare, în contextul actualei crize financiare mondiale⁽⁴⁰⁾.
- (135) De asemenea, Țările de Jos s-au angajat să efectueze un număr important de cesionări ale activităților de asigurări de la nivel global, de gestionare a activelor și de servicii bancare private din Elveția și din afara Europei, ceea ce va contribui la acoperirea costurilor de restructurare.
- (136) În plus, planul de restructurare prevede că ING va atrage capital în valoare de 5 miliarde EUR prin intermediul unei oferte de acțiuni în 2009, ceea ce va avea ca rezultat o diluare a drepturilor acționarilor existenți. Aceasta poate fi considerată o contribuție proprie importantă din partea furnizorilor de capital existenți.
- (137) O limitare a ajutorului la minimumul necesar este asigurată și prin angajamentul Țărilor de Jos potrivit căruia beneficiarul nu va achiziționa alte instituții financiare în general, sau alte societăți, dacă prin aceasta se reduce ritmul rambursării capitalului furnizat de Țările de Jos. Astfel, există garanția că banca nu va efectua achiziții [...].
- (138) Totuși, în trecut, ING nu a respectat politica Comisiei în ceea ce privește instrumentele de capital de rangul 1 și 2, astfel cum se prevede la punctul 26 din Comunicarea privind restructurarea⁽⁴¹⁾. În aceasta, Comisia a clarificat că, în contextul unei restructurări, compensarea discreționară de către băncile beneficiare a pierderilor (de exemplu prin mobilizarea rezervelor sau reducerea capitalurilor proprii) în vederea asigurării distribuiri de dividende și plății cupoanelor la împrumuturile subordonate în curs nu este, în principiu, compatibilă cu obiectivul repartizării obligațiilor. Deși Comisia recunoaște că ING nu va mai utiliza opțiunea „call” pentru instrumentele de rangul 1 și 2 fără aprobarea oficială a Comisiei, utilizarea opțiunii „call” din 14 octombrie 2009 nu a respectat acest principiu și ar trebui să fie compensată prin măsuri suplimentare de atenuare a denaturării concurenței.
- (139) În același sens, Comisia regretă că ING a efectuat plăți discreționare nejustificate ale cupoanelor în 2009, deși înregistrase pierderi în 2008. Deși Comisia consideră, în principiu, că este necesară și o interdicție a plății cupoanelor în cazul ING, aceasta constată că o astfel de interdicție nu ar mai fi necesară în cazul în care ING ar rambursa 5 miliarde EUR înainte de 31 ianuarie 2010. Aceasta ar include și plățile cupoanelor din 8 și 15 decembrie 2009. Rambursarea anticipată a unei părți importante din ajutorul de stat acordat de către Țările de Jos înlătură rezervele existente ale Comisiei potrivit cărora astfel de plăți ale cupoanelor împiedică ING să obțină viabilitate pe termen lung în absența ajutorului de stat. Dacă o bancă are capacitatea de a atrage de pe piață o cantitate atât de importantă de capital și are o strategie clară pe termen mediu, nu ar trebui să fie împiedicată să își utilizeze capitalul, dacă prin aceasta nu se aduce atingere planului de restructurare. Acest aspect a fost demonstrat în planul de restructurare.

⁽³⁹⁾ JO C 10, 15.1.2009, p. 2.⁽⁴⁰⁾ JO C 270, 25.10.2008, p. 8.⁽⁴¹⁾ A se vedea MEMO/09/441 din 8 octombrie 2009 – Comisia reamintește normele privind tranzacțiile de capital de rangul 1 și rangul 2 pentru băncile care fac obiectul investigației privind ajutorul de restructurare.

Măsuri de combatere a denaturării concurenței

- (140) Planul de restructurare cuprinde, de asemenea, un număr suficient de măsuri structurale și de conduită pentru a combate denaturarea concurenței. Comunicarea privind restructurarea arată că denaturarea concurenței poate apărea atunci când unele bănci concurează pe fondul produselor și serviciilor lor, în timp ce altele acumulează riscuri excesive și/sau se bazează pe modele de afaceri neviabile. Ajutoarele de stat prelungesc astfel de denaturări ale concurenței prin sprijinirea artificială a prezenței pe piață a beneficiarilor. În acest mod, ajutoarele de stat pot genera un hazard moral pentru sistemul bancar, diminuând în același timp stimulentele în ceea ce privește concurența, investițiile și inovarea pentru cei care nu beneficiază de ajutoare. De asemenea, ajutoarele de stat pot submina piața unică prin crearea de obstacole la intrarea pe piață, precum și prin compromiterea stimulentele în favoarea realizării de activități transfrontaliere.
- (141) Punctul 31 din Comunicarea privind restructurarea prevede că, atunci când evaluează suma ajutorului și denaturarea provocată de aceasta, Comisia trebuie să ia în considerare atât valoarea absolută, cât și valoarea relativă a ajutorului de stat primit. Din acest punct de vedere, valoarea ajutorului de stat primit de ING este una semnificativă, reprezentând 5 % din RWA ale ING Bank. Acest nivel depășește considerabil „nivelul de declanșare” de 2 % din RWA ⁽⁴²⁾. În plus, ING a obținut un număr important de garanții, care totuși nu ar trebui să aibă ca rezultat măsuri de atenuare a denaturării concurenței în sensul punctului 31 din Comunicarea privind restructurarea, deoarece ING nu avea dificultăți de finanțare (la a căror depășire contribuie garanțiile), ci a fost încurajată de statul olandez să accepte garanțiile pentru a credita economia reală. În plus, nu par să existe motive, în această etapă, ca garanțiile suplimentare prevăzute în planul de restructurare pentru separarea WUH/Interadvies să necesite măsuri suplimentare de atenuare a denaturării concurenței. Această măsură, examinată individual, este menită să atenuze denaturarea pieței, deoarece are doar rolul de a facilita separarea WUH/Interadvies.
- (142) Prin urmare, se concluzionează că ajutorul acordat beneficiarului are o valoare ridicată. În consecință, sunt necesare măsuri semnificative pentru remedierea denaturării concurenței. Măsurile de atenuare ar trebui să fie intensificate în conformitate cu punctul 31 din Comunicarea privind restructurarea, ca urmare a unei repar-

⁽⁴²⁾ Dacă se ia în considerare doar suma ajutorului alocat activității de asigurări, acesta reprezintă 50 % din cerințele privind marja de solvabilitate ale ING Insurance. Aceasta este echivalentă cu RWA ale băncii de 4 %, constituind jumătate din capitalul minim necesar pentru funcționarea entității.

tizări insuficiente a obligațiilor datorată nerespectării politicii Comisiei privind instrumentele de rangul 1 și rangul 2 descrise la punctul 26 din Comunicarea privind restructurarea, după cum se arată la considerentul 138 și următoarele din prezenta decizie ⁽⁴³⁾.

- (143) Comisia consideră că ING a luat măsurile necesare pentru a atenua denaturarea foarte mare a concurenței, deoarece planul de restructurare prevede un număr de cesionări menite să reducă prezența pe piață a beneficiarului. În această privință, înainte de sfârșitul anului 2013, beneficiarul își va reduce bilanțul cu 45 % comparativ cu bilanțul de la 30 septembrie 2008. Aceste măsuri sunt datorate doar într-o mică măsură eliminării efectului de dublu levier și presupun în principal cesionarea completă a activităților de asigurări și de gestionare a activelor, precum și a serviciilor de retail bancar din Țările de Jos, a serviciilor bancare private din Elveția și a activităților bancare din afara Europei. Dimensiunea cesionărilor propuse este suficientă pentru a atenua denaturarea concurenței, având în vedere și circumstanțele agravante menționate la considerentele 138 și 139.
- (144) În plus, planul de restructurare încurajează și concurența efectivă și previne apariția puterii de piață și a impedimentelor în calea activităților transfrontaliere în sensul considerentului 32 din Comunicarea privind restructurarea, prin separarea unei entități din activitatea ING de pe piața olandeză a produselor de retail. Comisia a identificat astfel de condiții de piață în special în Țările de Jos, unde piața serviciilor de retail bancar este extrem de concentrată, iar ING este unul dintre actorii principali, având posibilitatea de a-și menține cota de piață ridicată, datorită ajutorului de stat. Societatea WUH/Interadvies este adecvată deoarece poate deveni o societate viabilă, capabilă să concureze în viitor pe piața serviciilor de retail bancar din Țările de Jos.
- (145) Conform autorităților olandeze, separarea ar trebui să contribuie la creșterea concurenței pe această piață deosebit de concentrată, dat fiind faptul că entitatea respectivă are o cotă importantă pe piața împrumuturilor ipotecare și de consum, precum și a anumitor activități de economii. În plus, această entitate va fi o societate bancară de sine stătătoare, finanțată de ING, cu un back-office bine dotat și o platformă Internet completă cu un sistem de plăți. Faptul că nu deține o rețea de sucursale, care reprezintă o componentă esențială tipică a activității bancare în majoritatea statelor membre, este compensat cel puțin parțial de operațiunile bancare prin Internet (Internet banking), care constituie și un important canal de distribuție pentru serviciile bancare în Țările de Jos. WUH/Interadvies poate atrage depozite prin platforma de Internet primită de aceasta. De asemenea, având în vedere know-how-ul și resursele umane ale noii entități, aceasta va avea posibilitatea de a-și extinde activitățile curente și, probabil, de a înființa sucursale.

⁽⁴³⁾ Același lucru se poate spune despre respectarea de către ING a interdicției de a populariza măsura de recapitalizare, care nu a fost respectată în Franța și Spania timp de câteva zile după acordarea ajutorului.

- (146) În plus, Comisia remarcă argumentul autorităților olandeze menționat la considerentul 56, privind importanța relativ scăzută a produselor de conturi curente din Țările de Jos pentru distribuirea altor produse de retail bancar. În această privință și în absența unor probe contrare, Comisia acceptă că produsele de conturi curente pot avea o importanță relativ scăzută pentru distribuirea altor produse de retail bancar în Țările de Jos.
- (147) În sfârșit, Comisia ia notă de faptul că ING a prezentat mai multe angajamente pentru a asigura viabilitatea activității, cum ar fi un administrator însărcinat cu controlul separării activităților și un administrator fiduciar de monitorizare. Ambii ar trebui să se asigure că drepturile și alte active corporale și necorporale ale societății (care urmează a fi separată) sunt protejate și apărate împotriva preluării de către ING. De asemenea, mecanismul de arbitraj existent care obligă noua entitate să beneficieze de toate includerile necesare pentru a-i asigura viabilitatea va garanta conformitatea ING cu angajamentele asumate în prezenta decizie. În plus, ING nu va căuta să atragă clienți ai entității separate în ceea ce privește produse transferate către WUH/Interadvies, chiar dacă ING menține în continuare relații cu clienți. Pe lângă aceasta, ING va oferi finanțare pentru WUH/Interadvies timp de [...] după investiție, dar suma finanțării va scădea treptat de-a lungul acestei perioade. Mai mult, Comisia va [...] asigura că societatea este vândută cu ajutorul unui administrator fiduciar de cesionare [...]. Toate aceste elemente asigură viabilitatea entității, ceea ce va contribui la creșterea concurenței pe piața olandeză a serviciilor de retail bancar. Prin urmare, Comisia acceptă că cesionarea WUH/Interadvies poate permite unui concurent nou să își dezvolte activitatea pe piața serviciilor de retail bancar din Țările de Jos și poate contribui la creșterea capacității concurențiale a acestei piețe.
- (148) În afară de aceasta, Țările de Jos s-au mai angajat să respecte o interdicție de achiziționare, prin care ING este împiedicată să achiziționeze societăți atractive care ar putea intra pe piață ca urmare a restructurării generale a instituțiilor financiare sau a întregului sector⁽⁴⁴⁾. Prin aceasta se previne dezvoltare non-organică a ING și se permite altor societăți, care nu au beneficiat de ajutor de stat, să achiziționeze astfel de societăți.
- (149) În continuare, Comisia consideră că angajamentul de a respecta interdicția de angajare în practici de influență dominantă asupra prețurilor este conform cu cerințele din Comunicarea privind restructurarea, astfel încât ajutorul de stat să nu fie utilizat pentru a oferi condiții care nu pot fi îndeplinite de concurenții care nu beneficiază de ajutor de stat (considerentul 44). În conformitate cu punctul 32 din Comunicarea privind restructurarea, un angajament privind practicile de influență dominantă asupra prețurilor poate să nu fie necesar pe
- piețele unde există angajamente structurale semnificative. În funcție de circumstanțele particulare ale fiecărui caz, interdicția poate lua diferite forme, care urmăresc să găsească cel mai bun echilibru între tratamentul individual aplicat denaturărilor ajutorului și condițiile de concurență de pe piață⁽⁴⁵⁾.
- (150) Țările de Jos au optat pentru impunerea unei interdicții generale împotriva practicilor de influență dominantă asupra prețurilor, prin care ING nu va oferi prețuri mai favorabile decât primii trei concurenți direcți cu prețurile cele mai reduse. Acest angajament este adecvat, deoarece vizează toate piețele în care banca este bine reprezentată, având o cotă de piață de cel puțin 5 %⁽⁴⁶⁾. În plus, ING și autoritățile olandeze și-au asumat angajamentul de a adopta o interdicție împotriva practicilor de influență dominantă asupra prețurilor independentă de cota de piață în ceea ce privește ING Direct Europe. Această interdicție este justificată, având în vedere informațiile cu privire la un comportament comercial agresiv care au fost primite de către Comisie. Efectul interdicției va fi acela că, [...], ING va concura în principal pe baza calității produselor și serviciilor sale. Astfel, preocupările conținute în informațiile transmise Comisiei care au fost menționate la considerentul 6 ar trebui să fie înlăturate.
- (151) În sfârșit, Țările de Jos se angajează că ING nu va adopta practici de marketing de masă în care să invoce măsura de recapitalizare în termeni prin care poate obține avantaje din punct de vedere concurențial.
- (152) Totuși, în conformitate cu Comunicarea privind recapitalizarea, nu mai există motive pentru a se insista asupra unei restricții temporare privind bilanțul, precum cea din decizia N 528/08.

5.2.4. Monitorizare

- (153) Planul de restructurare prezentat de Țările de Jos va trebui să fie pus în aplicare în mod corect. În vederea unei puneri în aplicare corecte, Țările de Jos vor furniza Comisiei un raport de monitorizare semestrial. În plus, planul de restructurare și angajamentele prezentate de Țările de Jos prevăd un număr de administratori fiduciar care vor asista Comisia în activitatea de monitorizare a aplicării planului de restructurare și a diferitelor dispoziții conținute în acesta.

⁽⁴⁵⁾ În Decizia Comisiei din 7 mai 2009 în cazul N 244/09 *Commerzbank*, JO C 147, 27.6.2009, p. 4, Comisia acceptat o interdicție în ceea ce privește primii trei concurenți cu prețurile cele mai reduse. În Decizia Comisiei din 18 noiembrie 2009 în cazul C 18/09, *KBC*, încă nepublicată, Comisia a acceptat o interdicție împotriva practicilor de influență dominantă asupra prețurilor prin care *KBC* se angaja să nu ofere prețuri mai scăzute decât un concurent cu prețurile cele mai reduse făcând parte din primii zece actori în ceea ce privește cota de pe piața în cauză.

⁽⁴⁶⁾ În decizia Comisiei din 7 mai 2009 în cazul N 244/09 *Commerzbank*, JO C 147, 27.6.2009, p. 4 și în Decizia Comisiei din 18 noiembrie 2009 în cazul C 18/09, *KBC*, încă nepublicată, Comisia a considerat că se justifică limitarea interdicției la piețele pe care banca are o prezență semnificativă, definită în scopurile interdicției privind practicile de influență dominantă asupra prețurilor ca reprezentând o cotă de piață de cel puțin 5 %.

⁽⁴⁴⁾ Similar: Decizia Comisiei din 7 mai 2009 în cazul N 244/09, *Infuzie de capital pentru Commerzbank*, JO C 147, 27.6.2009, p. 4, punctul 111.

(154) Conform practicii, Comisia permite unui stat membru să își adapteze angajamentele în cazul unor circumstanțe excepționale⁽⁴⁷⁾. Astfel, oricând este necesar, la cererea motivată a Țărilor de Jos, Comisia poate efectua modificări, dacă sunt justificate, pentru (i) a acorda o prelungire a perioadei de timp a măsurilor asumate de Țările de Jos prin prezenta decizie, sau pentru (ii) a anula, modifica sau înlocui unul sau mai mulți termeni ai unui angajament asumat de Țările de Jos prin prezenta decizie.

6. CONCLUZIE

(155) În primul rând, având în vedere amendamentele prezentate de Țările de Jos la 20 octombrie 2009, se concluzionează că măsura AD este conformă cu Comunicarea privind activele depreciate și, prin urmare, ar trebui să fie declarată compatibilă cu piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (b) din tratat.

(156) În al doilea rând, se concluzionează că măsurile de restructurare permit societății ING să își redobândească viabilitatea pe termen lung, sunt suficiente în ceea ce privește repartizarea obligațiilor și sunt adecvate și proporționale pentru a compensa efectele de denaturare a concurenței generate de măsurile de ajutor în cauză. Planul de restructurare prezentat îndeplinește criteriile Comunicării privind restructurarea și, prin urmare, ar trebui să fie considerat compatibil cu piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (b) din tratat. În consecință, măsurile constând în infuzia de capital și garanțiile care au fost deja acordate pot fi prelungite în conformitate cu planul de restructurare. Totuși, restricțiile temporare privind bilanțul impuse prin Decizia N 528/08 ar trebui să fie eliminate.

(157) În al treilea rând, se concluzionează că măsurile suplimentare de ajutor prezentate în cadrul planului de restructurare, însemnând modificarea condițiilor de răscumpărare a titlurilor de valoare de rangul 1 de bază de la Țările de Jos și garanțiile prevăzute pentru pasive, ar trebui, de asemenea, să fie declarate compatibile cu piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (b) din tratat, având în vedere importanța măsurilor de atenuare a denaturării pieței prezentate în

planul de restructurare, precum și faptul că ajutorul permite beneficiarului să își sporească viabilitatea. Aceasta include și ajutorul obținut în urma modificării termenilor acordurilor de rambursare a capitalului acordat de Țările de Jos,

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Măsura privind activele depreciate acordată de Țările de Jos pentru portofoliul denumit Alt-A al societății ING constituie ajutor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) din tratat.

Ajutorul este compatibil cu piața comună, cu condiția respectării angajamentelor prevăzute la anexa I.

Articolul 2

Ajutorul de restructurare acordat societății ING de către Țările de Jos constituie ajutor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) din tratat.

Ajutorul este compatibil cu piața comună, cu condiția respectării angajamentelor prevăzute la anexa II.

Restricția temporară privind creșterea bilanțului prevăzută în Decizia Comisiei din 12 noiembrie 2008 referitoare la măsura de recapitalizare a ING este ridicată.

Articolul 3

Prezenta decizie se adresează Regatului Țărilor de Jos.

Adoptată la Bruxelles, 18 noiembrie 2009.

Pentru Comisie

Neelie KROES

Membru al Comisiei

⁽⁴⁷⁾ A se vedea Decizia Comisiei din 22 octombrie 2008 în cauza C 10/08, IKB, JO L 278, 23.10.2009, p. 32.

ANEXA I

În ceea ce privește măsura privind activele depreciate, trebuie să se respecte următoarele angajamente:

- începând de la 25 octombrie 2009, ING Group va efectua plăți suplimentare către statul olandez, corespunzând unei ajustări a remunerării Alt-A de – 50 puncte de bază din comisionul de finanțare primit de ING și de + 82,6 puncte de bază din comisionul de garantare plătit de ING. Ajustarea comisionului de garantare include 15,6 puncte de bază, reprezentând o ajustare pentru perioada dintre 26 ianuarie 2009 – începutul IABF (adică măsura AD) – și 25 octombrie 2009. Plățile suplimentare vor fi efectuate în perioada de valabilitate a acordului IABF;
- plățile suplimentare vor fi puse în aplicare prin intermediul unui acord separat între ING Group și Țările de Jos, astfel încât acordul IABF inițial să rămână nemodificat;
- plățile suplimentare, exclusiv partea aferentă perioadei 26 ianuarie–25 octombrie 2009 (adică cele 15,6 puncte de bază incluse în ajustarea comisionului de garantare), nu presupun o plată reziduală în cazul unei încetări anticipate a IABF. Suma plăților suplimentare neefectuate între 26 ianuarie și 25 octombrie 2009 (adică cele 15,6 puncte de bază incluse în ajustarea comisionului de garantare) va deveni exigibilă în cazul unei anulări parțiale sau totale a tranzacției inițiale. Dacă acordul IABF ar înceta parțial, această primă pentru răscumpărare anticipată s-ar aplica în mod proporțional;
- Țările de Jos se angajează să notifice Comisiei orice măsuri sau încetarea anticipată totală sau parțială a măsurii AD.

ANEXA II

În ceea ce privește ajutorul de restructurare, trebuie să se respecte următoarele angajamente:

- (a) În ceea ce privește reducerile bilanțului, angajamentul pentru cesionarea activității de asigurări, ING Direct US și alte unități urmând a fi cesionate înainte de sfârșitul anului 2013:
- până la sfârșitul anului 2013, ING își va reduce bilanțul cu 45 % comparativ cu 30 septembrie 2008 și va cesiona unitățile de la considerentul 57, în special asigurările și ING Direct US [...];
  - aceste cifre se referă la proiecții care nu iau în calcul posibilul impact al creșterii organice și exclud creșterile suplimentare datorate eventualelor noi norme de reglementare, cum ar fi, de exemplu, situația în care băncile ar fi obligate să dețină rezerve de lichidități semnificativ mai mari, ca urmare a (noilor) reglementări UE. Astfel de cerințe pot contribui la creșterea bilanțului mult peste proiecțiile curente ale creșterii organice;
  - creșterea organică (adică cea care nu este legată de achiziții) a bilanțului activităților ING nu va fi restricționată. [...]. În viitor, politica generală a ING va fi de a utiliza creșterea fondurilor depuse de clienți în principal pentru a spori creditarea economiei reale (întreprinderi și consumatori) și de a-și reduce expunerea la clasele de active de risc ridicat conținute în CMBS și RMBS din SUA. [...] ⁽¹⁾;
  - în ceea ce privește unitățile pe care ING se angajează să le vândă (conform considerentului 57), dacă oricare dintre aceste unități nu a fost cesionată până la 31 decembrie 2013 (de exemplu, pe baza unui contract de vânzare final), Comisia poate acorda o prelungire a acestei perioade ⁽²⁾, după caz sau ca urmare a unor împrejurări excepționale, la cererea Țărilor de Jos. Într-un astfel de caz, Comisia poate, de asemenea, (i) solicita Țărilor de Jos să desemneze unul sau mai mulți administratori fiduciar (însărcinați cu cesionarea) ⁽³⁾, selectați și propuși de ING (și supuși aprobării Comisiei) [...];
  - atunci când Țările de Jos solicită o prelungire a unei perioade, acestea transmit Comisiei o cerere motivată cel târziu cu o lună înainte de expirarea acelei perioade. În circumstanțe excepționale, Țările de Jos pot solicita o prelungire în termen de mai puțin de o lună înainte de expirarea perioadei.
- (b) În plus, Țările de Jos se angajează că ING va respecta o interdicție de achiziționare:
- pentru o anumită perioadă, ING nu va achiziționa instituții financiare. Aceste angajamente vor fi valabile pe perioada de trei ani începând de la data deciziei Comisiei, sau până la data la care ING a rambursat toate titlurile de valoare de rangul 1 de bază de la statul olandez (inclusiv dobânda aferentă cupoanelor pentru capitalul de rangul 1 de bază și comisioanele pentru prima de ieșire), oricare dintre perioade este mai scurtă. De asemenea, în aceeași perioadă, ING nu va achiziționa (oricare) alte societăți, dacă aceasta poate întârzia rambursarea titlurilor de rangul 1 de bază de la Țările de Jos;
  - fără a aduce atingere acestei interdicții, ING poate achiziționa societăți, cu acordul Comisiei, în special dacă aceste achiziții sunt esențiale pentru a proteja stabilitatea financiară sau concurența pe piețele în cauză.
- (c) Pe lângă aceasta, Țările de Jos se angajează că ING va respecta interdicția privind practicile de influență dominantă asupra prețurilor:
- în absența unui acord prealabil din partea Comisiei, prețurile produselor standardizate ale ING (de pe piețele definite mai jos) nu vor fi mai avantajoase decât cele ale primilor trei concurenți direcți cu prețurile cele mai reduse de pe piețele din UE în care ING deține o cotă de piață de peste 5 %;
  - această condiție este limitată la produsele standardizate ale ING de pe următoarele piețe: (i) piața de retail a conturilor de economii, (ii) piața de retail a împrumuturilor ipotecare, (iii) serviciile bancare private, dacă acestea includ produse ipotecare sau de economii, sau (iv) depozite pentru IMM-uri (în conformitate cu definiția IMM-urilor aplicată în mod obișnuit/curent de ING în activitățile sale din țara respectivă). Imediat ce constată că prețurile produselor sale sunt mai competitive decât ale primilor trei concurenți cu cele mai reduse prețuri, ING își va ajusta tarifele la un nivel conform cu acest angajament, cât mai curând posibil și fără întârzieri nejustificate;

⁽¹⁾ [...].

⁽²⁾ În special atunci când are loc o cesionare prin intermediul unei proceduri IPO deja inițiate și au avut loc plasări semnificative de acțiuni (de minimum 30 %) înainte de încheierea perioadei de cesionare, Comisia (după consultări cu statul olandez, ING și administratorul fiduciar) va examina în mod activ posibilitatea de a acorda societății o perioadă mai lungă pentru plasarea acțiunilor rămase.

⁽³⁾ Se acceptă că pot fi desemnați mai mulți administratori fiduciar, în funcție de diferitele regiuni și/sau activități.

- această condiție se va aplica pe o perioadă de trei ani, începând de la data prezentei decizii sau până la data la care ING a rambursat toate titlurile de valoare de rangul 1 de bază de la statul olandez (inclusiv dobânda aferentă cupoanelor pentru capitalul de rangul 1 de bază și comisioanele pentru prima de ieșire), oricare dintre perioade este mai scurtă. Țările de Jos vor desemna un administrator fiduciar de monitorizare, preselecat și propus de ING, care va supraveghea respectarea acestei condiții. Administratorul fiduciar de monitorizare este supus aprobării Comisiei;
  - în plus, pentru a sprijini viabilitatea pe termen lung a ING, ING Direct nu se va angaja, fără aprobarea Comisiei, în practici de influență dominantă asupra prețurilor în ceea ce privește produsele standardizate ale ING de pe piețe de retail ale împrumuturilor ipotecare și ale economiilor din UE, pe perioada de trei ani începând de la data deciziei Comisiei, sau până la data la care ING a rambursat toate titlurile de valoare de rangul 1 de bază de la Țările de Jos (inclusiv dobânda aferentă cupoanelor pentru capitalul de rangul 1 de bază și comisioanele pentru prima de ieșire), oricare dintre perioade este mai scurtă. Imediat ce constată că are o influență dominantă asupra prețurilor pe piețele de retail ale împrumuturilor ipotecare și ale economiilor din UE, ING își va modifica tarifele la un nivel conform cu acest angajament, cât mai curând posibil și fără întârzieri nejustificate;
  - Țările de Jos vor desemna un administrator fiduciar de monitorizare, preselecat și propus de ING, care va supraveghea respectarea acestei condiții. Administratorul fiduciar de monitorizare este supus aprobării Comisiei.
- (d) Țările de Jos se angajează să respecte un număr de dispoziții detaliate în ceea ce privește separarea WUH/Interadvies:
- ING va înființa o nouă societate de cesionări în Țările de Jos, care va fi desprinsă din departamentul olandez actual de servicii de retail bancar. Această nouă societate trebuie să fie viabilă și competitivă, independentă și separată de activitățile păstrate de ING, și să poată fi transferată unui cumpărător adecvat. Această nouă societate va include divizia bancară a WUH/Interadvies, care în prezent face parte din sectorul olandez de asigurări, și portofoliul creditelor de consum ale ING Bank. WUH/Interadvies este o unitate operațională a ING aflată sub umbrela diviziei de asigurări a Nationale Nederlanden. Este (în cea mai mare parte) o bancă de împrumuturi ipotecare deținând propriile licențe bancare. Este un jucător „individual” viabil, având propria sa forță de vânzare pentru serviciile pentru clienți și o organizare independentă, cu venituri subiacente solide. Separarea va avea loc sub supravegherea administratorului fiduciar de monitorizare, în cooperare cu un administrator însărcinat cu controlul separării activităților. În acest context, pe durata perioadei de separare, administratorul fiduciar de monitorizare poate recomanda ING includerea în activitatea de cesionat a unor active corporale sau necorporale (afere activității de cesionat) atunci când consideră, în mod obiectiv, că acest lucru este necesar în vederea asigurării conformității cu obligațiile susmenționate orientate spre rezultate concrete asumate de ING, în special a viabilității și competitivității societății destinate cesionării. Dacă ING contestă caracterul obiectiv al recomandării administratorului fiduciar de monitorizare de a include acele active corporale și necorporale pentru asigurarea viabilității și competitivității societății de cesionat, ING informează administratorul fiduciar de monitorizare în scris. În acest caz, conducerea executivă a ING și administratorul fiduciar de monitorizare organizează o reuniune, în termen de [...], în vederea ajungerii la un consens. Dacă nu se ajunge la un consens, ING și administratorul fiduciar de monitorizare desemnează împreună, fără întârziere nejustificată, o terță parte cu experiență în domeniul financiar („expertul”), care urmează să examineze argumentele părților și să medieze o soluție. Dacă nu se ajunge la o astfel de soluție, expertul comunică, în termen de [...] de la numirea sa, o decizie privind cerința obiectivă de includere a activelor corporale sau necorporale în cauză în societatea de cesionat, în vederea asigurării viabilității și competitivității acesteia, iar părțile acceptă decizia expertului în această privință și acționează în consecință. Detaliile privind dezacordurile se menționează de către administratorul fiduciar de monitorizare în raportul pe care acesta îl adresează Comisiei;
  - ING se angajează să asigure condiții optime de cesionare prin întocmirea unui plan de activitate, crearea unei platforme Internet și alocarea de capacități de vânzare pentru entitatea separată. De asemenea, va pune la dispoziție capacități de plată (în condiții comerciale), în cazul în care cumpărătorul solicită acest lucru. În plus, ING va oferi asistență pentru crearea unei funcții de trezorerie și va asigura finanțare pe o perioadă de doi ani după cesionare, întrucât sprijinul financiar al ING se va reduce treptat în acești doi ani. Sprijinul financiar al ING pentru WUH va fi calculat în funcție de prețurile de transfer ale finanțării interne. ING [...] să solicite Țărilor de Jos fonduri garantate de stat în sumă de până la [...] miliarde EUR pentru finanțarea activității WUH. În acest caz, autoritățile olandeze se angajează să notifice separat această măsură;
  - în plus, pentru o perioadă interimară [...], ING nu va oferi în mod activ clienților WUH produse similare celor furnizate de WUH acestora la data adoptării prezentei decizii;
  - ING va urmări să separe WUH în termen de [...]. După perioada de separare [...], ING va deține WUH în mod separat și va urmări să o cesioneze [...] (*);
  - în termen de [...] de la data prezentei decizii a Comisiei se desemnează un administrator fiduciar de monitorizare și un administrator însărcinat cu controlul separării activităților, iar un administrator fiduciar de cesionare va fi desemnat [...]. Toți administratorii fiduciarilor vor fi numiți de Țările de Jos și vor fi preselecți și propuși de ING. Administratorii fiduciarilor sunt supuși aprobării Comisiei.

(e) Costurile pentru toți administratorii fiduciarilor numiți în timpul procesului de restructurare sunt suportate de ING.

(*) [...].

- (f) Pentru restaurarea viabilității, Țările de Jos se angajează că ING va respecta următoarele:
- după revenirea piețelor la condiții mai favorabile, ING se angajează să își orienteze finanțarea de tip non-depozit către finanțări pe termen mai lung, prin emiterea de titluri de creanță cu perioadă de scadență de peste 1 an. [...];
  - ING depune eforturi pentru a elimina efectul de dublu levier (utilizând creanța de bază sub formă de capital propriu în filialele care îi aparțin) cât mai curând posibil, și se angajează să atingă acest obiectiv cel târziu până la [...]. Efectul dublu de levier este eliminat automat atunci când ING Group redevine o bancă reglementată.
- (g) În ceea ce privește amânarea plății cupoanelor și utilizarea opțiunii „call” pentru titlurile de rangul 1 și rangul 2, Țările de Jos se angajează că ING va respecta următoarele:
- dacă este necesară o emisiune de drepturi de subscriere care depășește suma necesară pentru rambursarea a 50 % din titlurile de rangul 1 de bază, inclusiv dobânda aferentă acumulată și comisionul pentru prima de ieșire, ING nu va avea obligația de a amâna plata cupoanelor hibride la 8 și 15 decembrie 2009 ⁽⁵⁾ și a oricărui tip de plată a cupoanelor privind titlurile hibride după această dată;
  - dacă o astfel de emisiune de drepturi de subscriere nu are loc, iar ING a înregistrat pierderi în anul precedent, ING are obligația de a amâna plata cupoanelor hibride, în măsura în care are această posibilitate, pe perioada de trei ani începând de la data deciziei Comisiei, sau până la data la care ING a rambursat toate titlurile de valoare de rangul 1 de bază de la Țările de Jos (inclusiv dobânda acumulată aferentă cupoanelor pentru capitalul de rangul 1 de bază și comisioanele pentru prima de ieșire), oricare dintre aceste perioade este mai scurtă;
  - autoritățile olandeze înțeleg opoziția Comisiei față de acordarea de către beneficiarii unui ajutor de stat a unei remunerații pentru propriile fonduri (capital propriu și datorie subordonată) atunci când activitățile lor nu generează suficiente profituri ⁽⁶⁾, precum și respingerea de către Comisie, în acest context, a utilizării opțiunii „call” pentru capitalul de rangul 2 și titlurile hibride de rangul 1. ING regretă neînțelegerea cu privire la utilizarea opțiunii „call” pentru un titlu de valoare inferior de rangul 2 la 14 octombrie 2009. În viitor, utilizarea opțiunii „call” pentru capitalul de rangul 2 și activele hibride de rangul 1 va fi propusă Comisiei spre autorizare de la caz la caz, pe perioada de trei ani, începând de la data deciziei Comisiei sau până la data la care ING a rambursat toate titlurile de valoare de rangul 1 de bază de la Țările de Jos (inclusiv dobânda acumulată aferentă cupoanelor pentru capitalul de rangul 1 de bază și comisioanele pentru prima de ieșire), oricare dintre aceste perioade este mai scurtă.
- (h) Țările de Jos se angajează că ING nu va adopta practici de marketing de masă în care să invoce măsura de recapitalizare pentru a obține avantaje de natură concurențială.
- (i) Țările de Jos se angajează că ING va menține restricțiile privind politicile de remunerare și activitățile de marketing, conform prevederilor acordului referitor la titlurile de valoare de rangul 1 de bază și la linia de credit de rezervă pentru active nelichide.
- (j) ING și Țările de Jos se angajează să furnizeze Comisiei, la un interval de șase luni, începând de la data prezentei decizii, un raport privind punerea în aplicare a planului de restructurare.
- (k) Autoritățile olandeze se angajează că restructurarea ING va fi finalizată înainte de sfârșitul anului 2013.

⁽⁵⁾ Doar dacă este clar faptul că o parte a veniturilor din emisiunea de acțiuni noi cu opțiune va fi utilizată pentru plata cupoanelor.

⁽⁶⁾ A se vedea punctul 26 din Comunicarea Comisiei privind restabilirea viabilității și evaluarea măsurilor de restructurare luate în sectorul financiar, în contextul crizei actuale, în conformitate cu normele privind ajutoarele de stat. JO C 195, 19.8.2009, p. 9.

Prețul abonamentelor în 2010
(fără TVA, inclusiv cheltuieli de transport pentru expediere simplă)

Jurnalul Oficial al UE, seriile L+C, numai versiunea tipărită	22 de limbi oficiale ale UE	1 100 EUR pe an
Jurnalul Oficial al UE, seriile L+C, versiunea tipărită + CD-ROM, ediție anuală	22 de limbi oficiale ale UE	1 200 EUR pe an
Jurnalul Oficial al UE, seria L, numai versiunea tipărită	22 de limbi oficiale ale UE	770 EUR pe an
Jurnalul Oficial al UE, seriile L+C, CD-ROM, ediție lunară (cumulat)	22 de limbi oficiale ale UE	400 EUR pe an
Supliment la Jurnalul Oficial (seria S – Anunțuri de achiziții publice), CD-ROM, ediție bisăptămânală	Multilingv: 23 de limbi oficiale ale UE	300 EUR pe an
Jurnalul Oficial al UE, seria C – Anunțuri de concurs	Limbă (limbi) în funcție de concurs	50 EUR pe an

Abonamentul la *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, care apare în limbile oficiale ale Uniunii Europene, este disponibil în 22 de versiuni lingvistice. Jurnalul Oficial cuprinde seriile L (Legislație) și C (Comunicări și informări).

Pentru fiecare versiune lingvistică se încheie un abonament separat.

În conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 920/2005 al Consiliului, publicat în Jurnalul Oficial L 156 din 18 iunie 2005, care prevede că, temporar, instituțiile Uniunii Europene nu au obligația de a redacta toate actele în irlandeză și nici de a le publica în această limbă, Jurnalele Oficiale publicate în limba irlandeză se comercializează separat.

Abonamentul la Suplimentul Jurnalului Oficial (seria S – Anunțuri de achiziții publice) cuprinde toate cele 23 de versiuni lingvistice oficiale într-un singur CD-ROM multilingv.

La cerere, abonamentul la *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* conferă dreptul de a primi diverse anexe ale Jurnalului Oficial. Abonaților li se semnaleză apariția anexelor printr-un aviz către cititori inclus în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Formatul CD-ROM va fi înlocuit în cursul anului 2010 cu formatul DVD.

Distribuire și abonamente

Abonamente la diverse periodice destinate vânzării, precum abonamentul la *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, pot fi contractate prin agențiile noastre de vânzări.

Lista agențiilor de vânzări este disponibilă la adresa:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_ro.htm

EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) oferă acces direct și gratuit la dreptul Uniunii Europene. Acest site permite consultarea *Jurnalului Oficial al Uniunii Europene*, inclusiv a tratatelor, a legislației, a jurisprudenței și a actelor pregătitoare ale legislației.

Pentru mai multe informații despre Uniunea Europeană, consultați: <http://europa.eu>

